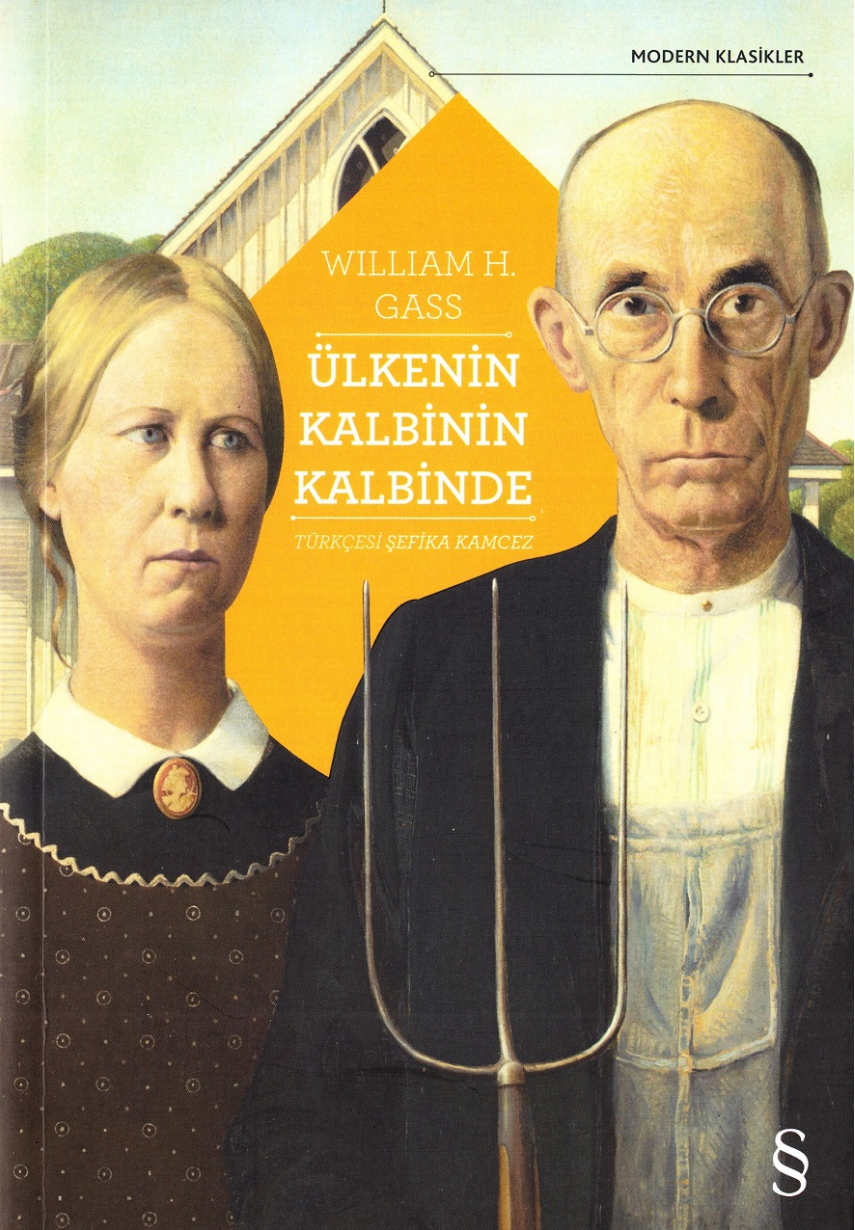
MODERN KLASİKLER

WILLIAM H. GASS

ÜLKENİN KALBİNİN KALBİNDE

TÜRKÇESİ ŞEFİKA KAMCEZ

EVEREST

1462

WILLIAM H. GASS

1924 yılında Fargo, Kuzey Dakota'da doğan William Howard Gass, Amerikalı romancı, öykücü, denemeci, eleştirmen ve felsefe profesörüdür. Aralarında Thomas Pynchon, Robert Coover, John Barth ve William Gaddis'in de bulunduğu Amerikan Postmodernizmi'nin en önemli isimlerinden olan Gass, 3 roman, 1 novella, 3 kısa öykü derlemesi dışında deneme kitapları da kaleme almıştır. İlk romanı *Omensetter's Luck* (1966) bir savaş-sonrası Amerikan klasiğidir. Nazi sempatizanı, seks manyağı bir tarihçiyi anlattığı *The Tunnel* (1965) başyapıtı olarak nitelendirilir. *The Tunnel*, 1995 yılında American Book Award'a layık görülmüştür.

ŞEFİKA KAMCEZ

İzmit'te doğdu. Erenköy Kız Lisesi'nin ardından İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünü bitirdi. Bir süre dış haberler ve ekonomi muhabiri olarak çalıştı. Halen serbest çevirmenlik yapmaktadır. Anna Kavan, Lewis Carroll, Susan Hazen Hammond, Betty Friedan ve Sarah Hall gibi çeşitli yazarlardan çevirileri vardır.

WILLIAM H. GASS

ÜLKENİN KALBİNİN KALBİNDE

Türkçesi: Şefika Kamcez

§

Yayın No **1462**
Modern Klasikler **22**

Ülkenin Kalbinin Kalbinde
William H. Gass

Kitabın Özgün Adı: *In the Heart of the Heart of the Country*

Yayına hazırlayan: Ahmet Ergenç
İngilizceden çeviren: Şefika Kamcez
Kapak tasarımı: Beste Doğan
Kapaktaki resim: Grant Wood, *American Gothic*, 1930
Sayfa tasarımı: Emir Tali
Son okuma: Ahmet Özel

© 1958, 1961, 1962, 1967, 1968, William H. Gass
© 2015, bu kitabın Türkçe yayın hakları Everest Yayınları'na aittir.

Bütün yayın hakları saklıdır.
Yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir surette çoğaltılamaz.

1. Basım: Ekim 2015

ISBN: 978 - 605 - 141 - 931 - 2
Sertifika No: 10905

Baskı ve Cilt: Melisa Matbaacılık
Matbaa Sertifika No: 12088
Çiftehavuzlar Yolu Acar Sanayi Sitesi No: 8
Bayrampaşa/İstanbul
Tel: (0212) 674 97 23 Faks: (0212) 674 97 29

EVEREST YAYINLARI
Ticarethane Sokak No: 15 Cağaloğlu/İSTANBUL
Tel: (0212) 513 34 20-21 Faks: (0212) 512 33 76
e-posta: info@everestyayinlari.com
www.everestyayinlari.com
www.twitter.com/everestkitap
www.facebook.com/everestyayinlari
www.instagram.com/everestyayinlari

Everest, Alfa Yayınları'nın tescilli markasıdır.

İÇİNDEKİLER

KÜÇÜK PEDERSEN 7
BAYAN ZALİM 97
BUZ SARKITLARI 143
BÖCEKLERİN DÜZENİ 189
ÜLKENİN KALBİNİN KALBİNDE 201

KÜÇÜK PEDERSEN

1. BÖLÜM

1

Koca Hans'ın bağırdığını duyup dışarı çıktım. Ahır karanlıktı ama dışarıda güneş karlar üzerinde pırıl pırıl parlıyordu. Hans samanlıktan bir şey alıyordu. Seslendim ama beni duymadı. Ben merdivene varmadan o taşıdığı şeyle birlikte eve girmişti bile.

Pedersenlerin oğluydu taşıdığı. Hans, küçük çocuğu mutfak masasına bir jambon bırakır gibi bıraktıktan sonra, çaydanlığa seğirtti. Hiçbir şey söylemiyordu. Galiba samanlıkta attığı çığlığı yeterli görüyordu. Annem çocuğun donmuş elbiselerini yokluyordu. Her nefesinde bir hayret nidası çıkıyordu ağzından. Çaydanlık dolduruldu ve Hans bana seslendi:

Biraz kar getir ve sonra da babanı çağır.

Neden?

Biraz kar getir.

Lavabonun altındaki büyük kovayı ve ocağın yanındaki küreği aldım. Acele etmemeye çalışıyordum ve kimse bir şey söylemiyordu. Verandanın kenarına kar yığılmıştı; buradan biraz kar küredim. Kovayı içeri taşıyınca Hans söylendi:

Bunun içinde kömür tozu var; başka kar getir.

Azıcık kömürün bir zararı olmaz.

Başka kar getir.

Kömür insanı ısıtır.

Yetmez. Çeneni kapa da babanı çağır.

Hans'ın, çocuğu börek içi gibi bıraktığı masanın üstünde annem hamur yoğurmuştu. Çocuğun giysilerinin çoğu çıkarılmış ve yerde bir tepecik oluşturmaya başlamıştı. Hans çocuğun yüzünü karla ovmaya başladı. Annem çocuğun eşyasını toplamayı bırakmış masanın yanında duruyordu. Ellerini ıslakmış gibi uzatmış, bir Koca Hans'a, bir çocuğa bakıyordu.

Getirsene.

Neden?

Söyledim ya.

Ben babamı diyorum . . .

Onu kastettiğini biliyorum. Getir.

İçine süt kreması kavanozlarının konduğu bir karton kutu buldum ve kürekle kar doldurdum. Sanırım yeterince büyük değildi. Başka bir kutu daha bulup içindeki eski süngeri ve birtakım paçavraları çıkarıp attım. Campbell çorba kutusu. Onu da verandanın kenarında kalan karla doldurdum. Kar eriyip karton kutuların altından sızacak gibiydi ama bence bunun bir önemi yoktu. Çocuk artık çırılçıplaktı. Benimkinin daha büyük olmasına sevinmiştim.

Hasta bir domuzcuğa benziyor.

Sesini kes ve babanı çağır.

Babam uyuyor.

Evet.

Uyandırılmayı sevmez.

Biliyorum. Ben bilmiyor muyum sanki? Getir onu.

Ne işimize yarayacak?

Onun viskisine ihtiyacımız olacak.

Viski işini halledebilir elbette. Kendi suratındaki o deliği viskiyle güzelce doldurduğu gibi. Tabii hepsi bitmediyse.

Çaydanlıktan çıkan buhar ıslık çalıyordu. Bunları ne yapacağız, diye sordu annem.

Bekle Hed. Sen git getir hadi. Bir daha söyletme bana, git getir diyorum, duyuyor musun?

Bunları ne yapacağız? Islak bunlar, dedi annem.

Moruğu uyandırmaya gittim. Rahatsız edilmeyi sevmezdi. Ağır bir uykusu vardı. Küçük Pedersen'i, benim gibi o da umursamazdı. Alt tarafı bir çocuktu küçük Pedersen. Bir önemi yoktu. Benim için olsa da. İhtiyar, uykusundan bunun için uyandırılınca deliye dönecekti. Koca Hans'tan nefret ettiğime karar verdim ama bu ben için çok da yeni bir şey değildi aslında. Tam o sırada bunu düşünmemin nedeni, babamın bana gözlerini kırpıştırarak -karlar üzerinden yansıyan ve gözünü kör etmeye çalışan güneşe bakar gibi- bakacağını hayal etmemdi. Hiçbir zaman iyi görmeyen, viskiden parlayan ihtiyar gözleri, öfkeyle yüzüme dikilecek, giderek kızaracak ve sinirlendikçe sinirlenecekti. Küçük Pedersen'den de nefret ettiğime karar verdim; şu anda bizim mutfakta, ben uzaktayken ölmek üzereydi, Hans bunun keyfini çıkarıyordu, bense merdivenleri gıcırdatarak yukarı çıkmak, soğuk koridoru geçmek zorunda kalmıştım, babam üzeri karla kaplı bir gübre yığını gibi yorganın altında tortop olmuş horlaya tıslaya uyuyordu. Ah evet, babam küçük Pedersen'i ve uyandırılmayı hiç umursamazdı; küçük bir çocuk için içkisinin birazını feda etmekten ve belki de içki zulalarından birinin yerini açık etmekten bile kaçınmazdı. Fakat ayık olsaydı, bu onu çıldırtmaya yeterdi. Hava soğuktu, küçük Pedersen mutfakta yatıyordu ama ben yine de fazla acele etmemeye çalıştım.

Tahmin ettiğim gibi babam büzülüp top olmuş yatıyordu; omzunu dürtüp seslendim. Sanırım beni duydu. Çünkü horlaması kesildi. Fakat onu dürttüğüm zamanki hareketi dışında hiç kıpırdamadı. Yorgan ince boynundan aşağı kaymıştı, tohuma kaçmış hindiba gibi pamuk topuna benzeyen saçlarını görebiliyordum fakat yüzü duvara dönüktü. Duvarda burnunun belli belirsiz gölgesi vardı. Sarhoş bir serseri gibi görünmüyor, diye düşündüm. Uyuyor mu uyanık mı emin değildim. Adi kurnazın tekiydi. Ona seslendiğimi duymuştu. Onu biraz daha sarstım ve biraz da gürültü çıkardım. Tık tık, heey.

Azıcık üzerine eğildim. Gayet iyi biliyordum ki daima duvara dönük uyurdu ve onu görmek için eğilmek zorunda kalırdınız. Kurnazdı canım. Sizden kurtulmak için yapardı bunu. Biliyordum fakat küçük Pedersen'in çırılçıplak hamurun ortasında yattığı da aklımdan çıkmıyordu. Kolunu kaldırdığını fark edince geri çekildim ama yine de ense köküme inen yumruktan kurtulamadım. Birden gözlerim yaşardı ve öksürmek için geri kaçtım. Benden tarafa dönmüş, gözlerini kırpıştırarak bakıyordu. Bana vurduğu eli yastığın üzerindeydi.

Defol buradan.

Hiçbir şey diyemedim -boğazım tıkanmış gibiydi- ama gözlerimi ondan ayırmadım. Arkadan saldıracak bir at gibiydi. Bana vurması aslında iyi olmuştu, ıskalasaydı daha çok öfkelenirdi.

Defol buradan.

Beni Koca Hans yolladı. Seni uyandırmamı söyledi.

Koca Hans'ın Allah belasını versin. Çık git buradan.

Pedersenlerin çocuğunu samanlığın orada buldu.

Defol.

Yorganı yukarı çekti. Yutkundu.

Çocuk donmuş. Hans karla ovuyor. Onu mutfağa getirdi.

Pedersen mi?

Hayır baba. Pedersenlerin çocuğu. Küçük çocuk bu.

Samanlıkta çalınacak bir şey yok.

Hayır baba, çalmak için değil. Orada öylece duruyormuş. Hans onu bulduğunda donmak üzereymiş.

Babam güldü.

Samanlığa hiçbir şey saklamadım.

Anlamadın baba. Pedersenlerin çocuğu diyorum. Çocuk . . .

Bal gibi de anladım.

Babam başını kaldırdı, öfkeyle baktı, bir zamanlar bıyıklarının olduğu yeri kemirmeye başladı.

Çok iyi anladım. Pedersen'i görmek istemiyorum biliyorsun. O ahmağı görmeyi neden isteyeyim? O hortlağı. Neyin peşinde bu adam? Kahrolası, git ve bir daha gelme. Başka bir şey bul. Sen de, Hans da aptalsınız. Pedersen ha, aptal şey. O hortlak köylü. Çekil başımdan. Gelme bir daha. Git. Defol.

Bağırıyor ve zor nefes alıyordu. Elini yastığın üzerinde yumruk yapmıştı; bileğine, gecelik entarisinin kol ucuna uzun siyah saçları dolanmıştı.

Beni Koca Hans yolladı ve dedi ki . . .

Koca Hans koca pisliğin teki. Senden de beter pislik. Gübre yığını. Ona gününü gösterdim, sıra sende. Defol. Yoksa çanağımı kafana atayım mı?

Yataktan kalkmak üzereydi, bu yüzden kapıyı çarparak dışarı çıktım. Uyuyamayacak kadar öfkelendiğinin o da farkına varıyordu. Sonra öteberiyi fırlatmaya başlardı. Bir keresinde Hans'ın peşinden koşup tuvalet çanağını merdivenden aşağı fırlatmıştı. Babamın o çanak konusunda takıntısı vardı. Hans ise eline bir balta geçirmiş, kendini babamdan sakınmaya bile çalışmadan babamın oda kapısını kırmıştı. Babam gülme krizine girmiş olmasa, aslında o kadar ileri gidemezdi Hans. O çanak, ne zaman düşünse babamı çok güldürüyordu. Bu düşüncenin ikisinde de

olduğunu, göğüs kafeslerinde bir kahkaha ya da inilti gibi kıpırdandığını, dışarı çıkmak isteyen bir hayvan gibi çırpındığını hissetmiştim hep. Merdivenden inerken babamın küfürlerinin devam ettiğini duyuyordum.

Hans, çocuğun göğsüne ve karnına buharı tüten sıcak havlular koymuştu. Bacaklarıyla ayaklarını karla ovuyordu. Eriyen karın ve havluların suyu çocuğun üstünden hamurun bulunduğu masaya akıyor, cıvıklaşan hamur çocuğun sırtına yapışıyordu.

Kendine gelmedi mi?

Ya baban?

Ben odadan çıkarken uyanmıştı.

Ne dedi? Viskiyi aldın mı?

Koca Hans koca bir pislik, dedi.

Lafı değiştirme. Viski istedin mi?

Evet.

Eee?

Koca Hans koca bir pislik dedi.

Bırak şimdi bunu. Bir şey yapmayacak mı?

Herhalde tekrar yatıp uyur.

O zaman en iyisi viskiyi sen kendin al getir.

Sen git. Baltayı da al. Babamın baltadan ödü kopar.

Bana bak Jorge, bu kadar sululuk yeter. Çocuk çok kötü durumda. Eğer viski olmazsa ölebilir. Bu çocuğun ölmesini ister misin, söyle? O halde babana git ve şu viskiyi al.

Çocuk babamın umurunda değil.

Jorge.

Öyle ama. Hiç umurunda değil babamın. Benim de umurumda değil ayrıca. Tuvalet çanağını bana fırlatmasını hiç istemem. O hiç kimseyi umursamıyor. Tek düşündüğü viskisi ve yüzündeki o delik. Tek istediği dut gibi sarhoş olmak. Başka hiçbir şeyi

düşünmüyor, hiçbir şey. Pedersenlerin küçük çocuğunu da, hayır onu da düşünmüyor.

İçkiyi ben getiririm, dedi annem.

Koca Hans'ı iyice öfkelendirmiştim. Kaçmaya hazırdım ama annem viskiyi getireceğini söyleyince, bu beni olduğu gibi onu da şaşırttı ve olduğu yere çiviledi. Annem, uyuduğu sırada ihtiyarın yanına asla yaklaşmazdı. Yani artık, son yıllarda bu böyleydi. Annemin her sabah yüzünü yıkar yıkamaz gördüğü ilk şey, çenesindeki yara iziydi. Babamın çivili botuyla kestiği yer. Belki her sabah ilk olarak kirli çorabın birden belirişiyle birlikte ihtiyarın çivili botunu fırlatışını hatırlıyordu. Annemin bunu hatırlaması, Koca Hans'ın babamın çanağının ekşi sarı içeriği üzerine gelince koşup baltayı kaptığını hatırlaması kadar kolaydı.

Hayır, olmaz, dedi Hans.

Evet, olur Hans, madem gerekiyor, dedi annem.

Hans başını iki yana salladı ama ikimiz de annemi durdurmaya çalışmadık. Aksi halde onun yerine bizim gitmemiz gerekecekti. Hans çocuğu karla ovmaya devam etti.

Biraz daha kar getireyim, dedim.

Kovayla küreği alıp verandaya çıktım. Annemin nereye gittiğini bilmiyordum. Üst kata çıktığını sanmıştım. Oradan sesinin gelmesini bekliyordum. Kendi gideceğini söyleyerek benim gibi Hans'ı da şaşırtmıştı. Gerektiği gibi çabucak dönünce Hans bir kez daha şaşırmış olmalı. Çünkü ben karla içeri girdiğimde annem elinde şişeyle oradaydı. Şişenin etiketinde üç beyaz tüy vardı ve Hans şişeyi öfkeyle boynundan yakalamıştı. Tuhaf ve dikkatli davranıyor, şişeyi yılan tutar gibi kendinden uzakta tutuyordu. Son derece gergindi. Zira annemin korkusuzca büyük bir olay çıkaracağını ve özellikle de kendine zarar vereceğini düşünüyordu. Onu iyi tanırım . . . Evet, iyi tanırım onu . . . Ben de bazen tıpkı onun gibi annemin aklına bile gelmeyen şeyleri hissederdim. Lu-

naparkta kandırılmak gibi bir şey değildi bu. Hep bunu yaptıklarını bildiğin için kandırılacağını tahmin etmen gerekir orada. Hans annemin kendini daha iyi hissetmesini sağlamış, yani ona değerli bir şey vermişti. Hatta bunu ikimiz birden vermiştik ona çünkü onun doğruca babamı uyandırmaya çıkacağını sanmıştık. Fakat o bunun farkında olmadığı için bu duyguyu ondan geri almanın yolu yoktu artık.

Hans nihayet kapaktaki folyoyu yırtıp kapağı açmayı başardı. Annemin buluşunu gizlemesi yüzünden biraz gücenmiş gibiydi. Annem babamın içki zulalarından birini keşfettiği halde bize tek kelime etmemişti. Koca Hans ile ben bütün kış ve Hans'ın geldiği bahardan sonraki her kış yaptığımız gibi zula ararken bize hiç ipucu vermemişti. Ama sonunda ben de bir zula bulmuştum. Babam bu işte ustaydı. Araştırdığımızı biliyor ve bunun keyfini çıkarıyordu. Fakat bu sefer de annem, muhtemelen şans eseri bir zulayı keşfetmiş ve bize bundan bahsetmemişti. Bu keşfi ne kadar zaman önce yaptığını ya da başka zula bulup bulmadığını bilmiyorduk. Babam herhalde farkına varmıştı. Bazen hiçbir şeyin farkında değilmiş gibi gelirdi bize. Çünkü şişeleri o kadar iyi saklardı ki bazen kendisi bile bulamazdı. Bazen de arayıp bulamadığında zaten saklamadığına veya içip bitirdiğine kanaat getirirdi. Fakat bu seferkini bizim kullandığımızı anlayacaktı. Bunu bir aptal bile anlardı. Annemin zulayı keşfettiğini anlarsa, işte bu kötü olurdu. Saklama becerisiyle gurur duyardı babam. Gurur duyabildiği tek şey buydu: Hans'ı ve beni kandırmak. Fakat annemi tahmin etmemişti. Annemden böyle bir şeyi hiç beklemezdi. Ve bir kadının böyle bir şey yaptığını anlarsa bu onun için çok kötü olurdu.

Hans büyük bir bardağa biraz içki doldurdu.

Üstüne biraz daha havlu örtecek misin?

Hayır.

Neden? Onu biraz daha ısıtmak gerekmiyor mu?

Böyle donmuş bir haldeyken gerekmiyor. Isı, donmuş birine iyi gelmez. Bu yüzden sadece göğsüyle karnına havlu koydum. Vücudu yavaş yavaş ısınmalı. Bunu bilmen gerekir.

Havluların boyaları atmıştı.

Annem çocuğun elbiselerini ayak parmağıyla dürttü.

Bunları ne yapacağız?

Koca Hans çocuğun ağzına viski damlatmaya başladı ama içki çocuğun boğazından geçmiyor, ağzında birikiyor ve sonra çenesine ve oradan göğsüne doğru akıyordu.

Gel onu biraz kaldırmama yardım et. Ağzını açık tutmak gerekiyor.

Ona dokunmak istemiyordum ve bu işi annemin yapmasını umuyordum. Oysa annem çocuğun yere yığılı elbiselerine ve yığının yanındaki su birikintisine bakmaya devam ediyordu. En ufak bir hareket bile yapmadı.

Haydi Jorge.

Peki.

Kaldır, sarsma . . . kaldır.

Tamam, kaldırıyorum.

Onu omuzlarından tuttum. Başı geriye düştü. Ağzı iyice açıldı. Boynunun derisi gergindi. Buz gibi soğuktu.

Başını yukarıda tut. Boğulacak yoksa.

Ağzı açık.

Ama boğazı kapalı. Boğulur öyle.

Nasıl olsa boğulacak değil mi?

Başını yukarıda tut.

Olmuyor.

Öyle tutma. Kollarını boynuna dola.

Aman Allahım.

Âdeta buz kesmişti. Kolumu dikkatle boynuna doladım. Hans'ın parmakları çocuğun ağzındaydı.

İşte bu sefer kesin boğulacak çocuk.

Kes sesini. Sana söylediğim gibi tutmaya bak sen.

Çok soğuk ve ıslaktı. Kolumla sırtından tutuyordum. Ölmüş gibiydi.

Başını biraz geri al . . . çok değil.

Soğuk ve kaygandı. Ölmüş olmalıydı. Mutfağımızda bir ceset vardı. Ta en başından ölmüş olmalıydı. Hans onu getirdiğinde zaten ölüydü herhalde. Nefes aldığını hiç görmemiştim. Öyle zayıftı ki kaburgaları sayılıyordu. Onu pişirmeye hazırlanıyorduk sanki. Hans belki nemli pişsin diye ıslatıyordu onu. Ben kolumu boynuna dolamış, hafifçe kaldırmıştım. O ölüydü ve ben onu tutuyordum. Kaslarımın artık beni taşıyamadığını hissediyordum.

Aman Allahım.

Ölmüş. Evet ölmüş.

Onu elinden bıraktın.

Öldü mü, diye sordu annem.

Öldü. Hissedebiliyorum. Öldü.

Öldü mü?

Kendine gel bakayım. Başını masaya çarpmasına neden oldun.

Öldü mü? Öldü mü, diye sordu annem.

Ya Rabbim, daha ölmedi. Henüz ölmedi. Şu yaptığına bak Jorge. Her taraf viski oldu.

Ölmüş o. Ölmüş.

Daha değil. Henüz ölmedi. Artık söylenmeyi kes de onu yukarı kaldır.

Nefes almıyor.

Hayır alıyor. Sen onu yukarı kaldır.

Olmaz. Ölü birini tutamam. İstiyorsan sen tut. Viskiyi de istediğin gibi damlat. Ne istiyorsan onu yap. Ben yapmam. Bir cesedi tutamam.

Eğer öldüyse, dedi annem, ne yapacağız?

Jorge, Allahın belası, gel buraya çabuk . . .

Koca Hans'ın onu bulduğu samanlığa gittim. Orada karda bir çukurluk ve rüzgârın yok etmediği bazı izler vardı. Çocuk samanlıktan kendisi çıkmış olmalıydı; sürünme ve geri çekilme izlerini görebiliyordum. Kenarda yalpaladığını, belki de kenara çarpıp düştüğünü, orada öylece hareketsiz kaldığını ve etrafına giderek kar dolduğunu tahmin ettim. Öyle ki neredeyse üstü tamamen karla kaplanacakmış. Kim bilir belki, kar öyle yağmaya devam etseydi, onu ilkbahara kadar bulamazdık, diye düşündüm. Şu anda mutfağımızda ölü yatıyor olsa bile, yine de Hans'ın onu bulmasına memnun oldum. Güneşin bütün gücüyle parladığı bir sabah evden çıktığımı hayal edebiliyordum. Saçaklardan sular damlıyor, eriyen kar sularıyla kar örtüsü delinmiş, deredeki buzlar erimeye başlamış. . . Kar birikintilerinde oyun oynamak için dışarı çıktığımı ve samanlığı kaplamış büyük kar yığınına daldığımı, içine adımımı atar atmaz, orada donarak kıvrılıp kalmış ve artık yumuşamaya başlamış küçük Pedersen'e rastladığımı. . .

Elbette böylesi onu mutfakta dik tutmaya çalışmaktan daha kötü olacaktı. Oyun oynarken aniden gelen, berbat bir duygu olacaktı bu. Muhtemelen Yaşlı Pedersen kar yağmıyorken ara sıra gelip çocuğu aramış ve çocuğun karın altında gömülü kaldığını herkes tahmin etmiş olsa bile, hiçbir uyarı olmaksızın, olacaklara hazırlıksız yakalanacak, eğilip bakmadan neyle karşı karşıya olduğumu anlayacaktım; bir gün esen kuvvetli rüzgârdan sonra biri onu kara bir taş gibi açığa çıkmış halde bulacaktı. Belki de bahar geldiğinde arkadaki çimenlikte buzları çözülüp çamura karıştığı sırada bulacak ve onu almak ve Pedersenlere götürüp

Bayan Pedersen'e teslim etmek zorunda kalacaktı. Öyle olsa bile, herkesin bunu bilmesine ve onu Pedersenlerden birinin çamurun içinde bulmasını veya çalılıktan çıkarmasını, yağışlı mevsim boyunca üzerinde olan elbiselerle Bayan Pedersen'e götürmesini ummasına rağmen, kim buzlu zemine ayağını sağlamca basmak isterken, savrulup tam da samanlığın yanında kıvrılmış yatan çocuğun üstüne basmayı bekleyebilirdi ki? Sonuçta Hans'ın bu sabah gelirken çocuğu bulması iyi olmuştu, ölü çocuk mutfağımızda olsa ve ben onu tutmak zorunda kalsam bile.

Bay Pedersen çocuğun sağ salim bize sığındığını ve eve dönmek için kar fırtınasının dinmesini beklediğini umarak, gelip çocuğunu sorduğunda, babam onu karşılayacak ve eve bir içki içmeye davet edecek ve o sırada bu kar setlerini kurmanın kendi hatası olduğunu ona söyleyiverecekti. Eğer babamı tanıyorsam, Pedersen'e o kurduğu kar setlerinin dibinde biriken kar yığınlarının altına bakması gerektiğini bildirecekti. Pedersen öyle kızacaktı ki, babamı kovalayarak Tanrı'nın gazabına uğraması için belalar okuyacaktı ki bela okumaya çok düşkündür kendisi. Oysa şimdi çocuğu bulan Koca Hans olduğu ve çocuk mutfakta ölü gibi yattığı için babam, Pedersen gelince ona fazla bir şey söyleyemez, Pedersen'e sadece bir içki teklif edebilir ve kar setleri konusunda ise çenesini tutardı. Pedersen'in bu sabah gelme olasılığı vardı. Babam hala uyuduğuna göre en iyisi de bu olurdu zaten. Pedersen geldiğinde babam uykuda olursa kar setlerinden bahsetme ya da Pedersen'e içki ikram etme veya adama ahmak ihtiyar, bok herif ya da hortlak deme ihtimali ortadan kalkardı. Pedersen içki teklifini reddetmek, kara tükürmek ya da Tanrıyı yardıma çağırmak zorunda kalmaz, çocuğunu alıp evine dönerdi. Pedersen'in kısa sürede geleceğini umuyordum. Gelecek ve şu ıslak bedeni mutfağımızdan alıp götürecekti muhakkak. Bana

öyle geliyordu ki ben bugün asla yemek yiyemeyecektim. Her lokmada mutfağımızdaki masada çocuğu göreceğimi biliyordum.

Rüzgâr dinmişti. Güneş karlar üzerinde parlıyordu. Ama yine de soğuktu. İçeri girmek istemiyordum ama soğuğun bütün vücudumu ürperttiğini hissediyordum, çocuğu da tıpkı böyle üşütmüş olmalıydı bu soğuk. Üzerini, özellikle de ayaklarını önce buzlu bir örtü gibi sarmış olmalıydı. Çocuk botların içindeki ayak başparmaklarını kıpırdatmış ve soğuk yatağa girdiğimizde hemen yaptığımız gibi, bacaklarını bitiştirmeye çalışmış olmalıydı. Bir süre sonra insan yatakta biraz ısınır gibi olur, örtü gitgide ılıklaşır, en sonunda soğuğu duymaz olup uykuya dalar. Fakat çocuğun samanlığın yanında uyuyakalması yatakta uyumaya benzemezdi; çünkü orada örtü asla ılıklaşmaz, çocuk asla ısınmazdı. Nitekim şu sırada çocuk, bizim mutfakta çaydanlık fokurdar, annem bir şeyler pişirmeye hazırlanırken, benim dışarıda samanlığın yanında ayağımı karlara vurduğum sırada hissettiğim soğuk kadar soğuk bir halde yatıyordu. İçeri girmeliydim. Yola baktım, bizim tarafa ulaşmaya çalışan biri yoktu görünürde. Tek görebildiğim bir kar yığınının altında kaybolan yarısı karla dolmuş izlerdi. Etrafta in cin top oynuyordu. Ne ağaç ne de karla kaplanmamış bir dal veya taş görünüyordu. Sanki biri yer altından çıkıp gelmiş gibi, izler karla kaplı çalıların yanındaki kar yığınından başlıyordu.

Ön kapıdan eve girmem beklenmese de, ön taraftan gitmeye karar verdim. Kar belime kadar çıkıyordu ama ben sadece mutfak masasının ortasında, sanki birden oraya ilkbahar gelmiş gibi eriyen kar sularıyla ve viskiyle yumuşamış hamurun ortasında yatan çocuğu düşünüyordum. Onun orada olduğunu hiç bilmediğimiz halde, mezarının üstündeki karlar eriyince çıplak, katı ve soğuk yattığı yerde bulduğumuzu hayal ediyordum; çıplak sırtına hamur bulaşmış olan çocuğu, Bayan Pedersen'e kim götürüp verecekti?

2

Sadece sırtı görünüyordu. Yeşil bir palto. Siyah bir bere. Sarı eldivenler. Tüfek.

Koca Hans bunları tekrarlayıp duruyordu. Sözlerinin anlamının yavaşça değişmesine olanak tanıyarak. Bana bakıp başını salladı ve bir daha tekrarladı.

Onları kilere indirmişti. Ben de koşarak kaçtım.

Hans viski ve hamur lekeli bardağı doldurdu.

Hiç konuşmadı.

Şişeyi masaya bırakınca şişenin dibi hamur kaplı zemine şiddetle çarptı ve şişe acayip bir şekilde yamuk durdu. Diğer her şey kadar acayip.

Sadece bunları gördüğünü söyledi, dedi Hans, çocuğun sırtının hamurda kalan izine gözlerini dikerek. Sadece sırtı görünüyormuş. Yeşil bir palto. Siyah bir bere. Sarı eldivenler. Tüfek.

Hepsi bu mu?

Hiç tepki vermedi.

Hepsi bu.

Viskiyi bir dikişte içti ve bardağın dibine gözlerini dikti.

Peki neden her şeyi rengiyle hatırlıyor?

Bacaklarını açıp, dirseklerini dizlerine dayayarak öne doğru eğildi. Dipte kalan viskinin sallanışını seyretmek için, iki eliyle tuttuğu bardağı eğdi ve hafifçe salladı.

Nerden biliyor? Cidden.

Bildiğini sanıyor, dedi Hans yorgun bir sesle. Bildiğini sanıyor.

Şişeyi aldı. Şişenin dibine bir hamur parçası yapışmıştı.

Tanrım. Hepsi bu. O böyle hissediyor. Bu kadarı yeterli değil mi, dedi Hans.

Ne karışık şey, dedi annem.

Saçmalıyor, dedi Hans. Başka bir şey düşünemiyor. Konuşmak zorunda. Ağzındaki baklayı çıkarmak zorunda. Oflayıp pufladığını duymuş olmalısınız.

Zavallı Stevie, zavallıcık, dedi annem.

Saçmalıyor mu?

Peki, bu rüyanda gördüğün bir şey mi, dedi Hans.

Rüya görüyor olmalıydı. Oraya nasıl gitmiş olabilir? Nereden gelmiş olabilir? Gökten düşmedi ya.

Fırtınada gelmiştir.

Öyle tabii Hans, öyle yapmış olmalı. Bütün gün kar fırtınası vardı. Akşamüstüne kadar dinmedi. Öyle yapmış olmalı. Peki, bunun olma ihtimali ne kadardı? Ne kadar?

Yeterince yüksek bir ihtimaldi, dedi Hans.

Dinle beni. O bir yabancı. Madem yabancı, buraları iyi bilemez. Dolayısıyla hiçbir zaman bunu bu tipide yapmış olamaz.

Fırtınada gelmişti. Yerden biter gibi ortaya çıkmıştı. Hans omuz silkti. Gelmişti işte.

Hans kendine bir içki doldurdu, bana vermedi.

Fırtınada geldi, dedi. Tıpkı çocuğun gelmiş olduğu gibi. Çocuğun da hiç şansı yoktu ama geldi. Burada olduğuna göre, öyle değil mi? Şu anda üst katta değil mi? Buna inanmak gerek.

Çocuk geldiğinde tipi yoktu.

Başlamak üzereydi.

Aynı şey değil.

Pekâlâ. Çocuğun fırtına başlamadan önce kırk beş dakikası veya bir saati vardı ki bu yetersiz bir süre. Bir tipi sırasında bir yere varmak istiyorsan gittiğin yere öncesinde varmış olman gerekir.

İşte ben de bunu demek istiyorum. Anlıyor musun Hans? Çocuğun şansı vardı. Yolu biliyordu. Doğru yoldan başlamıştı. Ayrıca korku içindeydi. Yolda oyalanmayacaktı. Üstelik şanslıydı. Şansı vardı. 'Sarı eldivenli'nin böyle bir şansı yoktu. O daha uzağa gitmek zorundaydı. Bütün yolu kar fırtınasında geçmek zorundaydı. Fakat yolu bilmiyordu. Üstelik de fırtına dışında korkacak bir şeyi de yoktu. Şanslı olmak gibi bir şansı yoktu.

Çocuğun korktuğunu söyledin. Doğru. Fakat neden? Bunu bana söyler misin?

Hans gözlerini bardakta parlayan viskiden ayırmıyordu. Bardağı güçlükle tutuyordu.

Ya sarı eldivenli, o korkmamış mıydı? Onun kar, soğuk ve rüzgâr dışında bir şeyden korkmadığını nereden biliyorsun?

Tamam bilmiyorum ama böyle bir olasılık var, değil mi? Neyse, belki çocuk başlangıçta hiç korkmamıştır. Belki babası onun biraz dışarı çıkmasını istemiştir de o da ipin ucunu kaçırmıştır. Sonra kar fırtınası başladığını ve yolunu kaybettiğini fark etmiş herhalde; bizim samanlığı bulduğunda ise nerede olduğunu anlamamış olmalı.

Hans yavaşça başını iki yana salladı.

Evet, evet Hans, çocuk kaybolmaktan korktu. Aptalca bir iş yaptığını söylemek istemez. Bu yüzden kafadan atıyor. Küçük bir çocuk o. Her şeyi uydurdu.

Hans bundan hoşlanmadı. Benim gibi o da bu çocuğa inanmak istemiyordu. Fakat inanmazsa çocuk onu kesinlikle aptal yerine koymuş olacaktı. Buna da inanmak istemiyordu.

Hayır, dedi. Bu senin uydurduğun bir şey mi? Soğuk ısırması ya da ateş yüzünden saçmaladığın; orada kim olduğunu, kendinin nerede olduğunu bilmeden uydurduğun bir şey mi?

Evet.

Hayır, değil. Yeşil, siyah, sarı: renkleriyle birlikte uydurulmaz. İnsanları soğuktan donacakları bir kilere sokmayı uydurmazsın. Birinin hiç konuşmadığını, onu yalnızca arkadan gördüğünü ve üzerinde neler olduğunu bütün ayrıntılarıyla uyduramazsın. Bu uydurmaktan başka bir şey. Bu rüyadan başka bir şey. Bu bir kere gördüğün ve çarpıldığın bir şeye benziyor. Seni istesen bile asla unutamayacağın kadar çok etkilemiş bir şey. Yalanlar, rüyalar, dar yol –bu seni ele geçiren bir şey; sana çapak gibi yapışan bir şey, başka bir şeyle uğraşırken bir yandan da silmeye çalıştığın ama asla gitmeyen çapak gibi. Biliyorum. Bana da böyle yapışan şeyler var. Herkesin vardır. Çok yakında onlarla uğraşmaktan bıkacaksın. Sadece çapaksa sorun yok ama sadece çapaktan ibaret değiller. Asla. Çocuk onu sarsan bir şey görmüş. Öyle sarsılmış ki buraya koşarken gözü başka bir şey gözü görmüyormuş. Öyle derinden sarsılmış ki karşılaştığında saçma sözler edip tükürmüş. Derinden sarsılmış. Böyle şeyler uydurulmaz Jorge. Hayır. O da çocuk gibi fırtınada gelmiş. Gelmesi için bir sebep yok ama gelmiş. Neden ve nasıl veya ne zaman geldiğini bilmiyorum; tek bildiğim bunun dünkü kar fırtınası sırasında olduğu. Tam kar durduğu sıralarda Pedersenlerin arazisine girmiş ama her şeyi meyve kilerine doldurup donmaya terk etmiş ve eminin geçerli nedenleri vardır.

Babamın viski şişesinin dibine hamur yapıştırmışsın.

Söyleyecek başka söz bulamıyordum. Hans'ın dediği doğru gibi geliyordu. Doğru gibi geliyordu ama yine de doğru olmasına imkân yoktu. Öyle olamazdı. Doğrusu her neyse artık, küçük Pedersen babasının evinden muhtemelen dün akşama doğru, fırtına biraz dindiğinde kaçmış olmalıydı; bu sabah da bizim samanlıkta

bulunmuştu. Ben onun burada olduğunu biliyordum. Bu kadarını biliyordum. Ona dokunmuştum. Ellerimde ölü gibiydi. Şimdi ise ölü olmadığını tahmin ediyordum. Hans onu üst kata çıkarıp yatağa yatırmıştı ama ben onu hâlâ mutfakta görür gibi oluyordum. Bir deri bir kemik, çıplak, üzerine konmuş iki havlunun buharları çıkıyor, ağzının kenarından viski sızıyor, ayak parmaklarının arasında çamur var, annemin hamuru sırtına yapışmış.

Şişeye uzandım. Hans şişeyi benden uzaklaştırdı.

Onun yaptığını görmemiş, dedim.

Hans omuz silkti.

Öyleyse emin olamaz.

Sana emin olduğunu söylüyorum. Emin olmadan kar fırtınasında dışarı koşar mısın?

O anda kar fırtınası yoktu.

Başlamak üzereydi.

Kar fırtınasında dışarı çıkmam.

Saçmalık.

Hans şişenin hamur yapışmış kısmını bana doğru çevirdi.

Saçmalık.

Şişeyi salladı.

Düşün: Ahırdan çıkıyorsun, tıpkı bu sabahki gibi. Bildiğin kadarıyla buralarda sarı eldivenli silahlı biri yok. Samanlıktan gelirken aklına hiçbir şey gelmiyor. Öylece içeri giriyorsun –giriyorsun ve daha önce hiç görmediğin biriyle karşılaşıyorsun, buraların insanına hiç benzemeyen biri, aklına bile gelmeyecek biri, sana çok yabancı biri, sarı eldivenleri, yeşil paltosu olan biri. Beni, anneni ve babanı sıraya dizmiş, ellerimizi ensemize koydurmuş.

Hans şişe ve bardakla birlikte ellerini ensesine götürdü.

Beni, anneni ve babanı, ellerimiz ensemizde sıraya dizmiş ve sarı eldivenli ellerinde bir tüfek tutuyor ve tüfeğin ucu annenin önünde yavaş yavaş ve sessizce aşağı yukarı sallanıyor.

Hans ayağa kalktı ve şişeyi annemin suratına doğru salladı. Annem titredi ve onu uzaklaştırmaya çalıştı. Hans ondan vazgeçip bana doğru geldi. Karşımda durup geniş yüzünde düğme gibi duran kara gözleriyle bana baktı. Bense sandalyede kıpırdamadan dimdik oturmaya çalışıyordum.

Sen olsan ne yaparsın, diye gürledi Hans. Küçücük bir çocuğun başını masaya çarparsın.

Lanet olsun ...

Hans şişeyi tekrar önüne koydu ve suratıma bir tokat attı.

Hans Esbyorn, dedi annem, çocuğa dokunma.

Lanet olsun ...

Jorge.

Ben kaçmazdım anne.

Annem iç çekti. Bilmiyorum ama bağırma.

Allah aşkına yapma anne.

Küfür de etme. Lütfen. Çok fazla küfür ediyorsun –sen de Hans da.

Ama ben kaçmazdım.

Evet Jorge, evet. Eminim kaçmazdın, dedi annem.

Hans geriledi ve yerine oturup içkisini bitirdi. Yeniden içki koydu. Artık rahatlayabilirdi ve beni iyice çileden çıkarabilirdi. Çok garip bir insandı.

Bal gibi de kaçardın, dedi, diliyle dudaklarını yalayarak. Belki kaçmakta haklı da olurdun. Belki herkes için öyle bu, silahı, karşısındaki durduracak hiçbir şeyi olmayan herkes için.

Zavallı çocuk. Ohhoo. Bunları ne yapacağız peki?

As şunları Hed, Allah aşkına.

Nereye?

Eh her zaman nereyeyse, oraya.

Yo olmaz, dedi annem, içim rahat etmez.

Öyleyse Hed, bilmiyorum.

Hans, lütfen. Bu sözlerin bana ağır geliyor.

Annem gözlerini tavana dikti.

Canım. Mutfak karmakarışık. Mutfağı böyle görmeye dayanamıyorum. Üstelik ekmek de yapılmadı.

Düşünebildiği tek şey buydu. Söylemesi gereken tek şey buydu. Beni umursamıyordu bile. Ben önemli değildim. Mutfağını da sevmiyordum zaten. Kaçmazdım ben.

Ekmeği pişirmeye devam, dedim.

Kapa çeneni.

Hans istediği kadar ters baksın, umursamıyordum. Onun sert yüzünden bana ne? Belki topuğumda bir kabarcık, yeni bir huzursuzluk, soğuk bir yatak. Yine de gözlerini bana dikmekten vazgeçtiğinde kendimi daha iyi hissettim. O anda onun taşaklarını burabilirdim.

Peki, dedim. Peki, peki.

Kendi aynasının arkasında kaybolmuş gibi düşünceliydi.

O depoda çok üşümüşlerdir, dedim.

Dipte biraz içki vardır, ısıtacak. Taşaklarını bir çuval ağzı gibi burabilirdim.

Şimdi ne yapmayı düşünüyorsun?

Yine o sert ifadeyi takınmaya başlamıştı ama coşkudan yoksundu. Her şeyi kendi aynasından görüyordu.

Çocuğu kurtardım ama, değil mi? diye sordu en sonunda.

Belki evet.

Belki hayır.

Hayır kurtarmadım.

Öyleyse bir şeyler yapma zamanın gelmiş demektir, değil mi?

Neden yapayım? Onların donduğunu düşünmüyorum. Öyle düşünen sensin. Çocuğun yardım aramaya çıktığını düşünen sensin. Sen. Onu sen kurtardın. Peki. Başının masaya çarpmasını engelleyen sensin. Ben engellemedim. Sen engelledin. Hayır.

Onu karla ovan sensin. Peki. Onu sen kurtardın. Fakat çocuğun fikri farklıydı. Yardıma gelmişti. Sana göre böyle. Kurtarılmak için gelmemişti. Sense onu kurtardın, peki ama ona yardım için şimdi ne yapacaksın? Kendini güçlü hissediyorsun, değil mi? Bir şey başardığını düşünüyorsun. Kendini bir kurtarıcı gibi hissediyor musun Hans? Bu nasıl bir duygu?

Seni küçük piç.

Peki. Küçük veya büyük. Önemli değil. Hepsini sen yaptın. Onu sen buldun. Herkese emirler yağdırarak ortalığı velveleye verdin. O ölmüş gibiydi. Onu tuttuğumda hissettim bunu. Belki sana göre canlıydı ama bir şekilde öyle görünmüyordu. Hayır ama onu o halde bırakamazdın. Ovarak. Ama ben ona dokunduğumda. . . soğuktu. . . Tanrım! Gurur duyuyor musun? Ölmüştü, burada ölü yatıyordu. Ve sarı eldiven filan yoktu. Fakat şimdi var. İşte ovuşturmanın sonu bu. Şimdi mutlu musun? Çocuğun seni kandırmak için hareketsiz yattığına inanmış olamazsın. Tam anlamıyla ölüydü o. Fakat şimdi canlı. Senin için değil. Senin için canlı değil.

Senin için de canlı. Sen delirmişsin. O herkes için canlı.

Hayır değil. Benim için canlı değil. Hiçbir zaman da olmadı. Ben hiçbir zaman onu canlı görmedim. Buz gibi soğuktu . . . Tanrım! Gurur duyuyor musun? Şimdi senin yatağında yatıyor. Peki. Onu yukarı çıkardın. Senin yatağında o Hans. Seninle konuştu. Sen de ona inandın, öyleyse sana göre o yaşıyor. Ama benim için yaşamıyor. Bana göre o yaşamıyor.

Bunu nasıl söylersin.

Söylerim işte. Ne dediğimi duyuyor musun? Ovarak . . . Ne yaptığını bilmiyorsun, değil mi? Çocuğun fırtınada gelmesi sırasında Hans. Sarı eldivenlinin geldiğini söylemiyorum ben. O gelmedi. Gelemezdi de. Fakat başka bir şey oldu. Sen çocuğu ovarken bunu düşünmedin.

Seni küçük piç.

Hans, Hans, lütfen, dedi annem.

Boş ver. Küçük olmuşum büyük olmuşum, fark etmez, dedim. Ben sana ne yapacağını soruyorum. İnanıyorsun. Yaptın. Ne yapacaksın? Biz şimdi burada otururken çocuk yukarda ölmüşse bu da çok acayip olur işte.

Jorge, dedi annem, ne korkunç bir şey bu . . . Hem de Hans'ın yatağında . . .

Peki, varsayalım diyorum. Varsayalım ki yeteri kadar –güçlü ve uzun süreli- ovmadın Hans ve yukarıda senin yatağında öldü. Olabilir. Buz gibi olduğunu biliyorum. Şu sarı eldivenli yüzünden bu çok garip olurdu. Sarı eldivenli ölmezken. Onu öldürmek o kadar kolay olmayacak.

Hans ne kıpırdadı ne de bir şey söyledi.

Ben yargıç değilim. Dediğin gibi kurtarmaya yardım etmiş değilim. Benim için fark etmez. Fakat yarıda bırakacaksan neden ovmaya başladın? Küçük Pedersen fırtınada o kadar yol gelmek zorunda kalmışsa ve sen onu kurtarmak için o kadar çok ovduktan sonra sana, uydurma bir şey anlatmış ve sen de ona inanmışsan, şimdi elinde o şişeyle oturmaktan başka bir şey yapmazsan olmaz. Bu o kadar da kolay sıyrılabileceğin bir şey değil.

Hâlâ hiç konuşmuyordu.

Meyve kilerleri epey soğuk olabilir. Elbette dondurucu derecede soğuk değillerdir.

Sandalyede arkama yaslanıp gevşedim. Hans öylece oturuyordu.

Onlar donmayı beklemiyorlardı öyleyse, her şey yolundadır.

Mutfak masasının üstü çamurlu görünüyordu. Her tarafında hamur parçaları ve su birikintileri vardı. Hamurda yol yol soluk izler ve sarkmış havlular. Her yerde kum rengi viski ve su karışımı küçücük gölcükler görünüyordu. Viski gibi görünen bir şey

sızan suyla birlikte yavaşça yerdeki elbise yığınının yanında bir gölcük oluşturuyordu. Karton kutular yumuşayıp bel vermişti. Masanın ve ocağın çevresinde yol yol kalın siyah izler vardı. Kutuların öyle çabucak bel vermesini garip buldum. Koca Hans ellerini şişe ve bardağın etrafına sarmıştı.

Annem çocuğun giysilerini yerden toplamaya başladı. Tek tek, dikkatle, uçlarından tutarak alıyordu. Bir giysinin kolunu yaz sıcağından ölmüş bir kurbağanın çarpık, ezik ve kuru bacağını yoldan kaldırmak için tutar gibi tutuyordu. Öyle iki eliyle ucundan tuttuğu bu giysiler, bir insanın giyebileceği şeylere değil, yerden alınmış paçavralara benziyordu. Onları alıp götürdü ve geri döndüğünde onları gömmesini –bir şekilde çabucak kar altına saklamasını- söylemek isterdim ama titreyişinden, kollarını uzatmış, parmaklarını açıp kapayarak, tarlada sıradan sıraya gidip gelen biçer döver makinesi gibi hareket edişinden korktum.

Damlama sesini ve Hans'ın yutkunuşunu çok iyi duyuyordum. Viskinin ve suyun aktığını, pencere pervazında buzun eridiğini ve oradan yere damladığını. Hans bardağına viski doldurdu. Hans'ın omzundan geriye gözüm ilişti. Babam kapı eşiğindeydi. Burnu ve gözleri kıpkırmızıydı; ayaklarında da kırmızı terlikler vardı.

Nedir bu Pedersenlerin çocuğu hikâyesi? diye sordu.

Annem onun arkasında elinde bir süpürgeyle duruyordu.

3

Hiç at ihtimalini düşündün mü? dedi babam.

At mı? Nereden bulacaktı ki?

Nereden olursa. Herhangi bir yerden.

At sırtındayken bunu yapabilir miydi?

Herhangi bir şeyin üstünde gelmiş olabilir.

Fakat at sırtında değil.

Yürüyerek de değil.

Herhangi bir şeyle geldiğini söylemiyorum.

Atlar kaybolmazlar.

Hayır, kaybolabilirler.

Akıllıdır onlar.

Atlar hakkında da bir sürü boktan şey var.

Kar fırtınasında bile bir at evin yolunu bulur.

Evet mümkün.

Eğer bir atı ahırından çalar ve sonra nereye isterse gitmesine izin verirsen, seni doğruca kendi ahırına götürür.

O zaman atı başıboş bırakmazdım.

O zaman atı sürmen gerekirdi.

Nereye gittiğini de anlaman gerekirdi.

Evet ve oraya gitmek gerekirdi.

Bir atı olsaydı.

Evet bir atı olsaydı.

Fırtına çıkmadan önce bir at çalmış olsaydı ve bir süre atla ilerleseydi, kar başladığında at çok uzaklarda olacak ve eve nasıl döneceğini bulamayacaktı.

Hayır, atların sağduyusu çok güçlüdür.

Saçmalık.

Ne fark eder ki? Bir şekilde gelmiş işte. Artık ne fark eder, dedi Hans.

Tahmin yürütüyorum sadece, dedi babam.

Ben de olanı söylüyorum, dedi Hans.

Ben de yapmadığını iddia ediyorum. Çocuk her şeyi uyduruyor, dedim ben de.

At dururdu. Kafasını rüzgâra çevirir ve dururdu.

Ben atların arkalarını rüzgâra verdiğini görmüştüm.

Hayır, daima başlarını rüzgâra çevirirler.

Çocuk atı sürebilirdi.

Eğer o kadar korkmamış olsaydı ve nazik davransaydı.

Çiftçiler naziktir.

Bazıları.

Bazıları kurtarılmayı sevmez.

Bazıları da yabancıları sevmez.

Bazıları.

Ne olmuş ki, dedi Hans.

Babam güldü. Sadece düşünüyordum, dedi. Sadece akıl yürütüyordum, hepsi bu Hans.

Babam şişeyi gördü. Tam o anda. Gözünü kırpıştırıp duruyordu ama şişe gözünden kaçmamıştı. Şişeyi ve Hans'ın elindeki bardağı fark etmişti. Bir şey söylemesini bekledim. Hans da bekliyordu. Bardağı elinde o kadar uzun süre tuttu ki kimse onun korktuğunu düşünmezdi artık. Sonra bardağı kendiliğinden, doğal bir biçimde, elinden bıraktı, sanki artık elinde tutması ya da elinden bırakması için hiçbir sebep yokmuş ve bunu düşünmeden

yapmış gibi. Gülümsedim ama o bunu fark etmedi ya da görmemiş gibi yaptı. Babam gördüğü halde şişeyle ilgili hiçbir şey söylemedi. Sanırım bunu küçük Pedersen'in varlığına borçluyduk. Her ne kadar şişeyi onun yüzünden almışsak da.

Babam bütün o kar setlerini dikmenin Pedersen'in kendi hatası olduğunu söyledi. İnsan düşünüyor da, buralarda bu kadar zaman bulunan biri, doğa güçlerini daha iyi tanıyor olmalıydı.

Pedersen hazırlıklı olmayı sever baba, hepsi bu.

Lanet olsun ki öyle. Hazırlanmayı sever o kendini beğenmiş. Hazırlanır, hazırlanır, hazırlanır. Her zaman hazırlanır ama hiçbir zaman hazırlığını tamamlayamaz. Geçen yaz tahılı hasat etmeyi düşüneceğine, çekirgeler için hazırlık yapıyordu. Tanrım. Çekirgeyi kim ne yapsın? Fakat çekirgeleri çekmenin en kestirme yolu da çekirgelere hazırlık yapmaktır.

Zırva.

Zırva mı? Sen zırva mı dedin Hans?

Zırva dedim, evet.

Hazırlıkçılardan biri de sensin değil mi? Pedersen gibi. Seni buruşuk suratlı seni. Bir milyon verseler kaçak içki üretir misin ha? Ne kazanırdın biliyor musun? İki milyon. Ah bu uyanıklar ah. Pedersen çekirgenin gelmesini kendi istedi, bunun için *yalvardı, diz çöktü*. Peki ben öyle mi yaptım? Bende de çekirge var. Şimdi de tutmuş karda belasını arıyor, diz çökmüş, avuç açmış, yalvarıyor. Buna hazır mı acaba, söylesene. Hey? Kar mı? Gerçek kar mı istiyorsun? Gerçek kar için hazır olabilecek bir kişi olabilir mi acaba? Tanrım, ne aptallık. Çocuğunu kar setlerinden uzak tutması gerekirdi. Çocuğu buraya yollamak ne saçmalık. İnsan Tanrının da yardımıyla sahip olduğu şeyi iyi korumalı. Bak. Babam pencereyi gösterdi. Size ne demiştim, kar var hep kar var . . .

Sen hiç kar yağmayan bir kış gördün mü?

Hazırdın buna, sanırım.

Her kış kar yağar.

Pedersenlerin çocuğuna da hazırdın sanıyorum. Orada üşüye üşüye onu bekliyordun herhalde.

Babam güldü. Hans kızardı.

Pedersen aptalın teki. Akıllı adamlara bir şey öğretemezsin. Ah tabii, yaşlı Pete hariç elbette. O asla gökten gelebilen ve buğdayı üreten şeyin ne olduğunu öğrenmedi. Fakat yine de hep bulutları incelediği için boynu eğri. Öyle ki kar fırtınasında çocuğuna göz kulak olamıyor. İnsan Tanrının da yardımıyla malını iyi korumalı. Fakat çocuğuna da göz kulak olmalı, di mi Hans? Sen ondan da daha büyük bir aptalsın çünkü daha irisin.

Hans'ın yüzü kızarmış ve kıymık batmış gibi şişmişti. Uzanıp bardağını aldı. Babam mutfak masasının bir köşesinde bacağını sallayarak oturuyordu. Bardak dizine yakın bir yerde durduğu için, Hans bardağı almak için babama doğru uzanmıştı. Babam bacağını sallamaya devam ederken gülerek ve dikkatle onu izledi. İçki şişesi ise tezgâhın üzerindeydi ve Hans şişeyi alırken de babam yine onu dikkatle takip ediyordu.

Benim viskimi içmeyi mi düşünüyorsun Hans?

Evet.

İzin istesen daha iyi olurdu.

İzin istemem, dedi Hans, şişeyi sallayarak.

Biraz ekmek pişirsem iyi olacak, dedi annem.

Hans şişeyi sallamaya devam ederek başını kaldırıp ona baktı. Bardağı doldurmamıştı.

Ekmek mi anne? diye sordum ben.

Bay Pedersen için bir şey hazırlasam iyi olur. Hiçbir şey yok.

Hans şişeyi uzattı.

Garip bir şey var, dedi gülümseyerek. Pedersen neden çocuğunu aramaya gelmiyor?

Neden gelsin?

Hans bardağının arkasından bana göz kırptı. Hiçbir göz kırpış beni onun arkadaşı yapamazdı.

Neden? En yakınlarında biz varız. Çocuk burada olmasa bile, onu bulmak için yardımımızı isteyebilir.

Büyük olasılık.

Gelmiyor. Buna ne diyorsunuz?

Bir şey demiyorum, dedi babam.

Neden demiyorsunuz? Bana göre üzerinde durulması gereken bir konu bu.

Hayır değil.

Değil mi?

Pedersen aptalın teki.

Bunu söylemeyi seviyorsun. Bunu senden sık sık duyuyorum. Tamam, belki de aptaldır. Bu taraflara gelmeden daha ne kadar etrafta dolanabilir ki?

Uzun zaman. Belki çok uzun bir zaman.

Çocuk kaybolalı uzun zaman oldu zaten.

Babam gecelik gömleğini dizlerine doğru çekiştirdi. Çizgili olanını giymişti.

Bu uzun zaman ne kadar zaman oluyor, diye sordu Hans.

Çocuk kayıp.

Pedersen çok geçmeden burada olur, dedi babam.

Ya olmazsa?

Ne demek ya olmazsa? O zaman olmayacak demektir. Hiç de umurumda olmaz. Gelmezse gelmez. Beni hiç ilgilendirmez.

Evet, dedi Koca Hans. Evet.

Babam bir yargıç ifadesiyle kollarını kavuşturdu ve bacağını salladı. Şişeyi nereden buldun?

Hans şişeyi hafifçe salladı.

Çok iyi saklıyorsun değil mi?

Soruları ben sorarım. Nereden buldun onu?

Hans halinden fazlasıyla memnundu.

Ben bulmadım.

Jorge, hey. Babam dudağını dişledi. Demek sensin o, her şeye burnunu sokan piç.

Bana bakmıyordu. Benimle konuşmaktan hoşlandığını da sanmıyordum. Sanki ben orada yokmuşum gibi konuşuyordu zaten. Sanki yüksek sesle düşünüyormuş gibi. Uyanık, uykuda –bu hiç hoşuma gitmedi.

Ben değildim, baba, dedim.

Hans'ın dikkatini çekmeye çalışıyordum, çenesini kapatsın diye ama o hiç oralı değildi.

Küçük Hans aptal değildir, dedi Koca Hans.

Hayır, değildir.

Artık babam onu dinlemiyordu.

O senin bir şeyin olmuyor, dedi babam.

Öyleyse neden burada değil? O da çocuğu arıyordur herhalde. Neden burada değil?

Tanrım, Küçük Hans'ı unutacaktım, dedi annem, dolaptan çabucak bir kase çıkarırken.

Hed, sen neyin peşindesin? diye sordu babam.

Ah tabii, ekmeğin.

Ekmek mi? Ne için? Ekmekmiş. Ben ekmek filan istemiyorum. Kahve yap. Deminden beri etrafta boş boş dolanıp duruyorsun.

Bay Pedersen ve Küçük Hans için. Geldiklerinde ekmek ve kahve isterler. Yanına biraz da mürver marmeladı koyarım. Kahveyi hatırlattığın için teşekkürler Magnus.

Şişeyi kim buldu?

Kaşıkla teneke kutudan biraz un aldı annem.

Babam sallanarak oturuyordu. Sonra durdu ve ayağa kalktı.

Şişeyi kim buldu? Kim buldu, diyorum. Kahretsin, hanginiz buldu?

Annem unu ölçmeye çalışıyor ama elleri titriyordu. Un kaşıktan dökülüp bardağın kenarına bulaştı. Evet buradan gitmeliydin, evet ellerin titriyor işte, diye içimden geçirdim.

Neden Jorge'ye sormuyorsun? dedi Koca Hans.

Suçu bana atmasından nefret ettim. Üstelik koca koca kaslı kolları varken.

Şu ağlak mı? dedi babam.

Hans öyle güldü ki göğsü titredi.

Benim sakladığım hiçbir şeyi bulamazdı o.

O bakımdan haklısınız, dedi Hans.

Buldum, dedim. Buldum işte.

Yalan söylüyor değil mi, Hans? Sen buldun değil mi?

Babam buna biraz memnun olmuş gibiydi ve yine masanın bir köşesine geçip oturdu. En çok benden mi yoksa Hans'tan mı nefret ediyordu?

Ben hiç Jorge buldu demedim.

Benim için çalışan bir yalancı vardı. Bir hırsız ve yalancı. Neden bir yalancıyı yanımda tutayım ki? Sanırım ona karşı kalbim yumuşak; öyle tatlı bir yüzü var ki. Fakat yine de neden bir yalancıyı yanımda . . . küçük ve hareketli gözleri yer değiştiren lekelere benziyor . . . neden?

Ben senin gibi değilim. Her günümü gece uyuyuncaya kadar içki içerek geçirmem ve sabahları da günün ortasında kalkıp da yatağı, odayı ve evin yarısını leşe çevirmem.

Sen de az uyumuyorsun. Küçük Hans senin yarı boyunda ama senin iki katın değeri var. Seninse küçük bir pipin var.

Bu sözler ağzından pek de anlaşılır şekilde çıkmadı.

Peki Küçük Hans'a ne oldu? Ortadan kaybolmuş. Pedersenlerin evindeki insanlar artık endişelenmeye başlamıştır. Belki haberleri öğrenseler iyi olur. Fakat Pedersen gelmiyor. Küçük Hans dönmüyor. Dışarıda kıyametler kopuyor. Çocuk fırtınada kalmış

olabilir. Eğer onu gören biri varsa o da biziz, biz olmasak, onu kimse bahara kadar görmeyecek veya belki rüzgâr yön değiştirir ki bu pek olası değil. Fakat kimse çocuğu sormaya gelmiyor. İşte bu çok garip bence.

Sen tam rezil piçin tekisin, dedi babam.

Sadece akıl yürütüyorum, hepsi bu.

Şişeyi nereden buldunuz?

Unuttum. Hatırlamak gerekiyor. Bir içki lazım oldu.

Nerede buldunuz?

İyi saklamışsın, dedi Hans.

Nerede dedim sana.

Bilmiyorum, dedim ya, bulan ben değilim. Jorge de değil.

Sen çok uyanıksın Hans, dedim.

O yoktan ortaya çıktı, dedi Hans. Ansızın karşımıza çıkan bu çocuk gibi. Öylesine. Belki de onu bulan o çocuktur. Paltosunun altına saklamış olamaz mı?

Kim? diye gümbürdedi babam, birden yerinden fırlayarak.

Şey, Hed buldu şişeyi. İyi saklamamışsınız ve Hed kolayca buldu işte. Nerede arayacağını iyi biliyordu.

Sen sus Hans, dedim.

Hans şişeyi eğdi.

Herhalde Hed onun nerede olduğunu uzun zamandır biliyordu. Belki hepsinin nerede olduğunu biliyor. Çok zeki sayılmazsın. Belki de zaten o kendi kaldırmıştı, ne dersin? Belki de senin şişen bile değildi.

Koca Hans bardağına içki doldurdu. Sonra babam aniden ayağıyla vurup bardağı Hans'ın elinden düşürdü. Babamın terliği uçup Hans'ın kafasının yanından geçti ve duvara çarptı. Bardak kırılmadı; lavabonun yanına düşüp yavaşça annemin ayağının dibine yuvarlandı, arkasında ince bir iz bırakarak. Vuruş hafif be-

yaz bir bulut meydana getirmişti. Hans'ın gömleğinde, duvarda ve dolaplarda viski izleri vardı. Biraz da bardağın düştüğü yerde.

Annem kollarını göğsünde kavuşturmuştu. Yüzü solgun görünüyor, ahlar oflar çekerek ağlıyordu.

Tamam, dedi babam, gidelim. Hemen şimdi gidiyoruz Hans. İnşallah karnına bir kurşun yersin. Jorge yukarı çık ve o veledin hâlâ hayatta olup olmadığına bir bak.

Ben eğilerek babamın yanından geçip dışarı çıkarken, Hans dudaklarını yalıyor ve gömleğindeki lekeleri ovuşturuyordu.

2. BÖLÜM

1

Hiç rüzgâr yoktu. Koşum takımı gıcırdıyor, tahtalar takırdıyor, tekerlek kızakları rahat çalışan bir testere sesi çıkarıyordu ve atımız Simon'ın ayaklarının altındaki her şey bembeyazdı. Dizginler babamın dizleri arasında duruyordu; babam, Hans ve ben birbirimize bitişik oturuyorduk. Başlarımızı eğip ayaklarımızı birbirine yapıştırıyor, keşke iki elimizi tek cebe sokabilsek diye düşünüyorduk. Sadece Hans burnundan nefes alıp veriyordu. Konuşmuyorduk. Dudaklarımın dişlerimi de ısıtabilmesini istiyordum. Üstümüze örttüğümüz battaniye hiç işe yaramıyordu. Battaniyenin altı da buz gibi soğuktu. Babam yanında duran bir şişeden içki içiyordu.

Simon'ı arabaya koşup, North Corn Road'da oturan Pedersenlere gitme riskini göze almaya karar verdiğimiz zamanki sıcak hissi korumaya çalışıyordum. Burası çaprazımızda kalıyordu ve onların ahırının arkasındaki koru da tam karşımızda duruyordu. Oraya ulaşıp ağaçların arasından Pedersenleri gözleyebileceğimizi düşünmüştük. O hissi korumaya çalışıyordum, banyo suyu gibi

sıcak ve elle tutulamaz bir histi bu. Büyük ve özel, hatırlanmaya değecek bir şey yapmaya girişmek gibiydi; bir şövalyenin yola çıkması gibi. Ahırdan çıkıp eve girdiğimi ve tam o anda mutfakta onun sırtı bana dönük durduğunu fark ettiğimi, mücadele ettiğimizi, onu yere serdiğimi, silahın namlusuyla başındaki bereyi düşürdüğümü hayal ettim. Ahırdan çıkıp eve girerken ışığın etkisiyle hâlâ gözlerimi kırpıştırdığımı, onu orada görünce küreği kapıp üzerine yürüdüğümü düşündüm. Büyük, kahramanca, hatırlanmaya değer bir şey yaparken artık üşümüyor olacaktım. Kendimi Bay Pedersen'in arka bahçesinde, verandasında veya samanlığında hayal edemiyordum. Ne kendimin ne de onun yüzünü görüyordum. Yabancının sadece sırtını görebiliyordum. Bizim mutfakta ayakta, elindeki silahı annemin burnuna doğru sallarken, annemin de ona defol dediğini ve aynı zamanda kurşun yememek için yerinden bir santim bile kıpırdamamaya çalıştığını görüyordum.

Kendimi toplayıp üşüdüğümü hissedince bu düşünce yok oldu. Artık onu beresi veya sarı eldivenleri ve elinde silahıyla hayal edemiyordum. Onun üzerine yürüdüğümü aklımdan geçiremiyordum. Bir yer hayal edemiyordum ve hiçbir şeyi umursamıyordum. Babam kızağı beyaz yoldan yokuş aşağı sürüyor, bir yandan da içki içiyordu. Hans topuklarını oturduğu koltuğun arkalığına vurarak takırdatıyordu. Bense ağzımı açmamaya, nefes almaya ve neden bunu yapmak zorunda kaldığımı düşünmemeye çalışıyordum.

Havanın hâlâ sakin, toprağın hâlâ ılık olduğu ve gökteki yıldızların yağmayacak kar tanelerine benzediği kış başında bir akşamüzeri kızakla ilerlemeye benzemiyordu bu. Evet hava yine sakindi, güneş tepedeydi ama hava soğuktu. Arkamızdaki kanalı andıran yolda, kaydırakların ve Simon'ın bıraktığı izleri görüyordum. Önümüzdeki yolda ise kar birikintileri vardı. Babam

yolun gitmesi gereken yere gittiğini biliyor gibi gözlerini kısmış bakıyordu. Simon'dan buharlar çıkıyordu. Koşumlarından buzlar sarkıyordu. Göbeğini kaplayan kar buzdan bir kabuk gibi sertleşmişti. O kabuğun hayvanın dizlerini kesmesinden korktum. Babamın içkisinden ben de içmek isterdim. Koca Hans uyuyakalmış da rüya görüyormuş gibi titriyordu. Oturduğum yer sırtımı acayip acıtıyordu.

Babam yolun ortasında bir karbirikintisine rastlayınca Simon'ı yavaşlattı ve yol kenarında bir çit olmadığını bildiği yöne çevirdi. Sonra tekrar yola dönmeyi düşünmüştü ama tekrar yolun kıyısına geldiğimizde bunun pek anlamlı olmadığını gördük çünkü kalan yol da sıra sıra yüksek kar yığınlarıyla kapanmıştı.

Bunu yapmanın hiç anlamı yok, dedi babam.

Bu babamın bana üst kata çıkıp çocuğun hayatta olup olmadığına bakmamı söylediğinden beri ağzından çıkan ilk sözdü. Bence canlı gibi görünmüyordu ama canlı görünüyor demiştim. Babam ilk önce gidip silahını almış, giyinmemiş, canı öyle istediği için hâlâ bir ayağında ayakkabı olmadığı halde, üst kattan kolunda ucu yere çevrilmiş kırma tüfeğiyle inmişti. Üst pijamasının masaya oturduğu kısmına denk gelen yerde koyu bir leke vardı. Hans da tüfeğini ve ordudan yürüttüğü kırkbeşliği almıştı. Onu bana doldurttu ve kemerime sıkıştırdığımda, oradan düşebileceğini ve kemer tokasını kapatamayacağımı söyledi. Silahı göbeğimde buz topağı gibi hissediyordum ve namlu karnıma batıyordu.

Annem bir torbaya, bir termos kahveyle birkaç sandviç koymuştu. Kahve soğuyacaktı. Sandviçimi yerken eldivenlerimi giymiş olduğum halde, ellerim üşüyecekti. Bir şey çiğnemek insanın canını acıtacaktı. Eğer termostan kahve içseydim termosun ağzı soğuk olacaktı; birazını çeneme akıtacaktım ve orada donup kalacaktı; yok eğer fincandan içsem metal dudağıma yapışacaktı

ve yaladığımda hiç istemediğim halde berbat bir içki kokusu alacaktım; çenemi yakacak ve sonradan yara yapacaktı.

Simon bir çukura girdi. Çukurdan çıkamayınca paniğe kapıldı ve kızak savruldu. Cesaretimiz kırılmadı ama ön sağ kaydırak kırıldı ve yerdeki yumuşak kara saplandık. Babam birtakım sabırsız sesler çıkardı ve Simon'ı yatıştırdı.

İşte bu tam bir felaket, dedi Hans.

Ayağını basacak yer bulamadı hayvan. Tanrım, ben at değilim ya.

Bilmem ben. Simon beş para etmez, dedi Hans.

Babam içkisinden dikkatle bir yudum içti.

Gidip onu oradan çıkar.

Dış tarafta Jorge var.

Gidip onu oradan çıkar.

Sen. Sen git. Onu oraya sen soktun.

Gidip onu oradan çıkar.

Bazen kar gökyüzü gibi mavi görünüyordu. Hangisi daha soğuk olur bilmiyorum.

Tamam ben giderim, dedim. Dış tarafta ben varım.

Senin moruk da dış tarafta, dedi Hans.

Sanırım nerede oturduğumu biliyorum, dedi babam. Oturduğum yeri biliyorum.

İnmeme izin veremez misin Allah aşkına? Ben gidiyorum, dedim.

Battaniyeyi açtım ve ayağa kalktım ama her tarafım kaskatı kesilmişti. Karın ve mekânın göz alıcılığı beni çarpmıştı. İnerken ayak bileğimi yan tahtadaki demir köşebende çarptım. Bacağımın acısıyla, yanlış yere vurulup boşa sallanmış balta sapı gibi sarsıldım. Bir küfür edip atlamadan önce biraz oyalandım. Kar çimento gibi sert ve sıkışık görünüyordu ve aklıma sadece cam kavanozu getiriyordu.

On yıldır köşebendin nerede olduğunu öğrenmişsindir herhalde, dedi babam.

Kar kasıklarıma kadar geliyordu. Silah canımı yakıyordu. Çukurun etrafında, parmak ucumda yükselmeye çalışarak, bata çıka dolandım ve karı kasıklarımdan uzaklaştırmaya çalıştım ama işe yaramadı.

Kuş taklidi mi yapıyorsun? dedi Hans.

Simon'ı tuttum ve dışarı çekmeye çalıştım. Babam oturduğu yerden bana bir küfür savurdu. Simon kıvrandı, yeri tekmeledi ve ileri doğru hamle yaptı. Ön sağ kaydırak kara saplanmıştı. O yüzden kızak savruldu ve sol taraf Simon'ın arka bacaklarına, tam dizlerinin arkasından vurdu. Simon şaha kalktı ve kızağın yan tarafına tekme attıktan sonra dizginleri birbirine dolaştırıp dümdüz ileri atıldı. Kızak tekrar geri savruldu ve sağ kaydırak aniden yerden kurtuldu. Babamın şişesi yuvarlandı. Karda oturduğum yerden babamın şişeyi tutmaya çalıştığını gördüm. Simon öne atıldı. Kızak yana Simon'ın çıktığı çukura doğru kaydı ve sol kaydırak da kardan kurtuldu. Simon birden durdu fakat babam dizginleri elinden düşürmüştü; sadece bağırarak şişesini istiyordu. Gözlerime ve boynumdan içeri kar dolmuştu.

Simon bunu yapmak için kimseden emir almadı, dedi Hans, babamı taklit ederek.

Şişe nerede, diye sordu babam, yan taraftaki bozulmuş karlara bakarak. Jorge git bul şişeyi. Burada bir yerde karın içine düştü.

Karları taramaya çalıştım ama ensemden aşağı, kollarımdan yukarı ve ceplerimin içine daha fazla kar dolmasından başka işe yaramadı bu.

Git kendin bul. Senin şişen.

Babam yere doğru eğildi.

O kadar aptallık etmeseydin, düşmezdi. At sürmeyi nerede öğrendin sen? Bu aptal numarayı asla benden öğrenmiş olamazsın. Bu kadar aptalca bir numara daha önce hiç görmemiştim.

Babam koluyla bir daire çizdi.

O şişe şuralarda bir yere düştü. Uzakta olamaz. Neyse ki mantarı kapalıydı. Tek bir damla bile kaybetmek istemem.

Sırtıma kar girmişti. Kemerimdeki kırkbeşlik kayıyordu. Koca Hans'ın dediği gibi düşeceğinden korkuyordum. Sağ kolumla devamlı üstten tutuyordum. Silahın pantolonumun içine düşmesini istemezdim. Bundan hoşlanmıyordum. Babam bağırarak talimat veriyordu.

Sakladın onu, dedim. Saklamakta ustasın sen. Öyleyse kendin bul. Ben bu işte usta değilim. Bunu sen kendin söylemiştin.

Jorge, o şişeye ihtiyacım olduğunu biliyorsun.

Öyleyse kaldır poponu da bul onu.

Şişeye ihtiyacım var, biliyorsun.

Öyleyse bul.

Eğer aşağı inersem, şişe için olmayacak bu, seni sivri akıllı pislik.

Çevredeki karı tekmelemeye başladım.

Hans güldü.

Kayışların biri kopuk, dedi.

Nedir o kadar komik olan?

Sana kayışın yıprandığını söylemiştim.

Karı tekmelerken babam ayaklarımı takip ediyordu.

Kahretsin. O tarafta değil. Eliyle işaret etti. Her şeyi de biliyorsun galiba Hans, dedi, beni gözlemeye devam ederek. Fark ettiğin ilk küçük şeyi birine söylüyorsun. Yani başka biri daha öğrenmiş oluyor. Böylece ne yapılması gerekiyorsa yapıyorlar. Sen yapmak zorunda olmuyorsun –Tanrım, orada değil, *şurada*. Değil mi Hans? Her seferinde kurtuluyorsun, değil mi? Yete-

rince derin kazmıyorsun. Bunu hiç anlamamıştım. Başka birinin bildiği bir şey nasıl oluyor da her seferinde seni kurtarıyor? İş yapma konusunda tam bir muhabbet tellalısın sen. Sana daha derin kaz dedim.

Kayışları onarmak benim işim değil.

Ellerinle de ara, *ellerinle*. Pis değil orası. Sen gübreye de hep böyle yapıyorsun. Bu neden senin işin olmuyor? Koyunları götüremeyecek kadar meşgul müsün? Şuraya da bak. Bulmak zorundasın. Hayır, orası değil.

Hiç kayış onarmadım.

Tanrım, sen burada zordayken onarılmaları gerekmiyor. Jorge, şu aptal silahla ilgilenmeyi bırak da iki elinle ara şunu.

Üşüyorum baba.

Ben de. İşte bu yüzden de şişeyi bulmak zorundasın.

Eğer bulursam ben de içebilir miyim?

Sen dünden beri büyüyüp, adam olmadın mı zaten!

Birazcık baba.

Hı. Ne? Şunu duydun mu Hans? Birazmış. İlaç için belki, annenin dediği gibi. Alkol, alkol, Jorgen Segren . . . hı. Birazcık diyor. Birazcıkmış.

Baba.

Birazcık içecekmiş. Birazcık. Birazcık.

Baba. Üşüyorum, baba.

Olabilir. Sen aramana bak, Allah aşkına, aptal tavuk gibi eşinip durma.

İşimiz bitik artık, dedi Hans.

Eğer o şişeyi bulamazsak işimiz bitik.

Belki senin işin bitiktir. O şişeye ihtiyacı olan tek kişi sensin. Jorge ile benim ihtiyacımız yok, fakat senin var işte ihtiyar. O karda kaybolmuş olmalı.

Eldivenlerim ıslanmıştı. Kar kollarımdan içeri dolmuştu. Botlarıma da giriyordu. Yapabildiğim kadarıyla tek parmağımla birazını çıkarmaya çalışıp vazgeçtim.

Belki annemin verdiği kahve hâlâ sıcaktır, dedim.

Söyle bakalım. Evet. Belki. Fakat o benim kahvem çocuk. Daha hiç içmedim. Kahvaltı da etmedim. Sen neden öyle duruyorsun? Haydi Jorge, hava soğuk.

Bunu ben senden daha iyi biliyorum. Sen orada kuru yerde, güzel güzel oturup patronluk taslıyorsun, oysa bütün işi ben yapıyorum ve içime kar doluyor.

Söyle. Evet. Doğru.

Babam arkasına yaslanıp sırıttı. Battaniyeyi tutup kendine çekti ama Hans yine geri aldı.

Hareket edersen ısınmak kolay olur, herkes bunu bilir. Doğru değil mi, Hans? Hareket edersen ısınmak kolay olur, değil mi?

Evet, dedi Hans. Eğer battaniyen yoksa.

Şuraya baksana Jorge? İyi çocuk ol ve ısın . . . hareket ederek. Çişin donarsa yazık olur. Bol bol hareket edersen, poponda nasır olmaz. Değil mi, Hans?

Evet.

Hans bunu bilir işte. Kendisi baştan ayağa nasır kaplıdır.

Nefesini boş yere tüketme.

Bulamıyorum baba. Belki annemin kahvesi hâlâ sıcaktır.

Seni sümüklü, aramıyorsun ki. Sana söylediğim gibi etrafa bak. Çabuk bul, duyuyor musun? Şişeyi bulmadan bu kızağa binemezsin.

Yerimde zıplamaya başladım; çok hızlı değil. Babam parmaklarını burnuna götürüp sümkürdü.

Soğuk, sümüklünün koşmasını sağlıyor, dedi, hakikaten çok akıllıca.

Şişeyi bulsaydım bile, bir tekmede karın derinliklerine gömecektim. Tekmeleyip kar tepeciklerinin içine gönderecektim. Babam nerede olduğunu bilemeyecekti. Kızağa da binmeyecektim. Nasıl olsa bir yere gittikleri yoktu. Yol uzun da olsa eve dönecektim. Arkaya bakınca kızağın yolda açtığı izleri görebiliyordum. Görünmez oluncaya kadar birbirine paralel ilerliyordu izler. Ev sıcaktı mutlaka ve o yolu yürümeye değerdi. Korkutucuydu da, sonsuz bir beyazlık. Hep önüme bakmam gerekecekti. Her taraf rüzgârlı yamaçlar ve tepelerle kaplıydı. Pedersenlere gitmeyi ben hiç istememiştim. Bu Hans'ın ve babamın meselesiydi. Hava çok soğuktu . . . soğuk . . . ve kardan usanmıştım ve korkuyordum. Eğer şişeyi bulursam yapacağım tek şey, bir tekmede kar yığınlarının içine gömmek olacaktı. Sonra, çok sonra, ilkbaharda bir gün buraya gelip o şişeyi erimiş karın içinde, hamur gibi çamura saplanmış bulacaktım. Alıp samanlığa saklayacak ve her istediğimde gidip biraz içecektim. Gerçek sigaralarım da olurdu o zaman, belki bir karton ve onları da saklardım. Sonra bir gün babamın viskisi gibi kokarak içeri girerdim ve onun içki zulalarından birini bulduğumu sanırdı. Delirir ve ne söyleyeceğini bilemezdi. İlkbahar zamanı olurdu bu ve o hep yaptığı gibi hepsini kendisinin aldığını, kendi deyişiyle ürünü hasat ettiğini sanırdı.

Burayı akılda tutmaya yarayacak bir işaret var mı diye etrafa bakındım ama her şey kar altındaydı. Sadece kar tepecikleri ve derin kar çukurlarıyla yolun geçtiği yeri gösteren dar kanal belli oluyordu. İçine sıkışığımız yer bir çamur çukuruydu herhalde. Baharda içinde su kamışları büyüyecek ve onlara karatavuklar konacaktı. Ya da başlangıçta sığ bir su olacak, sonra toprak kuruyup çatlayacaktı. Babam şişeyi nereden bulduğumu asla anlamayacaktı. Bir gün çok üzerime geldiğinde, ben de onun kafasını ayağımın altında ezecek ve her yeri gübre lekeleriyle kaplı bir

yabanın arkasıyla onun sıska kıçına vuracaktım. Hans kurnazlık edecek ve bir gün—

Tanrım, sen kıpırdamayacak mısın?

Üşüyorum baba.

Daha da üşüyeceksin.

Tamam artık, işimiz bitti, dedi Hans. Bir yere gidemeyiz. Patika izi kayboldu.

Babam benim karı araştırmamı seyretmeyi bıraktı. Simon'a kaşlarını çatarak baktı. Simon başı önünde, sessizce duruyordu.

Simon titriyor, dedi. Onu ısıtmayı unutmamam gerekirdi. Bu kadar soğuk olduğunu unutmuşum.

Babam battaniyeyi yatak örtüsü açar gibi, Hans'ın üstünden aldı ve yere atladı. Hans bağırdı ama babam ona aldırış etmedi. Battaniyeyi Simon'ın üstüne attı.

Simon'ı hareket ettirmeliyiz. Donup kalacak yoksa.

Babam elini şefkatle Simon'ın bacaklarında gezdirdi.

Kızak ona hiç zarar vermemiş sanırım.

Kayış kopuk.

Sonra Hans ayağa kalktı, kollarıyla kendine vurdu ve dans etti.

Onu yürüyerek eve götürmeliyiz, dedi.

Eve mi, dedi babam, Hans'a alayla şöyle bir bakıp. Çok uzak.

Öyleyse sen ata bin, dedi Hans.

Babam gerçekten şaşırmış hatta afallamış gibi baktı. Hans'ın bunu söylemesini beklemiyordu. Hava aşırı soğuktu. Bu da Hans'ı cömertleştirmişti. Soğuğun bile yararlı bir tarafı vardır.

Neden?

Babam Simon'u okşayarak hareket ettiriyordu ama gözünü Hans'tan ayırmıyordu; sanki Hans ona tekme atacakmış gibi.

Hans sabırsızlığını belli eden uzun bir soluk verdi.

Aman Allahım, kayış kopuk.

Hans gerçekten tedbirli davranıyordu. Çok üşümüş, burnu kızarmıştı. Babamın burnu beyazdı ama donmuş gibi durmuyordu. Her zamanki gibi beyaz görünüyordu sadece, sanki uzun zaman önce ölmüş gibi. Kendi burnumun ne renkte olduğunu merak ettim. Benimki daha büyük ve ucu daha sivriydi. Kendisininkine benzediğini söylerdi annem. Zaten babamdan daha iri yapılıydım. Hans'tan bile daha uzundum. Burnumu sıktım ama eldivenlerim ıslak olduğundan çimdik atınca burnumun acıması dışında hiçbir şey hissedemedim. Burnum fazla soğumuş olamazdı. Hans kayışın yerde duran uçlarını işaret etti.

Bir düğüm at, dedi babam.

Tutmaz, dedi Hans, başını iki yana sallayarak.

İyi düğümlersen olur.

Bu soğukta iyi düğümleyemem. Deri çok sert.

Değil yahu, fazla sert değil.

İyi ama çok kalın. Böyle bir şeye düğüm atamam.

Yapamam.

Kızağı eğri çekecek.

Çekerse çeksin.

Simon eğri çekerse kızak ilerleyemez.

Gidebildiği kadar gider. Bu kızağı burada bırakacak değilim. Yeni bir kayışla tekrar buraya gelene kadar bir daha kar yağabilir. Belki sen geri getirirsin, ha? Eve dönünce ben orada kalırım, yemek vaktiyse kahvaltımı ederim. Yeni bir kar fırtınasıyla boğuşmak ve karşımda mesela Pedersenlerin çocuğunu bulmak için buraya dönmem.

Evet, dedi Hans, başını sallayarak. Bu lanet olası şeyi burada bırakalım ve Simon'u donmadan eve götürelim. Ben kayışı bağlarım.

Hans aşağı atladı ve ben de karı tekmelemeyi bıraktım. Atın yanında duran babam Hans'ı büyük bir dikkatle izliyordu. Ak-

lından bir hainlik geçirir gibi gülümsediğini görebiliyordum. Kızağa binmeye gittim ama babam bağırarak şişeyi biraz daha aramamı söyledi.

Belki kızağı hareket ettirince buluruz, dedim.

Babam güldü ama söylediğime değil. Hans'a bakarak ağzını iyice açarak sessizce güldü.

Evet belki, dedi ve Simon'ı bir daha sertçe sıvazladı. Belki buluruz burada.

Şişeyi bulamamıştım ve Koca Hans kayışı bağlamıştı. Bunun için eldivenlerini çıkarmak zorunda kalmıştı ama bunu çabucak başarmasına hayranlık duydum. Hans büyük bir gayretle çalışırken babam Simon'ı tatlı sözlerle sakinleştirdi. Kızak bağlanınca rahatça kayarak ilerlemeye başladı. Bir ampulün patlama sesi gibi hafif bir ses duydum. Kızağın geçtiği yerde kahverengi bir leke belirdi. Bacakları iki yana açık, yuları tutan babam geri dönüp lekeye baktı.

Olamaz, dedi. Olamaz.

Fakat Koca Hans'a bir şeyler oldu. Bir bacağını havaya kaldırdı. Eliyle kendine vurdu. Omuzları sarsılıyordu. Göbeğini tuttu. Öne arkaya sallandı. Ah, ah, ah diye haykırdı ve ellerini beline koydu. Yanaklarından yaşlar süzülüyordu. Sen, sen, sen diye inledi. Yanakları, burnu, kafası kıpkırmızıydı. Bulmuştun, bulmuştun diye boğulurcasına konuştu.

Babam tamamen donmuş gibiydi. Şapkasından taşan kır saçları dimdik duruyor ve kar beyazı parlıyordu. Koca Hans gülmeye başlamıştı. Onu hiç bu kadar eğlenirken görmemiştim. Sarsılıp sendeledi. Babam ise hâlâ heykel gibi duruyordu. Hans soluk soluğa aşağı koştu. Bir dakika sonra yine üşümüş yorulmuş olacak ve keşke o şişedekini içseydim diyecekti. Şişenin kırılması onu sarhoş etmiş gibiydi. Lekenin yayılması durmuş, solmaya başlamıştı. Oradaki kar köpürüyor ve eriyordu. Karı eritip

içebiliriz diye düşündüm. O şişeyi o kadar çok istiyordum ki. Hans'tan nefret ettim. Hans'tan sonsuza kadar –kar var olduğu sürece- nefret edecektim.

Hans hafif hafif pufluyordu. Babam bana kızağa binmemi söyledi. Sonra Hans da sakar hareketlerle kızağa bindi. Babam atın üzerindeki battaniyeyi aldı ve kızağın içine attı. Sonra Simon'ı kamçılayıp harekete geçirdi. Battaniyeyi üstüme çektim ve titrememin geçmesini bekledim. Sobamız, diye düşündüm, siyahtır . . . iyidir . . . siyahtır . . . güzel isli siyah . . . ve deliklerinden kiraz rengi parlak alevler görünür. Üzerinde çaydanlık kaynar, ıslık çalarak beyaz sıcak buharlar çıkarır; yavaşça çıkan, bulutsu, bu durgun havada ölü gibi havada asılı kalan soluğuma hiç benzemez buhar.

Hans olduğu yerde sıçradı.

Nereye gidiyoruz, dedi. Nereye gidiyoruz?

Babam hiçbir şey söylemedi.

Yol buradan değil, dedi Hans. Biz nereye gidiyoruz?

Silah karnımı acıtıyordu. Babam gözlerini kısmış kara bakıyordu.

Yapma Allah aşkına, dedi Hans. Şişe için özür dilerim.

Fakat babam kızağı sürmeye devam etti.

2

Ağaçların dibinde büyüyerek bütün koruyu kaplamış olan diken üzümleri karlar altında kalmıştı. Saçlı meşelerin boyları çok yüksekti, dalları yere paralel uzanıyordu; gövdeleri siyah ve kırışıktı. Bazı yerlerde leke leke, ölü otların kıvrılıp donmuş uçlarını görebiliyordum; diken üzümlerinin kara dikenleri de kar yığınlarının içinden çıkıyordu. Rüzgâr kimi dalları kar yığınlarına sürüklemişti. Güneş kimi başka dalların yanında gölgeler oluşturmuştu ve gölgeler kar tepeciklerinin üstünde kırık dallar gibi duruyordu. Korunun ötesinde, yığılan kar, zemini yükseltmiş gibiydi. Babam ve Hans'ın silahları ellerindeydi. Kar yığınını siper alarak ve eğilerek ilerliyorduk. Nefes alışımızı duyabiliyordum; kar, toprak ve botlarımız gıcırdıyordu. Yavaş gidiyorduk; üçümüz de üşümüştük.

Karların üzerinde, dalların arasından Pedersenlerin evinin tepesi görünüyordu ve yaklaştıkça alırın damı da göründü. Ahıra doğru gidiyorduk. Arada bir babam durup bacadan duman çıkıyor mu diye bakıyordu ama gökte hiçbir belirti yoktu. Koca Hans bir çalılığa takıldı ve yün eldivenli eline diken battı. Babam ona sessiz olmasını işaret etti. Eldivenimin içinden -soğuk ve ağır- tabancamı hissedebiliyordum. Gittiğimiz yönde zemin neredeyse dümdüzdü. Çoğunlukla gözlerimi Koca Hans'ın topuklarından ayırmıyordum çünkü başımı yukarı kaldırdığımda ensem acıyordu. Duman var mı diye havaya bakınca, hafif rüzgâr yanaklarımı

yaladı ve sanki kemiklerime işledi. Hans'ın ayak izlerini takip etmek dışında pek bir şey düşünmüyordum. Şapkamın altında bile olsa gözlerim yanıyordu; dudaklarım sızlıyor ve hareket etmek bana acı veriyordu. Babam meşeler arasında deli bir rüzgârın estiği ve yerdeki karı kaldırıp ağaç gövdelerine beyaz bir yama gibi yapıştırdığı açık alanları takip ediyordu. Bazen daire çizmemek için, küçük bir kar yığınına dalıp geçmek zorunda kalıyorduk. Biz ilerledikçe Pedersenlerin evinin çatısı, kar tepecikleri arkasında gitgide büyüyordu. Sonunda evin karşısına geldik ve güneşin önünde simsiyah, dimdik ve parlak duran, sönmüş bir puronun ucundaki kül gibi üstü karla örtülü bacayı gördüm.

Düşündüm: Ateş sönmüş, öyleyse donmuşlardır.

Babam durdu ve başıyla bacayı işaret etti.

Görüyorsun ya, dedi Hans, suratını asarak.

Tam o anda bir kar yığınının tepesinden bir kar bulutunun uçtuğunu gördüm ve gözlerimin yandığını hissettim. Babam çabucak gökyüzüne baktı ama havada hiçbir şey yoktu. Hans ayağını yere vurdu, başını eğip fısıltıyla küfretti. Eh, dedi babam, bu yolculuğa boşuna çıkmışız gibi görünüyor. Evde kimse yok.

Pedersenlerin hepsi ölmüş, dedi Hans, önüne bakmaya devam ederek.

Kes sesini. Babamın dudaklarının çatlak olduğunu fark ettim. Kupkuru bir delik gibi. Çenesinde bir kas seğirdi. Kes sesini, dedi.

Bacanın tepesinden birdenbire belli belirsiz bir kar şeridi düşüp yok oldu. Beni boru gibi saran giysilerin içinde olabildiğince kıpırtısız durdum; garip bir şekilde sadece gözlerimde kar vardı; midemdeki boşluğun çalkalanışından korkuyordum; içimde boş, dışarıdaki ıssızlık gibi bembeyaz parlayan bir ıssızlık soğuk soğuk yanıyor, dalgalanıyordu ve ben iki büklüm kıvrılmak, yüzümü karnıma gömmek istiyordum ama gözyaşlarımın kirpiklerimle

birlikte hemen donacağını biliyordum. Midem guruldamaya başladı.

Sana ne oluyor Jorge? dedi babam.

Hiç. Kıs kıs güldüm. Üşüyorum baba, ondan galiba, dedim ve geğirdim.

Hay Allahım, dedi Hans yüksek sesle.

Sus.

Botumun ucuyla karı dürttüm. Oturmak istiyordum ve üzerine oturulabilecek bir şey olsa oturacaktım. Tek isteğim eve dönmek veya oturmaktı. Hans karları ezmeyi bıraktı ve ağaçların arasından geldiğimiz yöne doğru bakmaya başladı.

O evde biri olsa, ateş yakardı, dedi babam.

Burnunu çekip koluyla burnunu sildi.

Hiç kimse yok, anlıyor musun? Sesini yükseltmeye başlamıştı. O evde şu anda biri olsa soba yanıyor olurdu. Pedersenler hep birlikte şu aptal oğlanı aramaya çıkmış olmalı. Sobayı yakmayı düşünecek halde değildir onlar şimdi. Ateş sönmüş. Deli gibi arıyorlardır onu. Sesi daha bir cesaretle çıktı. Onlar dışarı çıktıktan sonra gelip içeri giren biri olsa, ilk yapacağı iş bir sobayı yakmak olurdu ve biz de dumanını görürdük. Soba yanmazsa çok soğuk olur.

Babam sol koluna asılı kırma tüfeği alıp, yavaş ve kararlı bir hareketle namlu yuvasını çevirdi. İçinden çıkan iki fişeği paltosunun cebine attı.

Yani evde hiç kimse yok demeye getiriyordu. Duman yok, dedi kararlı bir sesle ve bu da orada birisi olmadığını gösterir.

Koca Hans içini çekti. Peki, diye mırıldandı biraz uzaktan. Eve dönelim.

Oturmak istiyordum. Kanepe ve yatak işte buradaydı, bembeyaz ve dalga dalga yükseliyordu. Ve soğuk merdivenler. Evdeyken hep olduğu gibi, kuru ve soğuk ağzımda dişim ağrıyordu;

karnımda soğuk bir fırtına esiyor ve gözlerim acıyordu. Hamurda çocuğun poposunun izi kalmıştı. Oturmak istiyordum. Atı bağladığımız yere dönmek ve kızakta uyuşuk uyuşuk oturmak istiyordum.

Evet evet, hadi, dedim.

Babam gülümsedi, ah seni gidi piç, *piç* ve şu anda o kalbim uyuşmuş ve kulaklarım soğuktan donmuş bir halde bildiklerimin yarısını bile bilmiyordu.

En azından Koca Hans'ın çocuğu kurtardığını bildiren bir not bırakabilirdik. Bence yapılabilecek tek komşu iyiliği bu olurdu. Bu kadar yol geldikten sonra. Sen yapmaz mısın?

Komşuluktan sen ne anlarsın, diye bağırdı Hans.

Ani bir hareketle tüfeğinin kovanlarını yere attı ve tekmeledi. Biri kayarak kar tepeciğine saplandı; sadece dış yüzünün metali görünüyordu. Öteki ise tamamen kara gömüldü. Ayakkabısının altından kara barut tozları etrafa saçıldı.

Babam güldü.

Haydi, baba, üşüdüm, dedim. Bak, ben cesur değilim. Umurumda bile değil. Sadece üşüyorum o kadar.

Sızlanmayı bırak, hepimiz üşüyoruz. Bak Koca Hans da çok üşüyor.

Tabii, sen üşümüyor musun?

Hans kara tozu ezmekle meşguldü.

Evet, dedi babam, sırıtarak. Biraz. Biraz üşüyorum. Geri döndü. Jorge, dönüş yolunu bulabilecek misin?

Yola koyuldum, o yine güldü, yüksek sesle güldü, çirkin bir gülüştü, lanet olası. Ondan nefret ediyordum. Allahım, nasıl da nefret ediyordum. Fakat artık onu bir baba gibi görmüyordum. Yanan bir boşluk gibiydi.

Şu gerzek Pedersen'i de hiç sevmemiştim, dedi babam yola koyulurken. Pedersen hep bela peşinde koşan tiplerdendir. Hep

bela arar. Bırakalım da kendi çocuğunu kendisi bulsun. Bizim nerede oturduğumuzu biliyor. Bu komşuluğa sığmaz belki ama onunla komşu olmak istediğimi söylemedim hiçbir zaman.

Evet, dedi Hans. Bırakalım da moruk onu kendisi bulsun.

Çocuğu kar setlerinin dışına çıkarmamalıydı. Çocuğunu bize göndermesinin ne âlemi vardı? Gidip karda belasını bulmak istemiş, kara çıkmak için yalvarmıştır. Hazır mıydı buna? Hımm? Kar için hazırlıklı mıydı? Kimse kara karşı hazır değildir.

Eğer kaybolan ben olsaydım, o moruk size gelip bunu söylemeyecekti, dedim ama söylediklerimi o kadar da önemsemiyordum, laf olsun diye konuşuyordum. Komşusunu ayağına getirtiyor, dedim. Sanki kızak altımda kayıyormuş gibi hissediyordum.

Moruk Pete Pedersen için bir şey söyleyemem, dedi Hans.

Hızlı yürüyordum. Saklanmaya da çalışmıyordum. Gözlerimi ağaçlar arasındaki boşluklardan ayırmıyordum. Simon'ı ve kızağı bıraktığımız yeri araştırıyordum. Birden Simon'ı göreceğimi, ağzından çıkan buharın bir avlu kenarında ya da bir ağaç gövdesi yanında ortaya çıkacağını düşünüyordum. Geçtiğimiz patikada birikmiş, rüzgârın alıp götürmediği bir kar yığınından geçerken kaydım. Silah hâlâ sağ elimde olduğundan dengemi kaybettim. Sol kolumu tutunmak için uzatınca dirseğime kadar kara battım ve kolum dikenli çalılar içine girdi. Geri sıçrayınca da sertçe yere düştüm. Hans ve babam bunu gülünç buldu. Fakat önümde bana ait olmayan bacaklar vardı. Sırtüstü yerdeydim. Gökyüzü pırıl pırıldı. Çok garipti. Kar kümesinin içinde ayağımın çarptığı şey bir at toynağıydı ama yine de en ufak bir dehşete kapılmadım ve şaşırmadım.

Burada bir at toynağı var galiba, dedim.

Hans ve babam bir şey demediler. Onlara baktım; uzakta ve başka bir andaydım. Karda üç adam. Kırmızı bir atkı, tek parmaklı eldivenler . . . buz ve kömür . . . Ocak ayı manzarası.

Fakat arkalarındaki boş tepelerde ne var? Birden aklıma bir şey takıldı ve düşünmeye başladım: Yabancı buraya kadar gelmiş olabilir. Bu manzaraya ait olmayan toynağa ve nala baktım. Ocak ayı manzarasında ölü at olmazdı. Karlı tepelerde bozuk kızak izleri, çamlar ve kayan kızaklar olması gerekirdi. O kadar. Ya da parlayan bir göl ve cesur buz patencileri. Üç adam. Biri kıç üstü düşmüş. Ölü at ve silah. Çok net bir soru duydum, sanki takvimin içinden bir kız seslenmiş gibi: Kalkıp yürüyecek misin sen? Belki de bu Noel manzarasıydı. Büyük kütük ve turuncu sıcak odun ateşinin karşısında pazen pijamalarımla yayılmışım. Bana Büyük Birader'i vuran silah verilmiş. Sorulan şuydu: Ayağa kalkıp yürümeye devam edecek misin? Hans'ın ayakkabıları ve babamın ayakkabıları atın nalları kadar sabit duruyordu. Acaba yere mi çivilenmişlerdi? Vücutları çalınmış mıydı? Onları burada böylece kim bırakmıştı? Ve ölü çocuğun ıslak poposunun izini taşıyan Noel çörekleri . . . belki soluk renkli hamuru canlandırmak için üstüne bir kiraz . . . sobadan bir parça kömür. Fakat bir toynağa mı yoksa nala mı benziyordu bilmiyordum ama devam ettim çünkü babamla Hans yün şapkaları ve pestili çıkmış eldivenleriyle arkamda bekliyorlardı . . . tıpkı ocak ayı manzarası gibi. Gülümseyerek. Paten kaymayı öğreniyordum.

Atla buraya kadar gelmiş gibi görünüyor.

Sonunda babam monoton bir sesle sordu: Sen neden bahsediyorsun?

At üstünde geldiğini sen söylemiştin baba.

Neden bahsediyorsun sen?

Buradaki attan.

Daha önce hiç at nalı görmedin mi?

Alt tarafı bir at toynağı, dedi Hans. Gidelim.

Sen neden bahsediyorsun, diye tekrar sordu babam.

Pedersenlerin çocuğunu korkutan adamdan. Gördüğü adamdan.

Saçmalık, dedi babam. O Pedersenlerin atlarından biri. Nalı tanıyorum.

Doğru, dedi Koca Hans.

Pedersenler'in sadece bir atı var.

Bu da o işte, dedi Hans.

O at kahverengiydi, değil mi?

Pedersenlerin atının arka ayakları kahverengiydi, hatırlıyorum, dedi Koca Hans.

Ama bu siyah.

İki arka ayağı kahverengi.

Karı temizlemeye başladım. Pedersenlerin atının siyah olduğunu biliyordum. Her neyse, dedi Hans. Gel hadi. Burada durup Pedersenler'in lanet olası atının rengini tartışamayız; hava çok soğuk.

Pedersenler'in atı siyah, dedi babam. Hiç kahverengi bir yeri yok.

Koca Hans öfkeyle babama döndü. Atın nalını tanıdığını söyleyen sendin, dedi.

Yanılmışım. Öyle değilmiş.

Karı temizlemeye devam ettim. Hans yere eğildi ve beni itti. Atın yan tarafı donmuş beyaz karla kapanmıştı.

Kahverengi bu, Hans. Pedersen'in atı siyah. Bu at kahverengi.

Hans beni itip duruyordu. Allah cezasını versin, deyip duruyordu gülünç derecede yüksek bir sesle.

Onun Pedersenlerin atı olmadığını sen zaten biliyordun.

Şarkı söylemek gibiydi. Dikkatle ayağa kalktım ve tüfeğin emniyet mandalını açtım. Kışın sonraki günlerinde belki biri buradan geçerken, kar içinde kalmış bu nallara takılacaktı. Sanki Hans'ı daha önce vurmuş gibiydim. Silahını nerede sakladığını

biliyordum –çekmecesindeki o dergilerin altında- ve daha önce hiç düşünmemiş olsam da o an her şeyin nasıl olduğu gözümün önünden geçti. Elbette hepsini ben vurmuştum –babamı yatakta, annemi mutfakta, Hans'ı günlük işlerini bitirip içeri girdiğinde. Eskisi kadar gürültücü olmamaları dışında, canlı hallerinden çok da farklı görünmüyorlardı.

Jorge, bak, elindeki şeye dikkat et Jorge. Jorge.

Tüfeği karlara düştü. İki elini de önünde tutuyordu. Sonra her odaya tek tek girip çıktım.

Sen korkağın tekisin, Hans.

Kendini benden koruyarak yavaş yavaş geriliyordu.

Jorge . . . Jorge . . . hey bak . . . Jorge . . . Şarkı söyler gibi.

Sonra dergilerin olduğu yeri, üç buçuk atarak ve baştan ayağa kıpkırmızı kesilerek araştırdım.

Seni vurdum korkak Hans. Bana artık bağıramazsın veya beni itemezsin. Ahırda parmak atamazsın.

Hey dursana Jorge –dinle- Ne? Jorge . . . bekle . . . Şarkı söyler gibi.

Sonrası sadece rüzgâr ve sıcacık soba. Titreyerek ayak parmaklarımın üzerinde doğruldum. Babam çıkageldi ve silahı ona doğrulttum. Silahı ileri geri sallıyordum . . . Hans ve babam . . . Babam ve Hans. Gittiler. Pencerenin köşelerine kar yığılıyordu. İlkbaharda kapıyı açıp karatavukları seyredecektim.

Aptallık etme Jorge, dedi babam. Üşüdüğünü biliyorum. Eve gidelim hadi.

. . . korkak korkak korkak korkak . . . Şarkı söyler gibi.

Jorge ben korkak değilim, dedi babam, güzel güzel gülümseyerek.

İkinizi de kurşunladım.

Aptallık etme.

Bütün evi kurşunladım. Sizi de.

Garip ama hiçbir şey hissetmiyorum.

Asla hissetmezler, değil mi? Tavşanlar hisseder mi?

Kafayı yemiş bu, Tanrım, kafayı yemiş Mag —

Bunu hiç yapmak istemezdim. Silahı hiç senin gibi saklamadım, dedim. Ona hiç inanmadım. Korkak olan ben değilim ama siz beni baştan çıkardınız evet korkak olan sizsiniz siz.

Üşüdün, hepsi bu.

Üşüdü veya kafayı yedi –Tanrım- ikisi de aynı.

Üşüdü, hepsi bu.

Sonra babam silahı aldı ve cebine attı. Kendi tüfeğini sol koluna asmıştı ama bana tokat attı ve ben dilimi ısırdım. Babam tükürüp duruyordu. Geri dönüp geldiğimiz yoldan, yokuş aşağı koşmaya başladım. Bir yandan da acıyı hafifletmek için, kolumla yüzümü tutuyordum.

Seni küçük pislik, diye bağırıyordu Hans arkamdan.

3

Babam kızağa geldiğinde, battaniyenin altında iki büklüm olmuş oturuyordum. Arka taraftan bir kürek çıkardı.

Daha iyisin değil mi?

Biraz.

Neden biraz kahve içmedin?

Soğumuştur şimdiye. Artık istemiyorum zaten.

Ya sandviçler?

Aç değilim. Hiçbir şey istemiyorum.

Babam küreği alıp yürümeye koyuldu.

Onunla ne yapacaksın, diye sordum.

Bir tünel kazacağım, dedi ve güneş küreğin metalini ışıldatırken, babam bir kar tepeciğinin arkasında kayboldu.

Az kalsın ona seslenecektim ama yüzündeki sırıtışı hatırlayıp vazgeçtim. Simon ayağını yere vurdu. Battaniyeye biraz daha sarındım. Babama inanmamıştım. Az önce sadece bir an için inanmıştım. Bu söylediği de zaten bir şakaydı. Şaka gibi ama o soğukta şaka kaldıracak halim yoktu. Kürekle ne yapacaktı? At için tünel kazmasının bir anlamı yoktu. Onun Pedersenlerin atı olmadığını anlayabilirlerdi.

Zavallı Simon. Onlardan daha iyiydi Simon. Bizi soğukta bırakmışlardı.

Babam kızaktaki küreği unutmuştu. Oysa şişesini kürekle arayabilirdim. Bu da bir başka şakaydı işte. Babam benim karda

debelenişime gülerek oturmuştu kızakta, küreği hatırlayıp hatırlamayacağımı bekleyip. Battaniyenin altında oturmuş tavuk gibi başını sallayarak, Jorge hatırlamazsa komik olacak diye düşünmüştü. Eve vardığımızda gına gelinceye kadar bu konuyu dinleyecektim ondan. Başımı eğdim ve gözlerimi kapadım. Tamam. Umursamıyordum. Isınmak için bu fikirden vazgeçmeyi tercih ediyordum. Fakat bu doğru olamazdı. Babam da benim gibi unutmuş olmalıydı. O şişeyi çok istiyordu. Şimdi artık çok geçti. Gözlerimi kapatınca soğuğu daha çok hissettim. Resimlerdeki kızları ve tüm o iç çamaşırlarını düşünmeye çalıştım. Boynumda bir adale kasıldı.

Peki, kimin atıydı o?

Gözlerimi biraz daha uzun süre kapalı tutmaya karar verdim, bunu yapıp yapamayacağımı görmek amacıyla. Sonra vazgeçtim. Gözlerime ince bir ışık sızıyordu. Kardan daha parlak ve beyaz bir ışıktı. Gözlerimi açıp doğruldum. Başımı öne eğik tutmak başımı döndürmüştü. Her şey bulanık görünüyordu. Hareket eden bir sürü mavi çizgi görüyordum.

Yine de atı tanımışlar mıydı? Belki de Carlson'ın atıydı veya Schmidt'in. Belki sarı eldivenli Carlson'dı veya Schmidt ve çocuk, ahırdan ansızın çıktığı için ve Carlson'ın geleceğinden haberi olmadığı için, onu beklemediği bir anda mutfakta elinde silahla görmüş, korkup kaçmıştı çünkü tanımamıştı onu ve çok kar yağıyordu; Schmidt veya Carlson o havada oraya nasıl gelebilirdi ki? Böylece çocuk korkarak kaçmış ve bizim samanlığa gelmişti; kar iyice artıp kalınlaşmış, yükselmiş ve sabahleyin de Hans çocuğu bulmuştu.

Ve hepimiz aptallık etmiştik. Özellikle de Hans. Titredim. Soğuk sanki göbeğime oturmuştu. Güneş batı yönünde alçalıyordu. Güneşin etrafında pus vardı. Bazı kar birikintilerinin çukur bölümleri maviye dönmüştü.

O kadar çok korkmuş olamazdı çocuk. Carlson veya Schmidt böyle bir havada neden dışarı çıksın? Eğer hasta varsa, şehir Pedersenlerden veya bizden çok, onlara yakındı. Bu havada o yolu aşmak çok zordu. Buna gafil avlanmak denirdi. Fakat at çalınmışsa, Carlson ve Schmidt veya Hansen dışında bunu kim yapmış olabilirdi ki?

Çalan kişi muhtemelen yoğun kar yağışından önce, büyük olasılıkla geceden ahıra girer ve atları tanır. Yulaf veya samanla atı dışarı çıkarıp, dörtnala uzaklaşır. Kar fırtınası başlar. Rüzgârda eğilerek atı sürer, bir işaret, avlu veya yol var mı diye dikkatle etrafı gözler. Koruya ulaşır. Belki orayı daha önceden bilmiyordur. At diken üzümlerinin arasına dalınca hızla geriler, dizlerine kadar kara batar veya fark etmediği alçak bir meşe dalına çarpıp bir kar birikintisi içine düşer ya da dikenler batınca gerileyen atın üstündeki adam yere düşer. At fazla uzaklaşmadan bir süre başıboş dolanır. Sonra o da yorulur ve durur. Adam şaşkındır, rüzgârın soğuğundan yanmış, dere içindeki bir çakıl gibi sağdan soldan tokatlanmıştır. Buz gibi kar suyuyla ıslanıp üşümüş, korkmuş ve acıkmıştır. Kar taneleri yüzüne iğne gibi batar ve yüzünü kaplar. Tek başına öylece durmakta, etrafında rüzgârlar esmektedir. Sonra yağan ve rüzgârın sürüklediği karla kaplanır üstü. Artık atın yanına uzanmış adam ancak kar birikintisi bir kürekle yoklandığında veya ılık bir yağmurdan sonra bulunabilecektir.

Battaniyeyi üzerimden sıyırdım ve aşağı atladım; koşarak, kayarak, ileri geri gidip kestirmeler bularak, kaskatı olmuş vücudumla savaşarak fakat sürekli olarak başım önde dikkatle ileriyi gözleyerek, ağaçlara doğru giden patikayı aştım.

Ölü atın yanında değillerdi. Bulduğum toynak ve atın bacağının bir parçası, patikanın yanında, çevreyle tamamen uyumsuz, öylece duruyordu. Sert bir rüzgârda ağaçların birinden düşmüş

gibiydiler; onları öyle görmek beni ürkütmüştü. Hafif bir rüzgâr vardı; dilimin acıdığını hissettim. Hans ve babamın ayak izleri oradan ileriye, Pedersenler'in ahırına doğru devam ediyordu. Artık içimde heyecan kalmamıştı. Battaniyeyi Simon'un sırtına örtmek yerine oturduğum koltukta bıraktığımı hatırladım. Geri dönmeyi düşündüm. Babam bir tünelden söz etmişti. Herhalde şakaydı bu. Fakat kürekle ne yapıyorlardı. Belki de adamı ahırın orda bulmuşlardı. Ya buldukları gerçekten Schmidt veya Carlson'sa? Hangisi olabilir diye düşündüm. Babamın izlerini takip ederek yavaşça ilerledim. Sonra iyice eğildim. Pedersenlerin ahırının çatısı oldukça yakınlaşmıştı. Havadaki pus artmıştı. Büyük bir kar birikintisinin tepesinden kopup hızla çevreye dağılmış gibi görünen küçük kar kümeleri vardı sağda solda.

Bir tünel kazıyorlardı. Yaklaştığımı duymadılar. Gerçekten de tünel kazıyorlardı.

Hans büyük kar yığınının içini kazıyordu. Koru sınırından başlayıp büyük bir yay çizerek ahıra doğru gidiyordu kar yığını. En alçak kısım ahırın çatısına kadar çıkıyordu; altta bir ahır yokmuş gibi çevresinde kar yığılıydı ahırın. Sanki kışın yağan bütün kar burada toplanmıştı. Eğer kar birikintisi ağaçlığa kadar devam etmeseydi burada kızak kaymak müthiş olurdu. Ahırın çatısına merdivenle çıkar, oradan aşağı kayardınız. Karın sertliği bunun için yeterli görünüyordu.

Hans'la babam üç metrelik bir delik açmışlardı. Hans kazmış babam Hans'ın kazdığı karları arkada küçük yığınlar halinde toplamıştı. Sanırım ahıra otuz metre filan kalmıştı. Kendi yerimizde olsaydık ve hava bu kadar soğuk olmasaydı eğlenceli bir işti yaptıkları. Fakat bu iş bütün günü alırdı. Büyük bir aptallıktı bu.

Düşünüyordum. Bir adım attım. Hans elinde bir kürek karla durdu.

Babamsa ne arkasına döndü ne de işine ara verdi.

Kazmaya yardım edebilirsin, dedi.

Düşündüm ki, dedim. Hans küreği elinden bıraktı; kürekteki kar döküldü. Hans dışarı çıktı. Yanlış yeri kazdığınızı düşünüyordum, dedim.

Hans küreği işaret etti. Kazmaya başla.

Kar taşıyacak bir kaba ihtiyacımız var, dedi babam. Mesafe fazla uzamaya başladı.

Babam kara bir tekme savurdu ve kollarını salladı. Babam da Hans da terliyordu. Son derece aptalca.

Size yanlış yeri kazıyorsunuz dedim.

Hans'a söyle. Bu onun fikri. Kazan o.

Sen de iyi bir fikir olduğunu düşünmüştün, dedi Hans.

Asla.

Evet ama, dedim, adamı burada bulacağınızı pek sanmıyorum.

Babam güldü. O da bizi bulamayacak.

O düşündüğüm yerdeyse kimseyi bulacağı yok zaten.

Ah evet- *düşüncelerin*. Hans bana yaklaştı. Neresi?

Hans'ın ne yaptığı benim için çok fark etmiyordu. İstediği kadar yakınıma gelebilirdi. Kara gömülü o atın yanında, dedim.

Hans işe koyuldu fakat babam dudağını ısırıyor ve başını sağa sola sallıyordu.

Muhtemelen Schmidt veya Carlson'dur, dedim.

Muhtemelen lanet Schmidt veya Carlson, dedi babam.

Elbette, diye bağırdı Hans.

Hans küreği öfkeyle kaptı ve yanımdan bir balta taşır gibi geçti.

Hans makine gibi çalışıyor, dedi babam.

Asla bitiremeyeceksiniz.

Evet.

Gereğinden fazla yüksek olmuş.

Elbette.

Öyleyse neden kazıyorsunuz?

Hans. Hans istiyor.

Niye ki, Allah aşkına?

Kimse görmeden ahıra ulaşmak için.

Kar yığınının arkasına saklanarak gitseniz olmaz mı?

Hans. Hans olmaz diyor. Üst kat pencerelerinden adam bizi görebilirmiş.

Nasıl yani.

Tüfeği var.

Üst katta olduğu ne malum?

Bilmiyoruz. Koruda olduğunu da bilmiyoruz. Fakat at orada.

Adam dediğim yerde.

Hayır değil. Sadece orada olmasını istiyorsun. Hans da öyle, değil mi? Ama orada değil. Ya çocuğun gördüğü bir hayaletse?

Tünelin öteki ucuna kadar yürüdüm. Her yer mavi görünüyordu. Islak ve havasızdı içerisi. Tünelde sertleşmiş kardan bir tavan altında oyun oynamak eğlenceli olabilirdi. Bir maden ocağının ağzı, karda kürek izleri, her şey sessiz. Hans'ın ne hissettiğini biliyordum pekâlâ. Çukur kazmak, karın altında gözden kaybolmak, rüzgârsız bir yerde yumuşak çarşaflarda güvenle uyumak harika olurdu. Geri döndüm. Hans'ı alıp eve dönmeliydik. Babam gülümseyerek silahımı bana geri verdi.

Küreğin sert kar tabakasında çıkardığı sesi ve Hans'ın oflamalarını duyuyorduk. Küreği çatal gibi kullanıyordu. Atın etrafındaki karı da kürekle parçalayacaktı. Küreği kara saplarken homurdanıyordu. Sonra küreği kara vurarak karı sertleştirmeye başladı ve karın fazlalıklarını küreğin keskin kenarıyla tıraş etti.

Hans. Faydası yok, dedi babam.

Fakat Hans kürekle karı ezmeye ve delmeye devam etti sanki bir yılanı öldürmeye çalışır gibi küreğini sağa sola saplıyordu.

Zamanını boşa harcıyorsun. Bunun bir faydası yok, Hans. Jorge yanılıyordu. Adam atın yanında değil.

Fakat Hans devam etti; giderek hızlanıyordu.

Hans! Babam sesini yükseltmek ve sertleştirmek zorunda kalmıştı.

Kürek kara saplandı. Bir taşa çarpıp çınlattı. Hans diz çöktü ve karı elleriyle eşeledi. Taşı görünce durdu. Kara diz çökmüş, öylece bakakaldı.

Hans.

Piç kurusu. Onu öldürebilirdim.

Adam burada değil Hans. Nasıl olabilir ki? Çocuk onu burada görmemiş, mutfakta görmüş.

Hans dinlemiyor gibiydi.

Jorge yanılıyordu. Adam burada değil. Kesinlikle burada değil. Olamaz ki zaten.

Hans küreğe tutunarak ayağa fırladı. Bana o kadar kötü baktı ki ne kadar umursamaz olduğumu unuttum.

Ne yapacağımızı bir düşünmemiz gerekiyor, dedi babam. Tünel işe yaramayacak.

Hans babama bakmadı. Sadece bana bakmaya kararlıydı.

Eve gidebiliriz, dedi babam. Eve gidebiliriz veya kar yığınının arkasından geçmeyi deneyebiliriz.

Hans yavaşça küreği elinden bıraktı. Dar geçitten ahıra doğru sürünerek ilerlemeye çalıştı.

Eve dönelim Hans, dedim. Hadi eve gidelim.

Ben eve gidemem, dedi hafif ve duygusuz bir sesle, yanımızdan geçip giderken.

Babam içini çekti ve ben her şeyin bittiğini hissettim.

3. BÖLÜM

1

Pedersenlerin atı ahırdaydı. Babam atın sağrısını okşayarak ses çıkarmamasını sağladı. Başını atın boynuna dayadı ve kulağına bir şeyler fısıldadı. At sarsılıp hafifçe kişnedi. Koca Hans kapıyı hafifçe aralayıp dışarıyı gözledi. Babama atı sessiz tutmasını işaret etti fakat babam at bölmesinin içindeydi. Koca Hans'a bir şey görüp görmediğini sordum, Hans başını hayır anlamında iki yana salladı. Babamı kovaya dikkat etmesi için uyardım. Atı sakinleştirmişti. Kovanın içinde süngere benzer bir şeyler vardı. Fakat süngerden daha serttiler. Hans gözlerini ovuşturarak döndü ve sırtını duvara yasladı.

Babam geldi ve aralıktan dışarı baktı.

Evde biri varmış gibi görünmüyor.

Koca Hans'ı hıçkırık tutmuştu. Hem hıçkırıyor hem de küfrediyordu.

Babam homurdandı.

At artık sakindi ve soluğumuzu tutmuş bekliyorduk. Ahırın içi ılıktı, saman ve odunlara yumuşak ve hafif bir ışık vuruyordu. Güneş altında değildik ve gözlerimizi rahatça açıp etraftaki

aletlerle derilere bakabilmek hoşumuza gidiyordu. Ben de Hans gibi duvara yaslandım ve silahımı belime yerleştirdim. Elimin boşta kalması beni rahatlattı. Yüzüm yanıyor ve fena halde başım dönüyordu. Saman yığını içinde bir delik açabilirdim. Orada fareler olsa bile, onlarla birlikte uyuyabilirdim. Ahır sakindi. Aletler ve koşum takımları duvarlarda asılıydı. Çuvallar, çuval bezleri ve kovalar yere dizilmişti. Hiçbir şey samana bulanmamış veya samanın içine karışmamıştı. At öylece duruyordu. Hans ve ben duvara dayanmış dinleniyorduk. Hans soluğunu tutarak hıçkırıktan kurtulmaya çalışıyordu. Hiç ses çıkarmayan babamı izliyorduk. Sanki tek canlı varlık, babamın ayakları altından geçip yerde ilerleyen ve kovanın üzerine düşen beyaz ve tehlikeli güneş ışığı huzmesiydi.

Biri varmış gibi görünmüyor, dedi babam nihayet. Ama asla emin olamam.

Şimdi oraya kim gidecek, diye düşündüm. Çok uzak değil. O zaman iş bitmiş olacak. Alt tarafı bahçe geçilecek. Kar yığınının arkasından gelirken geçtiğimiz yoldan daha kısa. Sadece pencerelere dikkat edilecek. Eğer içeri girip sonra gittiyse, korkulacak bir şey yok.

Gitmiş.

Belki öyle Jorge ama senin ayağını çarptığın şu kahverengi atla geldiyse, giderken neden Pedersen'in buradaki atını almadı?

Tanrım, diye fısıldadı Hans. O burada.

Ahırda da olabilirdi, onu hiç göremeyebilirdik.

Hans hıçkırdı. Babam hafifçe güldü.

Allah belanı versin, dedi Koca Hans.

Seni hıçkırıklardan kurtardığımı düşünmüştüm.

Bir bakayım, dedim.

Gitmiş olmalı, diye düşünüyordum. Kısacık bir yol. Gitmiş olmalı. Belki asla gelmemiştir. Çok uzak değildi ev

ama bahçeyi kim geçerdi ki? Gözümü iyice kısıp bakarsam evi görebiliyordum. Bana yakın kısmında oturma odası vardı. Veranda bana uzak olan sol yanda kalıyordu. Daha yakındaki duvara doğru gidilebilir ve pencerelerin altından ilerlenebilirdi. Orada olsaydı veranda penceresinden bizi görebilirdi ama gitmişti. Yine de adamı aramak için o küçük, karlı ve rüzgârlı alandan geçmek istemiyordum.

Koca Hans'ın hıçkırığının durmasını istiyordum. Mesafeleri hesapladım. Hans yine soluğunu tutarken uzun bir sessizlik oldu ve beklemeye devam ettik.

Kardan adamın oradan gelen rüzgâr artıyordu. Şimdi kardan adamın yanında uzun, mavi gölgeler vardı. Doğuda gökyüzü berraktı. Kar yavaşça kardan adamın yanından geçip verandaya doluyordu. Tulumba musluğundan bir buz sarkıyordu. Kar üzerinde hiçbir iz görünmüyordu. Kardan adamı gördünüz mü diye sordum ve babamın bir şeyler homurdandığını duydum. Kardan adamı beline kadar kar örtmüştü. Yüzünden, gözlerinden rüzgâr esiyordu. Baca tütmüyorsa ev boştur.

Orada kimse yok, dedim.

Hans yine hıçkırmaya başlayınca dışarı fırladım.

Oturma odası duvarına doğru koştum ve hemen sırtımı duvara dayadım. Şimdi batı göğündeki bulutları görebiliyordum. Rüzgâr artıyordu. Hans ve babamın da gelmesinde bir sakınca yoktu. Köşeyi dönüp yan duvara geçecektim. Veranda o taraftaydı. Verandanın yanında kardan adam tek başına duruyordu.

Tehlike yok, diye bağırdım, yavaşça köşeye doğru ilerlemeye devam ederken.

Babam iki elinde tuttuğu tüfeğiyle dikkatle ahırdan çıktı. Korkmadığını göstermek için yavaş yürüyordu ama ben açık alanda durup gülümsedim.

Babam dizlerini tutarak çöktüğü anda silah sesini ve Hans'ın çığlığını duydum. Babamın silahı havadaydı. Sırtımı eve vererek geriledim. Tanrım, diye düşündüm, adam gerçekten varmış.

İçecek bir şey istiyorum.

Eve yapışmıştım. Kar rüzgârla evin duvarlarına doğru sürüklenmişti.

İçecek bir şey istiyorum. Eliyle bana işaret ediyordu.

Sus. Sus. Başımı iki yana salladım. Sus. Kes sesini ve öl, diye geçirdim içimden.

İçecek bir şey istiyorum. Ağzım kurudu, dedi babam.

Babam yere düşerken silah sesini tekrar duydum. Sanki eliyle beni işaret ediyordu. Evin kaplamalarındaki parmaklarım aşağı kaydı. Kaplamalara tırnaklarımla yapışmak istiyordum ama sırtım da aşağı kayıyordu. Umutsuzca gözlerimi kapadım. Silah sesini tekrar işiteceğimi ama tavşanların bunu işitmediğini biliyordum. O adam sessizce gelecekti. Sırtım kayıyordu. Tavşanları etrafta zıplarken vurmak zordur. Fakat çayır köpekleri babam gibi olduğu yere çöker. Kar tanelerini yüzümde hissediyordum; yüzüme değerken dağılıyorlardı. Beni de vuracak, Tanrım. Babamın başı yana doğru mu yatmıştı? Bakma. Kar tanelerinin hafifçe yüzüme değdiğini ve eridiğini hissediyordum. Parlak ışık yarı açık gözlerimi acıtıyordu. Babamın yüzündeki ağız deliği, kupkuru herhalde. Bakma. Evet . . . rüzgâr şiddetleniyordu . . . kar taneleri hızlanıyordu.

2

O kadar çok üşümüştüm ki evin güney kanadına doğru süründüğüme, elimde olduğunun farkında olmadığım silahımla bir bodrum penceresini kırdığıma, pencereden içeri girdiğime, camın ceketimi yırttığına dikkat bile etmemişim. Ayak bileğim acıdığı için karanlık köşelerde, soğuk ve rutubetli yerlerde sandıkların yanında büzülüp kalmış ve çabucak uyumuşum.

Hemen uyandığımı sandım ama pencereden artık kızıl bir ışık giriyordu. Hatırladığım kadarıyla onları meyve kilerine kapatmıştı. Fakat ben olduğum yerde kaldım. Öyle soğuktu ki vücudumu hissedemiyordum ve bu kilerde her şeyin yolunda gidip gitmediğini, kayıp çocuğun yerine beni kabul edip etmeyeceklerini merak ediyordum. Evet, aniden gelmişti. Pedersenlerin küçük çocuğu –belki de bir mesajdı bu. Hayır, bizim takas edilmiş esirler olduğumuz fikrini daha çok sevmiştim. Kendi ülkeme geri dönmüştüm. Hayır, daha çok bana bir ülke verilmiş gibiydi. Yeni boş bir toprak. Yolda gelirken gitgide, belki de soğuğun etkisiyle kendimden uzaklaşmış gibiydim. Her neyse sonuçta başımda bir gariplik vardı, gözlerim kızarmıştı, soğuktan donmuştu ve her yer bulanıktı. Evet, adam hızlı ve sessizdi. Tavşan sendelemişti. Domatesler donduklarını hissetmezdi. Tünelin yumuşaklığını, karda küreğin bıraktığı izi düşündüm. Sanırım karın derinliği otuz metre vardı. Derin mi derin. Mavi-beyaz bir mağara. Mavi karanlık. Ağaç dalları gibi yan tüneller. Ve güzel

odalar. Şubat gelmiş miydi hemen? Takvimdeki ayların ağaç yaprakları gibi döküldüğü bir film hatırlıyordum. Erkek külotları giymiş kırmızılı kızlar 'ce-ee' yapıp kayarak gözden kayboluyorlardı. Tünelin sessizliği. İçlere daha içlere doğru. Merdivenler. Geniş ve yüksek merdivenler. Ve balkonlar. Buzdan pencereler ve tatlı yeşil bir ışık. Oh ne âlâ. Şubatta hâlâ kar olurdu. Ahırdan dışarı fırlıyorum ve yarış atları tıslayıp yuhalıyor beni. Tehlikeli bir şekilde sendeliyorum ama sonunda kenara ulaşıyorum. Şimdi kar çukuruna doğru gidiyorum ve Pedersenlerin yumurcak orada yüzükoyun yatıyor. Artık hepsi kar altında boğulmuş, değil mi? Eh aşağı yukarı öyle, değil mi? Ailesini öldürmek isteyen bir velet. Peki ya ben? Donmam gerekirdi. Fakat bundan önce buradan ayrılmam lazımdı, doğrusu buydu. Zaten gidiyordum. Evet. Gülünç. Ellerinin üstünde koşan bir şeydim ben; bu canımı yakıyordu, sanki derideki aşınmış yerleri, vidalarda ve kaplamalardaki pas ve çürümeleri bulmam gerekiyordu. Ulaşmamın zor olduğu yerlerdi, eldivenlerin içindeki parmaklarım uyuşmuştu ve parmak uçlarım acıyordu. Burnum akıyordu. Son derece ilginç. Gülünç. Bacağıma beni uyutmayan bir kramp girmişti. Ceketimin içindeki omuzlarımın yumuşak noktalarını, alnımdaki şapkanın ağır çizgisini ve sert zeminden daha katı haldeki ayaklarımı ve toplayıp göğsüme dayadığım dizlerimi belli belirsiz hissediyordum. Evet ama yine biraz farklı bir hissedişti bu . . . cıvatanın bulunduğu metale basıncı veya deri koşum takımlarının gerginliği veya döşemelerde tahtaların birbirini sıkıştırışı gibi . . . derin kış sularında, şişmiş çubuklar ve birbirine bağlı hassas tekerleklerin acı verici çekişi, dönüp burulması gibi bir his.

Sobayı göremiyordum ama yanmıyordu. Kömürlerin sönmüş olduğunu biliyordum. Kırık penceredeki ışık bir gökkuşağı oluşturuyor ve zemine renkli bir desen yansıtıyordu. Bir ara camdan rüzgâr ve kar taneleri girmeye başladı. Merdivenin öteki ucu

karanlıktı. Basamaklarda bir ışık çizgisi görünse, sanırım ateş etmek zorunda kalırdım. Tabancamı yokladım. Sonra meyve kilerini ve ardında Pedersenlerin bulunduğu kapalı kapıyı fark ettim.

Acaba ölmüşler miydi? Herhalde. Benim dışımda herkes ölüydü sanırım. Eh tam olarak değil. Koca Hans var bir de. Bağırarak koşup adama yetişmediyse tabii. Fakat Koca Hans korkak gibi kaçmıştır. Eminim. Yaşasa ve karda kalıp ölse belki daha iyiydi. Onun dergilerini almamıştım ama sutyenlerin nasıl tombul göründüğünü hatırlıyordum.

Kapı ahşaptı ve ahşaptan bir kapı kolu vardı. Kolu kolayca açtım ama sıkışmış olan kapı açılmadı. Sıkışmaması gerekirdi ama sıkışıktı işte, üst kısmından sıkışmıştı. Parmak ucumda yükselip üst kısmını görmeye çalıştım ama ayak parmaklarımın üzerinde duramadığım için dengem bozuldu. Ne diye sıkışmış, diye düşündüm. Bunun için bir sebep yoktu. Tekrar kuvvetle asıldım. Zangırdayarak açılırken aradan bir yonga düştü. Araya yonga sıkıştırılmış. Neden? Zaten kapı kolu varken. Meyve kileri daha da karanlıktı ve içerisi küflü toprak kokuyordu.

Belki çocuk gibi onlar da adamı görünce iki büklüm kalmışlardı. Belki elbiseleriyle birlikte donmuş, saçları katılaşmıştı. Acaba burunları ne renk olmuştu? Acaba onlara dokunmaya cesaret edecek miydim? Eğer yaşlı bayan öldüyse onun apış arasına bakardım. Ben onlara sürtünecek değildim Hans gibi. Koca Hans kaçmıştı. Karlara karışmıştı. Orada çaydanlık, soba gibi şeyler yoktu. Fakat böyle bir şey yapmadan önce, emin olmak istersiniz. Kovadaki süngerler neden sertleşmişti acaba?

Gidip sandıkların arkasına saklandım ve merdivenleri gözledim. İçeri giren ışık huzmesinde kapıdan düşen yonga turuncu görünüyordu. Adam camın kırıldığını, kapının zangırtısını ve yonganın yere düşüşünü duymuş olmalıydı. Merdivenlerin başındaki kapının arkasında bekliyordu sanırım. Yapabileceğim tek

şey karşısına çıkmaktı. Beni bekliyordu. Bütün bu süre boyunca. Biz ahırdayken de bizi beklemişti. Babamın elinde silahla ortaya çıkmasını beklemişti. İşi şansa bırakmayıp beklemişti.

Bense bekleyemezdim, biliyordum. Geri gitmeye çalışmam gerektiğini biliyordum. Orada da beni bekliyordu. Babam gibi karda yavaşça yere çökecektim. Bütün yaşadıklarımdan sonra bu hal utanç verici, bilhassa utanç verici olurdu çünkü harika bir durumun yanı başındaydım, titreyerek hissediyordum bunu, yükseklerde uçan ve yukarılardan aşağıdaki buz tutmuş elbiseler içindeki kalıbıma sakin sakin bakan bir parçamla hissediyordum bunu. Ah babamın unuttuğu şu şey. Küreği kullanabilirdik. Kürek sayesinde şişeyi bulabilirdim. O sayede eve dönebilirdik. Sobanın başında iyice kendime gelebilirdim. Orada yine ısınabilirdim. Fakat düşündükçe, bunun artık benim için bir anlamı kalmamıştı. Artık o şekilde kendime gelmek istemiyordum. Hayır, babamın küreği unutmasından memnundum artık. Fakat o . . . o bekliyordu. Babam her zaman o adamın bekleyebileceğini Pedersen'in ise asla onu bekleyemeyeceğini söylemişti. Fakat babamla ben bunu bekleyemezdik; o daima bekleyebilen adam bizi beklerken, biz ortaya çıkmıştık, sadece Hans geride kalmıştı. Benim bekleyemeyeceğimi biliyordu. Beklersem donacağımı biliyordu.

Belki Pedersenler sadece uyuyordu. Yaşlı adamın olup biteni seyretmediğinden emin olmak lazım. Olur mu olur. Babam uyuma numarası yapardı. Acaba ölü taklidi de yapabilir miydi? Kadının ahım şahım bir tarafı yoktu. Şişkoydu. Saçları ağarmıştı. Ama apış arası apış arasıdır. Penceredeki ışık solmaktaydı. Görünen gökyüzü parçası dumanlıydı. Kırık cam parçalarında ışık yansıyordu. Rüzgârı işitiyordum. Kar pencerenin kenarında yükseliyordu. Güneşten gelen bir ışında bir örümcek ağı, tellerden yapılmış gibi katı duruyordu. İçeriye ardı ardına kar taneleri düşü-

yor ve hemen eriyordu. Umutsuzca üç, on bir, yirmi beş diye sayıyordum onları. Bir tanesi yanıma kadar gelip eridi. Belki de Pedersenler sadece uykudadır. Kapıya tekrar gidip içeri baktım. Bardak ve kavanozlara küçük ışık çizgileri düşmüştü. Zemini ayağımla yokladım. Birden aklıma yılanlar geldi. Ayağımla köşelere kadar bütün tabanı yoklamaya başladım; hiçbir şey yoktu. Çok rahatladım. Geri dönüp sandıkların arkasına saklandım. Rüzgâr karla birlikte içeri giriyordu. Kırık cam umulmadık yerlere ışık yansımaları yolluyordu. Açık bir fıçıdaki kapak çivilerinin başları beyaz beyaz parlıyordu. Ah, Tanrı aşkına. Yukarıda bir yerde bir kapının çarparak kapandığını duydum. Artık beklemekten sıkılmış olmalıydı adam.

Ailesini öldürmek isteyen çocuğun artık donması gerekiyordu.

Merdiven korkuluksuz ve dikti. Sanki havada dengesiz duruyordu. Neyse ki basamaklar sağlamdı da gıcırdamıyordu. Aşağısı kapkaranlıktı. Yükseklik korkusu. Fakat sadece koltuğumun altında kızağımla yukarı tırmanıyordum. Bir an sonra, çatıya ulaşıp, arkamda kardan bir bulut bırakarak kar yığınının oluşturduğu dik yokuştan aşağı kayacaktım. Merdivene yapışıp oturdum. Sanki uzay boşluğunda karanlık bir yıldızın etrafında dönüyordum. Takvimdeki Mart ayı değil. Belki beni kışın kozasına saklanmış böcek gibi merdivenden sarkmış halde ilkbaharda bulacaklardı.

Yavaşça tırmanmaya başladım ve kapıyı itip açtım. Mutfağın duvar kâğıdında yeşil ve çok büyük çiçek saksıları vardı. Her birinden iri kırmızı bir çiçek çıkmıştı. Gülmeye başladım. Bu duvar kâğıdını sevmiştim. Çok sevmiştim; o benimdi; yeşil saksıları ve içinden çıkan dev çiçeği hissediyordum, gülerek. Kapının solunda merdivenin başında arka verandaya bakan bir pencere vardı. Rüzgârın karı kardan adama doğru savurduğunu

görebiliyordum. Bütün pencere boyunca yukarıdan aşağı gökyüzü görünüyordu ve gökyüzünde külrengi bir ışık vardı; kar da kül rengi görünüyordu. Verandada derin ve belirgin ayak izleri vardı.

Eğlencenin sonuna gelmiştim ama bunu tam zamanında anlayıp bir dolaba girdim; saplı süpürgelerin arkasına çöktüm ve ellerimle gözlerimi kapadım. Uzun yeşil bir tepeden aşağı bir sıra koyun iniyordu. Sekiz yaşındayken sahip olduğum bir kitaptaki en sevdiğim resimdi bu. İçinde hiç insan yoktu.

Ben deliye dönmüştüm ve babam gülüyordu. İlkbahardaki doğum günümde verilmiş bir kitaptı. Sonra da o kitabı babam saklamıştı. Arka tarafta bir dış tuvaletimiz vardı o zamanlar. Tanrım, orası soğuktu ve aşağısı karanlıktı. O kitabı o tuvalette yırtılmış olarak bulmuştum. Buz gibi soğuk ve nemli zeminde yapraklar arasında duruyordu. Delikten, aşağıda kıvırcık koyunun yüzdüğünü görmüştüm. Hatta buz bile vardı. Benden alınmış, kıvrılmış ve örselenmişti. Babam ortaya çıkmış gülüyordu. Tek kurtarabildiğim o sevmediğim kırmızı yanaklı, tombul, mavili oğlan olmuştu. İnek yırtılmıştı. Annem ileride bir gün yenisini hediye alabileceğimi söylemişti. Bir süre, her yanı kar kaplasa, öldürücü bir hava olsa ve kış rüzgârları esse bile, her gün teyzemin tekrar gelmesini ve bana annemin söylediği gibi o kitabı tekrar getirmesini beklemiştim. Asla gelmemişti.

Ve ben neredeyse Hans'ın dergilerine el koyuyordum.

Fakat o yine gelebilir. Beni eve kadar kovalayabilir, şimdi değil, hayır. Neyse ki takvim resimleri temizdi, çizgiler net ve kalındı, renkler parlak ve neşeliydi; buzun üstünde sekiz şeklinde izler ve şarkı söyleyen kırmızı ağızlar vardı. Kar ve masmavi parlayan güzel gökyüzü bana aitti. Fakat o adam olabilirdi. Hızlı hareket ediyordu.

Burası daha mı sıcaktı emin değildim ama sandıkların yanı kadar nemli değildi. Sabun kokusunu alabiliyordum. Mutfakta

ışık vardı. Kapıda bıraktığım aralıktan dolaba giriyor ve beni rahatlatıyordu. Fakat ışık giderek azalıyordu. Aralıktan şu an süt rengi gibi duran eviyeyi görebiliyordum. Kar taneleri gökyüzünden yağmaya, tekrar rüzgâra kapılıp uçmadan önce, pencere camına konmaya başlamıştı. Bu kapalı havada daha ilerisini göremiyordum. Sonra birden tekrar saman çöpü gibi havalanıyor, rüzgârın anaforuyla pencereyi süpürüyorlardı. Siyah bir şey aşağı yukarı sallanıyordu. Karlı ortamda griler içinde bir koyuluktu. Garip bir şekilde zıplayıp uzaklaşıyordu. Siyah bere, diye düşündüm.

Dolaptan çıkarken bir kovayı devirdim ve pencereye koşarken sol bacağım yüzünden eviyeye çarptım. Işık azalıyor, kar geliyordu. Neredeyse toprağın ayrılmaz bir parçasıymış gibiydi, benim karlarım. Yükseliyorlardı. Sonra bir ara kar hafiflediğinde ve kar yığınlarının uzayan gölgelerini görebildiğimde, onu bir atın sırtında arkadan gördüm. Atın kuyruğu hafifçe sallanıyordu. Kar tekrar arttı daha sonra. Geniş yüzeyler çarşaflar gibi havalandı. Adam gitmişti.

3

Yolun toz içinde kaldığı, tarlaları dolgun başaklı buğdayların kapladığı, tüm ağaç yapraklarının boz bir renge döndüğü, kıvrılıp baş aşağı asılı kaldığı bir vakitte, ben elimde silah olarak eski bir saplı süpürgeyle çayıra gitmiştim. Karahindibalar tohuma kaçmaya başlamıştı. Alçak yerlerdeki toprak çatlamıştı ve altın başaklarda bıldırcın gibi ürkek, kanat çırpan bulutlara benzeyen çekirgeleri kendime çekmiş ve onları avlamıştım. Ilık rüzgârda buğdayı ve bütün otları koklamıştım. Ağzımda toz tadı vardı ve eve, ahıra ve tüm kovalara baktıkça gözüm yanıyordu. Süpürgenin üstüne atlayıp kahverengi kayalıklarda dolaşmıştım. Bir ağacın gölgesinde Simon'ı avlamıştım. Süpürgenin üstüne atlayıp kahverengi çayır otları arasında dolaşmıştım ve tabanca kabzası ve tetik gibi yaptığım yumruğumla Simon'ın üstündeki Kızılderili'yi vurmuştum. Kupkuru ovada at binmiş, çayın kuru yatağında dolaşmıştım. Geçerken arkamda toz kaldırıyordum. Hızlı gidiyor ve bağırıyordum. Canlı turuncu renkli bir traktör vardı. Pırıl pırıl parlıyordu. Arkasından toz kalkıyordu. Çayın yatağına saklandım ve onun gelişini izledim. Bana doğru ilerlemesini bekledim. İzledim ve bekledim. Gözlerimi kısmıştım. Bağırarak zıpladım ve kuru ovaya doğru atımı sürdüm. Atımın altın rengi bir kuyruğu vardı. Arkamdan toz kalkıyordu. Babam traktördeydi ve başında geniş kenarlı bir şapka vardı. Yumruğumu tabanca tetiği ve kabzası gibi yapıp hızla ilerleyerek onu vurmuştum.

Babam traktörü durduracak ve inecekti ve biz çay yatağını geçip Simon'un başını eğerek beklediği küçük ağaca doğru gidecektik. Ağacın yanına oturacaktık ve babam ağacın kökleri arasından bir su şişesi çıkaracaktı ve içecekti. Suyu yutmadan önce ağzının içinde çevirecekti. Sonra şişenin ağzını silip bana verecekti. Bir yudum içtikten sonra çok sert bulmuş gibi geri verecektim. Babam bir yudum daha içecek, iç geçirecek ve ayağa kalkacaktı. Sonra şöyle diyecekti: Sana söylediğim gibi tavukları yemledin mi? Ben de yemlediğimi söyleyecektim. Sonra da avın nasıl geçtiğini soracaktı. Çok iyi geçtiğini söyleyecektim. Beğenmiş gibi başını sallayacaktı ve Simon'ın arkasına hafif bir şaplak atacaktı. Fakat her zamanki gibi, en iyisi güneşte fazla oynamamamı tembih edecekti. Onun şapkasını yüzünün önünde sallayıp sonra başına takarak çaydan geçişini izleyecektim. Sonra gizlice şişedekini içecek, dudaklarımı ve şişenin kapağını silecektim. Bundan sonra gidecek ve dizlerim arasındaki kanarya otundan süpürgeyi bırakacak, sonra da belki eve dönecektim.

Şömine artık ortalığı ısıtmaya başlamıştı. Ellerimi ovuşturdum. Bayat bir bisküvi yedim.

Babam at arabasıyla kasabaya gidiyordu. Güneş parlıyordu. Babam istasyonda Koca Hans'ı karşılayacaktı. Etrafta kar vardı ama sulu bir çamur da akıyordu ve tarlalarda çamurlar arasında yine yeşillikler belirmişti. Çamur araba tekerleklerine bulaşmıştı. Ara sıra çok güzel bir hava oluyordu ve kışın bitiminde çay suyla dolmuştu. Dış tuvaletin kapısındaki bir çatlaktan onun arabayı tren istasyonuna götürdüğünü görmüştüm. On iki yaşındayken devamlı yere bakmak gibi bir alışkanlığım vardı. Suda bir şey ışıldıyordu. İşte ilk o zaman keşfettim. Güneş parlıyordu. Çamur araba tekerleklerine kadar çıkıyordu ve babam trene gidiyordu ve dar çayda kar suyu akıyordu. Oturağın altında bir rafı vardı babamın. Elimi uzatınca ulaşabiliyordum. Saklama konusunda daha

o zamandan becerikliydi. Sakladığı şeyi oradan aldım ve tuvalet deliğinden aşağı boşalttım. O yıl dış tuvaletin son yılı oldu çünkü Koca Hans gelince orayı yıktık.

Bulduğum bir elmayı yedim. Kabuğu buruşmuştu ama içi tatlıydı.

Koca Hans, Simon'dan daha güçlü diye düşündüm. Günlük işlerine yardım etmeme izin verirdi ve konuşurduk. Sonra bana dergilerindeki resimleri gösterirdi. Buralarda hiç böyle bir şey gördün mü, derdi başını iki yana sallayarak. Böylesi yuvarlak memeler sadece ineklerde olur. Sayfaları gülerek çevirirken bana şöyle bir bakıp şaka yollu takılırdı. Ya da birden karşıma çıkıp popoma bir şaplak atardı. Dışarıdaki tuvaleti birlikte yıktık. Koca Hans bundan nefret etmişti. Bunun sadece askerlerin yapabileceği, pis bir iş olduğunu söylemişti. Fakat ona çok yardım ettiğimi söylemişti. Japon kızlarının saçlarını hep yana doğru taradığını ve tüysüz olduklarını da o söylemişti. Bana onlardan birinin resmini göstermeye söz vermişti. Fakat ne kadar üstelesem de sözünü tutmamıştı. Çıkan tahtaları büyük bir yığın halinde ahırın arkasına yığmıştık. Batan güneş gibi koyu turuncu alevler ve koyu renkli duman halkaları çıkmıştı. Çiş ıslağı, demişti Hans. Ateşin yanında durmuş ve ateş küçülünceye, yıldızlar çıkıncaya, kömürler korlaşıncaya kadar konuşmuştuk. O bana fısıltıyla savaşı ve büyük silahların ateşlenişini anlatmıştı.

Babam yazı severdi. Bütün mevsimlerin yaz olmasını isterdi. Bir keresinde viskinin mevsimi yaza çevirdiğini söylemişti. Fakat Hans benim gibi ilkbaharı severdi; ben yazı da severdim aslında. Hans bana bir şeyler gösterir, onlar hakkında konuşurdu. Bir keresinde sertleşmiş kamışını ölçmüştü. Tarlakuşlarının otların üzerinden uçuşunu, kalkışta bir an için kuyruk sallayışlarını seyrederdik. Kayalardaki çatlaktan çıkan kahverengi kaynak su-

yunun köpüklerine bakarken Simon'ın kaçtığını ve tulumbanın gıcırdadığını duyardık.

Sonra babam Hans'tan hoşlanmamaya başladı ve Hans'la o kadar çok vakit geçirmememi söyledi. Kışın Hans da babamdan hoşlanmamaya başladı, buna mecbur gibiydi; anneme babamın içkisi hakkında öfkeyle bazı şeyler anlatıyordu ve bir gün babam bunu işitmişti. Babam anneme gün boyunca öfkeyle söylenmişti. Bunun gibi bir geceydi. Rüzgâr şiddetliydi, yoğun bir kar yağışı vardı ve ben bir ateş yakıp başına oturmuş hayal kuruyordum. Annem de gelip yanıma oturmuştu; onu öfkeyle için için yanan babam izlemişti; Hans mutfakta kalmıştı. Bütün akşam sadece ateşin sesini duymuş ve ateşte annemin üzgün ve sakin yüzünü görmüştüm, hiç ona bakmadığım halde. Babam içki içiyordu. Kimse konuşmuyordu; çok uzun süre sessizliğimizi korumuştuk. Ertesi sabah Hans babamı uyandırmaya gitmiş ve babam çanağını ona fırlatmıştı; Hans baltayı kapmış, babamsa evi sarsan kahkahalar atmıştı. Kısa süre sonra da Hans ve ben birbirimizden nefret etmeye ve babamın içki şişelerini tek başımıza aramaya başlamıştık.

Şömine artık sönmeye yüz tutmuştu. Biraz mavilik de vardı ama alevler çoğunlukla turuncuydu. Babamın hep dediği üzere, Pedersenler eve fazla yakacak odun taşımamışlardı. Isınmak güzeldi ama kendimi soğuğa henüz hazırlıklı hissetmiyordum. Bundan sonra artık kışı çok seveceğimi düşündüm. Olabildiğince ateşin yakınına oturdum, gerinip esnedim. Hans daha cesur bile olsa . . . Kapalı yerde olan bendim; karda kalan oydu. Halimden memnundum.

Şimdi dışarıda soğukta ve rüzgârda benim gibi uykusu gelmiş olmalıydı. Başı atınki gibi önüne düşmüş, gözleri kapalı, ağırlaşmış gözkapaklarının ve kirpiklerinin ve saçlarının, kollarının üzerinde, yakasından ve botlarından içeri girmiş kar taneleriyle

eğerin üzerinde sallanıyordu herhalde. Benim değil de onun dışarıda oluşuna, artık büyük olasılıkla fırtına yüzünden başını önüne eğen, yürümeyen bir at sırtında, rüzgâr altında, çıplak bir sopa gibi kalışına memnun olmak güzeldi. Orada soğuk beyaz karanlıkta tek başıma kalmak, hâlâ soluk almaya çalışırken kara gömülmek ancak ilkbaharda ortaya çıkacağımı, yeni doğan güneşte kısa sürede yumuşayacağımı ve meraklı köpekler tarafından inceleneceğimi bilerek tek başıma ölmek istemezdim.

Adamın atı yolda kalmış ama öteki atı yürütmeyi başarmış olabilirdi. Belki bunu da duruncaya, bir yeri kırılıncaya ya da düşünceye kadar bir süre yürütmeyi başarmıştı. Belki de başka bir yere, Carlson'ın veya Schmidt'in evine ulaşabilirdi. Olabilirdi. Buna hiçbir zaman hakkı ya da şansı olmamakla birlikte daha önce de bir eve girmişti. Gitmişti. Şimdi kalın bir kar örtüsü altında olmalıydı. Dahası da vardı. Daha fazla kar geliyordu. Şimdi kar içindeydi ve belki böylece yola devam edebilir ve daha önce kurtulduğu gibi yine kurtulabilirdi. Kim bilir belki tam bir kar insanıydı. Belki hep karda yaşıyordu, tıpkı bir balığın suda yaşaması gibi. İlkbahara ait değildi. Evin boş oluşuna ve rüzgârın sessizce esişine gülmeme kendim de şaşıyordum.

Onun bizim samanlığın yanma vardığını düşündüm. Atı dizlerine kadar kara gömülmüştür. Mutfağa doğru gittiğini, rüzgâr yüzünden içeri girdiğini kimsenin fark etmediğini, Hans'ın mutfakta oturduğunu, babam gibi -elindeki şişeyi kafasına dikerek- içtiğini hayal ettim. Annem ellerini masanın üzerinde kapan kurmuş gibi tutmuş. Pedersenlerin ufaklık da orada, unun ortasında çıplak, karnında havlularla, sürekli viski ve su sızdırıyor. Hans çocuğu seyrediyor, onun kirli tırnaklarını. Tıpkı beni kara küçük gözleriyle, ağzı açık seyrettiği gibi. Sonra birden bereyi, paltoyu, içine silah saklanmış eldivenleri fark edecekti ve sonrası tıpkı babamın Hans'ın elindeki içki bardağına tekme atması gibi

olacaktı. Fakat bu sefer şişe yere düşecek ve içki yere dökülecekti. Annem mutfağı için endişelenecek, ayağa kalkacak ve ekmek hamurunu titrek ellerle karıştırıp kahveyi ocağa koyacaktı.

Onlar da Pedersenler gibi ortadan kaybolacaklardı. Adam onları en azından kış boyu bulunamayacakları, gözden uzak bir yere götürecekti. Fakat çocuğu orada bırakacaktı; çünkü biz o çocukla yer değiştirmiştik ve ikimiz de artık yeni evlerimizdeydik. O zaman onu gördüğümde, neden o kadar solgun bir yüzü vardı? Ateş et. Devam et. Acele et. Ateş et.

At orada dönüp durmuştu belki. Adam yolu bilmiyordu. Atın aynı yerde dönüp durduğunun farkında değildi. Adamın elleri dizginleri iyi kavramadığı için at dönüp duruyordu. Her şey birbirinin aynıydı ve siyah beyazdı. Yol yoktu. İz yoktu. At orada dönüp duruyordu. Adam yolu bilmiyordu. Kar atın sağrısına kadar yükseliyordu. Kemiklere işleyen bir soğuk, göz açtırmayan kar vardı sadece. Bilmiyordu. Atın aynı yerde dönüp durduğunu bilemezdi. Gidebileceği bir yer yokken, her yer aynı ve siyahla beyazken, atı nasıl yönlendirebilir ve topuklarıyla nasıl hızlandırabilirdi? Elbette at orada dönüp duracaktı. Atlar hisseder. Atlarla ilgili her şey palavradır. Hayır değil, baba, değil. Evet öyledir, demişti Hans. Doğru. Hans bilir. O haklı. Buğday konusunda da haklıydı o sırada Hans. Buğdayda pas hastalığı var demişti ve vardı. Fareler konusunda da haklıydı, ayakkabıları bile kemiriyorlar, her şeyi yiyorlar. At orada dönüp duruyordu. Bu çok uzun zaman önceydi. Evet baba, çok uzun zaman önce olsa bile Hans haklıydı. Üstelik sen nereden bilecektin ki, sen durmadan içiyordun . . . yaz hariç . . . hayır baba . . . . sonbaharla ilkbaharda değil . . . hayır baba, yalnız kışın ve şimdi mevsim kış ve sen ayrılmaz parçası olduğun yataktasın; benimle konuşma, sus. Şişe benim için ilkbahar demekti, tıpkı arkadaşın senin için ılık hava demek olması gibi. Kes sesini. Kes sesini. Çocukluğumdan beri

bir köpek ya da bir kedim olmasını çok istemiştim. Hans'taki o resimler, şişe başı gibi koca kahverengi meme uçları olan kızların resimleri . . . Kes sesini. Kes sesini. Üzülmeyeceğim. Sen şimdi bir insan değilsin. Senin şişen kara düşüp kırıldı. Kızak üzerinden geçti, hatırlıyor musun? Sen hep beni öldürmeye çalışırdın baba, evet öyleydi. Senin evinde hep üşüdüm, baba. Jorge, ben de üşüdüm. Hayır. Üşüyen bendim. Kara gömülmüş olan bendim. Yazın bile bir ağaç gölgesinde titrerdim ben. Ve baba -sana dokunmamıştım, hatırlarsan- benim peşimde olman için bir sebep yoktu. Belki artık yola gelmiştin. Ah Tanrım, hayır. Uyanır. Atın durduğunu anlar. Oturup sallanmaya ve atın ilerlediğini sandığını ama ilerlemediğini düşünmeye başlar. Topuklamaya çalışır ama at en sonunda durmuştur. Attan iner ve atı şaplak atarak ahıra doğru çeker ve işte ahır oradadır, atı aldığı ahırdır bu. Ahırda etrafı daha iyi görmeye başlayınca evin bulunduğu yerde bir şey fark eder. Fırtına zaman zaman kesilir ve bu anların birinde adam bir şeyin turuncumsu ışığını görür, alev gibi bir şey ve benim varlığımın bir işareti belki ve ben başımı uyur gibi koluma yatırmışımdır. Eğer bana bir köpek alsalardı, adını Shep koyacaktım.

Ayağa fırlayıp mutfağa koştum, sadece silahı almak için durup geri döndüm ve sonra korkunç bir tangırtıyla devirdiğim kova için tekrar dolaba koştum. Musluk akmıyordu. Kovanın içindeki su tası musluğun altında tıngırdadı. Tekrar ateşin başına koştum ve vurup kütükleri devirdim. Sonra her kütüğe tek tek maşayla vurdum; çıkan kıvılcımlar saçlarıma doldu.

Ateşten uzakta, bir köşedeki büyük bir koltuğun arkasına büzüldüm. Sonra tabancayı mutfakta bıraktığımı hatırladım. Ayaklarım çıplaktı ve acıyordu. Oda turuncu bir ışıkla ve karanlık, hareketli gölgelerle doluydu. Rüzgâr vınlıyor ve ev merdivenler gibi gıcırdıyordu. Olacaklar karşısında yapayalnızdım.

Pedersenlerin köpeği olup olmadığını merak etmeye başladım. Acaba Pedersenlerin küçük oğlunun bir köpeği ya da kedisi var mıydı ve varsa neredeydi? İsmini bilsem ve çağırsam gelir miydi? Sanki eskiden bilip de artık unuttuğum bir şeymiş gibi ismini düşünmeye çalışıyordum. Tamamen şaşkına döndüğümün, korktuğumun, delirmek üzere olduğumun farkındaydım ve yeni baştan düşünmeye çalışıyordum ama lanet olası isim aklıma gelmiyordu. Bütün bunlar benim başıma gelebilirdi yalnız ve burada yapayalnızdım, kendimle baş başa.

Arabanın çok büyük bir tekerleği vardı. Babamın elinde bir kesekâğıdı vardı. Annem elimi tutuyordu. Uzun boylu at, kuyruğunu salladı. Babamın elinde bir kesekâğıdı vardı. Saklanmak için koşuyorduk. Annem elimi tutuyordu. Arabanın çok büyük bir tekerleği vardı. Uzun boylu at, kuyruğunu salladı. Saklanmak için koşuyorduk. Babamın elinde bir kesekâğıdı vardı. Arabanın çok büyük bir tekerleği vardı. Annem elimi tutuyordu. Babamın elinde bir kesekâğıdı vardı. Uzun boylu at, kuyruğunu salladı. Arabanın çok büyük bir tekerleği vardı. Saklanmak için koşuyorduk. Uzun boylu at, kuyruğunu salladı. Annem elimi tutuyordu. Saklanmak için koşuyorduk. Arabanın çok büyük bir tekerleği vardı. Babamın elinde bir kesekâğıdı vardı. Annem elimi tutuyordu. Uzun boylu at, kuyruğunu salladı. Babamın elinde bir kesekâğıdı vardı. Saklanmak için koşuyorduk. Babamın elinde bir kesekâğıdı vardı. Saklanmak için koşuyorduk.

Rüzgâr yavaşlamıştı. Kar durmuştu. Karlar üzerinde güneş parlıyordu. Ateş sönmüş tüm kütükler küle dönmüştü. Yerde kaskatı kesilmiştim. Ayaklarım karnıma çekili, kollarımla kendimi sarmış, büzülüp kalmıştım. Ben uyurken ateş yavaş yavaş kararmış, gece bitmişti; havadaki tozların parlayarak uçtuğunu ve sonra

bir yere konduğunu görüyordum. Duvarlar, halı, mobilya, dirseğimin altında görebildiğim her şey solmuş, yorulmuş, çekiştirilmiş ve kramp geçirmiş gibiydi. Bu eşyayı daha önce görmediğimi düşündüm. Daha önce hiç boşa geçmiş bir sabah, hasta suratlı bir kış şafağı görmemiştim. Kimse tarafından ziyaret edilmeyen ve gözden uzak bir odanın eşyalarının nasıl olduğunu, oradaki toz zerrelerinin nasıl yavaşça yere konduklarını hiç bilmiyordum.

Çoraplarımı giydim. Koltuğun arkasından nasıl çıktığımı hiç hatırlamıyordum ama bir şekilde çıkmış olmalıydım işte. Mutfaktan kibrit ve şöminenin yanındaki bir kutunun içinden gazete ruloları aldım ve külleri kenara çekip kâğıtları şömineye koydum. En üste biraz tahta parçası yerleştirdim. Sanırım bunlar turuncu renkli bir sandığın parçalarıydı. Sonra da bir kütük. Kâğıdı tutuşturdum; kağıt alev aldı, tahta parçaları kıvrılıp kızardı, sonra kararıp düştü ve en sonunda üfleyerek ateş almasını sağladım. Elimi çok yakın tutuyordum ama hiç ısıtmıyordu; bu yüzden kollarımı ve bacaklarımı ovdum ve hareket ettirdim. Fakat ayaklarım hâlâ acıyordu. Sonra ateş harladı. Bir kütük daha attım. Islık çalamadığımı fark ettim. Biraz da sırtımı ısıttım. Dışarıda kar vardı. Sarp kayalıklar. Kar yığınlarının çukurlarında uzun, keskin hatlı gölgeler vardı ama doğu yönündeki kar çukurları pırıl pırıl aydınlıktı. Biraz ısındıktan sonra evin içinde çorapla dolaşmaya başladım ve çoraplarım merdivenlere takılıp kaçtı. Bütün yatakların altlarına, bütün dolapların içlerine ve mobilyaların arkalarına baktım. Boruların donduğunu hatırladım. Musluğun başındaki kovayı aldım ve arka verandanın kapısını açtım. Kapının arkası kar doluydu; bir tasla kovaya kar doldurdum. Kardan adamın omzuna kadar yükselmişti kar. Tulumba kapanmıştı. Hiçbir yerde iz kalmamıştı.

Ocağı yakıp çaydanlığa biraz kar koydum. Azıcık su elde etmek için bir sürü kar gerekir her zaman. Ocak kömür gibi sim-

siyahtı. Şömineye gidip biraz daha odun ilave ettim. Harlamaya başladı. Şömine odaya neşe veriyordu ama bunun için hep çok fazla ateş gerekiyordu. Botlarımı giymeye çalıştım. İçimde bir at görecekmişim gibi bir önsezi vardı.

Ön kapı kilitli değildi. Muhtemelen hiçbir kapı kilitli değildi. Adam doğruca kapıdan içeri dalabilirdi. İşte bunu unutmuştum. Fakat şimdi buna kalkışmadığını biliyordum. Gülersem ne olacağını görmek isteyerek kahkaha attım. Sonra bir daha. Güzel.

Yol kaybolmuştu. Avlular, çalılar, eski alet edevat yani bahçede ne olabilirse hepsi kar altında kalmıştı. Tek görebildiğim yüksek kar ve uzun gölgelerle kırılmak üzereymiş gibi görünen ama hiç de kırılmayan sert ve parlak kar kabuğuydu. Turuncu ışık çizgilerini kardan bir avlu gibi karlar üzerine düşüren puslu bir güneş yükseliyordu. Bu taraftan gitmişti adam ama şimdi onun gittiğini gösteren hiçbir iz kalmamıştı; kar çukurlarında siyah bir kambur veya bir kenardan rüzgârda kırılmış bir ağaç dalı gibi sarkan bir kol veya bacak veya kaya gibi üstü açıkta kalmış bir at kafası yoktu. Pedersenlerin çitlerinde adamın atıyla yan yana kıvrılıp yattığı çıplak bir yer yoktu; hatta dikkatle baktığım gölgelerde bile kardan ayrı, bir zamanlar canlı olan, ciddiye alınabilecek bir şey yoktu.

Kırdığım pencereyi gördüm. Ahırın kapısı aralık kalmıştı ve önü karla dolmuştu. Ahırın, Hans'ın içine tünel açtığı kar yığınıyla birleşen ucuna evin ince bir gölgesi düşmüştü. Şimdi o yığın daha da yükselmişti. Sonradan oraya doğru kestirme bir yol yapabilirdim. Belki tüneli daha da derinleştirirdim. Orayı içi kovuk bir ağaç gibi oyarak. Zamanım vardı. Meşeleri de gördüm; rüzgâr tüm karlarını üfürmüş, dallarının uçları kirpi oku gibi dimdik. Ahırdan eve kadar geçtiğim yoldaki izler karla kaplanmıştı; şimdi orada güneş parlıyordu. Rüzgâr karı eve doğru atmış, duvara yaslanıp durduğum yere kar yığılmıştı. Başımı

çevirirken babamın silahının namlusundan yansıyan güneş ışığı gözümü aldı. Etrafı karla dolmuştu. Sadece namlunun ucunda kar yoktu ve başımı sağa çevirdiğimde, güneşi doğrudan gözüme yansıtıyordu. İlkbahar gelene kadar yapacak bir şey yoktu. Onun buzları da bir kardan adam gibi eriyecekti. Evin ön tarafına geçip karda önümde koyu bir lekenin dans ettiği yere gittim. Açık bir gökyüzü vardı.

İçeri girerken botlarımı yere vurup kar temizlemek zorunda olmamak güzeldi. Ateş çıtırtılarla yanıyor, çaydanlık hafiften kaynıyordu. Üzülmem için bir neden yoktu. Cesur olan bendim ve artık özgürdüm. Kar beni koruyacaktı. Uğraşmak istersem, babamı, Pedersenleri ve Hans'ı hatta annemi gömecektim. Buraya gelmeyi ben istememiştim ama artık benim için fark etmiyordu. O çocuk ve ben cesur davranmış, anımsamaya değer şeyler yapmıştık. O çocuğun karlar arasından geçip geldiği gizemli yol ve bizde meydana getirdiği büyük değişim, duygularımıza dair kilisede anlatılanlar konusunda beni düşündürmüştü. Kış, sonunda her şeyi kaplamıştı ve ben gerçekten o çocuğun da benim şu anda üşümediğim gibi ne içeride ne dışarıda üşümediğini, hatta içinin sevinçle yandığını umuyordum.

BAYAN ZALİM

1

Ben ona Bayan Zalim diyorum. Onu, kocasını ve dört çocuğunu, evimin verandasından veya bazen yaptığım ufak tefek işlerden başımı kaldırdığımda, bazen de üst katın perdelerini araladığımda görüyorum. Küçük evinin içindeki hayatını ise ancak tahmin edebilirim ama nemli pazar öğleden sonralarında, azıcık esinti alabilmek için verandaya çıktığımda, onu kızgın güneşin altında düzgün biçilmiş çimenliğinde etrafa dağılmış çocukların peşinden, onlara sopa atmak için, aksayarak koşarken izliyorum ve kendisini çok merak ediyorum.

Adını bilmiyorum. Kafamda onu adlandırmış olmak için verdiğim isim fazlasıyla soyut. Bu isim saydam bir öze ve grotesk bir tipe işaret ediyor. Fakat bu dürüstçe sonradan verilmiş ad belki de Congreve'in* sahnesine çıkmış gibi kendisinin gururunu okşar. O sahnede Varoluş'un büyüklüğünden ve resmiyetinden uzak, hiçbir özelliği olmaksızın zalim biri olurdu. Hayatın ortak duyusu ve tüm seslerinden, kendi ekşi ve nahoş etkisinden ko-

* W. Congreve: 18. yüzyıl İngiliz oyun yazarı. (ç.n.)

runmuş olarak . . . bunların hepsi de bana kalırsa, onda mevcut ve güneşin kavurduğu çimenliğinde, onun acıtan sopası gibi gürültülü, acı ve somut.

Bir keresinde ona -önemsiz- bir şey söylemiştim galiba ve bir kere de dolaşırken, başımla selam vermiş veya gülümsemiş olabilirim (her ikisini aynı anda yapmış olamam). Neyse pek iyi hatırlamıyorum zaten.

Evimi satın aldığımda her şeyden çok istediğim şey aylak (tıpkı doğa gibi mükemmelen aylak) olmaktı; çünkü o sırada doğanın sanki nefes alır ya da yediklerini sindirir gibi, hiç çaba harcamaksızın kendini ürettiğini fark etmiştim. Sokağım sessiz. Evim benzeri çoğu ev gibi yüksek; eski uzamış ağaç dalları çimenliğimi gölgeliyor ve kaldırımın kenarında sıralanıyorlar. Burada yılın hangi zamanı olursa olsun hava erkenden kararıyor. Yaşlılar yaşlılıklarını, gölgelerde şallarına sarınarak, şömine başında üşüyerek geçiriyor. Bir blok ötede dükkân inşaatları sürüyor. Çürüme kıpırtılarının yarattığı ılık havayı hissetmek mümkün. Seyyar satıcıyı görüyorum. Elinde parmaklarını birbirinden ayıran altın yüzükler var. Bu şanssız pencerelerde lambalar yanacak. Yeni merdivenlerde kuruyan çamaşırlar olacak. Buraların benden başka eskisi yok. Zira dediğim gibi ben aylak olmayı, etrafımı manzaralar ve resimlerle doldurmayı seçtim. Tahmin edilebileceği gibi, hayatımı bir teori ağı üzerine yatırıp dinlenmeyi tercih ettim. Tıpkı bir örümcek gibi, rahatımı bozacakları yutmaya ve ağımı tamir etmeye hazırım. Sokak sessiz, evler kapalı, pencereler gölgeler içinde; yaşlılar verandalarında oturmuş sağlık durumlarını konuşuyor. Zalim ailesi, komşu küçük evi, sahibi ölmüştü de, öyle alabilmişti. Bu bahçesi ağaçsız, berbat ev yazın güneşin altında kavrulurken kışın da epey rüzgâr alıyor.

Benim eviminse ön ve arka verandaları var ve evim bir köşe başına inşa edilmiş. Komşularımı dikkat ve sabırla gözlüyorum

ama onlarla pek az konuşuyorum. Elbette onlar da beni seyrediyor ve bu yüzden ben de kötülükleri hesaplıyorum; bununla birlikte bilincimi onların sahip olamayacağı bilimsel bir soğuklukla muhafaza ediyorum. Onlar için hiçbir aylaklık söz konusu değil. Bunu gerçekten böyle görüyorlar. Verandada ayaklarımı parmaklığın üstüne uzatıp oturuyorum. Karım yanı başımda salıncaklı iskemlede sallanıyor. Saatler böyle geçiyor. Konuşuyoruz. Hayaller görüyorum. Onların denizlerinde gemilerimi yüzdürüyorum. Hikâyelerimi onların sırtında dinlendiriyorum. Bütün bunları onlar hissedemiyor. Aylaklık hayaletleri insanın canını asla sıkmaz. Yaşlı, hasta ya da aptal olsaydım, oturduğum iskemlede tir tir titreseydim veya güneye bakan bir pencerede sıcaktan kavrulsaydım, benim bu hareketsizliğimi anlar ve kabul ederlerdi fakat bu hacıyatmazlar bile inanç yolculuklarını yapıyorlar. Yaprakları tırmıkla topluyorlar. Çimleri biçiyor ve biçilenleri kürekle atıyorlar. Uzamış çitleri ve çiçekleri kesip düzeltiyorlar. Hayatları bunlarla dolu. Bense artık böyle şeyler yapmıyorum.

Bayan Zalim örneğin, ne düşünebilir? O asla aylaklık yapmaz. Her anını dolu geçirir.

Evi aldığım ilk zamanlarda Şabat* günlerinde diken diken saçlı bir hanımın ailesini arabayla kumsala götürdüğünü görürdüm. Her şeyi kiralardı. Aile bireyleri arabada üstünü değiştirirdi. Pencereleri battaniyeyle örterlerdi. Bu sırada ceket giymiş bu hanım acele etmeleri için kaputa vururdu; sonra dalgalara doğru koşarlardı. Kadın hep denize doğru gösterişli bir el kol işareti yapar, saatini kayışından tutarak fırlatırdı. "O kadar çok para ve zaman ayırdık, eğlenelim bari," derdi her zaman ve denizin kıyıya sürüklediği bir kütüğe oturur, bezelye ayıklardı. Çocukları suda parmaklarıyla su sıçratma oyunu oynar, buruş buruş, kederli

* Şabat: Musevilerde cumartesi günü. Kutsal sayılır, çalışılmaz. (ç.n.)

bir ruhu olan kocası suyun kıyısında çakılıp kalır ve okyanus suyuyla yavaşça bileklerini ıslatırdı. Uyuşukluk kadını da esir almıştı. Taneleri döke saça kucağındakileri kavanoza doldururdu. "Hadi, başla," diye bağırırdı sonra, saatini göstererek ayağa fırlarken. Çocuklar popoları suyun köpüğüyle kaplanana kadar kuma çömelir kovalarına bakarlardı. Babalarının dirseklerinden su damlarken, anneleri yine kütüğüne otururdu. Sonra çocuklar kavgaya tutuşurdu. Kavga başlangıçta fark edilmezdi. Sessizce, heyecansız devam ederdi. Birbirini tekmeler, ısırır ve küreklerle birbirine vururlardı. Anneleri onların kavga ettiğini fark edince kucağındakileri boşaltır ve saatini sallamaya ve bağırmaya başlardı. Fakat çocuklar birbirine kum atarak, kovalarını devirerek, kumda yuvarlana yuvarlana suya girip çıkarak şiddetle kavgaya devam ederlerdi. Kadın onlara doğru koşar, fakat deniz kuma doğru ilerler, kadını parmaklarının ucuna basarak, ayaklarını sürüyerek, düzgün kumda izler bırakarak ve haykırarak çocukları kıyıdan kaçmaya zorlardı. Çocuklar kıyıya gelen dalgalara atlar, birbirlerinden uzaklaşırlardı. "Küreklerinizi kaybetmeyin!" Dalga çocukları içine alırdı. Çocuklar kara lekeler halinde kumda toplanırdı. Sonunda anneleri aralarına koşup okyanusun iki dalgası arasında çabucak, elleri belinde, bacaklarını açarak durur, başını biraz arkaya atar, Gargantua kahkahasını taklit eder gibi sallanarak bağırırdı: "Gülün, gülün, sadece bir saatiniz kaldı."

Çevremdeki insanlar saf saf benim bir düşman olduğumu düşünüp benden nefret eder. Sadece farklı oluşum ve çalışmayı hor görmem yüzünden, daha da kötüsü hiçbir şey yapmadığım için değil. Eğer dile getirilebilse, onlara büyülü sözler gibi görünecek bir şey için. Onların ruhunu çaldığım için -biliyorum bunu- ve onlarla oynadığım için. Onları kukla gibi oynattığım için. Onları acayip kalabalıklar ve ihtiraslar içinde dolaştırdığım için. Onların köklerine kadar inebildiğim için.

Daha en baştan itibaren benim etrafı gözlediğimi gördüler. İlgimi gizlemeyi başaramam. Sanırım kısa süre içinde bir sürü hikâyeyle onlara döneceğimi umdular. Bayan Matthew'ya Bay Wallace'ı, Bay Wallace'a Bayan Turk'u anlatacağımı sandılar. Bayan Matthew, Bay Wallace ve Bayan Turk da bana birbirleri hakkında dedikodu yapma, ötekinin hastalıklarını söyleme fırsatı bulacaklarını, kendilerine dair anlatmaya değer buldukları her şeyi, hatırladıkları kadarıyla akrabalarını, bildikleri korkunç ölüm şekillerini tüm ayrıntılarıyla anlatabileceklerini düşündüler. Fakat onlarla hiç konuşmayınca, açıkçası birilerine söyleyecek hiçbir şeyim olmayınca, gözlerime mermer bilye muamelesi yapmaya, kendi hayatlarını kayıtsızca önüme sermeye başladılar. Sanki ben verandamda hareketsiz duran, oraya gömülü, onların dinine ait olmayan bir putmuşum gibi. Fakat yine de nasılsa bir gizem ve kudretim varmışçasına, sonunda umursamazlık yapay bir tutum haline geldi ve gözlenmek *–izlenmek-* için içlerinde bir dürtü oluştuğunu ve bütün yaptıklarının bundan kaynaklandığını düşündüm. Söylemeliyim ki benden doğaüstü güçlerden korktukları kadar korkuyorlar. Bastonuna iki büklüm yaslanmış Bay Wallace'ın, yarı ölü olduğu halde, korkuyla beklediği gibi. Gelebildiği her sabah bütün mahalleyi aşıp verandamın önünden geçer. Sol kolu omzuna atılmış bir şal gibi sarkar; yoldaki çatlaklara çarparak, uyuşuk ayağını sürükler. "Geri dönmem lazım." Sesi çatallı ve yüksek perdeden çıkar. "Yolun sonuna kadar yürürdüm hep." Yüzünü sıvazlar ve ıslanan gözlerini kurular. "Hava çok sıcak," diye bağırır bastonuna dayanarak. "Geçen yaz en sona kadar giderdim." Bastonu göbeğine doğru kaldırınca olduğu yerde sallanır. Bu şekilde mi ölecek? Felç geçirerek. Son bir acı ve şaşkınlık dalgası gelmeden vücudundan ter mi boşanacak? Baston kaldırıma düşecek. Şapkası benim bahçe çitime doğru uçup gelirken burnundan fışkıran kan garaj girişini kana bulayacak.

Sonunda geri döner ve ben de rahatlarım. Gözleri durup dinlenmek için seslenebileceği bir arkadaş arayışındadır. Gözleriyle bütün sokağı tarar ve eğer şans eseri birini görürse Bay Wallace'ın yüzü güler ve ona "merhaba" diye seslenir. Yavaş yavaş yaklaşırken de, bağıra çağıra, gece havanın nasıl olduğuna dair son bilgileri verir. "Saat birde hava kaç derece oldu biliyor musun? Otuz derece. Haziran, cehennemde yaşamıyoruz ama otuz derece işte. Hatta o bile değil. Saat ikide ayı bir bulut örtmüştü. Beraberinde saat beşe kadar filan yağmur yağdı ama hava hiç serinlemedi. Şafak söktüğünde hava sabunlu su gibi pusluydu. Garajlar arasına sis inmişti. Sabah aydınlığında neredeyse görünmez olan bir yıldız gökyüzü Atlas'ını geçip İkizler burcu yıldızının oralarda gözden kayboldu." Yolda karşılaşılan arkadaş kıpırdamadan durur ve yüzü kızarmış, gözbebekleri canlanmış Bay Wallace bu konuyu kapatır. Bu sefer de, neresinin ne kadar süreyle ağrıdığını, her sancının özelliğini ve kuvvetini, bazı müphem iç hastalıklarını uzun uzun dile getirir. Kunt ağrılarla keskin sancıları, hafiflerle kuvvetlileri, nemlilerle kuruları, sabah olanlarla gece olanları ayrı ayrı belirtir. İyice sararmış dişlerini göstererek gülümser. Hava sıcakken mi yoksa soğukken mi, otururken mi yoksa ayaktayken mi, kitap okurken mi yoksa yürürken mi, gençken mi yoksa yaşlıyken mi acı çekmenin daha kolay olduğunu sorar.

"Ben soğukken daha iyi derim. Sense karşı çıkacaksın. Ne diyeceğini biliyorum. Sen diyeceksin ki, soğukta insanın parmak eklemleri takırdar. Biliyorum. Üşümüş kaval kemiğinin bir şeyin keskin ve sert yüzüne çarpması, bu feci bir şey. Biliyorum. Boş ver. Ağrılar zaten yangın gibidir. Kendini sıcak tutmaya bak. Okuduğum bir kitapta anlatılan biri vardı. Öyle insanları bilir misin? Adı Scott'tı. Bilir misin? Scott donmuş. O donarken onunla beraber olsaydım büyük bir acı çekerdim yani içim yanardı. Kendini sıcak tut. Bunu düşünmemişler diyebilir miyiz, hiç

olur mu? Donmuş. Görmedim ama bu konuda çok şey okudum yoksa görürdüm. Yarım saat. Bu kadarına alışığım. Gözlerim yanar. Senin de bazen gözlerin yanar mı? Scott donmuş. Donmanın sessiz sakin bir şey olduğunu bilir misin sen? Ha! Aslında sıcakmış gibi hissedersin!"

Bay Wallace bastonuna dayanmış halde sallanır ve tükürür. Bütün sokakta sesi yankılanır. Arkadaşı olduğu yerde büzülür.

Bunu bazı kehanetler takip eder. Hava durumu haberlerini, nasıl hastalık haberleri izlemişse... Olduğu yerde durup bekleyecek kişi, Bay Wallace'ın arkadaşıdır.

Gökyüzü Atlasından bir yıldız kaydı ki bu kötüye işarettir. Bu işaretlerin hepsi kötüdür. Kötülük tepemizde. "Şeytan soluduğumuz havada yoksa sonsuza kadar yaşardık." Bay Wallace bastonu güçlükle havaya kaldırır. Bastonun ucu ağaç tepelerini işaret eder. "Orada," diye kükrer Bay Wallace, çenesi titreyerek. "Orada!" Sonra bastonu mızrak gibi savurur. "Duman gelir, gökyüzünü görünmez hale getirir ve her şeyi zehirler, oğlum. Öksürüğüm var." Elini yavaşça göğsüne bastırır. Kuru kuru öksürür ve sendeler. Tükürük tanecikleri kaldırıma yayılır. Arkadaşı veya arkadaşlık eden yabancı hafifçe başını eğerek gülümser ve sıvışır. Bu arada Bay Wallace bastonunun kendisine geri gelmesini bekler. "Eğilemem," der neredeyse fısıltıyla, gidenin arkasından bakarak. Gülümsemeye devam eder ama dudaklarının kenarı titremektedir. Gözlerinde yorgun bir ifade vardır; bakışları kaymıştır.

"Baston, baston, baston," diye seslenir Bay Wallace. Karısı mendilini sallayarak hızla yaklaşır. Eline tutuşturuluncaya kadar durmadan baston der adam. "Çok sıcak." Bayan Wallace başını sallar ve adamın alnının terini siler. Bay Wallace'ın şapkasını ve ceket kollarını düzeltir. "Yine bastonunu atmışsın," der. Bay Wallace ciddiyetini takınır. "Bir sincabı öldürmeye çalıştım, şekerim." Yüzü gözyaşlarıyla ıslanmış karısı onu eve doğru götürür.

Ne de çok gürültü yapar! Buraya ilk geldiğim günlerde buna dayanamayacağımı sanırdım. O şişkin yüzü beni korkuturdu. Kuyu gibi gözlerinin içine düşerdim. Beni kaplayacak diye gölgesinden sakınırdım ve kendimi aptal gibi hissederdim. O kadar yaşlı değil aslında, belki altmış yaşındadır; fakat gözleri yaşarır, kulakları çınlar, dişleri çürüktür. Burnu tıkalıdır. Dudakları solgundur, çatlayıp kanar. Dizleri, kalçaları, boynu ve kolları hareketsizleşmiştir. Ayaklarında yaralar vardır, ayak bilekleri şiştir. Sırtı, başı ve bacakları ağrır. Boğazı, göğsü tıkalı, tüm iç organları –kalp, karaciğer, böbrekler, akciğerler ve bağırsaklar- zayıftır. Elleri titrer. Saçları dökülmüştür. Eti pörsümüştür. Kamışının kuruyup ipe döndüğünü tahmin edebiliyorum. Aldığı her nefes burnundan girdiği anda sönüp dilinden geri kaçar. Fakat Bay Wallace'ın karın kasları güçlüdür. Karnı bir bebeğinki gibi yuvarlak, düz ve gergindir. Bay Wallace'ın yemeyi seçtiği ne olursa olsun hızla öğütüyor bu mide. Her ne kadar bedeni çeşitli vücut sıvılarını sızdırsa da Bay Wallace hayatında hiç kusmuş değil.

Onun geldiğini duyabiliyordum. İşte en kötüsü buydu. Bahçeyi tırmıklarken onun geliş yönüne dönmüş oluyordum. Geldiğini görünce içeri girerdim. Aldığım bütün tedbirlere rağmen sesi bazen arkamda bomba gibi patlar ve beni korku ve öfkeyle yerimden sıçratırdı. Nemli ağzı yarı aralık olur, dili eğri ve kahverengiye dönmüş dişlerinin üstüne kıvrılırdı. Yunus'un yunus balığının çeneleri kapanmadan önce ne hissettiğini anlıyordum. Bay Wallace'ın ise yol açtığı duygular konusunda hiçbir fikri yoktu. Böyle zamanlarda balık gibi koktuğuna yemin edebilirim. Balık yağının kokusunu alırım. Bu elle tutulabilir cinsten bir kâbus, kokusu alınabilir bir rüyadır -sanki koklama ve dokunma duyularım, işitme, tatma ve görme duyularımdan kopmuş gibi- ve ağzını görür ve merhabasını duyarken (Galile Denizi'nde balinaların eline düşmüş, deniz suyuna batmış ve yaralanmış)

balık kokusu artar -elbette artacak, o bir balinanın ağzında- ve olağanüstü güçlü karnın ısısı yükselir.

O etrafta serbestçe dolaştıkça, yeni gelişen çevremin berbat olduğunu gitgide daha iyi anlardım. Bay Wallace'la türünün tek örneği olduğu için gurur duyabilirdim. Tabii bir laboratuvar kavanozunda yaşasaydı. Ama kavanozda değildi işte! Mülayim yürüyüşlü bir kaplanı, narin bir yılanı ya da devasa bir fili ortalığa salıvermek bile daha iyidir. Bense sadece yok edilecek bir atıktım. Şanssız, neye uğradığını şaşırmış biri olarak buna lanet ederdim. Bay Wallace yüksek sesle konuşurken ben Ahab'ın öfkesi ve nefretiyle verandadan kaçardım. O an Bayan Zalim dikkatimi çekerdi. Bütün enerjisiyle bir anlığına işaret fişeği gibi çakardı. Her seferinde mideme sancılar girerdi. Çocukları sokakta top gibi yuvarlanır, beysbol eldiveni ve sopasından kaçan toplar gibi koşuşurdu. Toll adlı çocuğun Bay Wallace'ın önünden şimşek gibi, yaydan fırlayan ok gibi, küçük Davut gibi ölümüne koştuğu gün, işte o zaman, anlamıştım bunu. Neyse artık geçti gitti. Bay Wallace da ötekiler gibi beni korkutur. Yavaş yavaş bana doğru yaklaşır. Uzaklara bakar. Bir şeyler mırıldanarak bastonuyla yeri dürter. Bay Wallace'ın ölüm süreci tamamlandığında, bastonunu matem tülüyle sarıp mezarına dikecekler. Bayan Wallace orada durup bir çığlık atacak ve ben bir şey göndereceğim –ne göndereceğim?- üzerine kartvizitimi iliştirip begonya göndereceğim. Günaydın Bay Wallace, derim. Geceyi nasıl geçirdiniz? Bay Wallace'ın boğazından bir puflama sesi gelir. Bunun beni ne çok memnun ettiğini anlatamam. Tanrısal aylaklığa ulaştığımı hissederim.

Ama Bayan Zalim söz konusu olduğunda durum farklıdır. Doğadışı güçlerin temsilcisi değilim ben onun için. Verandada bir imaj, bir sembol değilim. Ben mevcut değilim. Yeryüzü gibi onu kuzeye veya güneye döndürmek, daima meşgul rahminin

döllenmesi veya döllenmemesi için, hatta vahşi ve acımasız yavrularına, vahşi ve acımasız şeyler karşısında, şefkat sergilemesine yol açmak için görünmez ilmekler atarak Bayan Zalim'in içgüdülerini tuzağa düşürmeyi denesem de başaramam. Böylece karşımda yanar da yanar. Dönüp sırtını dikkatle bir ağaca dayar.

2

Bayan Zalim turp gibi sağlamdır. Bahçede çok çalışır. Tıpkı şimdi olduğu gibi. Adımları telaşlıdır, sıcak onun için bir engel değildir. Kusursuz bahçesinin otlarını ayıklar ve çimlerini biçer. Topuklarına ve çocuklarının üç tekerlekli bisikletlerine karşı sonsuz bir savaş vererek. Bahçeyi silindirle düzeltir ve tırmıklar. Bitki eker ve gübre atar. Evin içine yaylı bir dev gibi düşmüş karanlıkla hiç kucaklaşmış mıdır? Bu saçma bir varsayım. Gözlem bu düşünceyle alay eder. Fakat bunu hayal etmenin zevki de bambaşkadır.

Tehlikeli derecede olmamakla birlikte yine de oldukça sıcak ve nemli bir günü hayal ederim. Yaprakların sağa sola dağıldığı, bulutların hızla pamuk gibi uçuştuğu bir günü... Böylesi bir gün, Bayan Zalim'in silahlarını elinden alır. Çiti kırpar; iyice eğilir, çevik hareketlerle alt dalları keser; sonra kan basıncı artar, düşen her küçük dalla birlikte tansiyonu yavaş yavaş yükselir; sonra sırtına, eğilmiş bacaklarına, bükülmüş kollarına, bir tomurcuk hafifliğinde bir kramp girer. Sırtını, kol ve bacaklarını döndürüp kazık gibi sertleştirerek; sanki ıslakken düğüm atılmış bir havlu gibi.

Artık kanı yavaş aksa da tansiyonu artmaya devam eder. Bahçe makasının şakırtısı duyulur. Kadın tel gibi gerilerek doğrulur. Uzun adımlarla eve doğru gider. İnce uzun perçemini bir baş hareketiyle havaya savurur. Gidip bir tırmık ya da bir bardak su alacaktır. Garip. Susuzluk hissetmiştir. Havayı koklar ve bir

bulutun geçtiğini görür. Kapının gölgesinde bir an şaşkınlıkla duraksar. Sanki Tanrı işareti bir esintiye benzer bir rüzgâr vardır etrafında ve yuvarlak dünyada. Aşırı sıcak hava boğazına dolar ve karnı bu havayı dışarı atmak için inip kalkar. Dizlerinde bir çözülme vardır. Gökyüzü kararmış, önünde kuyruklu yıldızlar açılmıştır. Ellerini güçlükle kapı eşiğine doğru uzatır. Kramp onu tamamen ele geçirmiştir. Reçineden yapılma bir oyuncağın içindeki lastik motor gibi damarları büzülür. Kocası ona doğru sertlikten uzak bir endişeyle paytak paytak yürüyerek gelir mi? Ah, bende o eski lanetleme gücü olabilseydi onu da lanetlerdim!

. . . Bayan Zalim'le ilgili en garip düşüncem, onun sağlam bir turp, Bay Zalim'in ise parçalanmaz bir jöle olduğudur.

Bay Wallace böğürebilir ve Bayan Wallace tiz çığlıklar atabilir. Fakat Bayan Zalim, her kulağa inleyen bir fırtına etkisi yapan bir yangın alarmı ya da hava saldırısı sireni de olabilir.

Abone olduğum birçok dergiden *Digest of the Soviet Press* adını taşıyanı çok eğlendiricidir. Orada Rusya'da merkeze uzak bir şehirde, bağıra çağıra fazlasıyla çapkın, dine karşı gelen, bel altı espriler yapmaya meraklı Tanya adlı bir kadınla ilgili bir komşusunun mutsuzluğunu anlatan bir haberi hatırlıyorum. İkinci kattaki dairesinin penceresinden başını uzatıp alenen küfredermiş. Onu bundan hiçbir şey alıkoyamazmış. Yakınlardaki herkes kulaklarına kadar kızarırmış. Komşuları onu şehrin yetkililerine şikâyet etmekle tehdit etmiş. Yerel yetkililer gelmiş ve onlar da küfürle karşılanmış. Kadını aşırı sarhoş olmakla suçlamış ve parti yetkililerine şikâyet edeceklerini öne sürmüşler. Parti yetkilileri de gelmiş ve kendilerine bela okunmuş. Kadına Rusya için utanç kaynağı bir ahlaksız olduğunu bildirmişler. Eğer Tanrıyı bilseler, Tanrının gözünde kötü biri olduğunu söylerlerdi kuşkusuz. Ne yazık ki sadece Tanya Tanrıya inanıyor ve bundan yararlanıyormuş. Parti yetkilileri şehir yetkililerine talimat vermiş ve onlar

da Tanya'yı hapse atmışlar. Yararı olmamış. Tanya parmaklıklar arkasında küfür etmeye devam etmiş ve öteki mahkûmlara uyku uyutmamış. Ayrıca mahkûmların sürekli olarak böyle şeyler dinlemesi hiç de iyi olmuyormuş. Onu başka bir yere nakletmişler. Bu sefer oradaki pencereden küfürlerine devam etmiş. Sonra sokağa bırakmışlar ama bunun korkunç bir hata olduğu hemen anlaşılmış ve yeniden hapse atılmış. Habere büyük bir öfke ve şaşkınlık hakimdi. Böyle bir canavarla nasıl başa çıkılır? Bocalar ve Tanya'yı toplumdan izole etmeyi başaramazlar. Onu vurmayı da düşünemezler. Belki dilini koparabilirlerdi. Aslında bence işte böyle yapılmalıydı. Tanya penceresinden küfür yağdırırken, yani sözleriyle dünyanın içine ederken, uygarlığın geniş kaynaklarının ona karşı kullanılmayıp ziyan edildiği sonucuna varmıştım ben.

Bayan Zalim de aykırılığıyla şaşkınlık yaratıyor. Bildiğim kadarıyla Bayan Zalim'e yönelik şikâyetler de oldu. Yetkililere birkaç kere haber verildi. Fakat gelip giden olmadı. İşe bak ne akıl. Yanlış tavır almaktansa hiçbir şey yapılmaması daha iyiymiş. O zaman Bayan Zalim Papa Pius'dan daha iyi biri olmuş oluyor.*

Derken bir borazan sesi duyuluyor. Çocuklar çevreye saçılıyor. Annelerinin sopası ve sesi peşlerinde olduğu halde komşulara doğru koşuşuyorlar. İşte o zaman anneleri bahçesinin çimlerini biçebiliyor, merdaneyle sıkıştırabiliyor ve sulayabiliyor. Böylece sessiz ve asil bir çimenlik elde ediyor. Bense okyanuslar ve kıtalar ötesinden Tanya'ya hayran oluyorum. Onun dudak hareketlerini gözümün önüne getiriyorum. Onun kelimelerini dilimi hareket ettirerek tekrarlıyorum –bu güzel kelimeler dünyaya seslenmek için o kadar uygun ki– fakat dilimi ağzımın içinde sessizce hareket ettiriyorum; bir bağlaç kadar sade; öte yandan Bayan Zalim

* Muhtemelen Papa XII. Pius'tan söz ediliyor. Pius, Musevilerce Nazi zulmüne karşı durmamakla suçlanır. (ç.n.)

bu tür kelimeleri eski bir Shakespeare oyununun abartılı telaffuzu gibi keskin bir sesle söylüyor. Öfkeyle dolu sesi paniklemiş gibi ani ve keskin. Üstelik Bayan Zalim neredeyse kapı komşum ve aramızda okyanuslar, kıtalar ve dil farkı da yok.

"Ames. Seni küçük küstah. Nancy. Seni gidi cadı. Hemen buraya gelin. Nereye gittiklerine bakın şunların. Şu gittiğiniz yere de bakın. Yüce Tanrım. Çabuk buraya gelin. Yarabbim, ne diye kendime sorun çıkarıyorum ki. Ölecek zaten. Ezilmiş. Hiç dikkat etmiyorsunuz. Toll seni uyarıyorum. Tanrım bunu nasıl yaptın? Neden, neden, söyle bana. Toll, ne bu şimdi? Toll, seni uyarıyorum. Atla. Pislik. Al. Seninle ne yapacağım bilmem. Böyle mi geçiyorsun? Böyle ezerek mi? Neden dikkatli geçmeye çalışmıyorsun? Neden? Ames. Lanet olsun. Lanet. Seni küçük küstah. Seni almamı bekle. Tim. Sen o kadar küçüksün ki Tim. Öyle küstahsın ki. öylesine pis bir küstahsın ki, kötü, pis, küstah. Nereden buldun bunu? Ne bu? Ne bu şimdi? At onu. Buraya getirme onu. Yerine bırak. Nancy. Cadı. Ah Tanrım, Tanrım, yüce Tanrım. Haydi. Çiçeklere mi işedin sen? Timmy? Timmy, Timmy, Timmy, öyle mi ha? Senin poponu kızartacağım. Ama öyle tatlısın, öyle sevimlisin ki. Evet. Buraya gelin. Hepiniz. Nancy. Toll. Ames. Tim. Buraya gelin. Hemen, diyorum. Haydi. Hepinizi pataklayacağım şimdi."

Oysa bu eski bir oyundur ve Bayan Zalim eski mi eski bir oyuncudur. Her zamanki gibi korkutucu, vurgulu ve yüksek sesle konuşuyor. Çocuklarsa onu neredeyse duymazdan geliyor. Sesini duyar duymaz hâlâ o küçük oyunlarına devam ederek, açılıp çevresinde halka oluyorlar. Bayan Zalim ya tehditkâr veya güzel sözlerle çocukları kandırmaya çalışıyor ama ot yolmaya hiç ara vermiyor. Toll elindeki kürekle toprağı eşiyor. "Orayı kazma Toll, bırak orayı," ve Toll daha hızlı kazmaya başlıyor. "Beni duymadın mı? Bırak şunu. Kazma orayı." Toll gösterdiği

çaba nedeniyle kıpkırmızı kesiliyor. "O küreği senden alacağım. Kazma orayı. Toll, seni küçük yumurcak seni, beni duymuyor musun? O küreği alacağım. Toll!" Zemin bozulmuş, yumuşak toprak yerinden kaldırılmıştır. Bayan Zalim el küreğini fırlatıp atıyor ve en yakınındaki Nancy'ye doğru koşup onu tokatlayarak yere düşürüyor. Nancy çığlık atarak ağlamaya başlıyor. Toll koşuyor. Ames ve Timmy geri çekilip olanları seyre koyuluyorlar. Bayan Zalim bağırıyor: "Ah seni kokuşmuş pislik -toprak yiyor!" Nancy ağlamayı kesip topraklı dilini çıkarıyor; çok zeki olmasa da belki bu defa Bayan Zalim'in daima gerçek kurbanına sessizce yaklaştığını ve mümkünse onu şaşkına çevirdiğini öğrenir.

Toll ve Ames'i yakalamak zordur. Bir gözleri hep annelerinin üzerindedir. Bayan Zalim tırmığa dayanmış bağıra çağıra Bayan Cramm'le tatlı tatlı sohbet ediyorsa –zavallı Bayan Cramm- Toll ve Ames birbirini oyuncak arabadan dışarı iterler. Fakat bir taraftan da annelerini kollarlar. Bayan Zalim ansızın lale tarhının üzerinden atlar ve burnunu karıştıran Tim'i yakalar. Bayan Cramm'in yüzü solar, olduğu yerde büzülür ve bir kölenin ruh hali içinde sabırla bekler.

Bir keresinde son derece dik kafalı ve özel bir hanımefendinin verdiği yemek davetine gitmiştim. Hizmetçi fasulye servisini unuttu ve benim bu çok özel arkadaşım sofraya yedi ayrı yemeğin getirildiği akşam boyunca yemeklere aldırmayarak kendinden geçmiş bir halde konuştu da konuştu. Ne ben ne de diğer konuklar aldırmazlık etmedik. Kaçamak bakışlarla birbirimize bakıyorduk ama tabaktaki kuşkonmaz mı brokoli mi Brüksel lahanası mı yoksa fasulye miydi, dikkat ediyorduk. Acaba ev sahibi son derece soğukkanlı bir oyuncu gibi, topal masayı veya kırık vazoyu her akşamki gösterisinin parçası gibi göstererek hizmetçinin hatasını mı örtmeye çalışıyordu? Uzun saatler boyu güzelliğinin tadını çıkarıyordu. Çenesi ansızın kapandığında,

pastadan aldığı son lokma ağzındaydı. Onu eşcinsel aşkından ve gençlik hafifliklerinden Fransız usulü taze gevrek fasulyeye kadar daldan dala kondurmaya ve düzeni geri dönüşsüz biçimde bozmaya itenin ne olduğunu anlamak için neler vermezdim. Sadece şöyle demişti: "Dans ediyorduk. En değerli tuvaletimi giymiştim ve üşüyordum." Sessizliğe bürünmeden önce bir iki kelime daha ancak konuştu. Acaba hangi Proust tarzı süreçti bu yaşadığı? Ben bunun tartışmalı bir konu olduğunu düşünüyorum. Titriyordu -aklında servis edilmeyen fasulye tabağı vardı- hemen ayağa kalktı ve gümüş kaplarda, artık buz gibi soğumuş olan fasulyeyi kendisi servis etti. Kahve servisinden hemen önce. Holandez sos elbette sofradan çoktan kaldırılmıştı; böylece fasulye -fakat sadece o- sossuz kaldı. İçimizden bazıları çoğu durumda konuşkan, geveze ve hararetli tipler olmamıza rağmen o fasulyeyi tek kelime etmeden yedik. Ev sahibimiz kendi tabağındaki fasulyeyi yemedi; hızla zafer havasına geri döndü. Onun o akşam işlediği günahlardan sonuncusunu asla affedemeyeceğim.

Bayan Zalim tekrar lale tarhına çömelirken tırmığı yere düşer, iri göğüsleri çan gibi iki yana savrulur, dağınık saçı havalanıp dalgalanır. Bu sırada Bayan Cramm artık karşı komşusunun sakinleştiğini düşünür ve alçak sesle cümlesini tamamlar. Nezaket gereği, komşusu oradaymış gibi doğruca karşıya bakarak... Bayan Zalim günün kalanını da küfürler savurarak tamamlar. Hiç aralıksız. Toll ve Ames yani daha büyük ve aklı başında olanlar annelerini dikkatle gözler ve her an kaçmaya hazır beklerler. Bayan Cramm ise, Bayan Zalim insanın beynini döven palavralar ve açık saçık sözleri büyük bir rahatlıkla savururken, kazığa bağlanmış gibi bekler.

Bayan Cramm düzgün bir insan, nanemolla bir duldur. Onun talihsizliği Bayan Zalim'in komşusu olması ve fazla kibar kişiliğidir. Sağa sola kaçan çocukların arkasından en nazik, en müşfik

bakışlarıyla bakar. Onun içi dışı sevecenlikle ve uysallıkla doludur. Kötü söz duymaktan hoşlanmaz. Bayan Cramm hiç renk vermek istemese de, dünyada sadece iri iri yazılmış basit kelimeleri -gergin eller, sinirli dudaklar ve küçülmüş gözlerle- okuyan ve hepsini kaçıran Bayan Zalim'in sopasını görünce, ister istemez yüzünü buruşturur. Bunları anlamayacak kadar aptal, o kadar aptal olunca da nefret edilesi biri olan Bayan Zalim ise zalim rolünü o kadar doğal oynar ki kötülüğü bile Bayan Cramm'e iyiliğinden çok kötü yanı olduğunu, zar zor ispat edebilecektir.

Tanık olanlara öyle görünüyor ki Bayan Zalim giderek daha kendine özgü biri haline geliyor ve kötüleşiyor. Önceleri fark edilmeden geçip giden şeylerse artık dikkat çekmekte ve bunlar kınanmaktadır. Eskiden sadece lanetlenen dayağa artık şiddetle karşılık verilmektedir. Kulak tırmalayıcı emirler çığlıklara ve tehditlere dönüşmektedir. Bayan Zalim sanki çevresindekileri ilgilerinin derinliğiyle ve standartlarının yüksekliğiyle etkilemek istemektedir. Üniversitedeyken bir kız vardı. Ziyarete gittiği yerde orası kendisine aitmiş gibi odayı temizler ya da vücut temizliği yapardı: eteğinin kumaşından tiftiklenmiş yerleri ayıklar, kanepe ve koltuklardan İran kedisinin tüylerini temizlerdi; yerdeki pek görünmeyen tozları alır, masaları siler, aynaları elden geçirirdi. Üstelik anladığım kadarıyla, beklenmedik biçimde geri gelmiş veya ona bir hafta önceden haber vermiş, onunla sokakta veya bir tiyatroda karşılaşmış olmanız onun için hiç fark etmez, o sonsuza kadar temizlik yapmaya, titreyen parmak uçlarıyla bluzunu fırçalamaya, eliyle havayı süpürmeye devam ederdi.

Vakit erken. Bayan Cramm elinde bir alışveriş filesiyle telaşla evinden fırladığı sırada ben otobüs durağında bekliyorum. Bayan Cramm'le pek muhabbetimiz olmadığından ve bu kırılgan hanımefendinin neleri bildiğinden habersiz olduğum için, kibar davranmak adına karşısında şapkamı eğmeye hazırım! Bayan

Zalim tam o sırada kapıya çıkmış bağırıyor: "Cramm! Bayan Cramm, bu kaçırılmaz bir şey, değil mi ya? Hadi buraya gelin!" Bayan Cramm ise büyük bir telaşla yanımdan ayrılıyor. "Arka tarafta çimenler biraz seyrek. Bitkiler için hava fazla sıcak. Lanet olsun Toll hareket edip durma. Bir an için kımıldamadan dur. Mutfağın yerlerini yeni sildim. O kadar da ayrıntıcı olamıyoruz. Çocuklar ellerine bir şeyler alıp duruyorlar. Nancy. Dikkat et. Babasının tıraş bıçağıyla parmağını kesti Nancy! Getir parmağını bakayım. Bayan Cramm'e göster yaranı. Bizi ölesiye korkuttun." Bayan Cramm eğilerek bir şey mırıldanıyor; yaralı parmak burnuna uzatılıyor. "Kanamış da," diyor Bayan Zalim. "Boş ver, sen giyin. Şu anda yaran nasıl Nennie? Lanet olsun, daha çok ilaç lazımdı. Ah çocuklar, çocuklar. Sadece derisi soyulmuş. Koş oyna, hadi." Bayan Zalim çocuğu iterek uzaklaştırıyor. Gözlerimi onlardan ayırıp sırtımı dönüyorum. O bana bakıyor -bakışını hissediyorum- ve sesi bir an için zayıflıyor. Tekrar yükseldiğinde lanet okuyup emirler veriyor. "Erkek kardeşinizi mutfak zemininden uzak tutun. Tanrım!" Otobüs uzaktan görünüyor ve çıkarttığı gürültü yüzünden konuşmaları duyamaz oluyorum. Bayan Cramm otobüse binmiyor. Herhalde bir sonraki otobüse binecek veya belki de hiçbirine binmez diye tahmin yürütüyorum.

Derken çocuklar evden kaçıyor: Ames, Nancy, Toll ve Tim. Bitişik komşumun çiçeklerini yoluyorlar. Bahçeyi geçip yola iniyorlar. Bay Wallace'ın çiti boyunca koşarak ilerliyorlar. Bay Wallace yanık ve kör bir Poliyphemus* gibi böğürürken korku içinde kristal kahkahalar atıyorlar. Benim için sorun yok. Belki onları uyarmıştır anneleri. Yok, yapmamıştır. Ben dünyada mevcut değilim ki. Onun uzanamayacağı uzaklıkta atılan kahkaha bir uyarıdır. Bayan Matthew, Dumb Perkins, Wallace ve Turk için

* Polyphemus: Poseidon'un oğlu olan dev. (ç.n.)

birer baş belası bu çocuklar. Fakat benim için değil. Öyleyse onlara istediği kadar bağırıp çağırabilir. Hıristiyanlığa yakışmayan sözler söyleyebilir; tüm Hıristiyan bahçelerinin çimlerine bakma yükümlülüğü ona verilmiş de olsa bunu yapar o.

Ames, Nancy, Toll ve Tim: gidiyorlar. Teller küçük sopalara dolanmış ve bez parçalarından tellere doğru sarkmış fiyonklar yapılmış. Emirler verilmiş. Tehditler komşuların bahçelerine kadar erişiyor. İyice bozulmuş çimenliğe çıkma sırası Bayan Zalim'in. Rüzgârda kalmış korkuluk gibi kendi hırslarıyla egosu şişmiş dönüp duruyor.

Yararı yok. Çocukları çimlerin ötesinde devamlı hareket ediyor. Doğal patikayı buluyorlar. Ayaklarını sürtüp çimleri eziyorlar. Üzerine basıp, araba sürer gibi yaparak hoplayıp sıçrıyorlar. Teller sarkıyor. Fiyonklar çamurda sürükleniyor. Sopalar sonunda kırılıyor ve yerinden çıkıyor. Nancy ayağını bir tel yumağına doluyor ve bir tavşan gibi inleyerek kurtulmaya çalışıyor; karısının pes ettiğinin işareti olarak Bay Zalim beliriyor, asık suratla sopaların etrafında fiyonkların üstünde kabloyu doluyor. Çocuklar tek sıra halinde bekliyor. Bu sırada Bayan Zalim mutfak perdeleri arasından onları seyrediyor.

Bu pes ediş koşulsuz bir teslimiyet değil. Bayan Zalim nefretini karahindiba çiçeklerine yöneltiyor ve hepsini yoluyor, bir sepete dolduruyor ve çiçekler kuruyup kavruluyorlar. Endişeli gözlerle bahçe sınırını süzüyor. Orada esen rüzgâr, ihmalkâr komşularına -hayır, elbette bu iş için bir oğlan kiralamış Bayan Cramm'e değil, sağ tarafında oturan ve havlu asmak dışında asla ortalarda görünmeyen, akşama doğru arabalarıyla bir yerlere gidip gelen, et düşkünü iki gence- ait bitkilerin yumuşak kafalarını eğdiriyor. Genç çiftin elleri birbirini tutmaktan başka işe yaramıyor. Otlara tam bir özgürlük tanıyorlar. Bahçelerinde karahindibalar serbestçe büyüyor. Onların karşı tarafta büyüme-

ye başladıklarını görür görmez Bayan Zalim onlara düşmanca bakıyor. Çiçek açtıklarında öfkeleniyor ve genç çift üstü açılır arabalarına binip uzaklaştıkları anda, Bayan Zalim kendini bu parlak renkli çiçekler arasına atıyor; elleri sararıncaya kadar onları yoluyor; kalanları bir hakaret gibi fırlatıp başkalarının değil ama bu vurdumduymaz çiftin çiçeklerin yolunmuş ve dağıtılmış halinin utancını hissedemeyeceği yerlere atıyor. Karımla birlikte oturup sahnenin tadını çıkardığımız yerden gayet rahatlıkla algılanan ve bütün dünyanın anlamını bildiği bir hareket yapıyor; Bayan Zalim topraklı ellerini başının üzerine kaldırıyor ve hızla sallıyor.

Elbette çok fazla karahindiba çiçeği var. Genç çift dışarı fazla çıkmıyor; karahindibaların pamukçuklarını uçurduğunda, Bayan Zalim tüy gibi hafif pamuk toplarının kendi şakayık çiçekleri üzerinde uçuşmasını, güllerinin yanında dolanmasını, çimlerinin üzerine onları öpecek gibi düşmesini, kendi bahçe toprağına tohumlarını saçmasını çaresizce izleyip gözleri öfkeyle parlayarak, elleri kalçalarında, küçümseyen bakışlarla, yüzü öfkeden morarmış, komşu bahçeye girmeye cüret ediyor. Eğer genç çift bu görevi her ev sahibinin uygarlık gereği yapması gerektiğini görebilse veya Bayan Zalim onlarla konuşup bunu söyleyebilse, onların bahçelerine tek adım atmayı bile düşünmezdi, yani onuru buna izin vermezdi ve bunda da gerçekten haklıydı çünkü bu çift bizlerin kolayca anlayabildiği bir şeyi anlayamıyorsa ve utanmıyorsa veya Bayan Zalim'in açıkça onlara yönelttiği öfkesi onları harekete geçiremiyorsa, o zaman üzerine şatolarını kurdukları toprağı altüst etmek ve karşılığında şimdiki sessizliklerini ve aldırışsızlıklarını muhafaza etmelerini beklemek de Bayan Zalim'in hakkıdır.

Sonuçta çok fazla karahindiba çiçeği var ve çabucak tohum veriyorlar. Pamukçukların ucundaki tohumlar fırtına bulutu gibi

yükseliyor ve Bayan Zalim'in tüm tehditlerine ve havayı boşu boşuna yumruklamasına rağmen yığın yığın onun bahçesine geçiyor. O zaman da Bayan Zalim başka her şeyde olduğu gibi, çocuklarını cepheye sürüyor. Çocuklar beyaz pamukçuk avına çıkıyor. Onlar koştukça pamukçuklar havada dans ediyor. Bayan Zalim çığlık çığlığa birbiriyle çelişkili talimatlar yağdırıyor. Çocuklar daha hızlı koşuyor. Daha yükseğe sıçrıyorlar, daha hızlı dönüyorlar. Pamukçuk istilasını elleriyle vurarak durdurmaya çalışıyorlar. Fakat elbette tohumlar onları geçiyor ve yayılmaya devam ediyorlar. Fakat Bayan Zalim beceriklidir. Yanından geçen pamukçuğu yakalıyor, onu eziyor ve bir kesekâğıdına atıyor. Gözünden çimlere karşı yayılan beyaz ağın en ufak bir parçası bile kaçmıyor ve kuvvetli rüzgârdan sonra, zemini bir bahçe tarağıyla dikkatle yokluyor. Oysa çocuklar kısa sürede bunu bir oyuna dönüştürüyor. Hoplayıp zıplıyorlar ve ben de heyecanlanıyorum, bu çok nadir olan bir şey ama kalbim onların yanına gidiyor ve orada dans ediyor; bu çılgın ortamda gülünç mutluluklarındaki çocuklar gibi neşeyle.

Çocuklar çok sevdikleri şeyleri yok etmekte tereddüt ediyorlar. Bunun yerine sıkıntılı avlularda balonlar hayal ederek rüzgârı ve mesafeyi hesaplayarak onlarla eğlenmeye başlıyorlar. Kim bu yelkenlileri tez zamanda yere indirmek veya doğadan onlara bahşedilmiş rüzgâr patikasında önlerini kesmek ister ki?

Bayan Zalim.

O hareketsiz bekliyor. Tohum bulutları geliyor, biri yakınına sürükleniyor. Kollarını savuruyor. Parmaklarını şaklatıyor. Pamuk topu elinin arkasında yok oluyor. Ödülünü kesekâğıdına atıyor. Bayan Zalim yeniden hareketsiz bekliyor ama kesekâğıdı sallanıyor. Bu bana kayalık kertenkelelerini, karıma ise etobur kertenkeleleri hatırlatıyor. Bayan Zalim'in sabrı sonsuz, becerisi şaşırtıcı, adanmışlığı tam. Çocuklar ortada görünmüyor. Hay-

kırışlarına aldırmıyor anneleri. Bayan Zalim kendi işine dalmış. Bekliyor. Kesekâğıdını dolduruyor. Fakat sonunda parmakları hışımla kapanıyor, eli boş olarak kolunu geri çekiyor. Bu başarısızlığı onun başını eğmesine sebep oluyor. Canlı bir hareketle geri dönüyor. Geniş eteği havalanıyor. Kaba bir bale hareketi, vahşi bir pantomim gibi; bizim sokaktaki diğer annelerin tersine o çocuklarına en çaresiz ve azimli temennilerini bağırarak söylemez. Çocukları boru çalarak önceden uyarır. Fakat uyarılarına kulak asılmazsa yılan gibi sessizleşir. Başını sallar ve işaretleri gözleyerek bir silah aradığını bilirim. Çocuklar artık sağa sola saçılmış samanlar, disiplin nedir bilmeyen toplar gibidir. Henüz oldukça küçük olsalar da, Bayan Zalim gücünü hep bir sopa veya kayışla artırır ve kendini onları yakalamaya ve otları yok etmeye verdiği enerjinin aynısıyla ve tek amacına inatla bağlı kalarak cezalandırmaya adar.

Vahşi ormanlardaki hiçbir av bundan daha sessiz olamaz. Hâlâ yeşil kalmış yapraklarıyla yere düşmüş bir dalı hemen keşfeder ve alıp sallar. Dal ve yapraklar hışırdar. En büyük oğlunun samanlığın yanında en yabansı gerilim içinde hareketsiz beklediğini görür. Çocuğun topu hava akımının etkisiyle yerde debelenir. Hızla samanlıktaki kedilerin kullandığı bir deliğe düşer. Annesi ona doğru yürür, elindeki dalı sessizce havaya kaldırır sanki çocuğun neşesi yapraklı dalın kulaklarına vurulacağı için korkuya dönüşüp de, farkına bile varamadan çekmeye başlayacağı cezanın bir parçasıymış gibi...

Sanırım çocuklarını o aptal görevlere çağırmasının nedeni emre itaat edecek olmaları değil. Öfkesi çocukların itaat etmesine dayanamayacak kadar fazla. Suçun karşılığı ödenmeli, duygular yeterince doyurulmalı aksi takdirde yok yere kırılırlar ve bu da aptallık olur. Bu yüzden tüm çocukların sessizce sıvışmaları, onunla ve nefretiyle dalga geçmeleri zorunlu görünüyor.

Dolayısıyla sessizce ve sinsice izlenmeleri, eve kadar dövülmeleri ve eve tıkılmaları gerekiyor; köpekler gibi dört ayak üzerinde, popolarını ve çıplak bacaklarını sopa darbelerine karşı koruyarak, kulaklarını elleriyle kapayarak; sakatlar gibi eğilip bükülerek, kayıştan kaçmak için yuvarlanarak, kıvrılarak, bir yandan da kollarını sinek kovar gibi savurarak fakat hep sessiz, dalgın, en budala hayvan kadar budala görünerek; sanki hiçbir haykırışın kendilerine bir faydası olmayacağını bilir gibi; bir esirin düşmanını memnun etmeyi reddedişi gibi bunu reddederek -hâlbuki en küçükleri daha iki yaşında- ve annelerinin elinden kaçarkenki bu sessizlikleri bana, tüyler ürpertici çığlıklarından çok daha korkunç geliyor.

3

Bayan Zalim, Ames'i kolundan yakalıyor, kolunu arkadan büküyor, kafasına ve ensesine darbeler indiriyor. Çocuk kolunu çekip kaçıyor. Fakat bunu Bayan Zalim de istiyor. Onun kaçmasına izin veriyor. Şimdi sözler başlıyor ve ben anlıyorum ki sessizlik bir baraj gibi birikmiş. Bayan Zalim kolunu çocuğun arkasından itham edercesine uzatıyor. Ona küfür ediyor. Onu yargılıyor. Onun tembelliğini, işe yaramazlığını, itaatsizliğini, aptallığını, şapşallığını, pisliğini, çirkinliğini anlayamadığını söylüyor; Bayan Zalim listesine sadece çocuğun o anki yanlış davranışlarını değil, aynı zamanda çocuğun doktorun elinde ilk belirdiği anda çok geç çığlık attığından veya sesinin çok az çıktığından veya çok kızarmış olduğundan veya fazla buruşuk veya çok küçük veya göğsünde egzamayla –anneye göre korkunç bir utanç kaynağı- doğmuş olduğuna kadar hatırlayabildiği her şeyi katıyor. Çocuk doğduğundan beri her gün her yaptığıyla bir utanç kaynağından başka bir şey olmamıştır. Son kelime kapıyı çarparken peşinden geliyor: Utan! Devamının da gelebileceği, çocukla, rezil, saygısız, kaba oğlanla işinin henüz bitmediğini, üst kat pencerelerine doğru bağırarak çocuğun anlamasını sağlıyor. Bu sefer değilse de ara sıra neşesinin yerinde, isyan duygularının her zamankinden fazla olduğu zamanlarda çocuk, oraya yollandığı için çocuğun odası olduğunu zannettiğim yerin penceresinden başını uzatıp, annesine yüzünü buruşturarak bakıp ortalığı yıkan

korkunç bir ses çıkarıyor; bunun üzerine Bayan Zalim şaşkınlıkla duruyor, nefesini tutuyor ve bir an sonra "Ne!" diye aşağılayıcı bir tonda haykırıyor; sonra alaycı ve aşağılayıcı sesiyle "Sen var ya! Sen var ya!" diye patlıyor. Onu ancak öksürmeye başlaması susturuyor. Hâlâ etrafında kalacak durumdaysalar diğer çocukları etrafına topluyor ve birkaç dakika sonra bütün mahallede acı ve inleme dolu sesler işitiliyor.

Böyle durumlarda sanırım çocuklar gerçekten zarar görüyor. Yedikleri tokatlar, dayaklar onlara acı veriyor kuşkusuz ama kısa sürüyor. Bir anlamda bütün bunlar rutin olaylar haline gelmiş durumda. Bu darbeler bana bir okul bahçesi kabadayısının repertuvarını hatırlatıyor: çimdikleme, itip kakma, saç çekme, kol kasına aniden vurma, baldıra tekme atma, kasığa dirsekle vurma. Gündelik kötülükler hayatın içinde zekice gizlenip kaybolur, alışkanlık haline gelir. Bu utanca uygun bir kılıftır. Bütün nefreti içinde gizler. Biz buna inanırız; her daim, her zaman iyi bir bahanedir bu. Gündelik kötülükler olmasa, ilerleyebileceğimizi, başaracağımızı, devam edebileceğimizi söyleriz. Çok uzun süre nefes almakta güçlük ve ağrılar çektikten sonra ağrı yatışınca korkudan soluğun kesilmesi gibi, bir gün gerekli olur bu kötülük. Onlar bu koşullarda büyüyorlar. Ne pahasına olursa olsun büyüyorlar. Bu bir oyun –içinde eğlence ve kazanç olmayan bir oyun- gibi olduğundan kuralları ezbere biliyorlar. Ames eve kaçarken Bayan Zalim arkasından lanetler yağdırıyor. Ötekiler ise şimdi tehlike sinyalini almış olduklarından arka sokağa, garajın oraya ve eski alet edevat deposuna, komşu evlere doğru dağılıyor. Kurtulmak için eve kaçıyorlar. Bu arada Bayan Zalim içlerinden birini buluncaya kadar onları dikkatle araştırıyor, sık sık geri dönerek, arkasına bakmayı ihmal etmeden, aynı yoldan geri gelerek, kenarı köşeyi kurnazca gözlüyor. Aradaki mesafe kapanınca aniden sessizce sopasıyla saldırıyor, önce havaya bir vuruş

yapıyor, sonra sopayı eve doğru koşan çocuğun topuklarına indiriyor. Bütün kuralları bilmiyorum ya da tam olarak anlamıyorum ama Bay Zalim işte olduğu zamanlar ön kapının kilitli olduğunu tahmin ediyorum. Çocuklar oradan dışarı kaçmasın diye; sanırım bir evin en ciddi durumlar hariç bir sığınak, bir korunak olması gerekir. Çocukların tekrar dışarı çıkmalarına izin verilmese bile en azından dövülmemeleri gerekir. Karahindiba tohumlarının peşinde o sıcakta dolanıp durmak zorunda olmamaları gerekir.

Karımla ben hepsinin eve kaçmasını garip karşılıyoruz. Böyle kurbanlık koyun gibi davranmak doğal değil, bunda bir terslik var. Kendi başını belaya sokmak gibi bu, büyük bir kalabalıkla birlikte sürüklenir gibi, körü körüne uçuruma tırmanıp, aptalca denize atlamak gibi. Biz iki yetişkin insan, biz olsak dışarı kaçardık diye konuşuyoruz aramızda. Fakat birbirimizin fikrini onaylarken biliyoruz ki kendimize olgun dediğimiz şu yaşlarımızda bile, biz de onlar gibi o zehirli yuvaya dönerdik. Çocukların ayakları küçük çocuk ayağı gibi büyük ölçüde dışa dönük, kızların memelerinde ergenlik belirtileri yok, oğlan çocuklar erkek olmaktan uzak ve yetersizler. Onların yerinde olsak, biz de yaralarımızı düşünüp durur ve eski acılarımızı tekrar yaşardık. Eski bağların etkisine üzülürdük. Zalim ailesinin en büyük çocuğu bir gün kendi zalimliğiyle, kendi kötü ruhuyla yüzleştiğinde, çocukken dayak yediğini söyleyebilir; belki bundan belli bir teselli de elde edebilir; en azından utancının bir kısmını yaşma yükleyebilir. "Bu pislik benim pisliğim değil." "*Mann ist was er isst.*"* "Ama ne yazık ki şimdilik bunu yapmak zorundayım!"

Onların kaçıp gitmesini istiyoruz elbette, kendimizin de kaçmış olmasını istediğimiz gibi, eğer kaçmış olsaydık, eğer çocuklarda olmasını bu kadar kolayca istediğimiz o cesarete ve

* Mann ist was er isst. (Alm.) L. Feuerbach. İnsan ne yerse, odur. (ç.n.)

yeterli kaynağa sahip olsaydık, şu anda çok daha ahlaklı olacağımızı, kendi pisliğimizden arınma ihtiyacı duymayacağımızı, kuyruğumuzu ısırmak zorunda kalmayacağımızı hissediyoruz. Bu nedenle geçmişi abartmak, yanlışlarımızla şişirmek zorundayız. O zaman için şans, şimdi için şanssızlık ama aslında o kadar da kötü değillerdi. Bizi kovalayan, yakalayıp döven olmamıştı. Kendi evimizin bahçesinde dilenci gibi yalvartılmamıştık. Herkesin duyabileceği şekilde azarlanmamıştık. Bizim şaşkınlığımız sembolik. Sohbet sırasında geçen bir jest. Bizim kendi arzumuzu ifade ediyor. Gerçekten bir hayal kırıklığı ya da aşağılanma hissetmiş olsaydık, Zalim ailesinin çocukları sığınaklarına kaçarken karımla ben bunu kelimelere dökerdik. Bayan Zalim'e karşı duygularımızdan birazını bile onlara da yöneltsek, onları uzaktan gözlemleyenler olarak bizim gücümüzün büyüklüğü ölçüsünde büyük bir adaletsizlik olur bu. Ben adaletsizlikten arınmış biri değilim; yaşamının korkunç şartlarıyla ilgili bilgilerime rağmen, ailenin en büyük çocuğu olan Ames'e karşı, özellikle de bisikletine bindiğinde, inek göğüslü, at boyunlu, dişi domuz suratlı annesine duyduğum kadar büyük bir hoşnutsuzluk duyuyorum. "Üzerine suç atılmış olabilirdi ama o zaten kötü, hem de inanılmaz derecede kötü bir çocuk." Sanırım sık sık böyle söylüyorum. Karım ise "Suçu kabul edemez," diye cevap veriyor ve Bayan Zalim onları tek tek kovalar ve onlar da emekleyerek ya da koşarak kaçarken ben öfkeyle çocuklara bakıyorum; çünkü karımın haklı olduğunu biliyorum. Onların aptallıklarına, karakterlerinin olmayışına, kaçamayışlarına kızıyorum (Bayan Zalim gibi benim de listelerim var); çünkü bu uzak bağlantılarda, tehditkâr ve cesur olduğum kadar da ürkek ve çekingen bir adam olarak korku içindeyim.

Fakat ne de olsa o küçük evde onların her biri için duvarların yumuşak ve sıcacık bir kol gibi birbirine kapandığı, saklanacak

özel bir köşe vardır herhalde ve orada saatler kişisel bir hazine gibi sessiz bir huzur içinde geçebiliyordur. Rahatlatıcı gelen bir bakış, bir dokunuş onları tuzağa düşürebilir. Tanrıya şükür ki, henüz hasta olup da Bayan Zalim tarafından yıkanıp, giydirilip, yatağa yatırılıp, taciz edilmedik. Belki bazen sesi tatlı çıkıyordur ve yumuşak bir dokunuşu vardır. Karımın böyle bir umudu var.

Aslında benim yok. Evleri kahverengi boyalı. Bütün boyalar kabarmış. Çatı galvaniz. Ön taraftaki veranda çok dar. Ev küçük. Pencereler alçak ve minicik. Yağmur oluklarının tamire ihtiyacı var. Evin yan bölümlerinde pas lekeleri mevcut. Bodrum katta çatlaklar oluşmuş. Baca yana eğilmiş. Buranın daha uzun süre bir barınak olarak kullanılabileceğini sanmıyorum. Bakalım. Çocukların etrafta döndüklerini görüyorum. Gözden kayboluyorlar ve ben onların Quasimado gibi güvende olmak için yalvarabileceklerini düşünmeye çalışıyorum. Fakat o evdeki yaşamın dışarıda bize görünenden daha iyi olduğunu varsaymamız için bir neden var mı? Karım böyle olduğuna -çocuklar adına- inanmak istiyor ama ben o küçük evin derin kuytularında bir sıcaklık olduğunu hiç sanmıyorum. Belki iç çamaşırları içinde nemli şişman bir kurbağaya benzeyen, sert bakışlı, parlak gözleri yüzüne birer boncuk gibi oturtulmuş, diliyle ağzının kenarlarını yalayan, parmaklarıyla öteki elini hafifçe ovuşturan, bacak bacak üzerine atmış, solgun cildi ölgün ışıkta mavimsileşmiş Bay Zalim hariç.

Fakat karım bunu hayal etmeyi başaramıyor. Ben yardım etmeye çalışıyorum fakat duyguları çok çabuk ayaklanıyor. Gözleri yüzeyde takılıp kalıyor. Yalnızca kalbi, sadece en ince duyguları harekete geçiyor. Öte yandan ben dışa doğru büyümüş tüm çıkıntıları, hastalığın tüm belirtilerini ameliyat eder gibi kesiyorum ve içteki hastalığa ulaşıyorum. Örneğin her zaman kötü, yetersiz ve rengi çirkin ışığı düşünüyorum. Çok fazla tozun içinde, tüller içinde yolculuk etmek, sanki koyu renkli halılar, pösteki kaplı

sandalyeler ve saten siperlikli lambalarla dolu bir yerde çok uzun süre yaşamak zorunda kalmış hissi veriyor bana. Hava kalitesinin de kötü olduğunu hissediyorum. Pencereler asla açılmıyor. Pek rüzgâr olmadığı halde arka kapı güm diye kapanıyor. O küçük evdeki her şey hareketsiz asılı duruyor. Hiçbir şey kirli değil ama hiçbir şey insana temiz gibi gelmiyor. Yazı kâğıtları ele yapışıyor. Tuvaletleri ıslak. Koridorları soğuk. Duvarları nemli.

Oyuncak arabalarla oynar ve evimizin veranda direklerinin çevresine yol kazarken elim kazara topraktan çıkan, soğuk ve ıslak bir boruya değmişti ve ben direkte duran, burnuma değdi değecek dört şişman, beyaz ve ıslak sümüklüböcek görmüştüm. Zalimlerin evini ve soluk renkli, şişko Bay Zalim'i düşününce aklıma bu anı geliyor ve çocukluğumdaki gibi bağırmamak için kendimi zor tutuyorum. Hatırladığıma göre başımı çarpmış ve çığlık atmıştım. Babama neden bağırdığımı söylemeye korkmuştum. Çok öfkeli biriydi. Ayrıca toprak kokusundan hiç hoşlanmam.

Karım Bayan Zalim'in kusursuz bir ev kadını olduğunu ve evinin de her zaman bakımlı, kuru ve havalandırılmış olduğunu söylüyor. Görünüşe göre büyük olasılıkla haklı ama duygusal açıdan bakılırsa ben haklıyım ve metafizik açıdan da benim görüşüm doğru. Karım onunla dostluk kuracaktı ve söylediğine göre karşılık da görecekti; bunu engellemeliydim. Böyle bir şey benim bütün üstünlüğümü yok eder, hayal kurmamı engellerdi.

Evet. Zalim ailesinin evinin içi bana göre açıkça kimsenin içine girmek istemeyeceği bir kâbus gibi korkunç. Herhalde beş bölmeden oluşuyor. Daha fazla olamaz. Ailenin altı bireyi onları hayatta tutacak alet edevatla, kadının satın aldığı ıvır zıvırla, çocukların bazı oyuncaklarıyla -evet oyuncak eksikliği çekmiyorlar, en azından binilebilen türden oyuncakları var- birlikte, pencerelerde tırıs giden parlak mavi porselen atlarla birlikte bu bölmelere

sıkışmış yaşıyor. Bir mobilet, üç tekerlekli biri büyük biri küçük iki bisiklet ve büyük çocuğun bindiği ve çiçekler, insanlar, kediler ve köpeklerin üstüne sürdüğü bir kaldırım bisikleti var evlerinde. Bir kerecik olsun zevklerini takdir etmem lazım. Çocuklarına yan tarafları roket, uçak, at, kuğu veya denizaltı şeklinde boyanmış, sacdan yapılma oyuncaklar almıyorlar. Böyle şeylerin pratik ve dayanıklı olmasına bakıyorlar. Çok hızlı gidebilen -ya da o zaman bana öyle geliyordu- kendi üç tekerlekli bisikletimi hayranlıkla hatırlıyorum. Hayaller parayla olmadığına göre, istesem Pegasus olabilirdi ve oluyordu da.

Zalimlerin evinde –ne hayali ne gerçek- bir Pegasus yok. Mağaralardaki uzun hayvanlar gibi kanepeler arasında dolaşan, otlar kadar sessiz, yuvarlak ağzı durmadan çalışan, gözlerini kırpıştıran, etli parmaklarıyla kol düğmelerini açan bir baba var.

Banyoda mor banyo havluları asılı. Onları çamaşır ipinde gördüm. Değişik renkte -bir lavanta, bir pembe, bir şarap rengi- yatak çarşafları ile bir blok ötedeki bir evin, şekerleme, mutfak bezi ve kavanozlar içinde turşularla birlikte dini objeler satılan oturma odasından satın alınabilen parlak renkli ipliklerle örülmüş örtüler var. Bunları ören iki hanım aşırı şişman ve inanılmaz ölçüde sofu. Ayrıca kasvetli yüzlerle, sanırım azıcık da haince bir zafer duygusuyla, İsa'nın Geri Dönüşü ve Dünyanın Kaçınılmaz Sonu'nu müjdeleyen simgeler satıyorlar. Tarihi işaret eder gibi kırmızı harflerle Armagedon yazan oturma odalarının penceresinde dikkatimi çeken hoş bir şey var. Bu beklentilerinin etrafını çarpı işaretleri ve küçük kuru kafalarla zevkle süslemişler. Bay Zalim onların hazırladığı küçük levhalardan birini satın almış ve arabasını koyduğu küçük kulübenin kapısına asmış. Siyah zeminli levhada gümüş renginde Sonsuzluk Yarın yazıyor. Maliyeti bir buçuk dolar olmalı. En azından ben bu sözü dinî bir uyarı olarak alıyorum. Karım ise levhanın sadece arabayı dikkatli

sürme uyarısı olduğunu söylüyor. Görüyorsunuz ya kendisi nasıl da kolayca ve tehlikeli bir şekilde her şeye kanıyor. Ancak belki de Zalim ailesi için bu bir uyarı değil bir ödül vaadidir, bir umut ışığıdır; kuşkusuz levhanın mesajını bu kadar karamsar yorumlayabilen benim gibi biri için açıkça zavallı kaderime işaret ediyor.

Zalim ailesi Kalven mezhebinden. Bundan eminim. Cennete pek inanmıyor olabilirler ama onlar için cehennem bir gerçek. Cehennemin ısısını ve dünyanın sarsılışını ayaklarında hissediyor olmalılar. Bu tutucu halleri, kolayca başkalarını da günahkâr saymaya yol açan ve her şeyi zehirleyen o büyük suçluluk duygusundan kaynaklanıyor olmalı. Onlara göre hayatta zevk yoktur. Penis biyolojik bir varlıktır. Daha ileride, daha açık sözlü olunan yaşlarda, çocuklarına Pasaklı Peter adlı çocuk kitabını okurlar. Bu resimli dürüstlük katalogunda, ahlaki zayıflığın bedeli, kesilen kol veya bacak yaralanması, diş veya görme kaybı, kanlı ve sakat bırakan bir kaza, ağrılı ve öldürücü bir hastalık veya delilik krizleridir; tüm bu felaketler suça uygun olarak akıllı ve yardımsever bir ilahi güç tarafından tayin edilir. Ben de Püriten atalarımızın bir şiirini çok iyi hatırlıyorum. Bu bir kısa bir uzun hece ölçülü şiir, Harry adlı, babasının istememesine rağmen, kuşkusuz kutsal günde ve elbette şeytanın arzusu doğrultusunda balığa çıkan asi bir çocuk hakkındaydı.

Pek çok balık yakaladı
Oltanın ucunda kıvranan
Ve acıyla can çekişen
Balıklara sevinçle baktı.

Yeterince tutunca
Ve iyice yorulunca,
Doğruca eve yollandı
Balıkları dolaba koyacaktı.

Balıkları içine koyacağı
Bir tabak almak için sıçrayınca
Büyük bir et çengeline
Çenesinden yakalandı.

Zavallı Harry çırpınıp bağırdı
İnledi ve ağladı
Yaralarından aktı
Kızıl kanlar oluk oluk.

Buradaki cezanın biçimi göze göz, dişe diş prensibine dayanıyor. Fakat kesinlikle eminim ki bu çocukların ahlaki değişimi karıncalar (üstlerinden geçen bir silindir onları dümdüz edebilir) veya kelebeklerin (kolsuz kanatsız kalırlar) eğilimi yönünde olmuştur. Sanırım bir kelebek, örselenip zedelenip uçma yeteneğini, arzusunu, arzudan da önce tasarımındaki etkileme gücünü yitirmektense kanatları yanarak, güzelliğini henüz yitirmeden, çabucak ölmeyi tercih eder.

Yüce Tanrının karahindiba çiçeklerinin tarafını tutmasını tercih ederdim. O zaman cezaların dişe diş,* kısasa kısas olmasına bir itirazım olmazdı.

Fakat elbette tüm aile bir metamorfoz geçirmiş. Onlar yoksul bir hayvanat bahçesinde sinekler tarafından kuşatılmış ayılar; ölü bir ağaç gövdesi ve diğer aile bireyleri dışında pençe geçirilecek hiçbir şeyleri yok; birbirleri, sinekleri ve çıplak, sıcak fıstık ezmesi lekeli zemin dışında nefret edebilecekleri hiçbir şeyleri yok.

* Karahindibanın aslan dişi anlamına gelen (dent de lion) Fransızca adına anıştırma. (ç.n.)

4

Bay Wallace'ın belli bir gücü olduğu anlaşılıyor. Onu ayrı tutmayı düşünmüştüm ama o gidip Zalim ailesine katıldı. Artık serin akşamlarda baylar ve bayanlar Zalimlerin verandasında toplanıyorlar. Kafa kafaya veriyorlar orada; sanki bir dere kıyısındaki ağaçların gölgesindeki çamur yerine verandanın gölgeleri arasından danalar çıkıyormuş gibi haykırışlar ve kahkahalar, homurtular ve böğürtüler geliyor oradan. Zaman zaman dışarıdaki rastlantıların efendisi olduğumu hayal etsem de, itiraf etmeliyim ki bu, daha önce karşılaşmadığım türden bir rastlantı. Bu Bayan Zalim'e ait bir parça. Onun çimlerdeki dönüşünü, koşmasını ve ağız dolu küfürlerini izledikten sonra, jeolojik derinliğini, oluştuğu topraktaki sıradanlık damarını unutmuşum. Görünüşündeki mekanik hareketliliğe rağmen, buzul hareketi gerçeğini eklemeyi de unutmuşum.

Onlar için o güzel başlangıca karşılık, hoş olmayan bir son düşünüyorum.

Bay Wallace dediğim gibi eskiden özgürce dolaşırdı; tüm hayatı yutabilecek devasa bir görüntü. İçinde benimle ilgili gizemlere karşı bir saygı yoktu; yalnızca kendininkilere, anlamını sadece onun bildiği işaretler, kehanet, alamet, imzalar ve sembollere saygısı vardı. Bay Wallace kehanet aşığı biriydi ama bana öyle geliyordu ki Toll adlı çocuk o gün onun yoluna çıktığında gerçek

olmaktan çok sembolik bir taş Golyat'ın* gözlerinin ışığını yok etti. Yunus kehanet için Tanrı katma yükselmişti. Yunus'un yükselmesi için bir fırtına çıkmıştı. Fırtına çıkması için de Yunus, yunus balığının dişleri arasına düşmüştü. İşin sırrı kusursuzca yutulmaktaydı. İnişte mide zarlarını şiddetle harekete geçiren sıvılar oluşmasına neden olmuştu. Yunus balığı, kocaman ağzının, dualar ve yakarışlarla dolduğunu hissetmiş olmalı! Bay Wallace bir köpek olup balığın kustuğunu yer miydi acaba? Kısa sürede sağlam karaya ayak basmam gerektiğine karar verdim. Dolayısıyla gizem Yunus'un olduğu kadar benim de olacaktı. Yem olmak, zıpkını aşağı taşımak ve o yuvarlak ve daha önce el değmemiş midesinde olmak, sonra kaçış -işte numarası bu olacaktı ve bunu da kehanet başaracaktı.

Bu fikre nasıl da bayılmıştım! Bütün gün mutluluktan uçtum. Bay Wallace ağrılarının rapor etmek, gece yarısı hava durumunu şişirmek üzere birdenbire belirerek ve elbette çamurda yuvarlanmak gibi kesinlikle tahmin edilebilir zırvalıklarla beni bu konuya yönelmeye mecbur etti. Geniş, kuru bir ovadaymışım. Uzakta kızıl kayalar görünüyormuş. Arkamda ve önümde mırıldanan flamalı, afişli kalabalıklar varmış. Gün ışığı mızrak ve kalkanların arasında parlıyormuş. Gözlerimi kısarak deve bakmışım. Görüntüsü titremiş. Islağı ve kuruyu aynı anda hissediyormuşum. Belki eski Yunan filozofları şu zıtların birliği teorisinde haklı olmalı. Yerde sürüdüğüm birbirine dolanan ayaklarımın çevresini toz bulutları sarmış. Devin yüzüne köpük balonları uçuşmuş. Evrensel masalların bazen sadece tek bir yanan görüntüde birleşmesi ne kadar ilginçtir. Elbette bu tek görüntüde toplanış, her zaman benim zekâmın bir ürünü olmuştur.

---

* Din kitaplarına göre Davut'un taş atarak yendiği dev. (ç.n.)

Bekledim. Ayak bileklerim acıyordu. Ayağımda canımı yakan bir et beni var galiba dedim. Kötü bir belirti, dedi Bay Wallace ve aklından kanser düşüncesinin geçtiğini anladım. Et benleri özel işaretlerdir, dedi. Ne olduklarının farkında olduğumu söyledim. Fakat benimkiler neyse ki kötü yerde değil ve ben onların bana uzun bir hayat sağlayacağına inanıyorum. Et benleri derinleşiyor, dedim. Kalbe doğru tünel açıyorlar. Bay Wallace gülümsedi ve bana sağlık dileyip zar zor uzaklaştı. Bu iyi bir başlangıçtı. Onda da merak ve korku başlamıştı ve yüzünü buruşturmuştu. Tekrar geldiğinde et benleri üzerine yüksek sesle düşünüyordu. Ben de bu konuda ona bir nutuk çektim: nedenleri, içteki bağlantıları, kozmik paralelleri, sonsuzlukla bağları. Ateşi vardı, dudakları ıslak, gözleri ışıltılıydı. Et benleri. Her gün. Sonunda konuyu ele alışında sanat kalmadı. Ben Kabil'in doğum lekesinden bahsettim. Şeytanın deformasyonlarından söz ettim. Siğillerin, cilt lekelerinin ve yıldızların sıralanışı üzerinde durdum. İşaretler. Hava dünyası cilt gibidir ve işaretler sadece semboldür ve iç dünyanın simgesidir. Cimriler, kurnazlar, açgözlüler ve şehvet düşkünleri ile dokunulduğunda gözleri sulandıranlar, kulak kaşındıranlar için veya aptalı ayağa kaldıran ve en çekingenin kabak çiçeği gibi açılmasına yol açan güzellik benlerinden de bahsettim. Hayal gücüm şahlanmıştı. Benlerle haritaların, benlerle dağların, benlerle dünyanın içindeki elementlerin ilişkisini kurdum. Ah, harika oldu! Nasıl da sarsıldı ve eski bir zampara gibi dudaklarını ıslattı ve titredi ve her yere endişe saçtı! Bense her yerdeydim, spesifik ve ayrıntıcı. *Bu şuna* karşılık gelir. Omurga bölgesi kutuplardan geçen aks gibidir. Fakat hep bir müphemlik ve kararsızlık gösteriyordum. Belli bir yerde bulunan boynuz şekilli belli bir et beni, belli bir spritüel bozukluğa işaret edebilirdi. Ona her konuda bilgi veriyordum ama hiçbir şey söylemiyordum aslında. Bakışını cennetten cehenneme çekiyor ve ondan son derece naif

mutluluk dolu karşılıklar alıyordum. Bunları da bakış açımıza göre, önce çocuksu bir hayal kırıklığı sonra da çocuksu bir korku izliyordu. Bastonu kaldırımın üstünde titriyordu. Kontrol altındaydı. Ölüme sürekli o kadar yakın olmak; ölüm kimyasını kendi içinde hissetmek; her gün aynada kafatasınızın günden güne belirginleştiğini görmek; yürürken çürümek ve güneşten korkmak; saran sarmalayan bir elbise gibi gevşeyen derinizin katmanlarını düzeltmek; insanın fani olduğunu sadece mantık tanımı ya da istatistikçi hesabı aracılığıyla değil, aynı zamanda kendi kanınızın yumuşak iğnesi aracılığıyla bilmek; bunu bu kadar doğrudan bu kadar kuşkusuz bu kadar yakından bilmenin eğer insan buna tahammül edecekse, doğrunun olamayacağı kadar güçlü ve dengeleyici, kendi kendini kandıran bir umuda ihtiyaç duyan bir yük olduğunu düşündüm. Vakti geldiğinde, ölümün çıngırağının hep tıngırdayacağına ve son soluğun sonsuza kadar süreceğine ilişkin bastırılamaz, din dışı, büyülü bir umut.

O vücutta et benleri olduğundan emindim ve o bunların anlamını bilmek isteyecekti. Benim önümde onların var oluşuna ilişkin anlamlı bir şey söylese sorun olmazdı. Bu gibi şeylerin garanti umudu yoktu. Bilmek isteyecekti. Bilmesi gerekecekti ve öğrenmekten korkacaktı. Ya şöyle deseydim: Bu en acılı ölümün et benidir. Ya da şöyle mi deseydim: Bu sonsuz ölümlü hayatın et benidir. Peki ya bir mucize olacaksa? O zaman ne olur?

Bekledim. Tekrar tekrar geldi, benden küçük ısırıklar koparırarak. Heyecan, endişe ve en derin düşünceler rüzgâr gibi onun üzerinden esip geçiyordu. Sonunda ölümcül konuyu açtım. Bay Wallace dişlerini gösterdi ve gözleri ağaçlarda av aradı. Bastonu takırdadı. Karısında bir iki et beni olduğunu itiraf etti. A-a dedim, neresindeler? Bay Wallace sümkürdü ve bana veda etti. Henüz değil. Namussuz karısını takdim edecekti. Güvenli bir ısırık almak, haberlerin keyfini özgürce çıkarmak istiyordu. Tamam

öyleyse bunu ona özgürce vermeliydim. Sadece buruşuk cadının et benlerinin mahrem yerlerinde olabileceğinden endişelendim. Bu utanç susmayı gerektirir. Eğer böyle bir belirti üzerinde konuşabilseydim, tüm kaderini söyleyebilirdim.

Bay Wallace tekrar tekrar geri geldi. Sonunda yağ kokusundan ve su sesinden o kadar bıktım ki ona sorumu cesaretle yönelttim. Her seferinde cevap vermeyi sessizce reddetti. Tekrar tekrar geri geldi. Artık hiç cesaretim kalmamıştı. Onun gelmesinden korkuyordum. Bahçeme çıkmakta tereddüt ediyordum. Sonra karısının vücudundaki et benlerinin baldırında olduğunu söyledi. Baldır mı, diye haykırdım. Baldır güzelliğin evidir. Solda mı sağda mı? Sol. Sol demek! Koşullar anlık olarak tamam olmuştu. Aşağıda mı yukarıda mı? Yukarıda mı? Kalçaya yakın. Kalça! Harika! İki tane miydiler? İki. İki! Ya renkleri? Kahverengi? Kırmızı? Siyah? Sarı. Sarı! Ne harika! Ya üzerindeki tüy? Üzerindeki tüyün rengi ne? Elbette tüy vardır. Olmalıdır. Dostum tekrar bakmalısın. Tekrar bak. Tekrar. Tam olarak incele.

Sonra zokayı yutup cevap verdi. Boynundan kuyruğuna kadar çengele takılmıştı.

Şimdi bile o kadının kalkan eteklerinin altındaki bir çift benin resmini aklımdan geçirmeye cesaret edemiyorum. Ne kadar da aşağılık ve müstehcen! Ne kadar da heybetli bir iğrençlik! Adama görüp görmediğini sormuş olmalı kadın. Adam tereddüttedir, evet demenin ne kadar önemli olduğunun kadından daha çok farkına vararak ve yine de pek berrak değilse de, olumlu cevap verebilecek bir sonuç elde ettiğinden emin olmasa da. Parmağını hafifçe ıslatır ve o noktaya değdirir. Belki daha fazla ışık... Belki elbisesini çıkarsa... Kadın onu endişeyle izlemektedir. Bütün bunlar ne anlama geliyor? Orada tüy çıktığını kesinlikle söyleyebilirler mi; ya da çıkmadığını? Kadın olumsuz cevap vermeye

ikna olmuştur ama adam onu geriletir. Şüpheli bir şey vardır. Şüpheli bir şey olması gerekir.

Yahut da konuşmamızın özünü kadından gizler. Onun benlerini gizlice araştırır, banyo sırasında elbisesinin üzerinden yoklar ya da kendisinin sağlıklı, karısının düzgün ve temiz, zevki çıkarılacak bir bedeni olduğu güzel günleri hatırlar. O zamanlar bu et benleri kadının kalçasında sarımsı renkteydi ve galiba öpücükleri davet eden boncukları andırırdı. Hayır. Nemli parmağı görüyorum, yukarı sıyrılmış eteği, soru sorar gibi çatılmış kaşları. Açık seçik, belirgin rengiyle, gölge yaptığına göre üç boyutuyla görüyorum. Aralarında bir tür rahatlıktan daha büyük bağ var. Kadın bir hemşire. O bir eş. Fakat başka ne aslında? Aynı parmağın kadının baldırına sevgiyle dokunduğu olmuş muydu bir zamanlar? Bunu düşünüyor ve irkiliyorum. İnsan zihni garip oyunlar oynuyor. Hayır. Onlar için gençlik söz konusu değil. Onlar hep yaşlıydı. Kadına o parmak şefkatle mi dokunuyor yoksa hayal ettiğim gibi, kuru bir sopanın dokunuşu mu bu?

Elimin de sıcak olduğu bir vakit vardı ve elimin dokunuşu cilt altında yanma hissi bırakırdı ve arının kraliçesini aradığı gibi güzelliği arardım fakat bu eski bir zorba için fazla yüksekten uçmak olurdu ve kanatlara değmezdi. Kuşkusuz arada tatlı ve cesur ve aptalca zamanlar oldu. Şimdi de hoş zamanlar olabilir. Böyle zamanlar tahayyülümün ötesinde. Sadece mutlak kötülüğün kusursuz iyilik kadar parlak olduğunu ve adil göründüğünü biliyorum; mağaralarda yaşayan hayvanlar karanlıkta, yıldızlar gibi beyaz iyi ruhlar kadar parlaktırlar. Fakat güzellik veya ona benzer herhangi bir parlak şey Bay Wallace'a, karısına ve tüm Zalim ailesine tümüyle yabancıdır. Gerçek kötülük nadir bir şeydir. Elbette milyonlarca bayağı cinayette, hatta Yahudilerin öldürülüşünde bile bulunmaz. Gerçek kötülük daha çok, bizi ilk cinayetlerde ölümden kurtaracak olan her kurtarıcının solgun çehresinde giz-

lidir. Oysa insanın burnuna Yahudi eti, yanan omurilik kokusu gelir ve o sert, saygısız odunların ardındaki ruhu görmek zordur, sanırım benim Zalimlerin evinde parlak bir ampul yakmamın veya Bay Wallace ile karısı arasına bir aşığın ihtiyaç ve zevklerini koymamın zor olduğu gibi...

Fakat sırlarına inatla sarılan Bay Wallace'ı tam olarak ele geçirmeyi başaramasam da mutlak bir zafer kazandığım ortaya çıktı. Zayıf kanadı ele geçirmeyi başarmıştım. Bastonuyla ön kapıyı tıklattığını duydum ve içeri girmesine engel olmak için hemen çalışma odasından çıktım. Ancak karım beni durdurdu ve ben vardığımda Bay Wallace oturma odasına ulaşmış ve piyano taburesine çökmüştü bile. Yüzü endişe verecek kadar kırmızıydı ve müphem gölgelere göz kırpıyordu. Boğuk sesiyle odayı konukseverlik sözleri dolduruyordu. Karıma kaba davranmıştım. Adamı hiç olmazsa verandaya çıkarmayı umuyordum. Dilencilerin iltihaplı yaralarını öpen azizlerle ilgili bir şeyler okumuştum ve bunun yararına hiç inanmazdım fakat Bay Wallace'ın önünde böyle bir şeye sadece hayranlık duyabiliyordum. Sonunda karımı odadan göndermeyi başardım ve Bay Wallace hasır şapkasının kenarını çekiştirirken ansızın aşırı yüksek bir sesle şaşkınlığını dile getiren bir şeyler kekeledi. Zavallıcık, heyecandan titriyordu. Güldüm. Her şeyi iyi tarafından alırdım. Et benleri, dedim, elbette doğum kazalarıdır. Artık yıldızların düzeninden daha çok kendi konumlarında görünmeyecekler. Eski Yunan filozoflarının birçoğu bu konuya açıkça değinmişlerdir. Belki Pitagoras arzu edilen ölçüde açık değildi ama Sokrates'in doğuştan gelen bir uyarıcı sesi vardı ve Platon'a da matematik sevgisiyle nadiren uyuşan bir 'gerektiğinde tavır alma hakkı' verilmişti. Ancak Aristoteles genellikle önsezilerin gücüne inanmazdı. Dürüst olmak gerekirse Hıristiyan Kilisesi böyle şeyleri şeytanlık olarak görür, halbuki Antik Yunan'a da şey –nasıl söylesem?- büyü

dünyasının tezahürü gibi görünen bazı olaylar (bakire imajları, sesler, nöbetler, taşkınlıklar, esrimeler, küçük oğlanların bile el ve ayaklarında çivi delikleri, sonra kutsal kemiklerin meydana getirdiği mucizeler, haç şeklinde gerçek ağaçlar, kutsal takkenin kumaşı, kan, dışkı ve benzerleri, en berrak kaynağın suları gibi serin suların aktığı yaralar . . .) yaşanmıştır. Yine de . . . yine de . . . kilise dimdik ayaktadır. Yahudiler ise becerikli insanlardır. Elbette büyülü kitap Kabala da var. Bununla birlikte Yehova açık sözlüdür. Üstelik av kuşunun ılık iç organları ilkeli kutsala çevirirken, çay yapraklarının kendilerini bize hoş gelecek şekilde düzenlediklerini biliyoruz. Jul Sezar'ın hayaleti Filippi* önlerinde . . . şey yapmamış mıydı? Yine de . . . tüm kehanetler hayalidir. Okuduğumuz felakete gülmemiz gerekir. Ortaçağda bu hikâye değişmiştir: öyle tatlı ve saf bir kaynak suyu ki bu, içenin dilinde öyle bir etki yapıyor ki, içen insan güzel konuşmaya başlıyor ve şükran duygusuyla başı dönüyor. Fakat insanlar kaynağı ilk çıktığı yere kadar izlediklerinde onun ölü bir köpeğin çürümekte olan ağzından çıktığını görüyorlar. Böylece ahmak, yoz ve kötü bir dünyadan temiz, tam ve iyi dünyaya bir gün nasıl geçileceği inançlılar tarafından gösterilmiş oldu. Bay Wallace bana teşekkür ettikten sonra ayağa kalkmaya çalıştı. İşaret ederek beni yanına çağırdı ve ona yaklaştığımda güçlü bir el beni pazımdan yakalayıp çekti. Canavar böylece ayağa kalkabildi ve çenesi güçlükle açıldı. Hoşça kal.

Nihayet. Fakat Bay Wallace fısıltıyla konuşamıyordu. Onunla birlikte duvarlar da titrerdi. Karım duyduğunda ne düşünmüştü? Tekrar geri mi çekilecekti? Birkaç dakika sonra karım elinde çayla içeri girdi ve Bay Wallace'ı odada göremeyince şaşırmış gibi

* Roma tarihinde önemi olan eski bir Makedonya şehri. (ç.n.)

yaptı. Ona elindeki fincan sallanmaya başlayıncaya kadar dik dik baktım. Sonra da üst kata, odama çıktım.

Her şeyin iyi başlayıp iyi bitmiş gibi göründüğü sırada, Wallace çifti Zalim ailesiyle buluştu. Belki Zalim ailesi et benlerini benden daha iyi yorumluyordu. Daha iyisi: Et beninin ne anlama geldiğini bilmiyor da olabilirlerdi.

Buradaki evlere belediye temizlik hizmeti arka kapılardan götürülüyor. Garajlar da arkaya bakıyor. Çöpler yanmış kömür artıklarına, benzin kokuları da havaya karışıyor. Wallace çifti Zalimlerin verandasının merdivenlerini tek başlarına çıkıyor. Gün batmak üzereyken evlerin arka kapılarının açıldığı dar yolda yürüyüşüme başlıyorum.. Evlerin ilki aşık çiftin evi. Güneşlikleri kapatılmış. Arzunun ne zaman ortaya çıkacağı hiç belli olmuyor. Wallace çiftinin verandada çıkardığı sesler -bir sandalye gıcırtısı- kulağıma geliyor. 'Sonsuzluk Yarın' levhası kapının iç yüzüne asılmış. Harfler akşamüstü ışığında iyice belirginleşiyor. Arabalarını başka bir yere park etmişler ama içeri girme arzuma direniyorum. Duvarlardaki çatlaklar yüzeyi ağ gibi sarmış. Bira kutuları parlıyor. Bir çocuk arabası tutamağından tehlikeli bir şekilde duvara asılmış. Girişteyim ve bir çocuğun mağaradan esen ve keşif heyecanını mahveden soğuk havadan korktuğu gibi korkmuş durumdayım. Başkalarına ait yerlerdeki yabancılığı çocukluğumdan beri ilk kez hissediyorum. O duyguyu ve gücünü çoktandır unutmuşum. Benzinli kül, serin hava, leylak rengi ışık, yıkılmış ve dağılmış ağaçlar, kehanet mektupları; bütün bunlar garip bir şekilde üstüme geliyor. Bayan Wallace boğuk sesle konuşuyor. Yola devam ediyorum. Bulunduğum dar yolda, bir rüya tablosundaymış gibi canlı hiçbir şey görünmüyor. Ben elinde fenerle dolaşan bir ruh çağırıcıyım. Lamba yanıyor ama ışık vermiyor. Adımlarım olağanüstü yavaş ve kendime, kendi büyümün çemberine düştüğümü söylüyorum. Bir an bir teneke kutudan bir

ışık yansıyor. Sonra Bayan Cramm'in sesini duyuyorum. İffetli ayakkabıları kısmen açık garaj kapısının aralığından görünüyor. Arabası olmadığı için garajı depo olarak kullanıyor. Ayakkabılarının yanında bir başka ayakkabı çifti daha -bir çift çocuk ayakkabısı- görünüyor. Çocuk gülüyor ve çocuğa şşşt deniyor. Yolda biraz gürültü çıkarıyorum ama onlar beni duymuyor. Şimdi olduğum yerde hareket etmeye korkarak duruyorum. Kapı çarpıyor ve ben panik içinde geri dönüyorum. Zalimlerin garajına atlıyorum. Kapı kapalı değil ve Bayan Cramm kapının arkasında çocukla birlikte görünmez oluyor; hafiften konuşma sesleri geliyor. Sonunda ayak sesleri duyuluyor ve garajın karanlığına iyice saklanıyorum. Kendimi aptal gibi hissediyorum. Ayak sesleri hızla yaklaşıyor. Hafif sesler. Ne aptallık. Geri dönüyor. Çocuk kapıya geliyor, sanırım bir oğlan çocuğu bu; Tim veya Ames olabilir. Karanlıkta bir otomobil lastiğinin yanına iyice büzülüyorum, sanki beni benim gözlerimle görecekmiş gibi gözlerimi saklıyorum. Ne aptallık. Neden? Bunu neden yaptım? Neden burada bir hırsız gibi saklanıyorum? Çocuğun ayakları beni geçiyor ve küt diye bir ses duyuyorum. Sonra çocuk arka taraftan gelip dışarı çıkıyor ve ayakları çimenlikte gözden kayboluyor. Cesaretim geri dönüyor ve kulaklarımla duyduğum sesin kaynağını arıyorum. Fakat çocuğun depoya sakladığı şeyi bulamıyorum. Bacağım bisiklete çarpıp soyuluyor. Dar arka yola çıkınca ellerimi ceplerime sokuyorum. Yol boş. Işık hemen hemen tamamen çekilmiş. Kaleye izinsiz girdiğim aklıma geliyor. Fakat bunu yaparak Zalimlere karşı tüm duygularımı yitirdim, şimdi yalnız bir çocuktan korkuyla saklanan kendime dair duygularım mevcut. Bayan Cramm'in garajındaki bir aralıktan bir kedi fırlıyor ve sessizce karanlığa karışıyor. Midem yanıyor. Çim alana kadar yürümeye devam ediyorum ve erguvan ve kızılcık ağaçlarının yanında duruyorum. O zaman onu görüyorum tam külrengi, şekilsiz ve yalnız,

bir ağaç gövdesinin yanında ince, külrengi bir sis ve karanlık çökerken ben de budala gibi durup bekliyorum. Aslında ben kendim değilim. Burası dünya değil. Çok uzaklara gitmişim. Burası peri masallarının -gerçekliğin sınırlarını ansızın aşarak- başladığı yer. Sokak lambaları Bayan Cramın'in üzerine düşüyor. Kollarını onun boynuna dolamış. Zalimlerin ön verandasını seyrediyor. Verandadan kulağıma bir kişneme sesi çalınıyor. Gariptir ama Hansel ve Gretel'i düşünüyorum. Onlar gerçekti ve gerçek bir ormanda yürüyüşe çıkmışlardı. Fakat ormanda çok fazla ilerlediler ve birdenbire orman, zencefilli kurabiyeden yapılmış son derece sevimli küçük kulübesiyle bir hikâye ormanı oluverdi. Yer yer ışık şeritlerinin olduğu karanlığın içinden bir an bir ışık parlıyor. Göz ucuyla Zalimlerin arka kapılarının kapalı olduğunu fark ediyorum. Bayan Cramın aynı yerde -ilkel bir taş gibi külrengi ve grotesk. Geri dönüyorum. Işık şeritleri beni içine alıyor. Garajlar arasında sürünerek ilerliyorum. Ayağım teneke kutulara takılıp kayıyor. Aptal aptal aptal. Ne yaptığımı düşünmeye çalışıyorum. Bir gün Jack bir inek satın almaya şehre gitmiş ve eve bir avuç fasulyeyle dönmüştü. Kayıyorum. Okyanus homurdanıyor, bir serseri güruhu gibi. Devden önce yeryüzüne inebilecek miyim? Bayan Cramın ansızın yok olmuş ve ben kimseye görünmeden eve dönüyorum.

Kendimi hâlâ etkisinden kurtaramadığım bir deneyim bu. Her akşam hava kararmaya başlarken Bayan Cramın'in bahçesinin arkasındaki erguvan ağacının yanında durup bunu düşünüyorum. Bayan Cramm'i hiç görmüyorum ama akşamları Wallace çifti Zalimleri ziyarete gittiğinde onların çocuklarıyla konuştuğunu biliyorum. Garajlar arasına sis gibi çöküyorum ve oradan sadece fısıltılar ve belirsiz, ne olduğu anlaşılmaz mırıltılar halinde duyuyorum onları. Her akşam sokak lambalarının onu yine şaşırtmasını umuyorum. Her bir ışık çizgisinin nereye dü-

şeceğini biliyorum. Galiba onu depoya park edilmiş halde duran Zalimlerin arabasının arka koltuğunda -boş bir leke, külrengi taştan- birkaç kere görmüştüm. Dışarı çıkıp onun yanına gelen Ames mi? Geçenlerde dar arka yolun sonunda oyalanırken, son bir defa etrafa baktığımda tüm başlangıçları ve sonları belirleyip sabitlediğimi, geleceğin geçtiğini ve geçmişin henüz yeni başladığını hissetmiştim. Her akşamı artan bir heyecanla bekliyorum. Midem altüst oluyor. Korkunç bir şekilde ve çaresizce onların hepsinin hayatlarına bir giriş kapısı bulmaya zorluyorum kendimi. Bu saçma bir şey de olsa onların günlerinin iç dokusuna sızmak, onların soluduğu havaya karışmak ve nabız gibi içlerinde atmak; tenlerine dokunan giysileri olmak, onlarla birlikte yer değiştirmek, onların kokularını almak istiyorum. Bu düşüncenin kötü olduğunu biliyorum ama bunu umursamıyorum. Kadının öfkesinin beni ısırıp yakması, sarkmış göğüsleriyle o kadını görüp, cildine dokununca kocasının yabanıl arzusunun içimde yükselmesi veya Bay Wallace'ın yaralarının bende olması, cildimin açılması veya karısının o boğuk sesinin benim boğazımdan yükselmesi . . . Umurumda değil . . . Umurumda değil. Şimdiye kadar hissettiğim her arzu (görme, hissetme, bilme ve sahip olma arzuları!) kadar güçlü bir arzu bu. Artık sık sık karımın gözlerini dalgın dalgın, odanın başka tarafında bir şeye, mesela ahşabın lekelerine diktiği sırada, ben odama kapanıyorum. Duygularımı analiz etmeye çalışıyorum. Fal kartları veya yolculuk bavuluna konacak elbiseler gibi hepsini birer birer önüme seriyorum. Onları açık seçik görebildiğimde artık vakit gelmiş ve Zalimlerin evinin arka avlusundan içeri girmeme birkaç gün kalmış demektir.

BUZ SARKITLARI

1

Gece çok kar yağmıştı ama sabah hava açtı ve buzlanma arttı. Güneş doğduğunda gözleri kamaştırıyordu; çatılarla pencere pervazlarındaki ve elektrik direkleriyle ağaç gövdelerindeki karlar hemen erimeye başladı. Bu da çabucak buz sarkıtları oluşmasına yol açtı. Başlangıçta yerlerdeki don gibi kalın ve mat olan sarkıtlar giderek saydamlaştı ve kalın cam parçaları gibi parlamaya başladı. Fender evinden çıktığında o kadar uzunlardı ki başını eğerek bunlardan korunmak ve koluyla birçok sarkıtı itip temizlemek zorunda kaldı. Saat beşte eve döndüğünde daha da çoğalmışlar, manzaralı geniş pencerenin üstünde yeni bir sıra oluşturmuşlardı. Arsız ot gibi çoğalıyorlar, diye düşündü, ayağının yan tarafıyla vurup buz parçalarını verandadan düşürerek. Sonra oturma odasında, kucağındaki tepsiden böreğini yer ve krakerlerini çıtırdatarak ısırırken, boş gözlerle tekerlek izi ve gelişigüzel kar yığınlarıyla dolu sokakları seyretti. Penceresinin dörtte birini kaplamış buzun ve buzdan yansıyan sokak lambaları ışığının belli belirsiz farkındaydı, böyle kuşku verici biçimde

gizlenen bir mülkü satmanın nasıl da zor olacağını düşünüyordu. Yılın bu zamanında rüzgâr müstakbel müşterilerine gösterdiği evlerin verandalarını uçururdu. Müstakbel müşterileri evin içine davet etmeden önce, istisnasız hepsi titriyor olurdu. Hiç de alışverişe uygun bir gün olmadığını ya da buna benzer bir şey söylerdi ve onlar da ne demek istediğini anlamış gibi kararlı bir şekilde başlarını sallardı. Yüzlerine belli belirsiz bir gülümseme yayılırdı. Evin içinde çizmeler ve lastikler, kar ve belgeler yığını, eski püskü mobilyalara benzeyen satıcılar, iri gözlerle yabancıları süzen solgun ve asık suratlı çocuklar olurdu. Bu sırada eşinin şişmanlatılmış akrabaları kuşkusuz akıllı davranarak, kollarını göğüslerinde bağlayıp antreyi tutarlardı. Pencereler hep buz kaplı olurdu ve bu yüzden odalara, çatı arasına ve bodruma az ışık girerdi. Kapalı verandalar amansızca soğuk olur ve müstakbel müşterilerin robotu andıran yüzleri asılırdı.

Müstakbel müşteriler: can sıkıcı, acıklı ve aldatıcı bir ifade bu. Bunun düşüncelerinizi altınla, temiz havayla ya da hoş uzaklıklarla doldurması gerekir. Altın madeni akla hemen geliveriyor ama hemen arkasından sakal, toz toprak ve çölün aldatıcılığı, dövülmüş ponza taşından yapılmışa benzeyen bisküviler, metal kaşıklar, pis kokan katırlar, tıngırdayan fincanlar, kokmuş su ve aldatıcı hava geliyor.

Onların gözlerine bakmalısın Glick. Gözlerine bak. Sonra ilk işarette (Fender burada ellerini çırpacaktı) yaklaş. Açgözlülük. (Burada kendi kendini kucaklayacaktı.) Görmek istediğin şey hırs –en kötüsünden, Glick, kıskançlık, o paylaşmak istemeyen göz. Güm! O hırs. O ihtiyaç.

Fakat bir liste dolusu araması gereken isim vardı. Aramaya başlasa iyi olacaktı.

Kıştan nefret ediyordu. Gri gökyüzü aynı renkteki yeryüzüne inerdi, günler boyu, fabrika dumanı gibi kül rengi. Ve yeryüzü

tuzlanmış bir sokak gibi yüzerdi gökyüzünde. Evin bölmeleri soğuk olurdu, ceplerinde delikler; evde ve dışarıda yalnız; ayağa büyük gelen ayakkabılar veya yabancı birinin öksürüşü gibi yalnız. Bürodayken nadiren dışarı çıkardınız; oradayken saatleriniz size ait değildi. Sigortayı hesaplar, gazetelerdeki ilanları okur ve insanların evde oldukları saatlerde onlara telefon ederdiniz. Diğer masada, Florida'daki satılık arsaların broşürlerini üst üste yığmış, dolmakalemini ısıran, kuru çiçeklerini yeniden düzenleyen, almacı kaldırmadan telefon numaralarını çeviren Glick otururdu -Glick, zeki adam, Glick, joker- bütün kış çam ağacı gibi taze, yeşil . . . bütün kış. Isabelle dışında konuşacak kimse yoktu, sadece Isabelle . . .

Glick, bunu neden yapıyorsun? Yani, telefon numaralarını neden öyle almacı kaldırmadan çeviriyorsun? Glick masasına doğru eğilir, her iki elini bir şifacı gibi telefonun üstüne koyar. Arayacağım numarayı tekrar ediyorum. Çok ciddi, çok dalgın biridir Glick. Her şeyi tekrar ederim. Glick bunu gururla söyler. Başarının sırrı, hazırlıktır.

Tavsiye. Daha en baştan. Çok akıllıca. Glick daha gençti. Glick. Can sıkıcı. Can sıkıcı bir herif. Fender'in çatalı böreğinin kabuğunu delip, buharını çıkardı. Parlaklığıyla gözlerini alan kara, gözlerini kısarak baktı. Dost canlısı değildi kar. Kim bilir çimler ne haldeydi.

Fender çatalındaki ilk lokmanın tabağa düşmesine izin verdi. Hâlâ boş bakışlarla bakınarak, ağzını havayla doldurdu ve havayı pencereye doğru üfledi. Yalnız yaşamanın bir avantajı daha. Şaşırmış değil. Sadece duyarlı. Böreği çatalıyla yokladı. Dilini pencereye değdirseydi –serinlerdi. İşte reddedilemez bir avantaj daha. Başkalarının yanında buna kim cesaret edebilirdi? Yalnızken bile çekinirdi insan. Pearson geçebilirmiş ve onu böyle camı

öperken görebilirmiş gibi. Pearson bunu garip karşılardı ve ona karşı kullanırdı.

Söz etmeye değer miktarda dana kuşbaşı yoktu börekte yine. Ustaca bir parça et çekti böreğin içinden. Yemeğin koyu renkli sosu sızıp köpüklenirken böreğin içine ışık sızdı. Şirket halen iyi bir izlenim bırakmaya çalışırken börek yemek en iyisidir. Çünkü o zaman böreğin içine eti bol koyarlar; üstü de yumuşak olur. Ah börekler, börekler, diye içinden geçirdi Fender.

Başka bir çeşidini denemeli miydi acaba? Mesela etiketinde inek eti yazanı. Mutlaka gülümseyen inek olur, diye düşündü ve ineğin yüzünü ve bütün şeklini hayalinde canlandırmaya çalıştı. Fakat dışarıda kar yığınlarındaki buz parçaları dikkatini dağıttı. Yılın belli zamanlarında, fiyatlar düştüğünde de yükseldiğinde de satışlar olurdu. Her ne kadar ayın etkisi altında kalsa da, piyasanın kendine göre bir ritmi vardı. Fender'in kulağını dört açması yeni süpermarket, banka şubesi veya mağaza açılışlarını, iş hanı inşaatlarını veya kapanacak fabrikaları filan önceden haber alması gerekirdi.

Bir buzdolabınız varsa şanslı sayılırdınız.

Bu sabah Pearson bir kere daha Fender'in masasına gazetesiyle vurmuştu. Ansızın: Çat, çat. Kulağını dört aç Fender. Dinle. Bütün dikkatinle dinle. Bütün iş tecrübenle –uyanık ol–gözlerinle–burnunla– bir de ruhunla Fender– evet, böyle işte–ruhunla. Öyleyse aç kulaklarını. Bu işte böyle tutunabiliyoruz. Söylemek zorunda mıyım ki *sen* bu işte böyle tutunuyorsun, ey sevgili dostum? Fakat bakın -yani Isabelle ve Glick- bakın: Fender orada oturuyor. Oturuyor. Senin ruhun, şu avcı ruhun nereye kayboldu Fender? Neşelen biraz. Ah üzüntü. Üzgün ve yaşlı bir köpeğe benziyor o Glick. Üzgün yaşlı köpek, beni yakala hadi Fender. Gerçek efendini yakala. Canlan biraz. Ama bakın oturuyor. Zavallı köpek. Isabelle'e söylüyorum –zavallı köpekcik. Hadi

Fender bir kere olsun şu eski profesyoneli geç ve dikkatle kulak ver, olmaz mı, iyi gün dostum? Düşün bakalım benim kadar çok şey işittin mi? Kuru gürültü! Öyleyse, kurulmuş, ayarlanmış ve hazır mısın? Tamam, tamam -neler oluyor- işte senin için iyi bir iş –on altı otuz ikide ne oluyor, hmm, bakalım– Balili herif mi?

Ne demeli? . . . yeterince iyi mi?. . . tamam mı?

Pearson dinliyor. Burnunu oynatıyor. Emlak sayfası açılmış gazete aşağı iniyor. Adamın ağır altın yüzüğünün görüntüsü masayı pas geçiyor. Yıllar önce elini ışığa tutarak Fender'e bu yüzüğü açıklamıştı. Bu işi seviyorum Fender, demişti. İşte bu iş hakkında böyle düşünüyorum. Seviyorum bu işi. Bu yüzüğün anlamı budur. Onu ilk gördüğümde beni çok çarpmıştı. Sevmiştim! Pearson yüzüğü parmağında çevirmişti ama önüne bakan Fender yine de asla yüzüğü tam anlamıyla görememişti ve yüzükteki amblemin ne manaya geldiğine dair hâlâ hiçbir fikri yoktu. Fender bilirsin ya işte, bu şey gibi... Sen Katolik değilsin, öyle değil mi Fender? Pekâlâ, kiliseyle evlenmiş olmak gibi bir şey bu. Keşişler veya rahibeler gibi. Öyle ya, değil mi? İyi öyleyse. Keşişler veya rahibeler.

Pearson dinliyor . . . dinliyor . . . ve öyle dikkatli ki, Fender'in ona üstün gelebilmesi pek mümkün görünmüyor. Fakat Pearson ikna etmeye çalışıyor. Dene. Bu mümkün. Kesinlikle mümkün Fender. Dene. İstediğin şekilde dene. Sadece devam et. Devam.

Fender şimdi avuçlarını açıp ona küçümsemeyle karışık omuz silktiğini ve anında zekice bir karşılık verdiğini hayal ediyor. Bu havada Bay Pearson, diye söze başlayacaktır, yüzünde zekice bir gülümsemeyle, tek kazancım kulaklarımın donması olur. Bu söz nedense hayalleri için yeterli gelmiyor ona.

Fender yeniden yemeğine dönüp lokmasını çiğnemeye başladı. Elindeki çatalın sıcaklığını hissederek yavaşça üfledi. Fiyatlar böyle düştüğünde, tüm eski stokları elden çıkarır, aksi halde

kesinlikle ziyan olacak tüm depoları boşaltırlardı. Buz kalıpları gibi donmuş böyle şeyler ne kadar uzun süre korunabilirdi ki? Antarktika kaşiflerinde şey vardı, sessizce bekleyen bir bakteri. Önce dana eti ya da soslar bozulacaktı. Sonra tuz devreye girecekti. Elbette böreğe tuz atılmıştı. Acaba tuz şeyi hızlandırmaz mıydı? Hızlandırdığını hatırladı. En dayanıksızı salam ve sosisti. Belki biraz koruyucu madde ilave edilmişti. Evet, iyi bir soru: Ne kadar süre dayanabileceklerdi? Böyle bir rakamsal değerin dalgalanmayı kontrol etmesi garipti. Pearson'ın piyasanın havasına uyarak bir dansçı gibi kıvıracağını düşünüyordu. Parmaklarını bileğine koy. Damarından kan akışını dinle ve nabzını ölç.

Fender bu işe ilk girdiğinde, Pearson onun elinden tutmuş ve ona bildiklerini öğretmişti. Her emlak satışı havada titreşimler yaratırmış da onun hassas organları bu titreşimlere hemen cevap verirmişçesine, Fender'in masasının önünde, Pearson'ın ürkmüş geyik gibi durmasında pek garipsenecek bir yan yoktu. Zira Fender onun bilgisini daha alelade yollardan topladığını, daha çok gazeteleri okuduğunu, gününün çoğunu ve hemen hemen bütün enerjisini bunlara ayırdığını biliyordu. Gazetelerin dış ve iç haberler, çizgi bantlar ve makaleler dâhil, başından sonuna her sayfasını büyük bir sabırla satır satır okurdu. Gazetenin Pearson'ın Kızılderililer gibi avucunun içine alıp dikkatle baktığı ve muhtemelen kalemle çizilecek kısımlarına 'müstakbel müşteri' denirdi; zira onun şiddetle savunduğu düşünceye göre, dünyaca önemli olaylar, üzerinde iyice düşünülürse, gerçek boyutu olmayan yakın bir yerde, ara sıra çıkan güçlü bir sesin insanı yanlış yöne sevk eden, zayıf yankılarıydı sadece. Anlıyor musun Fender, diye sormaya bayılırdı Pearson. Bütün haberler başlangıçta sadece mutfak dedikodusu, yani yerel haber midir, diye sormaya devam ederdi. Bir parça mülk üzerinde olay olmayan yerde bir şey olmaz mı dersin? Bir keresinde Fender hava ve okyanusu da katınca Pearson

ona öfkeyle cevap vermişti: Sen su böceği misin, yoksa kanatlı mı? Sonra zafer edasıyla bağırmıştı: Uçak nedir, lütfen söyler misin? *Elizabeth? Mary* nedir? *Leonardo*? *Felemenk*? *Fransa*? Sonra bir sürü aptal gemi ve uçak adı saymaya devam etmişti.

Böyle şeylerin gözünden kaçmaması gerektiğini göstermek için (en azından Fender'e böylesi mantıklı görünüyordu) Pearson kalın uçlu bir dolmakalemle okuduğu şeyin üstünü çizip etrafını da sık sık simetrik yıldızlarla süsler, içlerini boyardı ve bu işi bitirdiğinde gazete çok şaşırtıcı bir hal alır, bir uçtan ötekine -çizgiler, lekeler, parmak izleri ve yıldızlarla dolu- parlak mavi mürekkeple kaplanırdı. Yavaş, dikkatli ve güzel okuduğu için, arzusu, sevgisi ve bağlılığı nedeniyle -Fender sonucun sebepleri niçin bu kadar önemsizleştirdiğini yüzde yüz bilmek olanaksız gerçekten, diye düşündü- sebep ne olursa olsun, her şeyi hatırlıyordu: doğumlar, ölümler, boşanmalar, müzayedeler, vasiyetler, şehir meclisi ve mahkemelerin işlemleri, yöneticilerini ve özelliklerini bildiği (Masonlar, Moose Locası, Odd Fellows Locası, Elks Locası, Tapınak Şövalyeleri, Pythias ve Columbus, Kartallar ve Doğu Yıldızı Biraderleri gibi) kardeşlik birliklerinin sonsuz faaliyetleri ve bunların ötesinde Ticaret Odası'nın ve hizmet derneklerinin (Optimistler, Rotary, Lions, Kiwanis ve Golden Rule gibi) sayısız programları ve hayır işlerini de bazen bir papaz ciddiyetiyle, yüksek sesle okur ve bir yandan da ofisin içinde tur atardı. Amerikan Kolonyalistlerinin Kızları, Amerikan Savaş Gazileri ve benzerlerinin veya her kilise ve sinagogun sonsuz ilgi alanlarındaki (elbette bununla ilgili bir espri de yapardı) faaliyetlerini de atlamazdı. Kadın gruplarıyla gençlik örgütlenmelerinin ve hatta çocuk gruplarının bile (örneğin Geleceğin Çiftçileri, Günışığı Kızları, Erkek İzciler, Gökkuşağı, Liselerarası Basketbol Ligi, 4-H Gençlik Örgütlenmesi gibi) izini sürerken, yaşı ve cinsiyeti dolayısıyla ne engelle karşılaşırsa

karşılaşsın yenecek gibi görünürdü. Aynı zamanda (Kittyball, softball, hardball, basketbol, bowling, dartball, hentbol, tenis, pinpon, voleybol, golf gibi) spor karşılaşmalarını ve (balıkçılık, pulculuk, satranç, fotoğrafçılık, kuş kulübü gibi) yalnızlık kulüplerinden gelen iç sıkıcı haberleri kapasitesi her şeyi ama her şeyi, tüm reklamları, özellikle de . . . aynı zamanda politikada taraf tutmaya büyük ilgisi olduğundan, kraliçelerin seçimleri, kupa ödülleri, pazarlama toplantıları, diş hekimi kongreleri, sertifika törenleri, bağış toplama yemekleri, ödül duyuruları, salgın hastalık tehlikesi, satışlar, transferler, taşınmalar, kutlamalar, evlilikler, kazalar, seçimler, hırsızlıklar ve ihale yoluyla yeni inşaat izinleri, lisanslar ve başsağlığı mektupları, şirket evlilikleri, promosyonlar, iflaslar, hacizler, duruşmalar, yangınlar, davalar, uzlaşmalar, baskınlar, tutuklamalar gibi her şeyi almaya yeterli hafızası mükemmel olduğu için açgözlülükle öğrenirdi; eğer bir yerde bir adres varsa, adres demek bir taşınmaz malın varlığı demek olduğu için ve taşınmaz malları (daha doğrusu her şeyi!) ve ederlerini bilmek onun açısından önemli olduğundan, bu hemen dikkatini çekerdi çünkü mülk de insanlar gibidir; bir karakteri vardır; Fender'a sık sık söylediği gibi, onların da şansı dönebilir ve en iyilerimizin bile başına geldiği gibi çok kötü zamanları olabilir ve bazen bize olduğu gibi tekrar toparlanıp yenilenebilirler; Pearson'ın bütün bu sürekli, yakın ve fanatik ilgisi sonucunda, bir caddeden geçerken, orayla ilgili hükümler verebilir, oranın geleceğini okuyabilirdi. Tıpkı eskiden evinin bahçesi ve verandasında, perdeler veya bitkiler ve bacalar fakat en çok da rakamlarını (örneğin üç virgül elli iki diyabetli var diyecekti Fender ciddiyetle; o zaman üç virgül altmış dört seksen yedi eder, çok zayıf olup nefes alabilmek için bastona ihtiyacı olanlar; pek uzun olmayan bir zaman önce sokağın karşısında bir altın evlilik yıldönümü . . . ve burada yan yana üç tane daha,

hiçbiri yetmişin altında değil, hepsi de bu büyük evlerde, bu yaşlı, çürük ağaçlarda yapayalnız, merdivenleri çıkamayacak halde yaşıyorlar -boşuna dense yeridir! -gördüğünde birden aklına gelen gazetelerin çizgilerinde çok defa yaptığı gibi. Bodrumda bir fare veya çatıda bir eşek arısı olsaydınız ne duyardınız? Gürültü değil herhalde, değil mi? Tek bir ses bile duymazdınız, değil mi? Sadece bütün evin yıkıldığını, çöktüğünü . . . evet peki, izleniyoruz, biri benim neden durduğumu merak ediyor, perdelerin aralıklarından gözetliyor, görüyor musunuz? – ah! belki Fender'i biliyordur . . . bu sokak buradan yok olmak üzere, unutulmaması gereken şey bu, burası yaşlı kadınlarla dolu bir sokak – şimdi idareyi ele alıyor muyuz, almıyor muyuz? . . . Yaratıcı olmak zorundasın Fender, *görmek* zorundasın . . . şuraya bak beş virgül bir, şu ikiz kuleli, koca kapılı iş – tamam, oradaki olasılıklar neler? Şu arkadaki eskiden bir arabalıktı . . . ah hadi ama, kolay bu –dostum, kolay- beyninizi sloganlarla, programlarla, tüm bir paketle, her şeyle doldurur! . . . bakayım –İkiz Kule– hayır, İkiz Tepeler Cenaze Evi -*İkiz Tepeler* ah harika!- Fender, bu ismin ne kadar iyi olduğunu anlayacak kadar uzun süredir bu işte değilsin, onun için surat asma . . . hayır efendim -bravo, Pearson, güzel dostum, bravo!- Smerz, Block, Nicolay değil -insan adları- hayır, ebedi uyku için –zirveler- haktır -elbette- mükemmel bir yer, yüksek bir pozisyon, biraz boya, biraz kaplama taşı, biraz da şu pencere genişletilirse tamamdır; arkada cenaze arabası için bol bol yer var, bodrum büyüktür muhtemelen, rutubetli değilse, birkaç yer de arazinin köşelerindeki çalı bitkileriyle kapanıp parlatılabilir . . . İkiz Tepeler . . . mükemmel, mükemmel . . . kuleleri altın sarısına boyayın -güneş vurdukça parlasınlar, biraz gökteki Büyük Kapıyı anımsatsın- hayal edebiliyor musun? gece karanlığında bir projektör- fikirler! fikirler! işte bu işin yaratıcı yanı . . . bu müteahhitlik işinin nasıl olacağını düşünmen ge-

rekir: Kimin taşınması gerekiyor? Kim taşınabiliyor? Bunun gibi her şeyi düşünmelisin. -burada konutlar mı yapılacak iş merkezleri mi? Yoksa etraf şimdiden çok sayıda ucuz apartman daireleriyle mi çevrelenmiş?– örneğin dıştan iki merdiveni olan bir daire var –iyi bir şey değil- bir yıla kadar işi tamam -suyu çeker ve yağmur oluklarında paslar oluşur- şu lekeleri görüyor musun? . . . buranın şehir merkezine mesafesini, çevrede başka hangi işlerin yapıldığını, trafiğin ne yönde ilerlediğini –kuzey güney mi, yoksa doğu batı doğrultusunda mı?- bilmen gerekir. Bu senin için bir insan Fender –bu caddeler, bu binalar, bu kasaba- bunlar senin sevgililerin –evet, evet, mmm- ve sen onu iyi tanımalısın. . . düşün, farkına var, değerlendir ve yarat . . . altın yumurtlayacak tavuk hangisi? evet şans –belki de bizim işlevimiz budur Fender, şans biziz . . . bizden sonra da belki dişçiler, doktorlar -düşünmelisin- hastaneden ne kadar uzaklıkta? biliyor musun? . . . bu köşeye uzaklığı bir kilometre- düşününce, fena değil . . . ne demek istediğimi anlıyor musun? O burada Fender, hisset onu, olmaz mı? mmm, nefis bir parça . . . rakam söyle Fender, rakam -güzellik uzmanları? kuaförler? Kızıl Haç bölümü? veya belki de emlakçılar! belki ben! ha, belki Pearson! . . . her şey elinin altında olmalı- elinin altında . . . Fender konu şu: Bu iş hareketli bir iş ve senin kendine sorman gereken soru şu: bu *hareketi* yaratacak, kontrol edecek, yönlendirecek olan ben miyim yoksa, bu hareket mi bana yön verecek? anlıyor musun? . . . küçük birimler hakkında konuşuyorlar -kırsal bölgelerdeki- ot bürümüş tarlalar ve drenaj çukurları –çocuk oyuncağı bu, kum oyunu malzemesi- salıncaklar! kaydıraklar! –fakat bak burada ne var, tam burada! bu caddeyi de küçük birimlere bölebiliriz, olacağı bu, bu bizim elimizde! . . . bizim sorumluluğumuzda . . . ah, bu iş korkunç bir iş Fender, korkunç.

Korkunç. Yıllar önceydi. Onun bir peygamber, hatta bazen de bir tanrı gibi göründüğü zamanlardı. Mürekkep lekeli ellerini havaya kaldırarak, bizim elimizde, diye bağırırdı. Fender'i bir titreme alır ve bu sözleri kendi kendine tekrar ederdi, ustasının bilgeliğine yine hayran kalarak. Her şey mülkiyettir. Pearson'ın yüzü parlar, saçları sallanırdı. Her şey mülkiyettir. Düşün bunu. Bir tür mülkiyet işte. Sonra ofisin içinde dolanarak eşyaları tek tek kaldırıp adlarını söylerdi. Bu, bu, bu . . . Bir zafer edasıyla kulak memesini tutarak, bu kulak, Isabelle'e ait . . .

En düşük fiyattan alın. Buzdolabınızı doldurun. Talih . . . zamanı lehinize kullanmaktır . . .

İnsanlar ölüyor. Hayatın tam ortasında, biliyorsun, Fender . . . fakat mülkiyet kalıcıdır. Elbette, elbette arabalar belki sahiplerinden önce eskiyor bazen ama çeşit çeşit mal var ve bir ev genellikle sahibinden sonraya kalır. Birçok mal bizden sonraya kalır Fender. Birçok şey. Hah ha. Ya işte böyle. Topraklar neredeyse ölümsüzdür. Onlar sonsuza kadar kalırlar. İşte bunun için onlara sabit kıymet denir. Ya işte eski dostum Fender, ne kadar anlamlı değil mi?

Piyasanın ritmi bir yukarı bir aşağı . . . senin talihin . . . eğer . . .

İnsanlar mülktür. Bu sana sert bir söz gibi mi geldi? Hatta gerçek olduğunu sanmıyor musun? Öyleyse sana söyleyeyim ki Fender, çoğumuz bunu yanlış anlıyoruz . . . tersten anlıyoruz . . . çoğumuz. İnsanlar mülkün sahibidir; biz böyle söyleriz, böyle düşünürüz. Ah, elbette. Kesinlikle. Gülünç bir hata bu. Dinle: *Mülk insanların sahibidir.* Her şey mülkiyettir ve hayatı en uzun süren odur. Hayatı en kısa sürenin de sahibidir o. Mantıklı. Fender, Fender, bekle, gör! Yani Fender, yaşayan, sürekli yaşayan mülktür Fender, bizden çok yaşar Fender, bizden uzun yaşar . . . Yani sabit

kıymettir ve *o geri kalan her şeyin sahibidir*. Ne var ne yok her şeyin, tamam mı? Çok mantıklı.

Parasız Fender, buzdolapsız Fender . . .

Evet mantıklıydı. Halen de mantıklı geliyordu fakat oldukça sert bir ifade gibi görünüyordu. Dayanılması güç bir şey. Demek kendi küçük evi onun sahibi oluyordu ki bu doğruydu. Sığmak için duvarları kaldırtmıştı. Evin neye izin verdiğini böylelikle görmüştü. Odaların ötesine ulaşmamıştı. Merdivenlerden yukarıda, kör gözleri öfkeyle bakan bir ev, kaç kere sahiplerini arayan ev hayvanları gibi yukarı çıkmıştı. Pearson haklıydı. Alıcılar sormaları gereken soruyu -bu eve ait olmak istiyor muyum?- asla sormuyordu. Bu zeminler, köşeler, manzaralar, koridorlar, odalar benim hayatımla uyumlu mu? Pearson haklıydı. Mül-kiy-yet güzel bir kelime diyecekti hayli yüksek sesle. Fender endişeliydi, rahatsız olmuştu. Arabası da onun sahibiymiş; gömlekleri ve ayakkabıları, çorapları ve kravatları, hatta havluları ve diş fırçası da birer despotmuş. Üzerindeki takım elbiseye bakarak sıkıntıyla kıpırdandı. Hayal et –pantolonunda daha önce fark etmediği ince çizgiler vardı. Kumaşta gizlenmiş bir korkutuculuk vardı. Başka ne olabilir? Bedeni de –Pearson masasına eğilir ve fısıldardı– bedenin senin sahibindir . . . o da başka bir ev, değil mi? Ön merdivenlerde –kaçıncı kez? Anahtarı kilitte döndürecek ve o aptalları içeri sokacaktı. Koşun diye bağıracaktı mutlaka ve bir alarm çalacaktı.

Pearson elinde bir dergi sallayarak içeri giriyor. Burada bir imparator var, diyor dergiyi rulo yapıp Fender'e doğrultarak. Bir imparator ve bir insan kıçının üstünde -özür dilerim Isabella ama aynı kelimeyi kullanacağım: kıçının üstünde -oturduğu yerden imparatorluk elde edemez. Neyse, bu imparatorun sırrı *doğayla tam bir uyum içinde yaşamak*. Demek istediğim bu işte Fender. Bütün bu yıllar boyunca sana söylediğim buydu. İşte. Çat. Modaya uymak Fender, akışa uymak. Zaman değişiyor, sen

değişiyorsun. İş, para, insanlar –eğer onlar değişiyorsa Fender sen de değişirsin. İyi kaçarak. Kendini yumruklardan sakınarak. Görüyorsun ya bu kadar açık ve kolay. Bu kadar net. Bir imparator. Çat. Hayal et. Eskiden yaşamış. Gerçekten. Büyük bir dergi bu Fender. Büyük. Çat. O günlerde o kadar da ahmak değillerdi, öyle değil mi? Oku şunu. Çan sesi kadar berrak. Çat. Islık sesi kadar hoş. Çat. Hey, bir iğne kadar düzgün. Temiz. Çat. Ve ne okuduğunu unutma, tamam mı? Çatçatçatçatçatçat. . .

İnek bir papatya kümesinin ortasında yayılmış duruyordu. Ya da beyaz taç yapraklı ortası sarı ya da turuncu başka bir çiçek. Fender gülümsüyordu. Kâğıdın kenarı parmağını kesmişti. Hafiften parmağının sızısını duyuyordu şimdi ve omuzları ağrıyordu. Sonunda bir araya toplanmış olan bezelyeleri gördü.

Bunu neden yapıyorsun Glick? Yani o kâğıdı neden yırtıp duruyorsun? Glick dikkatle kâğıdı katlayıp kat yerini başparmağıyla ütülüyor. Bu kâğıt da bir mülkiyettir. İlgiyle gülümsüyor. Hayal gücünü kullanmalısın Fender. Ben enini boyunu, işte bilirsin ya, drenajı, her şeyi hesaba katarak bölümlere ayırıyorum, numaralandırıyorum. Köşeleri düzeltiyor. Toprak tertemiz bölümleniyor . . .

Bezelyeler. Bir etli börekte dokuzla on sekiz arası bezelye tanesi olur. On sekiz az gelir. Bezelyeleri sayardı ama et ve havuç dilimlerini saymazdı. Şimdi bunun sebebini düşünüyordu. Bezelyeler öyle yeşil ve belirgindi ki 'bizi say' diye bağırıyorlardı. Oysa yemeğin kalitesini belirleyen içindeki etti. Mektuptaki cümleleri otomatikman tekrarlamaya başladı. *Kesinlikle farkında olduğunuz üzere, yemeğin kalitesini belirleyen et olup* . . . Aptalca, içini görmeden alınan bir şey işte. Dikkatle lokmasını çiğnedi. *Kuşkusuz birinin saymakta zorlanacağı aklınıza bile gelmemiştir* . . . Pencerenin dışındaki dünya değişmişti. Karlar üzerine evlerden çizgi çizgi ışıklar yansıyordu. Tıpkı ağaçların dibinden akan köpek idrarı gibi. Tabii aşındırıcı değildi ve saydam ve hafif bir katman halin-

de karlar üzerine yayılıyordu ışık, şeffaf bir elbise gibi. *Börekteki et parçalarını bir süredir sayıyorum nitekim* -ne kadar süredir demeli? En büyük etkiyi yaratmak için? İnsanların korkularını yerli yerine koyacak her şey biraz zaman -belki yıllar- alır. *Dolayısıyla benim verilerim tamamlanmıştır ve vardığım sonuçlar aşağı yukarı* -evet, aşağı yukarı demek yerinde olur- *kesin sayılır.*

Fender iyice bıkmıştı kıştan. Sahip olduğu azıcık enerji de bitiyordu. Takım elbisesinin kumaşı dizlerine sürtüyordu. Cildi o kadar hassastı ki bu sürtme tehlikeli olabilirdi. Sefil iş. Su damlaları buz sarkıtlarının ucunda sallanıyordu. Fender herhalde hafif bir rüzgâr var diye düşündü. Bir bezelye tanesinin kabuğu kesici dişine yapışmıştı. Diliyle çıkarmaya çalıştı. Bir garanti olması gerekirdi ama paketin içini asla kontrol etmemişti. Ambalajını çöpe atmış mıydı acaba? Artık işe yaramazdı, dolayısıyla bu konuya ilgisi azalıyordu ama yine de mektubunun, doğru kişilerin eline geçtiği takdirde, sebep olabileceği şaşkınlığı hayal etmeye çalışıyordu. Maruz kalınabilecek riskler –Gıda ve İlaç İdaresi, Federal Ticaret Komisyonu. Bir an için bir memnuniyet duydu ve böreğin sosu ona yoğun ve zengin göründü. Fakat bu memnuniyet çabucak kayboldu ve o yine kendini evlerden biri gibi bomboş hissetti. Yol yol ışık ve gölge dalgalarının vurduğu rüzgârlı ve karlı manzaraya dalıp birinin . . . herhangi bir kişinin . . . içeri girmesini umarak . . . Sabahleyin yollarda buzlu kısımlar olacaktı ve sonra belediye kamyonları yollara kum ve tuz dökecekti. Böylece öğleden sonraya kadar her otomobil etrafa sulu kar sıçratacak, bunlar da tekerleklerin arkalarında kalın gri bloklar halinde birikip donacaktı, ta ki arabanın mekanizması bunları yola düşürene kadar.

Glick'in önünde birden duran Pearson karamsar bir ifadeyle şöyle diyor: Senin derdin ne biliyor musun Glick? Bir fikrin var mı bu konuda? Gerçek bir görüş, en ufak bir idrak sahibi misin? Pearson, Glick'in üzgün ve aşırı itaatkâr yüzünün ortaya çıkmasını bekliyor. Ardından kendisinin sonbahar şakası geliyor ki her

zaman acı verici olmuştur. Ufak yaprakları toplamakla çok vakit kaybediyorsun, diyor, kapıdan hızla çıkıp kendi ofisine giderek. Bir an sonra oradan -her zaman böyle olur- bağırıp gürlediği ve yine gürlediği duyuluyor. Fender çekmecesinin karışıklığına bakıyor, amaçsızca kâğıtları karıştırıyor, ataşları, iğneleri ve paket lastiklerini altüst ediyor. Bütün bunların bir zamanlar düzenli olduğunu, her birinin kendi yerinde durduğunu nadiren düşünüyor. Yalnız yaşamanın bir başka avantajı da, şunları pek söylememektir: Özür dilerim, beni rahatsız etme, bu böreğin içindeki bezelyeleri sayıyorum veya bu böreği hazırlayanlara bir mektup yazıyorum veya . . . Hayır, bu akşamlık bu kadarı yeterdi; kendi sesinden sıkılmıştı; esnemekten çeneleri yorulmuştu ve gözleri yaşlarla dolmuştu. Telefon aramaları bekleyecekti. Kar ışığı artık yumuşamış olsa da ışığın gözünü yaktığını düşündü. Gözlerine hafifçe bastırmak ve gözyaşlarını silmek için çatalını elinden bıraktı. Belli belirsiz bir perdeleri kapama isteği duydu fakat sandalyesinde doğrulurken dizi dizi buz sarkıtları parladı ve soluğu tutuldu. Fender sanki hareketinin nasıl bir ağrıya veya kan kaybına yol açacağını bilmeyen bir yaralı gibi bir an yerinde kalakaldı. Fakat oturma odasının ışığı gözlerini yakarken bakışlarını sarkıtlara dikmişti. Buzun berraklığı şaşırtıcıydı. Uçları iğne gibi sivriydi ve ana gövdeden bir elin parmakları gibi sıra sıra çıkmışlardı. Kar artık erimiyordu ve sarkıtlar kuru, sert ve parlaktı. Tepsisini kenara bırakıp ayağa kalktı. Herkesin gözü önünde olmak dikkat çekerdi. Ayrıca odanın yumuşacık bir ılıklığı olduğunu hissediyordu. Oda parlıyordu ama içeri giren ışık yavaşça soğuyor ve buzun soğukluğuna ekleniyordu. Perde tutacağını çekip perdeleri kapattı. Artık kimse içeriyi göremezdi. Gözden uzak bir köstebek gibi yaşamak daha iyiydi. Bir dergi karıştırmaya ve erkenden yatmaya karar verdi. Aslında yorgundu. Her zaman, hatta daha çocukken bile, uykuyu sevmişti.

2

Ertesi sabah buz sarkıtları hâlâ yerinde duruyordu. Her saçaktan buzlar sarkıyordu. Elektrik direklerinden ve ağaçların eğri dallarından salkım salkım sarkmışlardı. Trafik lambalarının karın erimiş olduğu yüzlerindeki sarkıtlar çok cılızdı ama yağmur oluğu ağızlarından kaslı kollar gibi uzamış ve oluklara dizi dizi yapışmışlardı. Hava yine açıktı, yine soğuk vardı ve kar çatılarda yoğundu. Hava iyiye gidiyor diye düşündü Fender, ağzından soluğunu vererek. Mesele ana gövdenin ne kadar ağırlığı çekebileceğiydi. Ya da bir gövdeleri var mıydı acaba? Yabani havuç köklerinin beyaz olduğunu hatırladı. Bir musluğun altında bir koni oluşmuştu. Aklına mağaralar geldi. Tabandan tavana. Damağa sıralı dişler gibi. Ve pek esinti yoktu. Sabah uyandığında kendi sarkıt dizisinin o geceyi çıkarıp çıkaramayacağını görme dürtüsü çok güçlüydü içinde. Bu ilgisine kendisi de şaştı ve duygularında bir yanlışlık, çocukça –evet çocukça- bir şey, bir aptallık olduğunu düşündü. Dahası doğru dürüst uyuyamamasından ve kendini aptal gibi hemen perdeleri çekmemek zorunda hissetmesinden buzları sorumlu tutuyordu. Bu dürtüye daha terliklerini bile giymeden, tuvaletteyken kapılmıştı. Giyinirken ve meyve suyunu içerken dürtü artmış, öyle ki hiçbir şeyden zevk almamaya başlamış ve buz sarkıtlarının emniyette olup olmadığı ve uzunluklarını tam olarak görüp göremeyeceği -tabii ara sıra, sanki bir bağlantı varmışçasına cebindeki listeyi ve yerine getirmediği tüm görevle-

ri, faturalar, mektuplar, gazeteler, telefon görüşmeleri, ufak tefek işler, geçici görevler (hey Tanrım, bir karı kocaya bir evi, bütün kış boş duran, köpek barınağı olmuş bir yeri, çenesi mors balığı çenesine benzeyen Ringley'in evini, gerçekten güzel olup artık berbat duruma gelmiş olan, o karanlık, soğuk evi gösterecekti ya; saat kaçtaydı o? On mu, on bir mi?) gibi sayısız şeyi hatırlaması hariç- tek düşüncesi haline gelmişti. Şu mağaralarda avlanan garip isimli şeyin adı neydi? Yeryüzünün deliklerinden solucan gibi sürünerek içeri girmek . . . neyle karşılaşılacağını kim bilir? Bir yerlere su damlar ve girintilerde beyaz örümcekler vardır -buna da macera diyorlar- dağlarda yakılan ateşler gibi değildi bu, en azından onun açısından, pırıl pırıl bir hava, uzaklara doğru devam eden eğimli arazi . . . Sonra gözleri kör edercesine parlayan karlarla kaplı yer Fender'in gözüne çarptı ve görebilmek için ayak parmaklarının ucunda yükseldi; insanın böyle bir şey için kendi kendisiyle mücadele etmesi aptalca, Ringley, üç tane bodrum kat var, yarasa yuvası . . . Randevu büyük olasılıkla bütün öğlen yemeği saatini alacaktı . . . Rakamlara göz atması gerekiyordu ama kimse öyle bir yer istemezken bunun ne yararı olacaktı? Bu çift, bu insanlar kimdi? Orayı istemeyeceklerdi – bir tuzak . . . Pearson'ın Clara'ya orayı satmasını söylemesi gerekirdi. Pearson hiç de akıllıca davranmamıştı. Bak Pearson, ben sihirbaz değilim ve bu yer değersiz, içi fare dolu, eh belki küçük farelerdir ama pisliklerini mutfak tezgâhlarına bırakıyorlar ki bu da hiç iyi değil . . . Sonrası Pearson'ın hayal gücünün dile gelişi: Fender! Ne sattığını düşün! bizim ürünümüz mutluluk! sen onlar adına rüya görmek istiyorsun! Fakat Fender bir çikolatalı gofret kâğıdının bir satışı nasıl mahvettiğini, rüyalarını nasıl berbat ettiğini hatırlıyordu . . . Şu telefon görüşmelerini artık yapması gerekiyordu; Pearson bunların hesabını sorardı ona. Ne yazık ki Bay Pearson hiçbir gelişme yok, demek zorunda kalacaktı, Glick dereotuna

bulanıp yeşil olmuş ağzıyla sırıtırken . . . Şerit metresini kullanabilirdi ve hâlâ oradaysalar, onları ölçebilirdi. Ne büyüklükte olduklarını ölçmek ilginç olacaktı.

Yaptığım başka bir şey de her zaman evin bir resmini, basit bir zemin planını çizmektir. Bunu yanınıza alın, derim, böylece unutmamış olursunuz; şunu da söyleyeyim ki müşteriler minnettar kalırlar. Her zaman yaptığım bir şey daha, her zaman . . . fakat Glick dinlemiyor, başka taraflara, yeni gelen, daha genç adama bakıyor. Keskin ifadeli gözleri bir şeye odaklanmış. Glick? Umarım bu işe dair bildiğim her şeyi bana Pearson'ın öğrettiğini düşünmüyorsundur. Çok isabetli bir tahmin olmazdı. Ben hep koruyacaklarını, düzelteceklerini, bazı köşelerini budayacaklarını -beşte bir oranında- düşünmeye çalışırım. Böylece sattığım dört şeyde paralarını güvenle harcadıklarına inanacaklardır. Bu güvene ihtiyaçları var ve bu bir sanat. Tam sekiz yıl sürdü. Pekâlâ . . . Ah . . . Glick? Bildiğiniz gibi kendime ait birkaç parça eşyayı topladım efendim. Pearson size her şeyi anlatamaz. Fakat Glick Pearson'ı da dinlemiyordu. Hatta Pearson doğrudan kendisine hitap ettiğinde bile . . . Glick ciddiyetle başını salladı ve çenesindeki kas seğirdi. Asla dinlemiyordu. Hatta Pearson esprisini patlatıp da Glick sorunlu dalkavuk suratını, onu yakalamaya çalışan bir balık gibi uzattığında paparayı yedi. Peki, mesela senin gibi yeni başlayan, bağlantıları yeni yeni öğrenip hisseden birini düşünelim. Ne yapabileceğini anlamak, birikmiş ilim denilen şeyi -ki bu da sanırım, aktarılan bilginin, uygarlığın tanımıdır değil mi?- bilmek isteyeceksin. Yılların getirdiği deneyim, büyüklerimizin, daha iyilerin deneyimi, ha Glick? Örneğin en boy ölçüleri. Lanet olasıca, çiçekleri kadar sağırdı. Fender onu kanatları altına almak istemişti. Ne kadar aptalcaydı bu. O dikenli bir çalıydı, bir pıtraktı. Ovvv –sivri dikenler, fakat kendi kendini hiçbir zaman çizmezdi, tabii zevk için değilse. Odaların boyutlarını, Glick, düşün. Hemen dilinin

ucunda hazır olmasını, bir çırpıda söylenmesini istersin –oturma odası: yediye dört buçuk; yatak odası: dörde üç; mutfak: üçe bir buçuk; banyo: ikiye bir metre vb. Yemek odası kare şeklinde, oldukça geniş, şık ve işe yarar: üç buçuğa üç buçuk. Söylediklerin profesyonellik koksun. Pürüzsüz. Şu kaplamayı görüyor musunuz? T&G marka, bire dört kızılağaçtan yapılmıştır, dostum, en iyisidir. Müşterilerin içinde endişe kurdu taşır, korku içindedirler. Onları kendinden emin görünerek besle. Onlar inanmak ister. Burası giyinme odası mı? Tam altı buçuk metre derinliği var. Zaten standart bu kadardır. Bunu söyleyebilirsin -standardı bu kadar- öyle olmasa bile . . . Ondan sonra hanımefendi o köşeye bilmemnesini koyup koyamayacağını öğrenmek isteyecektir. Hemen –sayılar, rakamlar! Boyutları makine gibi sıralarsın. İki yüz metre kare kullanım alanı. Burada bir ev satın alıyorsunuz Bayan Ramsay, dersin gülerek, metresine sadece dokuz yüz ödeyerek. Evet efendim, boyutlar. Müşteriyi inandırmak. Ne kadar ilgili olduğunu anlar onlar. İnan ki onlar yorulmuştur, kapana kısılmışlardır; endişeyle kıvranırlar; içlerinden inanmak isterler. Bu yüzden: tavan yüksekliği. Pencere genişliği. Burada bu evi iyi bilen, özelliklerini bir çırpıda söyleyebilen, piyasayı bilen ve içinde olan, güvenebileceğimiz biri var, diye düşünürler. Bu işe yarar Glick. Çok etkilidir. Dene bak. Bir kere denersen inanacaksın. Onları kesin rakamlarla beslersin ve şaşırtırsın. Şu boruya bakın Bayan Ramsay, tam iki metre uzunlukta. Bu tür şeylerin -suyun boruda kaç metre gittiğinin- ne kadar önemli olduğunu biliyorsun. Bu onları hayrete düşürür Glick. Evet efendim, kulaklarını sonuna dek açmalarını sağlar.

Fakat Glick dinlemiyordu . . . fıçısının içinde, okyanusun dalgalarıyla salınıyor, güneşleniyordu.

Fender kendine karşı zafer kazanıp dışarı bakmamayı başarmıştı. Arabasının motoru ısınırken, artık buz sarkıtlarının tadını

çıkarabiliyordu. Belki de sarkıtların sadece birer sarkıt olduğu yönündeki her zaman mevcut ve baskın olan hissi bozan şeyin bu kendinden emin olma hali olduğunu düşündü; yine de kendi sarkıtlarının komşularınınkinden daha uzun -her açıdan daha görkemli- olduğunu ister istemez fark etti . . . üstelik hava olduğundan kesinlikle büyümeye devam edecekler, belki gün sonunda iki misli boyuta ulaşacaklardı. Bu tamamen sarkıt tabanlarının ne kadar ağırlık çekebileceğiyle ilgili bir meseleydi. En son ne zaman buz sarkıtlarıyla ilgilendiğini -herhalde çocukluğunda bir zamandı- hatırlamaya çalıştı ama belleği ona yardımcı olmadı; hiçbir şey hatırlayamadı. Kuşkusuz bir yerlerde çocukluğunun geçtiği bir ev olmalıydı ama nerede olduğunu unutmuştu. Şimdi bile hayatı hızlı geçiyordu ve hemen ırmaktaki dal parçası gibi hızla gözden uzaklaşıyordu. O kadar unutmuştu ki, bir keresinde bir partide bir oyun gereği kendisine özgeçmişi sorulduğunda, hayat hikâyesini anlatamayacağını çünkü hiç hatırlamadığını söylemek zorunda kalmıştı. Bu itiraf üzerine herkes şiddetle gülmüş, onu aynı zamanda hem utanca ve hem de neşeye boğmuşlardı. Fakat şaka yapmıyordu, söylediği doğruydu; doğruluğunu kendisi sadece o söylediği an kabul etmiş olsa ve bu düşünce onu bir parça korkutmuş olsa bile, yine de her şey (parti, istemeden yaptığı bu nükte, yarattığı küçük şaşkınlık, bunun verdiği endişe ve yavaşça silinen hayatı) gibi sonunda bunu da unutmuştu. Eskiden buz sarkıtları karşısında, zaman zaman sivriltilmiş kurşun kalemler karşısında duyduğuyla aynı korkuyu -birinin gözünü çıkaracağı korkusu- duyduğunu hatırlıyordu. Şimdiyse baktığında gururlanıyor, bir rahatsızlık hissetmiyordu. Şerit metrenin soğukluğunu bacağının üst kısmında hissettiğinde yine kendine karşı bir zafer kazanmış oluyordu. O sırada oradan geçip de onu görenler -belki Pearson- ne düşüneceklerdi? Keşke bu sarkıtlar iç tarafta olsaydı da kimse görmeden ölçebilseydi ve istediği gibi inceleyebilseydi.

Fakat ya bir sarkıt kırılırsa . . . Bu düşünce onu korkutuyordu. Aslında -ey yüce Tanrım- şuraya bakın, diye haykırdı, arabasına dalarak, haksızsın Fender, eski dostum, bu günlerden birinde, seni buradan götürecekler . . . Otopark girişindeki karları açarak hızla geri geri ilerledi.

Glick bir korsan gibi dişleri arasında bir tükenmez kalem tutuyordu. Yeşil bir kalemdi bu ve Fender'e hıyar turşusunu hatırlatıyordu. Glick kapkaranlık ve her yanı pusuya yatmış eşyalarla dolu bir ofiste yolu bulmaya çalışan Fender'e bir an başını sallayarak selam verdi. Dışarıda ne güzel bir hava var, dedi. Sesi bir peruk kadar sahteydi. Bu da onu hem şaşırttı hem de kızdırdı. Çünkü bu çok sıradan bir laftı ve gerçekten de başka bir şeyi kastetmemişti. Daktilo bir harfi -muhtemelen x- tekrar tekrar yazıyordu. Glick bir daha başını salladı ve gürültüyle tükürüğünü yuttu. Fender ise gözleri temizlensin diye hızlı hızlı gözlerini kırptı. Müstakbel müşteriler. Onlar yüzünden aklına pis şeyler gelmişti. Eşek şakalarını, kurnazlıkları, burun karıştırmayı, arkadaşları öldürmeyi aklına onlar getirmişti. Paltosunu zar zor çıkardıktan sonra adamın öfkeli olduğunu gördü ve sabırla atkısını paltonun kolunun içine soktu. Glick'in çiçekleri arkasında hayaletler gibi hışırdıyordu. Palto askısı sallanıp tıngırdadı. Daktilo tıkırtıları devam ediyordu. Isabelle . . . Ah, Isabelle –fakat ne yazık ki . . .

Masasına geçip çekmecelerini açtı. Glick ona selam veriyordu, değil mi? Bir çiçekle. Bunlar yeni, dedi Glick, konuşmak için ağzındaki salatalık turşusunu çıkarıp. Yeni mi? Nasıl yeni, diye merak etti Fender. Onları bu sabah getirdim, değişiklik olsun diye, dedi Glick. Zaten zamanı gelmişti, ötekiler tozlanmıştı. Fender düşüncelere daldı. Bu belki de bir şakaydı. Düşüncelerini seslendirdiğinin farkına vardı. Fakat . . . yani demek istiyorum ki . . . neden, dedi sonunda, neden bu . . . şey, bu eskimiş, ölmüş çiçekler? *Kurutulmuş*, onlar *kurutulmuş* çiçek, dedi Glick.

Bu benim hobim, kuru çiçekler daha rahat oluyor –*Helichrysum, Helichrysum monstrosum;* sonra *Statice* var, deniz lavantası, *Statice sinuata;* ve elbette Bahar Yıldızı, *Gypsophila; Xeranthemum; Rhodanthe,* Pembe Papatya . . . Glick neden bunları saymaya devam ediyordu? Bir yıldan uzun zamandır bu ofiste çalışıyordu ve hiçbir zaman bu garip ilgisini anlatma fırsatı olmamış ya da bundan bahsetme ihtiyacı duymamıştı. Fender başını dirseğiyle sıkıştırdı ve uzun havuçlar şeklinde büyüyen buz sarkıtlarını düşündü. Ah evet, dikkatli olmaları gerekiyordu . . . Yavaştan ofisin icabına bakılıyordu. Glick'in bir gazete üzerinde bir yaprak yığını ve başka kuru şeyleri vardı. Çiçek saplarını vazoya koyuyor, sonra kafalarını çekip koparıyordu. Otlar, diyordu. Pampa otları her yerde büyür. Üç ila altı metre arasında boyları vardır. Otlar, dedi Fender şaşkın şaşkın. Tavşankuyruğu otu ve tilkikuyruğu otu yani *Setaria italica.* Zembil otu yani *Briza maxima.* Fender'in öfkesi birden alevlendi. Eğilip çekmecesini karıştırmaya başladı. Şu dangalak, diye düşündü, tıpkı onun gibi -üç ila altı metreymiş, yalancı- nasıl karşılaştırabildiğini düşün bir . . . Bu sabah çok sayıda buz sarkıtı gördüm, dedi dili uyuşmuş gibi. Bu anlaşılmaz dilden nefret ediyordu. Glick biraz geride ayakta duruyordu. Başını iki yana sallıyor, anlamsızca göz kırpıyordu. Her yerde var, dedi. Her yerde mi? Evet, sanırım öyle. Her yerde var mı, ha? Otlar gibi her yerde, dedi Glick. Arabadan attığım demeti görmeliydin. Eminim öyledir, dedi Fender zar zor konuşarak. Kafası şişmişti. Sen aklıma geldiğinde Glick, diye içinden geçirdi Fender, aklıma hıyar turşusu geliyor! Sen hiç, bir buz sarkıtına dikkatle baktın mı Glick? Elbette, dedi Glick gerinerek, baktım elbette, neden? Fakat Glick dinlemediğine göre Fender buna cevap verme gereği duymadı. Kendi içine, yüreğine çekildi, sıcaklık tehdit edici boyuttaydı, daktilonun tık tık sesi duyuluyordu; buz sarkıtları konusundaki endişeyi midesinde hissetti, midesinden

bir bulut geçer gibi... Ateşim var galiba, diye düşündü Fender. Bu teşhisi doğrulamak ister gibi titredi. Demek Glick'in bir hobisi varmış. Düşün bunu. Ringley'nin eviyle ilgili rakamlar neredeydi peki? Bir hobi. Düşün bir. Hayır, zihni durmuş gibi, böyle bir şeyi hayal bile edemiyordu. Şu renkli kart neredeydi acaba? Bu tür rakamları hep renkli karta yazardı. Glick parlak yüzeyli masasından gazeteyi kaldırıp katlıyordu. Belki de onun altında kalmıştı. Bir yere koymuş olmalı ama nereye? . . . Ah yine öfkelenmişti. Glick'e azarlamak niyetiyle öfkeyle baktı. Vay canına, bu sabah lacivert takım elbise giymişti. Masa parlatılmış. Sıkıca bağlanmış koyu renkli kravat metalik ipliklerle parlatılmış. Sebep neydi acaba? Ya bu dikkatle toplanmış kuru otlar? Kurutulmuş ya da ölü ne fark ediyordu? Üzüm ya da erik kurutur gibi güneşin altında suları çektirilmiş. Acaba o dil Latince miydi? Elbette Latinceydi. Ooo. Mumyalama. O çiftin adını bir yere not etmişti –yapmıştı bunu biliyordu. Bu kendisine yapılmış bir saldırıydı, bütünüyle, hepsi . . . Pearson artık gelmek üzereydi herhalde. Ah, bak *şimdi* Glick meşguldu. Vızz-vızz-vızz. Eh Pearson gelmek üzereydi. Ortalığı kasıp kavurarak. Korkarım bu rakamlarla işimiz iş Bay Pearson. İşimiz zor. Şimdi de onun buz sarkıtları galiba kendi kendilerine dikkatle büyüyorlar. Eğer zamanı olsaymış öğlen yemeği saatinde uğrarmış, işleri ne yapıyorlar diye bakmaya. Saman çiçekleri mi demişti o? A-aaa. Tamamen doğanın yarattığı şekilde, mükemmel kurutulmuş. Damlalar uçta toplanır, sonra düşerler. Elbette buz sarkıtları da her yerde olur. Aksini kim söylerdi? Her yerde iklim bir, koşullar aynı, sonuçlar benzer (Burada Fender derin bir soluk koyuverdi) çok doğal benim eski dostum, arkadaşım ne yol ama gerçekten ne yol ama sen de giriş bir kenarından. Sen aklıma geldiğinde Glick . . . *monstrosum* muydu o? Öyle mi demişti Glick? Evet,

güzel bir tınısı var. Gösteriş. Sahtelik. Fakat amma da utanç verici. Öyle kırılganlar ki. Ne utanç ama.

Pearson gelmedi. Her zamanki alışkanlığının aksine, hiç ortada görünmediği gibi onlara bir bilgi de iletmedi. Telefon susuyordu. Bir süre sonra daktilo da sessizleşti. Fender uzun bir süre hareketsiz ve sessiz, bir çeşit trans halinde oturdu. Gazeteler önüne saçılmıştı ve Fender bazıları pembe, bazıları krem rengi, kimisi sarı ama çoğu beyaz gazetelerin süslü sayfalarına bakıyordu. Parmakları arasından bir kurşun kalem küçük bir dal parçası gibi sarkıyordu; içinde bir sıcaklık ve yanı sıra endişe gidip geliyor, kaşlarını çatmasına ve dudaklarını büzmesine sebep oluyordu. Fakat ofisin kapısını açıp kalbi yavaşlamaya ve rahatlamaya başladığında içinde patlayan fırtına hissi geçiyordu. Bundan sonra bakışları da normalleşiyordu. Floresan lambaların hımm hımm seslerini duyuyordu. Bir şey (takı filan mı) tık etmişti. Glick'in vazosunun hayali mum içinde duruyordu. Nihayet konuşabilen –fakat fazla yüksek sesle- Fender şöyle dedi: Pearson nerede bu sabah? Sorun ne? Hasta mı? Glick masasının arkasındaki sandalyesini hareket ettirerek etrafta neşeyle, hızla dolanıyordu. Güzel, öyle değil mi? Fender gülümsemeye çalıştı. İyi bir arkadaş olacaktı. Fakat ofis, her nedense bu sabah hiç güvenli değildi; yani insana güven vermiyordu; Fender kendini hiç rahat hissetmiyordu. Her şeyden önce, sanki derisinin içinde büzülmüş gibiydi. Bedeniniz sizin sahibinizdir. O da bir çeşit ev değil midir? Fender ihtiyatla ilerleyerek, gözlerinin kenarından bedeninin dışına çıktı: tıpa içinde bir bayan mendili, bir dizi ataş, parlak bir dolmakalem gövdesi, telefon kablosunun halkası, karmakarışık ters kıvrılmış broşürler . . . yanlış, yanlış, yanlış, her şey yanlış . . . bir sıra altın sarısı kurşun kalem hizalanmış, sonra Glick: Mavimsi cildi, hafifçe dönüşü, gülümseyişi, elleriyle kaburgalarını kaldırırmış gibi yapması, gürültüyle içine havayı

çekişi hoş değil mi? Yanları vuruk, donuk yeşil dolaplar, beton zeminde gizliden koyu renkli mobilya tekerleği izleri, paslanmaz borulu sandalye, öte yandan pencereye boydan boya siyah renkli Gotik harflerle şirketin adı yazılmış ve dışarıda pırıl pırıl bir güneşin ışınları sokağı yansımalarla doldurmuş.

Şu beyaz şey ne? Bu mu? Bu dürüstlük. *Ne*, diye sordu Fender, yine kızmaya başlıyordu. Ona dürüstlük denir Fen . . . Yani *Lunaria annua.* Glick neşeyle gülünce Fender'in hoşnutsuzluğu arttı. Ayrıca para çiçeği de denir. Şu da kadife çiçeği, *Gomphrena.* Glick biraz eğilip pırıl pırıl ayakkabılarını havaya kaldırdı. Glick, şey, nasıl . . . onları nasıl yapıyorsun, yani o kadar kurutabiliyorsun? Sesi garip ve uzaktı, mekanikti, sanki bir hoparlörden geliyormuş gibiydi. Ofis yavaşça uzaklaşıyordu, dolmakalem, kurşun kalemler, gazete; telefon yavaşça uzaklaşıyordu, delgeç, tel zımba; ve Glick, Fender'siz şarkısına devam ediyordu. Belki Pearson'ın birine sözü vardı, dedi Glick –işte şimdi heykelin üstündeki örtü açılmıştı; belki de gazete alacak tek kuruşu yoktu, beş parasız kalmıştı sonunda, cepleri sadece kırıntı doluydu veya belki bir bina satmıştı da tepenin yamacından kayar gibi sevinç içinde kendini kaybetmişti. Glick parmaklarını, helezon gibi döndüre döndüre uçuruyordu. Bütün bunları Isabelle için yapıyordu ve Fender buna katlanamıyordu. Nerede kalmıştı şu Pearson? Fırın . . . Acaba onları bir şekilde fırında mı kurutuyorsun? diye sordu Fender. Fakat Glick bütün ruhuyla gülümseyerek, kendini Isabelle'e sunmakla meşguldü. Fender buna katlanamıyordu. Hayır, Izzy –hayır, dedi Glick, şu anda gayet açıkça görüyorum– onu tamamen gördüm şimdi. Parmaklarının arasından bakıyordu. Bir anda -Tanrım!- neredeyse bir tur otobüsü rehberi oluverecekti. Onları üzüm kurutur gibi mi kurutuyorsun? Glick trafik polisi gibi iki elini açıp öne doğru uzattı. Bunu partilerde görmüştü; burada haberler böyle öğrenilir -kesinlikle

eminim- başka türlü değil, gerçekten. Kurutulmuş erik? Erik kurutmak gibi mi? Partiler! Isabelle kıkırdıyordu. Kızın elbiselerini, aralarındaki elle tutulur somutluktaki bağlantı hattına assanız asardınız. Keh-keh-keh şekerim. Her türlü şeyi kurutuyorlar artık: Meyve, süt, bezelye, fasulye, yumurta bile, patates bile mümkündü. Bunu ya partilerde ya da finans haberleri sayfasında öğrenmişti. Finans sayfasında tatlım, diyor Isabelle. Bu kız nasıl bilebilirdi ki bunu? Fender kendi kendine yüksek sesle konuştuğunu fark etti. Hepsinin yüzünde bir şaşkınlık belirdi. Bir cevap bulmaya kararlıydı; onların önünü kesmeliydi; yaptıkları düete veya zirve yapan neşelerine daha fazla dayanamayacaktı bugün. *Tazeyken kes, gevşek demetler yap, baş aşağı, serin ve kuru bir yere as. Hafif bir rüzgâr varsa daha iyi olur* . . . Glick o kadar ani bir cevap vermişti ki işte fırsat elinden kaçmıştı. Gazetedeki bant karikatürlerde, dedi Glick, solo konserine başlayarak, Pearson mavi tükenmezle balonlara yazarken, orada okumuştu, bir köpek söylemişti bunu. Isabelle hışımla yerinden fırladı. Bir kum hareketi sesi ve bir kağıt hışırtısı duyuldu. Fender gözlerini kapadı. Buna dayanamayacaktı. Mutlaka finans sayfasıdır, dedi kız ama Glick devam etti, sandalyesini hareket ettirerek, parmak sallayarak, zıplayarak, başını sallayarak, yüzünü şekilden şekle sokarak...

Pierce 1711 adresindeki binanın ve parselin sahibi; Chauncey 477 adresindeki eskiden bir ailenin oturduğu şimdi ise bölünmüş olan ve arka sokağa kadar uzanan dubleksin sahibi . . .

Fender neşelerinin biteceği anı bekleyerek çaktırmadan onları dikizliyordu: Glick'in yumrukları kaplumbağa gibi dizlerine doğru yavaşça ilerliyordu. Başparmak kaplumbağanın başı . . .

. . . Kuzey Erie Caddesi 605 no.daki ve Scott 223'teki parsellerin her ikisi de boş, tabii boş konserve kutuları, küller ve otlar sayılmazsa . . .

Ne kadar da üzücü bir hikâye, şekerim, dedi Isabelle, ne kadar acıklı bir hikâye . . .

. . . Billswool Meydanı'na doğru çok kullanılmış bir yol . . .

Onu biliyorum.

Öyle mi hayatım? Peki . . . Güney Main 98 no.daki Central Station'a ve otobüse yakın, kasvetli, kiralık ofis . . .

Belki, diye düşündü Fender, çığlık atsa, sinir krizi geçirse, öfkeden köpürse iyi olacaktı. Bir porsiyon etli börekte ortalama kaç bezelye ve ne kadar et vardır Glick? Bunu sorabilirdi.

. . . pis bir çalışma odası . . .

Evet gerçekten, diyor Isabelle.

. . . fare istilasına uğramış . . .

Bilmez miyiz, diyor Isabelle.

. . . lanet olası mezar gibi . . .

Ah evet Leo, diye heyecanla bağırıyor Isabelle.

. . . fakat kullanışlı . . .

Çok kullanışlı, diyor Isabelle.

. . . otobüse . . .

Otobüse, evet, diyor Isabelle.

. . . ve trene . . .

Tam da dediğin gibi trene, diyor Isabelle.

Sara krizi nedir ki, diye düşündü Fender, havanın gücüyle mücadeleden başka.

. . . Sınırsız mülkiyet hakkı, Leo Glick ve Charlie Fender'in uhdesinde . . .

Tabii ben de, ah, diyor Isabelle.

. . . vadesi dolmuş garanti senetlerinin, piyasa çöküşü halinde fiyatın belirleyicisi, cezai tahliye senetlerinin hamili. . .

Hmmm . . .

. . . ipotek koyucu . . .

Kaç bezelye olduğunu sorabilirdi. Haydi Glick, tahmin et.

. . .tenis kortları, gazoz otomatları, otoparklar, refüjler, sirk çadırları, kedi yuvaları . . .

Sahi miii, hiç bilmiyordum, diyor Isabelle.

. . . ek opsiyonların sorumlusu . . .

Fender yemeğin sosunda ve buharında kalmayı tercih etmişti.

. . . yangın çıkışları, yemek servis asansörleri, kirli çamaşır atma bacaları, posta kutuları, asansörler . . .

Tahmin et, kaç bezelye var? Ben senin gibi çevreci değilim Glick, gözle görülür ölçüde farklı, dişliler arasına sıkışmış biri değilim, ortada ezilmiş veya ısırılmış değilim . . .

. . . lazımlıklar ve alaturka tuvaletler . . .

Leo, *açıkçası*, diyor Isabelle.

Fender nüfus sayımında kendisinin atlandığını hatırladı. Kendini göstermesi gerekiyordu. Ne kadar da üzülmüştü buna.

. . . ayrıca Londra gibi kırsal kesimde gecekondu semtlerinin, şehirde çiftliğin olmadığı yerlerde ev sahibi . . .

Fender -zarif mor karttaki- rakamları yoklamaya başladı ve Pearson belki gelirdi; lütfen gelsin, Tanrım.

. . . dönüm dönüm fundalık, erozyona uğramış sel yatakları, batak topraklar, nehir adaları . . .

Bak Glick, Tanrım, dur, bırak, bitir –kes artık!

. . . bir zamanlar . . .

Hayatım, diye bağırıyor Isabelle.

. . . bir zamanlar, diyorum hâlâ zaman zaman lamba fitili ve fotoğraf kabini ticareti . . .

Tamam, tamam, tamam, tamam, bunu tekrar değerlendirelim . . .

. . . Florida'daki tuz bataklıkları, Kanada'daki çamlık arktik bölgeler, Arizona ve New Mexico'daki kumluk arazi ve kayalık kıyılar . . .

Tam-mam . . .

. . . Kentucky'de: mağaralar; Montana'da: akarsu aşındırmasından kurtulmuş tepecikler; bütün ülkede –uygun ataç; kiralama, finansal kiralama, imtiyaz beratı, satış: Idaho'da büyükbaş hayvan çiftlikleri filan örneğin (affedersin, Isabelle) . . .

Affedildin, tatlım.

Ölene kadar bekle, göreceksin. Saygı duydukları, fiziki şeylerdir sadece –gayet normal.

. . . evet efendim, Pearson Şirketi ve sahibi Pearson birlikte, tamamen temizlenir, biter; patlar, yok olur, gümm . . .

O kadar tatlı söylüyorsun ki, tıpkı bir ardıçkuşu gibi, diyor Isabelle.

Çoğu beden onları kiralayan ruhlardan daha kalıcıdır, bunu biliyor muydun? Bir yerde okumuştum bunu. Doğru bir şey.

. . . evet, bu Pearson şirketi topluma muhteşem hizmetler verdiği yıllardan sonra tamamen batacak (affedersin Isabelle ama cavlağı çekecek!).

Bunu dert etme sen tatlım, sen uzakta olacaksın.

Biliyorsun ki Fender, bir kişi oturma odasını ucuza alabilir. Bu üzerinde düşünülecek bir şeydir. Tastamam öyle. Seni gidi dümbük.

. . . Pearson, varlıklarıyla ilgili borçlarının vadesi geçmiş . . .

Ah Leo –iyi bir şey bu, *her zaman* iyi bir şeydir, diyor Isabelle.

. . . acı, utanç ve umutsuzluk içinde, ağzının tadı kaçmış, büyük bir öfkeye kapılmış, düşmüş; fakat kendi mason locasının kılıcı üstüne değil . . .

Değil, diye hayretle tekrar ediyor Isabelle.

. . . münasebetsiz bir buz sarkıtı grubu üstüne . . .

Nee, diye haykırıyor Isabelle.

. . . böylece bir delikten başlayıp eridiğinde, herkes şeyi merak edecek –tıpkı gizemli hikâyeler ve resimlerdeki gibi-

Oooo, diyor Isabelle.

. . . hayatındaki kapağı nasıl açtığını ve mesleğinin kapağını nasıl kapadığını . . .

Sessiz ol tatlım –bırak da ben . . . şey dediğim gibi bir delikten başlayıp eridiğinde, herkes hayatının havasını nasıl söndürdüğünü ve aynı zamanda daha öncesinde kendini nasıl havayla şişirdiğini merak edecek.

Leo, sen muhteşemsin, yani gerçekten muhteşemsin.

Evet, sen akıllı adamlardansın Glick, biliyor musun? Akıllı adamlardansın.

3

Fender yavaşça yaklaşırken, onlar da arabalarından inip kaldırımda onu beklediler. Kadın inanılmaz ölçüde minyon ve kat kat sarınıp sarmalanmış gibi görünüyordu. Fender iyice yakına geldiğinde bunun doğru olduğunu gördü. Kadının şapkası kürk kaplıydı ve maun rengi lekeleri olan kürk bir paltosu vardı. Lastik çizmelerinin üst kenarı benzer renkteki kürk parçalarından bir şeritle çevrilmişti. Ellerini paltosuyla hemen hemen aynı kürkten bir manşon koruyordu. Tam ortada manşonuyla, vitrin mankeni ya da fotoğraf figürü gibi, ayakta çok ciddi bir edayla bekliyordu. Fender'in düşündüğünden de ufak tefekti: Paltosunun kürkü uzun ve kabaydı, yakası çenesine dayanmıştı, çizmelerinin topukları ince ve yüksekti. Adam bir şeyler söyledi. Fender ona neşeyle selam verdi; nemli ağız, kolun hareketi ve kavrayışı, gözün kenarındaki kırışıklık, eğilerek selam verişi –hepsi hepsi, bu işe büyü olduğunu düşünmekten hoşlandığı bir şeyler katıyorlardı, satıcı Ringley bile olsa, bunu Pearson'a borçluydu ve bu sabahtan sonra ona bağlılığını derinden, belki her zamankinden daha derinden hissetmeye başlamıştı. Bu borcu da büyük bir minnetle kabul etmişti çünkü Pearson çok daha fazla şey . . . Glick'ten ve onunla sürekli olarak alay eden tüm ötekilerden çok daha iyiydi. Kesinlikle daha iyiydi. Güzel bir şeye inanıyordu. Satışların hâlâ çok kötü gittiği doğru olsa bile, satışları önemsizleştirecek kadar çok hareket gücü vardı onun . . . Fender kendisine göz kırpan

kadına gülümsedi. Kadının şiş gözleri ve burun deliklerinin altındaki kısımdaki derisi soyulmuş burnu, iriliği ve sivriliğiyle Fender'i şaşırttı. Ne olursa olsun fark etmez, diye düşünüp başka yöne döndü. Herhalde kadın nezle filan, anlayacağız bakalım, dedi içinden. Fender insanları Pearson'dan nefret ettikleri için suçlayamazdı. Pearson *zorbaydı*. Fender onun öfkesi ve hakaretlerine yeterince sık maruz kalmıştı; tafrasını bol bol işitmiş, meydan okumalarını savuşturmakta ise başarısız olmuştu. Cebinden ansızın çıkardığı bir kurşunkalemle Fender kar üzerine rakamlar yazdı. Biraz renk gerekiyordu kuşkusuz ama iyice derin yazmıştı. Şu eski güzel evler . . . Bu günlerde yer -iyi yaşamak için yeterli büyüklükte yer- satın almanın başka yolu yoktu. Doğru, Pearson satışta kötüydü, palavracıydı, evet yalan da söylüyordu, zorbanın tekiydi. Anlamsız bir kendini beğenmişliği olan, iflah olmaz bir dedikoducuydu. Fakat geçtiği caddenin bütün geleceğini bir Çingene falcı gibi okuyabiliyordu. *Bedeniniz sizin sahibinizdir; o da bir evdir, değil mi?* İçlerindeki eski ruhlar, Pearson'ın geldiğini pencereden görüp, çaresizlik içinde kalakalan, merdivenleri bile tırmanmaktan aciz yaşlı dul kadınlara benzeyen eski ruhlar. . . Rutubet olmasa bodrumda mumyalanabilirlerdi. Fender kadına ters ters baktı ama kürkle sarmalanmış bir hayvana benzeyen kadın onu umursamıyor gibiydi. Fender karları kürenmemiş bahçe yolundan yürümeye devam ederken, centilmenlik yapıp ayağıyla geniş yaylar çizerek karları temizleyip yol açıyordu. Merdivenleri çıkarken hafif bir esinti oldu ve güneş öylesine parladı ki kar ışıkla aydınlanıp iyice meydana çıktı. Evin yüksek saçaklarından, bükülüp garip şekiller almış, inanılmaz uzunlukta buzlar sarkıyordu; verandanın dört bir tarafında daha küçük sarkıtlar oluşmuştu. Elbette bir yerin güzelliğini bozuyorlar, dedi. Anahtar hâlâ cebindeydi. Emm-lakk. Güzel kelime. Kapıyı açmak için küçük bir hamle yaptı.

Yaptığım bir başka şey de, her zaman yanımda bir palto askısı bulundurmaktır.

Burası antre. Bizler içeri giren hastalık mikroplarıyız. Biz üç hastalık mikrobuyuz. Kendi aramızda farklılıklarımız var: bu yaşlı ve büyük bedende baskın hastalık hangimiz olacağız? Manşon mu, manşonun sahibi mi, yoksa ben mi? Tavanın köşeleri son gördüğümden beri daha da yükselmiş. Merdivenin ihtişamına dikkatinizi çekerim. Kıvrılarak yükseliyor zira. Kıvrımında ihtişam var. Sütun Korint tarzı. Şu tornayla yapılmış süslemelere bakın. Eğer Pearson'ın sokaklar ve evlerle, her çeşit bina ve araziyle ilgili öngörüsü varsa ve onların geleceğini sıvadan boya ve çatı malzemesine kadar okuyorsa . . . bunu bir çalışan adına, bir insan yüzü veya mesela bir dirsek -Fender kendi dirseğinin kötü durumda olduğunu hatırladı- için de yapamaz mı mesela? Burası pencere içi sekisi. Artık böyle şeyler pek bulunmuyor. Fender bütün ağırlığını vererek sekiye oturdu. Elbette insan bunun adını gazetelerde pek sık görmez. Çocuklar pencere içindeki oturma yerlerini severler. Oturma yerleri çıkıntı yapıyor. Kapaklar –bakın. Altta kocaman dolap var. Fakat paltosunun içine gömülü Fender oturduğu yerden kıpırdamadı. Pearson'ın kont gibi içeri girip Fender'in telefonu ve çöp sepetine baktığı birçok sabah, Fender'in onun yüzünde gördüğü, böyle bir yargıdan farklı mıydı? Sana yardım edecek kimse yok Fender, senin bir geçmişin yok, hatırlarsan. Sisteme bağlan. Ev o kadar boş ve sessizdi ki soluk alışlarını bile duyabiliyordu Fender ve üçünün solukları sanki hayaletlere kiralanmış gibi boyunlarından kollarına doğru yayılıyordu. Zatürree zehri en ağır zehirdir. Kadının kürklerinde ormandaki sis gibi bir açılma... Yani şirket iflas edecekti; belki iflas etmişti bile; zira en son ne zaman bir şey satmıştı ki? Ve işte şu mors balığı-çeneli Ringley. Bu iş onun sorumluluğuydu. Yorgun argın doğruldu. Boyutlar! Kollarını uzattı. Bir büyü gibi,

şerit metre kapının kanat açıklığını ölçtü. Gergin metal alet, sürece ustaca hükmediyordu.

İşte burası oturma odası. Pencerelerin yüksekliğine bakın. Güneşlikleri açtı ve gün ışığı kürklü kadını ürküterek içeri doldu. Fender kadının saçlarının uçlarında kırıklar olduğunu ve gelişigüzel tarandığını yeni fark ediyordu. Zemin kaplaması güzel. Ayağını şiddetle yere vurunca ayakkabısındaki karlar döküldü. Bir fare duvardan tırmansa veya çatı katından bir eşek arısı çıksa bu kadın ne yapardı acaba? Derisinin içinde yok mu olurdu? Kurşun kalemini radyatör üzerinden geçirdi: ra-ta-ta. Hiçbir şey buharı engelleyemez. Duvar kağıdına saygıyla parmağını değdirdi. Zambak şeklinde arma, dedi. Kadın buna miyavlayarak karşılık vermedi ama kocasına dokunmak üzere bir adım attı. Kraliyet arması, dedi ve duvara orta parmağını kıvırıp tak tak vurdu. Doğruydu: Patron çok satış yapmıyordu; kendini beğenmiş bir yalancıydı. Müşterilerini aldatıyor, ekseriya vergi kaçırıyor, belgelerde sahtecilik yapıyor, Isabelle'in karşısında bir aptal gibi, bir çocuk gibi davranıyordu. Aceleleri mi vardı? Tanrı aşkına, ne istiyorlardı? Ne bekliyorlardı? Ev sahibinin istediği, düşünülürse, çok ayıp, dedi adam boynunu kıvırarak. Utanç verici. Romantik miydi? Sepetin dibindeki kedi miydi? Burada avizelerin ışıl ışıl yandığı, alt katta ev sahibinin sabahlığıyla dolaştığı o güzel günleri hatırlıyor musunuz, hanımefendi, beyefendi? Tüm sürme kapıların açıldığı ve Ringleylerin dans ettiği günleri?

Burası oturma odası olarak kullanılırdı. Bu odada pazar günleri eğitici kitaplar okur, hafta içi piyano çalışırlardı ama burası bir aile (hobi, kâğıt oyunları, TV, oyuncak oynama) odası olarak kullanılabilirdi. Yırtık stor perdeye, parçalanmış ağaca bakılırsa ele avuca sığmaz çocuklarmış. Kollarını kaldırarak yavaşça döndü. Harika değil mi? Çocuklar için ne güzel bir yer! Sol el manşondan çıktı ve yanındaki yol arkadaşı erkek tarafından kolundan

yakalandı. Birden verandadan tuhaf ayak sesleri geldi. Fender ön camdaki stor perdeyi kaldırdı ve ona dönüp dik dik bakan küçük çocuğu gördü; çocuğun kucağında özenle kucakladığı bebek kadar büyük bir buz sarkıtı vardı. Tanrım, cürete bak! dedi soluk soluğa Fender, kapıya doğru koşarken. Fender verandaya fırladığında, çocuk kar altında durmuş merakla eve bakıyordu. Buneyahu, buneyahu diye bağırdı sıvışmaya çalışan çocuğa. Bu sarkıtlar, çocuk, bilmen gerekir ki bu eve ait! Bu evin bir parçası onlar! Fender onu takip etmeye başladı ama garajların arkasında hemen izini kaybetti. Çocuk hızlı gidiyordu ve Fender derin karda, kaygan bahçe terasları ve bahçe yolunda yürüyemiyordu; hatta iki kere düştü. En kötüsü de hırsız ödülünü sımsıkı kavramıştı. Fender soluk soluğa, paltosunu ve pantolonunu silkeleyerek yavaş yavaş geri döndü. Çocuklar artık böyle –hiç saygıları kalmamış– her şeyi yapabilirler -düşünün- burnumuzun dibinde, ön cephede tabelamız varken –PEARSON EMLAK, kocaman– fakat neye saygıları var ki? Bu çocukların saygısı yok –tabelaları çalıyorlar– şaşarsınız. Fender başını iki yana salladı. Vallahi ne cesaret, dedi. Ancak Fender başını kaldırıp baktığında müşterilerini ortalıkta göremedi. Bir an sonra gözleriyle çıldırmışçasına her yerde onları aramaya başladı ve arabalarına binmekte olduklarını fark etti. Fakat arka tekerlekleri inleterek çabucak hareket ettiler.

Fender panik içinde, kendini hemen evine attı ve öncelikle evin girişini kürekle temizledi. Bu hoş bir işti, bedeni bu işe yatkındı ve bu iş onu sakinleştiriyordu. Sık sık durup penceresinde sıra sıra dizili, uyuyan bir genç kız ya da kuledeki bir prenses gibi güneşin altında parlayan buz sarkıtlarını seyrediyordu. Öylesine gerçek, öylesine hayali, öylesine büyülüydüler ki... Bu onun kendi buluşuydu ve bununla gurur duyuyordu. Evin girişinin temizliği tamamlanınca pencere içindeki yerine rahatça yerleşti ve sarkıtları bir de evin içinden inceledi; helezoni halkaları ve

kenarları, bulutsu, pütürlü ve hücresel bölümleriyle birlikte ince yeni buzu ve onun acayip ve şaşırtıcı kıvrımlarını, kimi yerlerde beliren girinti ve çıkıntılarını, bazı yerlerindeki ipliksi yapıyı, kısacası oluşumun her özelliğini gözden geçirdi; o an kendisinin bıçak gibi soğuk ve keskin ama sıcaklık ve nezakette bir battaniye gibi olan, her şeyi bir gün ılık havanın kaplayacağı gibi kavrayıp kapsayan, son derece titiz bilimsel bir göze sahip olduğunu hayal ediyordu. Eriyen kar sarkıtlardan aşağı akıyor ve bu sırada soğuyor ve azar azar yine donuyordu. Fakat bazen bir damla su, en uçta toplanabiliyor ve oradan kaçıp gidebiliyordu. Zaman zaman, oldukça uzun boylu sarkıtlar bir dokunuşla bükülüyor veya heyecanla bükülen minik parmaklarıyla, üzüm asmaları gibi yan dallar çıkarıyorlardı. Fender postacının geldiğini görünce, hızla evden dışarı çıktı ve evin önünde yüzünde zoraki bir gülümsemeyle durup beklemeye başladı. Adamın birden çarpıp sarkıtları yıkmasından korkuyordu. Tevazu içinde postasını aldı ve postacı tekrar selametle yola çıktığında ve artık unuttuğu bir şey için geri dönme ihtimali kalmadığında, yorgun Fender iç çekerek, eve güvenle girebileceğini düşündü. Aylak aylak gelen mektupları karıştırdı. Bunlar faturalar, reklam broşürleri gibi şeylerden başkası değildi. İşin yok artık Fender, dedi ve öğlen yemeği yemedin.

Sarkıtların güzelliği sahiplerinin güzelliğini simgeliyor, diye düşündü Fender. Beyaz ten, sarı saç, mavi göz gibi doğanın bir lütfuydu sarkıtlar. Gözü sarkıtlardan başkasını görmüyordu. Ruhunu bunlarla doyururken öğlen yemeğinin lafı mı olurdu? Sarkıtları içinde büyütebilse, onları karnaval sanatçısı gibi yutabilse, böylece onların güzelliğini kendi içinde koruyabilse . . . Hayal kuruyordu ama bir yandan da huzursuzdu, heyecan doluydu. Güneş onları yok edecekti veya gece rüzgârdan dolayı kırılacak ya da kendi ağırlıkları yüzünden düşeceklerdi. Fakat mülkiyet sürekliliği olan bir şeydir . . . Pearson kuşkusuz kendi mezar

yerinin tüm borcunu ödeyerek sahibi olmuştu. Öncelikle bu son ikametgâhına gidecekti; bu tam ona göre bir tavırdı. Bu gizli mezar büyük adamın mezar bölgesindeydi ve içinde hareketli kulpları olan bronz bir tabutta termos kılıfı gibi plastiğe sarılı bir ceset vardı. Toprağın altında bile saten bandajlarla sarılı, boşlukları tahnit sıvılarıyla doldurulmuş bir beden. O anda Fender lanet okumadı; cama bir öpücük kondurdu ve gazeteci çocuğun kendisine yaklaştığını fark etti. Ah Tanrım, her şeyi bu oğlan mahvedecekti. Fender büyük bir ikiyüzlülükle, bu sefer çocuğu selamlamak üzere, tekrar kapıya yöneldi. Fakat Tanrıya şükür, çocuk belli belirsiz bir baş işareti yapıp geçip gitti. Neyse ki Fender gazetelere düşmeyecek, ozalit baskı makinesi üzerinden geçmeyecekti. Fakat birinci sayfada tombul yanaklı, yaşı üç dörtten fazla görünmeyen -ki bu ağaç kökü gibi kıvrılmış ve düğüm olmuş, tehlikeli ölçüde büyük ve tehlikeli göründüğü kadar da tehlikeli olduğunu kanıtlayarak kız çocuğunu kaplamış bir buz sarkıtının boyunun ölçüsüdür- yüzünü buruşturmuş bir küçük kızın resmi vardı. ŞEHRİ KAPLAYAN BUZLARDA BİR PARÇA KEYİF. Iyy. İğrenç.

Fakat Fender, kendinle ilgili hangi aptallığa inanıyorsun böyle? Değişmeyen güzelliği yaratan bu yasaların seninle ne derdi olabilir? Sen sevimsiz, çirkin, kesinlikle yalancı, korkak ve sadakatsiz, giydiğin elbiseler gibi ucuz ve fazla ütülenmekten incelmiş birisin. Ancak Fender suçluluğundan ötürü vicdan azabı duymuyordu. Başka bir yasa daha var, dedi kendi kendine; onlar gibi büyüyüp onları hak edeceğim için, güzelliği bana aktaran yasa. Bugün işimi kaybettim ve öğlen yemeği yemedim. Fender, bunlar buz sarkıtları. Onlar için dondurucu sıfatı uygun. Gazeteyi bir masaya fırlattı ve odada değişik yönlerde volta atmaya başladı. Peki, o halde, dedi, ruhum zorunlu olarak, sonuçta varacağı yere uygun şekilde büyüyecek. Nasıl da muhteşemsin Fender; titre-

mekten ayakta zor duruyorken, böyle konuşmaya cüret edecek kadar büyüksün. Hayatta ne yaptın? Fender mecalsiz halde, kaba bir of sesiyle bir koltuğa çöktü. Bu gece muhteşem bir manzara sunacaklar, diye düşündü. Onları bütün yönlerden görecek, her açıdan gözlemleyecekti. Gözlerini esir edecek ve cam mercekler gibi ezeceklerdi. Ne renkte olacaklardı acaba? Veranda lambasına pembe bir ampul takacaktı.

Fender. İşin yok artık. Fender'in işi yoktu. Omuz silkti. Olsun. Hava berbattı, akşam yemeği yine pek sıcak değildi, yatak da her zamanki gibi . . . Fakat ne de olsa adresi belliydi. Tanrım bunlar dünyanın en kötü kelimeleri, yani demek istiyorum ki, gazetelerde sabit adresi olmayan bilmem kimin boş boş dolanmaktan ya da cüzdan aşırmaktan gözaltına alındığı veya sarhoşluktan ve ahlaksız davranıştan tutuklandığını anlatan kelimeler. Şöyle yazarlar: sabit bir adresi olmayan. Düşünün. Pearson akıllıdır; kollarıyla çırpınarak ağlar. Böyle birinin belli bir yeri yoktur. Onu bulamazsınız. Şimdilerde fen bilimlerinde sözü edilen fiziki varlığı olmayan şeyler gibidir –hani şu, hareket eden ama uzayda yer kaplamayan şeyler gibi. Yüce Tanrım. Kim anlayabilir ki? Bu yersiz yurtsuzları polise bıraktığım gibi bu türü de onlara bırakırım fakat bilinen, adı olan, bir şekilde sabit bir yeri olmayan bir kişiyi düşünün; bu niye tutunacak tek bir kütük bile bulamadan denizde tek başına –ve burnunun dibinde köpek balıklarıyla– kalmak gibidir, hayal edin. Fender omuz silkti. Fender: İşsizsin. Yapacak bir işin yok, Fender, bir statün yok, üzerinde duracağın bir zemin, sıradan bir iş yapacağın bir yer yok. Omuz silkti. Evet, yoktu. Fakat Fender -Charlie Fender- bilmem hangi şehirde bulunan şu şu adlı sokakta, bilmem kaç numaralı evde yıllarca ikamet ettikten sonra, şu yaşında oradan ayrılmıştı veya orada yangın çıkmıştı veya . . . Evet, diye düşündü, kendimi bile kendi içimde barındıramıyorum.

Koltukta, her şeyden çok uzak olduğunu hissetti. Kolları onu kucaklayan koltuğun kolçakları arasında sıkışmıştı. Boşlukta, ayakları havaya dönük yatmıyordu ki. Her zaman başına bir şey gelebileceğini düşündü. Kollarının bacaklarının koptuğu ve bavulundaki tuvalet eşyalarıyla birlikte etrafa saçıldığı uçak kazası gibi korkunç bir olay olabilirdi. Uçaklar da mülktü. Çoraplarının yavaşça aşağı düştüğü gözünün önüne geldi. İnişte ister istemez sonunda tellere ve ağaçlara takılacaklardı. Pearson haklıydı: Her şey mal, mülktü ve sonra puff! Havadan gömlekler ve iş evrakı yağar. Koltuk ve kolları yorulmak bilmiyordu. Puff, Fender. Vücudundaki bakterilere engel olabilir misin? Hayır, çünkü derin dondurucu değilsin. Bu yüzden puff! Bir gün her şey tamam olur. Şimdi bile eriyorsun. Doğru –fakat bu buz sarkıtları yumuşayan karı topluyor, onların soğuğunu güneşe gösteriyor ve yollarını değiştiriyor . . . Isabelle'e doğru. Bak, Fender: Ayaklar yerde dümdüz. Onları. Orada. Tut. Kollar koltuğun kollarında. Kol-tuk. Ah kucakla, sımsıkı tut ve şefkat bul! Fakat Fender hiç kıpırdamadı. İç haykırışları -benzin ve kolanın- reklam tabelaları gibi en kötü türdendi. Kolçaklar da mülkiyetti. Onlar Fender'i tahtalaştıracaktı; derisini süslemek için çiçek deseni kaplayacaklardı, bir dansta yan yana yer değiştirir gibi değişen desenlerle. O, şey olacaktı . . . Dövme yaptırmış gibi. Aptallıktı. Kendini yine hiçbir şey söylememeye zorladı. Onu endişelendiren öyle çok kelime vardı ki. Cümleler. Sesler. Sahneler. Aptallıktı. Ah işte artık Fender 'Satılık'. Evet. Böreğin içindeki bezelyeler gibi kendi kutusunda yaşamıştı o. İşte bu çok gülünç. Umarım ki -sana güveniyorum- 'Satılık' oluşun esprisini anlarsın. Koltuk onu sıkıca tutuyormuş gibi hiçbir müziğe uyup hareket edemiyordu. Dövme yapılmıştı vücuduna. Bacakları noktalı çizgiden ikiye katlanmıştı. Dövme. Dövme. Dövme. Dizlerine baktı . . . suya pantolon giydirilmiş gibi akan. . . ne? Niyagara buz duva-

rında* renkli ışıklarla gösteri yapıyorlardı. Buz sarkıtları pırıl pırıl parlıyordu. O çocuk epey büyük bir sarkıtı çalmıştı. Tanrım, öyle dikkatsizce alıp götürmüştü ki. Nerden bilsin! Nasıl hissetsin bu zavallı evin yaşadığı kopuş acısını! Yine de Fender bağırmamış, kıpırdamamıştı. Bununla birlikte ayakucuna doğru yavaşça akıp yığılıyor gibi hissediyordu kendini. Uçak kazasında bir bavuldan fırlayan çorapların havada dağılıp yavaşça yere inmesi gibi. Bir porsiyon börekte kaç bezelye var? Kaç? Kaç bezelye?

İşte sonunda Fender Satılık. Bu çok gülünç. Umarım ki Satılık olma esprisini anlarsın. Bu insanın işini çok kolaylaştırır. Demek istediğim, bir şeyde bir espri varsa ve bu espri anlaşılıyorsa, her şey kolaylaşır. Mutlu olmak, ha? Bir şey ifade ediyor mu? Daha ne kadar listede kalmayı düşünüyorsun? Bütün söyleyeceğim şu ki, kış boyunca boş oturmak hiç de zekice olmazdı. Yani serserilik ve aptallık olurdu. Bir düşünürsen, bundan daha uzun süre boş kaldığın olmuştu. Bu berbat şeye mecbursun. Şimdi senin yerinde olsam, senin durumunu göz önüne alırsak -ki genel olarak en iyisi- neden birden çok listeyi denemek gereksin ki. Bu şekilde iyi bir sonuç ortaya çıkarsa, belki kendi başına bir anlaşma yapmayı başarabilirsin. Ne de olsa bir emlakçıya –Pearson, Tanrım, ondan kurtulmak büyük mutluluk- bağlısın. Kimsenin öncelikle seni düşünmesini bekleyemezsin. Yani biliyorsun işler böyle yürür, zor iştir ve yüzde beşiniz, bu yolda çok fazla yürümeyecek. Tamam mı? İyi. Bu çok açık. Çok sevindirici bir şey. Peki, senin ruhunun evinin eni boyu nedir? Kaburgalar arasında -yani kafeste- ne kadar boş alanın var? Böbreğinin çalışmayan tarafı çok mu? Senin yaşında sık sık olur bunlar. Omuzların bükülür ve çenendeki siğili yaktırmak zorunda kalırız. Çenemde böyle bir

* Yazar burada wall (duvar) ve fall (şelale) sözcükleri arasındaki ses benzerliğinden yararlanarak birbiri yerine kullanıyor. Niyagara şelalelerinin buz tutmuş hali kastediliyor. (ç.n.)

siğilim olsa . . . Bak genel olarak kontrol etmem gereken şeyler var . . . Şey, cildin yaşlanmış görünüyor korkarım ve epey fazla lekeli -zavallı deri, pul pul soyulup incelmiş- kötü beslenme. Bu bereler ne kadar zamandır var? Bacağına dağılmış kan, çatlamış kılcal damarlar? Söyle Fender, doğruyu söyle, biz seninle aynı meslekten değil miyiz? Zahmete katlanmak niye? Lanet olsun, listenin (sinüs, dalak, bağırsaklar, tüm salgı bezleri...) herkes için aynı olduğunu biliyorsun. Damakla başlayıp oradan aşağı doğru (dişler, bademcikler, dil, akciğerler, karaciğer ve bronşlara) insek mi? Can sıkmaya değer mi acaba? Ondan sonra, aşağıdan yukarı doğru rektum, kalın bağırsak, mide, kalp ve diğer yumuşak parçalara, ardından kafatası, omurga, kalça ve kaburga kemiklerine bakalım. Yani ihtimalleri sakin sakin biraz düşün. Peki, bana baksana arkadaş, senin bu giriş noktalarında cazip bir şey yok. Dediğim gibi, gerçeklerle yüzleşmemiz gerek. Eski bir yer eski bir yerdir. Bu mesleği bilirsin. Sürprizler yoktur. Değil mi? Öyleyse becerebilirsek iyi noktalar -neşesi bol kalçalar belki- üzerinde yoğunlaşalım. Onlar için müşterilerimiz var. Fakat ben seyrek kıllardan hoşlanmıyorum. Tanrım, bak parmak eklemlerine ne yapmışsın. Ya oradaki ışığa ne demeli? Lanet olsun, sordukları ilk şey budur, bilirsin. Onlar içeri gelirler ışığın içeri girdiği yeri görmek isterler. Sana bir üçkâğıt anlatacağım. Ben her zaman bahçeden bir sopa alırım. Yine bunun gibi zamanlarda, güneş hoş bir şekilde içeri dolarken onlar için güneşi ölçerim. Onun öyle çok ayağı vardır ki. Etkiyi tahmin edebilirsin. Satış işi tamamen kötü şans değildir, efendim. Hayır, kötü şans değildir, hiç de değil. Ne? Sen kibar birisin öyle mi? Palavrayı bırak, nasıl kibar biri olabilirsin? Sende ton farkları yoktur. Hey, doğru değil mi bu? Söyleyecek sözün yok, değil mi? Fender, verilecek cevabın yok, değil mi? Veranda lambasına taktığın renkli ampul altında Niyagara buz duvarları nasıl görünecek? Yakın zamanda

hiç, kalbin fazla hızlı attı mı ya da bağırsaklarında bir hareketlilik oldu mu? Randevuları severim. İnsana zararı yoktur, biz iş arkadaşıyız –fakat ben buradan ayrılmadan önce, her ihtimale karşı, her zamanki gibi, pencere sekisine bakalım . . .

Ayakkabılar, halı -halıyı gördü- ve halıdan bir masa ayağı yükseliyor; üstten ayak bastırdıkça sıkışıyor halı, masa -ahşabı gül rengi mi?- iyice cilalanmış ve parlıyor. Mül-kiy-yet: Güzel bir tınısı var. Dışa bakan bir organ mıydı acaba Fender? Acaba şeyde bulunan (nerede?) karaciğeri Fender'i böyle mi tanımlıyordu? Fender bezelyelerin genellikle böreğin içinde olduğunu biliyordu ama karaciğerinin yerini kasığında lekeyle kadınları düşündüğü gibi hayal edemiyordu –bunu istemiyordu. Mül-kiy-yet. Parlıyorlardı. Seyredemiyordu. Fender –neden kiralamasın? Tamam, öyleyse, sana biraz izin vereceğim ama bu bana bağlı bir şey değil, satış işinde kesinlik yoktur, herkesin yapabileceği bir iş değildir, sen çok tatlı bir parçaymışsın da herkes senin peşindeymiş gibi değildir. Kimsenin böyle bir takıntısı yoktur. Ah tabii, oldukları seviyeden yukarıda bir hayat sürmek, fakat olmaz, biliyorsun . . . Hey, bu makbuz mu? Ciltte hasar mı? Evet, nadir rastlanan eski bir mal, yüzeyde çatlaklar oluşması mümkün; evet ama biz onların üstünü kapatmıştık. Planları buraya geldi mi? Bilmiyorum Fender. Gerçekten. Kötü bir bölgedesin. Sezon durgun geçiyor. Bütün her şey yavaş gidiyor. Belki sen de başkalarına kiralamayı deneyebilirsin . . .

Masada gazetenin izi, kusursuz boyalı duvar -duvarı görüyordu- nereye gittiği belirsiz, görüntü üzerinden su gibi akıp gitmiş. Pıt. Pıt. Bak Fender, yoğun bir zaman bu . . . Elbette gülecekler -keh keh- işte böyle gülecekler. Ne yapabilirim? Gülerlerse gülsünler. Açıkçası köpek kulübesi, köpek kulübesidir. Yani gülecekler. Ayak sürüyenin çok olacağını da iddia edebilirsin. Bulunduğun yerden ne gördüğünü öğrenmek isteyecekler; sana oradan manzara

nasıl diye soracaklar . . . Bu haber olmalı mı? Patronumun dediği gibi; eğlenceli değil ama getirisi iyi. Tamam. İşe koyulalım, bakalım. Düztabansın sanırım, değil mi? İdrar torbasının yaması var mı? Öyle mi? Sık sık mı? Zorda kalsan ne kadar tutabilirsin? Keh keh. Ben de böyle düşünmüştüm -öyledir. Sonra dirsekler. Dizler peki? Ayak parmak eklemleri? Kemikli ve göbeklisin. Böylesi hiç moda değil. Peki, bu benim hatam değil Fender ama onlar malafatın taş gibi sağlam olmasını isteyeceklerdir. Keyfi yerine gelince göbeğin üzerinde dinlenen türden ve çocukların bugünlerde çok sıcak demir çubuk dediklerinden. Seksenlik iseler bir tane isterler –kim onları bunun için suçlayabilir ki? Belki bir başka sefere piyasayı zorlarsan veya kendini parlak bir gencin eline bırakırsan . . . Şu sizin ofisteki adam -Glick- var. Yakında tek başına işten ayrılacak ve senin işin için memnuniyetle . . .

Duvar tavana kadar yükseliyordu. Başını kaldırıp baktı ve tavanı gördü: Beyaza yakın kül rengi uzay boşluğu, kül rengine yakın beyaz, güneşten yoksun, kar yağdırma ihtimali yok, lekesiz, ağır, cennet, aşağısı yukarısı, öyle uzak, öyle yakın, boydan boya tüm yüksekliği, ağırlığı bir satın almanın hiç düşmeyen fiyatlar gibi gevşemez, sarkmaz. Dinle Fender, sana anlatmaya çalışıyorum. Hepimiz bunun için geldik. Bu işler böyle olur. Basit. Elinde bir yer var ve kimse orada oturmak istemiyor. Tamam, bu bir iş; bence bu sadece bir iş. Senin bu işin üstesinden geldiğini görelim. Güzel. Hadi, konuş bakalım.

Sokağın en başında hareket eden şekiller vardı; bunlar gözlerine yüzen karanlık benekler, bir yerden gelmiş yanık kömür artıkları şeklinde yansıyordu. Işık Fender için yetersiz kalıyordu. Ah şu korkunç parlama. Başı tamamen yanıyordu. Gözlerini kırpıştırdı ve sonra bir ara, ekose kaban, kırmızı kep ve çizmeler ile parlak düğmeler ve sarı pantolonu görebildi. Çoğu erkek bir sürü çocuk tepede kaynaşıyor, karları savurup bağrışıyordu. Ağlamaya hakkın

yok Fender; kimin hatası bu? Koltuğu onu tutuyordu; hiç enerjisi yoktu; bir daha asla satıcılık yapmayacaktı; kesinlikle hastaydı. Ne yapacaksın öyleyse Fender? Yarın ne yapacaksın? Yarın, diye düşündü. Tanrım. Ya bir saat sonra, bir dakika sonra, bir saniye içinde? Hapşırsa mıydı? Sol elini kaldırsa, gülse miydi? Çocuklar için zihnini toplamaya çalıştı. Çocukları seyrettiği sırada, bir ara, tepede birbirine karışıp sonra öylesine bir halka oluşturmuşlardı. Fakat giderek belli bir amaç doğrultusunda hareket etmeye, daha sık bir araya toplanıp düzenli bir şekilde ayrışmaya, bunu nabız atışı gibi tekrar etmeye başlamışlardı. Sonunda bir an için kırmızı bir düğüm olup sabit durmuşlardı. Çocukların -doğrudan- kendisini işaret ettiğini ve bağrıştıklarını fark etmişti. Kederle inlerken, kendisini tutan koltuğun kolunu yakalamış ama ayağa kalkıp onları engellemeye teşebbüs etmemişti. O gün üçüncü defadır ki kendi karşı zafer kazanıyordu. Bereler, botlar, düğmeler, eşarplar, sarı kızaklar -bunlara dalgın dalgın baktı- ve plastik kovalar, madeni kürekler, püsküllerle eldivenler, bol paçalı pantolonlar, ekose desenler, kürkler, bir ladin dalı, baş aşağı sarkan kar bulutları, ıslıkla yuhlamalar, içe işleyen düdük sesleri, parlak kırmızı ve koyu yeşil bir atkının bir çocuğun boynunda arkaya doğru askerî flama gibi çırpınması... Sonra sanki birdenbire bir yumruk açıldı ve bütün bunlar tepeden aşağı bir taş çığı gibi yağdılar.

BÖCEKLERİN DÜZENİ

Diğer evde yaşadıklarımızdan sonra, evle ilgili şikâyetimiz yoktu elbette fakat buraya taşınalı daha çok olmamıştı ki sabahları iri siyah bir böcek türünün ölülerini alt katın halısının şurasında burasında fark etmeye başladım; gelişigüzel, yağmurdan sonra sokaklarda ölen yer solucanları gibi; ben onları ilk gördüğümde koyu renk yün yumağına ya da çocukların ayakkabılarından düşmüş çamur parçalarına ya da bazen mürekkep lekeleri veya derin yanıklara benziyorlardı; bu uzun tüylü halıdan zaten baştan beri tedirgin olduğum ve üzerinde dolaştığım ilk hafta çıplak ayaklarımın ayakkabılarımı yiyip yutmasını dilediğim için bu böcek ölüleri beni dehşete düşürüyordu. Böcek kabukları genellikle kırık oluyordu. Bacaklar ve o zamanlar ne olduğunu anlayamadığım öteki parçalar kopmuş pas parçaları gibi etrafa dağılıyordu. Bazen onları, yanlarında elektrik süpürgesiyle dikkatle alınması gereken koyu kahverengi toz bulaşıklarıyla birlikte, turuncu renkli kapitone karınları havada buluyordum. Onları kedimizin öldürdüğüne inanıyorduk. Dişi kedimiz o sıralar, geceleri sık sık hasta oluyordu -ki bu onun için pek alışıldık bir durum değildi- ve bizim aklımıza başka bir sebep gelmiyordu. Öyle ters dönmüş halleriyle ölü bile olsalar çok acıklı görünüyorlardı.

Böceklerin nereden geldiğini tahmin edemiyordum. Kendim son derece titiz biriydim. Ev tertemiz, dolaplar düzenli ve sağlamdı ve hiçbir zaman canlı bir böcekle karşılaşmamıştık. Diğer evimiz bu kahverengi tüylü yassı hamamböceklerinin işgali al-

tındaydı. Onların mutfak ışığından korkup süpürgeliklerden ve zemindeki çatlaklardan geçerek duyargalarıyla ve hızla kaçtıklarını açıkça görmüştük. Kilerde ise bir böceği -elimdeki irkilme tepkisinin gölgesi gibi nişastada gölgesini bırakarak kaçmadan önce- neredeyse elimle tutuyordum.

Ölmüş, ters dönmüş, üç bacakları dikkatle düzeltilmiş ve yavaşça karınları üzerine yatırılmış böcekler. Yürüdükleri sırada sanırım vücutlarını kaldırabilmek için, ön ayaklarını önce ileri doğru atıp sonra büküyorlardı. Zıplayıp zıplamadıklarını hâlâ merak ediyorum. Kedimizin pençelerinden birini bir kabuğun altına taktığını ve onu havaya fırlattığını, böcek yere düşerken bir yere çöküp üstüne atlayacak gibi yalandan numara yaptığını birden çok kez gördüm. Fakat gün ışığı vardı; böcek ölüydü; kedi de ölü böcekle fazla ilgilenmiyordu; az sonra vazgeçip böceğin başından ayrılacağını biliyordum. Bu iki çift siyah bacağın yerinden oynadığını -ki zıplıyorlarsa böyle olması gerekir- gerçekten görseydim bile, sanırım bu olayı mekanik ve yapay bulur, bizim kedinin pençesinden aniden fırlayıp, yüksekten tepe üstü uçuşuyla boy ölçüşen zavallı bir deneme olarak görürdüm. Sanırım bakabilirdim ama böcekler bir kadına göre değildir.

İlk seferinde tepkim, bekleneceği üzere, ne olduğunu merak ederek eğilip bakmak olmuştu. Fakat daha onların ne olduğunu bile anlamadan elimi korkuyla geri çekmiştim. Berbat, çirkin kabuklu şeyler: gölgeleri olduklarından daha büyük görünmelerine yarıyordu. Elektrik süpürgesiyle alırken başımı öte tarafa çevirdim. Süpürge borusundan yükselirken bir çıtırtı işittiğimde ansızın yaşadığım büyük korkuyu hatırlıyorum. Ölü olduklarını bildiğim için elbette rahattım çünkü bir tekini bile öldüremezdim ve eğer süpürgenin toz torbasına canlı canlı süpürülselerdi kesinlikle kâbuslar görürdüm; tıpkı kocam mutfakta kızıl karıncalarla savaştığı zaman olduğu gibi. Bütün gece karıncaların

süpürgenin içinde canlı kaldıklarını düşünerek uyuyamamış, sonunda sabaha karşı uyuyakaldığımda kendimi süpürgenin esnek emme borusunun içinde bulmuştum; ileriden tozun içindeki çok sayıda kırmızı karıncanın hışırtısı geliyordu.

Hiçbir zaman bu böcekleri canlı olarak hayal etmemiştim ama halımızdaki ölülerinden anladığım kadarıyla, bütün bu yeni ölümler gizemli bir ayak izinin işiydi. Belki bazen böceklerin içinde yaşadıkları hava yoluyla gelip gece katılaşan, ardı ardına vücuttan vücuda geçerek şekle şemaile bürünen tozdu bu iz; fen bilimleri çağından önceki anlayışla, larvalar gibi... Böcekler hakkında tek bir kitabım vardı; o da Fransızca küçük bir el kitabıydı; bir dostum bahçem oluşu, illüstrasyonların ilginçliği ve solucanlar hakkında süslü bir dille yazılmış bir şeyler okumanın vereceği keyif nedeniyle şaka olsun diye imzalayarak hediye etmişti; bu kitapta bizim böceği bir orkide dalına tırmanırken gösteren bir resim vardı. Resmin altında ismi yazılıydı: *Periplaneta orientalis L.* Sonra da şöyle bir metin başlangıcı vardı: *Ces répugnants insectes ne sont que trop communs dans les cuisines des vieilles habitations des villes, dans les magasins, entrepots, boulangeries, brasseries, restaurants, dans la cale des navire, etc.** Ancak benim için bunlar yeni bir deneyim ve sanırım şimdi böyle olduğu için minnettarım.

Resmin bana böceğin yetişkin ve larva olarak iki şekli olduğunu göstermesine gerek yoktu zira iki türün ölüsünü de çoktan görmüştüm. Tanrım onlar için kullandığımız şu isimlere bakın. Biri koyu renkli, istilacı, çirkin ve sinsiydi. Öteki daha ince olanının sert kın kanatları, ikinci bir kabuk gibi sırtına yapışıktı ve fosilleşmiş bir dokuma gibi çekilmiş incecik hatlarını gözle görebilirdiniz. Larvanın parlak sarı rengi bağlantı noktalarında koyu-

* "Bu iğrenç böcekler eski yerleşim yerlerindeki mutfaklar, mağazalar, fırınlar, birahaneler, lokantalar gemi çekek yerleri ve antrepolar gibi yerlerde artık çok yaygın değildir." (ç.n.)

laşıp kızıl kahveye dönüyordu. İkisinin de büyüteç altında bir gül sapına benzeyen bacakları vardı ve larvanınkiler iyi bir ışıkta diş diş bir çatlak şeklinde en uçlara ulaşan sinirlerini gördüğünüzü düşündürecek kadar saydamdı.

Yana yatmışlardı, bacakları kapanmıştı ve onlara baktıkça gözlerime inanamıyordum. Bu böceklerdeki bozulma anlatılır gibi değildi. Şimdi daktilo şeridi kutularında sakladığım bir koleksiyonum var ve zaman içinde vücutları kuruyup iç organları yok olsa da -sanırım ölümle iç yapının parçalanması gerektiği ve hayattayken bir Mısırlı kararlılığına sahip oldukları için de koruyucu kabukları güçlü olduğu için- dış özellikleri kalıyor. Nitekim şimdi ağırlık gitmiş, geriye hafif kabuk kalmış.

Eğer insan kendi kemikleriyle de, cildiyle olduğu ölçüde içli dışlı olsaydı, ölünce kemikleri asla gömmez, saklardık sanırım. Onlar için odanın bir köşesine küçük bir mabet yapar, ziyaret edince orada neyi görmek istiyorsak onu da aynı yere yerleştirirdik. Düşmanlarımıza gelince, eğer düşmanlarımızın cesetlerini savaş alanlarından çalabilseydik onları da öldüklerinde –âdeta konuşan metal eşyaları, metal kaskları yanlarında, ayakkabılarının yepyeni, koruyucu metal burunlarıyla- olduğu gibi saklardık. Dost düşman öylesine harika biçimde tarihselleşirdi ki yüzyıl sonra da çenelerin hâlâ aynı konuşmayı yapar gibi açık durduğunu görürdük. Uğrunda hayatımızı harcadığımız, her zamanki gibi yamulmuş -göğüs kafesi, gerdan, kafatası- ve hâlâ aynı cüretkârlıktaki bütün parçalar, bir melek ışığında anılmaya ve sevilmeye değerler. Sonuçta, kedimiz onların kabuklarını ısırdığında hayatiyetlerini kaybettiklerini söylemenin anlamı var mı? Ne yazık ki kemiklerimiz bizim için sonumuzu gösteren bir sır, diye haykırmak istiyorum. Bu yüzden yok olan kısımları -kaslar, yağlar ve sıvılar- sevmeliyiz.

Arkada hançer gibi iki uzun çıkıntıları var. Sanırım bunların işlevini hiçbir zaman bilemeyeceğim. Bu tür bilgiler hiç ilgimi çekmiyor. İlk önceleri gözlerim çivilenmiş gibi yere bakmak zorunda kalıyordum. Şimdi düşündüğümde, tüm başkalaşımın, hayatımda yakın zamanda meydana gelen tüm değişimin, nihayet bir şeye yaklaşabilmemin sonucu olduğunu anlıyorum. Aslında bunun bir kendini aşağılama eylemi olduğunu hatırlıyorum. Geceleri çocuklarıma bağırdığım ve kötü sözler söylediğim için kendime verdiğim bir cezaydı bu. İçgüdüsel olarak böceklerin mikroplu olduğunu ve hastalık taşıdıklarını hissediyordum; bu yüzden diz çökerken ağzımı burnumu bir mendille örtüyor . . . sadece dehşeti görüyor . . . mide bulantısıyla dönüp gözlerimi kapatıyor . . . fakat yine de bütün gün -dalgın, arayış içinde, suçluluk ve utanç duyarak- öfkenin en şiddetli halini yaşamaktan kurtulamıyordum.

Daha sonra sık sık daha fazla yaklaşıyordum. İlk defa altın sarısı larvanın farkını görmüştüm. İyice uzattığım boyalı tırnağımı çeneleri arasına soktum ve çenelerin hareketini, antenleri, kafatasımıza benzeyen kafatasını, karın etrafını saran düz şeritleri gözlemledim ve kabukta, devrilmiş halinde bile, Gauguin yerlilerinin bakışlarındaki gibi bir yoğunluk buldum; koyu renk zırh parlıyordu. Biçimleri harikaydı; düğme biçimli bileşik gözlerde bile benim daha önceki korkularımı boşa çıkaran, geometrik bir mükemmellik vardı. Böyle bir düzene karşı iğrenme hissetmek mümkün değildi. Bununla birlikte, kendime nihayet bir kadın olduğumu, karşımdakinin ise bir hamamböceği olduğunu hatırlatıyordum.

Artık hayal gücüm kalmadı. Tahminimce havalandırma ızgarasından veya pis su borularından geliyorlardı. Halının peşindeydiler herhalde. Anladığım kadarıyla çekirgeler de yünlülerde beslenmeyi seviyor. Kocamın yanında dinlenmeye çekilmişken . . . kaskatı . . .

evin sessizliğe gömülmesini, kocamın uyumasını beklerdim. Sonra onların geçişinin gerginliğine kapılır, kendimden geçer, sonunda uyuyabildiğimde devamlılığı ve canlılığından bir şey kaybetmeyen bir rüyadan ötekine gezinirdim. Hiçbir zaman canlı değillerdi ve delinmiş olurlardı; vücutları alt katın loşluğunda muhtemelen ayırt edemediğim bakır renginde, ufacık halkalar halinde toz birikintilerinden ibaretti. Karşıma çıktıklarında zaten ölüydüler ve sırtüstü duruyorlardı; çünkü bizim koyuluğundan ötürü karanlıkta pek görünmeyen kedimiz, tam zamanında sıçrayıp böceğin tam da canevine pençelerini geçirmiş olmalıydı . . . o yoğun ve durağan canevi ki, yatağımda ters dönmüş bir böcek kabuğu gibi sırtüstü yattığım sırada, hiç ölmeyecekmiş gibi düzenlendiğini hissettiğim, aklımı başka şeylere vermeye çalışsam da, tam da dünyanın ruhu gibi karanlık bulduğum bir şeydi. Sonunda beni etkisi altına alan bu güzel ve korkutucu duygu, rüyalarımda diktatör rolünde gördüğüm kocamın yanında sopa gibi kaskatı kesilmeme sebep oluyordu.

Hava koşulları onları yukarı çıkmaya zorluyordu, sanırım . . . Evdeki borulardan gelen nem. . . İlk karşılaştıklarım Japonya'da bir araya getirilmiş -metalik oyuncaktaki kırık bacak ters dönmüş- gibi görünüyorlardı; süpürge borusunun içine çekince sıra sıra toplu iğneleri çekmiş gibi bir ses geldi metalik borudan. Bu tıkırtı sesi içimi ürpertti. Korktuğum şeye daima bakarım. Gözlerimin gördüğü herhangi bir şey -çamur veya leke veya yanıklar veya bunlar da değilse, tamir edilemeyecek metal parçalara ayrılmış oyuncaklar- tehdit edici bir nesneye dönüşür. Bunlar korkulası korkular değildir. Günlük hayatın sıradan korkularıdır. Sağlıklı korkular. Kadınca, ev kadınına özgü, annece korkular: çocuklar zavallı bir kamburla alay edip onun işitebileceği bir sesle bağırabilirler; kedi yeniden pire kapmış olabilir ve pireler kanepeye atlayabilir; güneşten dolayı birinin yüzünde lekeler oluşmuş olabilir; fasulyenin altı

hâlâ yanıyor mu? Çamaşır makinesindeki ne olduğu belirsiz arıza yeniden ortaya çıkabilir ve durulamada gümbürder, yıkamada takırdar; Tanrım saat on bir olmuş bile; hanginiz kar ayakkabısının tekini kaybetti? Ortaya çıkan böceğe dair korkum, masumane ve iyi silahlanmamış biri olarak önünde eğildiğim gündelik hayatın olağan endişeleri arasına girmişti. O an geçirdiğim şoku bir daha düşüneyim . . . Elim yansa aynı hızla çekerdim; birinin ölümüne ya da yaralanmasına ancak bu kadar endişelenebilirdim; birçok nedenle buz kesmiştim, örneğin ölümcül bir hastalığa yakalandığımı düşündüğüm zaman ama bu vakaların hiçbirinde bu seferki tepkim kadar güçlü bir duygunun etkisi altına girmemiştim. Farkına varış ve bir örümcek gibi geri çekiliş; tüm doğamın aklımdan önde giderek gösterdiği bir tepki.

Masum olduğumu söyledim. Fakat değildim. Masum. Tanrım kullandığımız şu adlar. Ev bitkilerimiz bizim iznimizle nefes alsalar bile, bizim terbiye etmediğimiz -bana benzeyen insanlar?- canlılar ile ne yaparız? Bu arada ondan -basit bir böcek, ateşten daha kötü ve daha yabani- ve onun çirkin ve zehirli, ölümcül ve korkunç bir şey olmasından korkuyordum. Nemli ve örümcekli bir deliğin karanlığında olmaktansa, kollarımı bir alevin ortasına sokmayı tercih ederdim. Fakat göz değişmekten asla vazgeçmiyor. Şimdi koleksiyonumu incelediğimde bir hamamböceği değil, zarif bir düzen, bütünlük ve tanrısallık görüyorum . . . O zaman mendilim işe yaramaz oluyor . . . Ah kocacığım, bunlar korkunç mikroplu.

Dünyanın karanlık ruhu . . . Bu söze gülmek gerekir. Hamamböceği kabuğu benim midemi bulandırmıştı. Çenem zorla açılmış. Sessizce, sesleri dinleyerek yatıyorum ama hiç ses yok. Kedimiz hiç ses çıkarmıyor. Kedinin pençelerinde hayatın ortasından sonsuzluğa doğru geçip gidiyorlar.

Korkuma yeni bir nesne bulduğum için şükür etmeli miyim? Zaman zaman böyle düşünüyorum fakat yine de, korkunç bir tanrıya ait, bir çeşit doğu gizemiyle sarıldığımı hissediyorum. İçim çamurdan yapıldığım ve değersiz olduğum duygusuyla dolu. Öyle garip ki. Korkunç bir pençe var, dikiş makinesi gibi. Çocuk sesleri ve Lego blokları karmaşasında yaşıyorum. Benim için saat, angarya işlerden oluşuyor; zaman ise ikide bir kesintiye uğrayan bir şey. Her zaman şöyle düşünmüşümdür; aşkın düzenle bir alakası yoktur ve hayatın kendisi karmaşa ve hengâmedir. Bırakın sıçrayalım, bırakın haykıralım! Ben sıçradım ve utancı benim boynuma, bir mücadele verdim. Fakat elimde tuttuğum ölüsünün güzel olduğunu bildiğim bu böcek, onun bileşimindeki taşkın sevinç, diğerlerini yoksullaştırıyor çünkü onun sevinci taşın sevincidir ve o mezarında bir aslan gibi yaşamaktadır.

Hangisi daha şaşırtıcı bilmiyorum: hamamböceğinde böyle bir düzen bulmak mı yoksa bir ev kadınında böyle fikirler olması mı?

Mikrop bulaşmış olduğu için görüş açımı değiştirmeyi başaramadım ve erkekçe bir ihtirasla onları incelemeye başladım. Örümcekleri arayıp buldum ve onlara sığınacakları bir yer sağladım. Her türden solucana ev sahipliği yaptım; çekirgelere ve zar kanatlılara, yaprak bitlerine, karıncalara ve çeşitli kurtçuklara cömert davrandım. Çeşitli kınkanatlıları şımarttım; cırcır böceklerine göz kulak oldum; arıları korudum; kocamın kimyasal ürünlerini çekirgelerden, sivrisineklerden, gece kelebekleri ve sineklerden uzak tuttum. Tırtılları beslemek için saatlerimi harcadım. Aralarında dolaşırken yedikleri yaprakları görebiliyorsunuz. Gereksiz posa mükemmel toplar halinde rektumdan atılıncaya kadar vücutları ince ve göbekleri şişkin oluyor. Tırtıllar için söz konusu olan basit bir barsak kesiti, süslü bir çubuğa benzeyen bir istemli hareket kasıdır ve işte tüm varlıkları, bir sindirim çabasıyla özetlenebilir. *Le tube digestif des Insectes est*

*situé dans le Grand axe de la cavité générale du corps . . . de la bouche vers l'anus . . . Le pharynx . . .L'œsophage . . . Le jabot . . . Le ventricule chylifique . . . Le rectum et l'iléon . . .** Yine de yerde sürünürken bile vücut kıvrımları zarif yasalara tabidir.

Kocam gibi çocuklarımın da benimle mutlu olmaları gerekir çünkü ben onlar açısından çalışkan biriyim fakat onlar korkuyor ve gözlemlerim ve koleksiyonumla ilgilenmiyorlar. Bu hobim yüzünden bir çift berbat gözüm oldu; bazen gözlerimin yüzümü terk edip gideceğini sanıyorum fakat belki benim gördüklerim de Galileo'nun, sarkaçta salınımın sabit olduğunu bulduğu zaman gördüklerinden farklı değildir. Bununla birlikte benim bedenim bu gibi bilgilere karşı çıkıyor. Yavaş yavaş yıpranıyor. Bizim akşam sefalarının çiçeklenişini izlerken bile bu böceğin temel prensibini aklımdan çıkaramıyorum. Nihayet o, ev kadınlarını korkutan, başkasına ait yünlüleri yemeye gelen ve ev sahibinin kedisinin dişleri arasında saçma bir şekilde ölen, istilacı bir karafatma.

Garip. Saçma. Ben bu evin hanımıyım. Beni titreten bu bakış açısı bir tanrının bakış açısıdır ve ben kendimi tamamen ona verebilsem bir kadın olmaktan çıkacağıma, hayatımı zararsız, silahsız hale getirebileceğime, her yerde düzeni ve huzuru bulacağıma bir şekilde eminim. Kocamın yanına uzanıp onun koluna dokunuyor ve onu baştan çıkarmayı düşünüyorum. Fakat ben bir kadınım ve değerli değilim. Öyleyse ah şekerim, gördüğüm şeyler yüzünden hasta oldum, diyerek ağlamak istiyorum. Gece yarısı böyle bir saçmalık için uykusundan uyandırılan zavallı adam, gözünü açmadan beni rahatlatmaktan ve benim çocuklara yaptığım gibi rüyadır, kötü bir rüya sadece, geçer, diye bir şeyler mırıldanmaktan başka ne yapsın? Kabuğunu terk eden ve başka

* "Böceklerin sindirim kanalı, ana vücut boşluğu büyük ekseninde yer alır . . . Ağızdan anüse . . . Gırtlak . . . Ösofagüs . . . Kilifik ventrikül . . . Rektum ve ileum." (ç.n.)

yaramazlıklar yapmaya giden akıllı ağustos böceği gibi çekip gidebilirdim. Giderdim ve kemiklerimden oyun kartı yapar, çocukları kovalardım . . . Huzur. Muntazam ve yerli yerinde duran, etrafı legolarla dolu halısını düşünen bir ev kadını olarak nasıl olup da böyle -güzellik ve huzur, dünyanın karanlık ruhu gibi- gülünç şeyleri düşünebiliyorum?

ÜLKENİN KALBİNİN KALBİNDE

BİR MEKÂN

Sonra denizlere yelken açıp . . .

B'ye . . .

tarlalara açılan bu Indiana kasabasına geri döndüm. İki nüfus sayımında da bin iki yüz çıkan bu kasaba son derece düzenli ve gölgelik; ayrıca, otoban kenarlarında hep en bakımlı yerlerini sergiliyor. Çimenliklerden birinde ahşap veya demir plastik karışımı bir geyik heykeli bile var.

Buraya bir çay geçilerek ulaşılıyor. Bahar döneminde bahçe çimleri yeşilleniyor, altınçanak çiçeği şarkılar söylüyor ve hatta kasabayı ortadan yaran demiryolunun, tren yaklaştıkça uğuldayan rayları bile pırıl pırıl parlıyor. Tren düdük çalarak selam veriyor.

Arka sokaklardaki asfalt çatlayıp küçük parçalara ayrılmış. Westbrook'un dükkânı sardunyalarla dolu. Onu Horsefall'un, Mott'un dükkânları takip ediyor. Yaya kaldırımı bozulmaya başlamış. Taşlar arasındaki tozlar, at arabalarının arkasından nefes verir gibi yükseliyor. Bana gelince, ben aşka tövbe etmiş biriyim.

HAVA

Ortabatı'da Göller Bölgesi'nin aşağı kısımlarında kışın gökyüzü kapalı ve basıktır. Havanın açtığı ve kendimizi iyi hissetmemizi sağladığı günler sayılıdır. Bu sayfayı yazarken bunun hesabını çıkarıyorum: güneşi en son göreli on bir gün olmuş.

EVİM

Evimin arkasında bir sıra, tepesi kırpılmış akçaağaç bulunuyor. Elektrik tellerinin rahat geçebilmesi için kısaltılmışlar. Üç metrenin üzerindeki uzun gövdelerine bir çocuk gibi tırmanıp kırların ufka doğru benden uzaklaşmasını izliyorum. Önümde sıradan tarlalar var. Baharda sular biriktiği için olmaları gerekenden biraz daha düzensiz duruyorlar. Toprağın üst tabakası ince olmasına karşın sadece kısmen taşlık. Bir sene mısır, ertesi sene soya fasulyesi yetiştiriliyor. Gün batımında sığırcıklar ortadaki tek ağacı -karaçam- gölgelere boğuyor. Gökyüzü hareket ettiğinde altındaki araziler de hareket ediyor. Ağacın tepesinde tünediğim yerde yıllarımı boşa geçirdiğimi hissediyorum. Fakat en azından, hep hayal ettiğim gibi yaşadım ve neden buraya geldiğimi biliyorum: görmek ve yeni şeylerle sanki bir rüzgâr esintisi gibi -ah Tanrım, öylesine kolayca- yüz yüze gelmek için. Bazen, örneğin ağacın tepesinde kendimi kaybedecek kadar aptallıklar yaptığım, kendimden geçtiğim doğrudur. Bu anlarda kendimi yere saçılan bir tohum gibi düşünmek hoşuma gidiyor çünkü bile isteye aşkı elinden kaçırmış bir aptalım ben; cadılar bayramında verilmemiş şekerin bana ne yararı var?

BİR İNSAN

Billy Holsclaw'ın evinin iki yanında boş araziler var. Hava güzelleştikçe buralar gülhatmilerle dolacak. İlkbahardan sonbahara kadar Billy kömür ve odun toplayıp kapısının önüne yığıyor. Isınmak onun tek işi. Onu genelde gün ortasında kapı eşiğinde güneşte otururken görüyorum. Biraz şaşı baktığının farkındayım, belki bu yüzden yanından geçerken bana laf atmıyor. Tek arabalık bir garaj boyutunda olan evi oldukça eski. Evin boyası

zamanla dökülmüş, tahtaları yamulmuş ve çürümüş. Aynı Billy gibi. Hava soğuk olduğunda soluk siyah renkli kısa ve şekilsiz bir palto giyiyor. Onun dışında her zaman üzerinde aynı bol, yağ lekeli gömlek ve pantolon var. Pantolon askısının yeni olduğu zamanlarda sarı renkte olduğunu düşünüyorum.

ELEKTRİK TELLERİ

Bu teller beni rahatsız ediyor. Onlar için üç ağaç fena halde budandı ve şimdi de bu teller gökyüzünü çirkinleştiriyorlar. Önümden çit gibi geçerek kargalar ve bulutları öteki tarafa hapsediyorlar. Onlara uzanamıyorum fakat hislerimi sanki bir çubuk gibi öteki tarafa fırlatabilirim. Beni rahatsız eden şey ne? Ağacın üzerinde oturuyorum, oraya bir platform kurdum ve bu teller benim yukarı çıkmamı önlüyor. Bu yüzden tepesi kesilmiş ağaçlar, siyah teller ve dışarıda kalan kuşlar beni sinirlendiriyor. İnsan bir çayıra ulaşmak için bir çitin arasından kıvrılarak geçerse o çayır hakkında hiç aynı şeyleri hisseder mi?

KİLİSE

Kilisenin bir cadı şapkası gibi dik bir çatısı var. Üzerinde beş tane kuş -hepsi de güvercin- oluklara tünemiş.

EVİM

Pencerelerde yapraklar kıpırdıyor. Size bunun ne kadar güzel olduğunu ve ne anlama geldiğini anlatamam. Fakat kıpırdıyorlar. Camın öteki tarafında hareket ediyorlar.

. . . bütün âşık olmayanlar içindir.

Batista'nın bir Mason olduğunu duydum. Miami'de onu görmüş olan bir çiftçi bu iddiada bulunmuş. Tanışmak isteyebileceğiniz en hoş insanlardan biridir. Castro'dansa, tabii ki, hiç kimse bahsetmez.

Âşık olmayanlar için yasalar var: yönetmek . . . düzene sokmak . . . ıslah etmek için. Bazen, çoğunlukla -ve artık her zaman- bir eyaleti oluşturan eşit güçler ile huzursuz bir barış içinde olsam da bu tür görüşler üzerine şiir -politik şiir- yazamam; dolayısıyla gazeteleri, duyuruları ve emirleri bağırsaklarımdan geçirerek iletişim kurarım. Yine de sizinle ortak bir Eyalet oluşturmuş değiliz veya birlikte herhangi bir Indiana etmiyoruz. Bir Pershing Rifles* bölüğüyüz şimdilik, ben kendime Sağa Dön! diye emir veriyorum. Yasa paketlerinden bağırsaklarım perişan oldu. Sınıfın kralı tepenin kralıdır, pekâlâ. Yürüdüğünde spermim bacakların arasındaki bir havluya aktığı için paytak paytak giderdin. Öğretmen, şair, iki kat âşık –politikacılar gibi, şu sarhoşlar gibi, hastalar gibi veya içtenlikle işerken o akıntının gücüne ve kusursuzluğuna dair vaaz vermek için musluğu kapatan veya kusmuğunun saflığını ve ihtirasını övmek için kusmasına ara verenler gibi ilahi okuyor, yalvarıyor, emrediyor, şarkı söylüyorum-

Indiana'ya dön –henüz çok geç değil!
(Yoksa sonsuza kadar çiftçi mi kalacaksın?)
Hoşça kal . . . Hoşça kal . . . ah, hep bekleyeceğim
Seni, Larry, yolcu–
yabancı,
oğul
-dostum-

* Pershing Rifles: ABD'de 1894'te kurulmuş, üniversite öğrencileri arasındaki en eski askerî kardeşlik örgütlenmesi. (ç.n.)

küçük kızım, ezbere bildiğim şiir, benliğim, çocukluğum.

Fakat Batista için Mason dendiğini duydum. Bu da benim şefkatimi yok ediyor, nefretimi tüketiyor. Bunun kulağıma çalındığı garajdan çıkarken, arabamın tamir edilmiş çamurluğuna vurup metalin elimi acıtmasına dikkat kesiliyorum.

İNSANLAR

Bigudili saçları, cart renkli eşarplı başlarıyla genç anneler şişman gösteren pantolonlarını giymiş, sigara içerek, şeker yiyerek, gazoz yudumlayarak, dergi karıştırarak ve çocuklarına motor gürültüleri arasından seslenerek araba yıkama yerinde vakit öldürüyorlar.

Bir kenarda genç bir adam, kapısını anahtarla açıp yeni yıkanmış arabasına biniyor. Caddede çok sayıda titrek yürüyüşlü dede rüyada gibi dolaşıyor. Yazın öldürücü sıcağında, pencere çıkıntılarına ilişip, mağazaların dar gölgeliklerinden taşırmamaya çalışarak, ayaklarını sallandırarak, öylece sokağı seyrediyorlar. Bilinçlerinin nereye gittiğini söyleyemem. Gözlerinde yok. Belki sıcakta bir bebeğinkine benzeyen ama daha yumuşak olan ciltlerinden yavaşça sızıp havaya karışmıştır. Köşenin oralarda bol gömlekler giymiş çok sayıda adam ayakta çalışıyor. Bir kamyon Yem Birliği'nin basküllerinde tartılıyor. Bakkalın vitrininde görüntüler birikiyor. Rüzgâr hayvan sürüsünün kokusunu köye taşıyor. Gözlerimiz yaşlıların gözleri gibi dalıp gidiyor ve bize acıyacak hiç kimseler yok.

YAŞAMSAL VERİLER

Burada iki lokanta ve bir çayhane var. iki bar, bir banka, üç berber ki birinin yeşil panjuru var ve bununla penceresini kapa-

tır. iki bakkal, bir Ford bayii. bir eczane, bir nalbur, bir beyaz eşya satıcısı. birçok besin, tahıl ve çiftlik ekipmanı satıcısı. bir antikacı. bir bilardo salonu. bir self servis çamaşırhane. üç doktor. bir dişçi. bir musluk tamircisi. bir veteriner. tamirden geçip altınçanak çiçeği rengine boyanan şık bir cenaze evi. yalnız gece açan çiçekler gibi durmadan açılıp kapanan çok sayıda güzellik salonu. minik bir ucuzcu ve çok katlı ama eni çok dar bir mağaza. parlak plastik, metal bağlantı ve saydam gomalak cila ve boyuna bükülmüş çelik borularla yapılmış mobilyanın önde bekleyerek veya içeri süzülerek ısmarlanabildiği, ev yapımı bir baraka. bir Amerikan Gazi Yardımlaşma Derneği şubesi ve bir alkolsüz bira büfesi. ıvır zıvır işlerin yapıldığı küçük dükkânlar; kozmetik, fırça, sigorta, tebrik kartı ve bahçe ürünleri -hatta- model ayakkabı –işlerini çantasız ve şapkasız yapanlar, bir yandan kahve fincanlarında şeker eriterek, çatısında OPERA yazan ve bu altın varaklı yazının solmuş olmakla birlikte hâlâ okunabildiği, eski bir tuğla binada kese kağıdı ve karton kutu üreten bir fabrika. Carnegie tarafından bağışlanmış bir kütüphane. bir postane. bir okul. bir tren istasyonu. itfaiye. kereste atölyesi. telefon şirketi. kaynakçı. garaj . . . ve kasabayı bir uçtan diğer uca kat eden otoyolun çeşitli noktalarında sayıları beşi bulan benzinciler.

EĞİTİM

1833'te, ismini bir peri masalından alan gezici papaz Colin Goodykoontz Indiana'nın bir kasabasındaki durumu şöyle özetliyordu:

Cehalet ve onun sefil yavruları. Zekânın toptan ölümü. Bilgiye tam anlamıyla uzaklık çok yaygın . . . Dilbilgisi veya coğrafya bilen biri veya bu konuları *öğretme becerisine sahip bir öğretmen*

yok, bildiğim kadarıyla . . . . Diğerlerine yılın birkaç ayında son derece köhnemiş ve mantıksız okuma, yazma ve sayı eğitimi veriliyor . . . Böyle bir durgun suyun beslediği iğrenç sürüngenler güruhunun varlığını hatırlatmama gerek var mı bilmem! Gaklayan kıskançlık; aşırı bağnazlık; iyice artan kuşkuculuk; solucan körlüğü; timsah ikiyüzlülüğü!

O zamandan bu yana değişimler oldu ama bahsi geçen hususlarda hiçbir değişim olmadı.

İŞ

Sokağın bir tarafı tezgâhlarla kaplanmış. Kot pantolon giymiş, kovboy çizmesi ve şapkası olan sert, zayıf, acılı erkekler küçük bir karnaval için yük boşaltıyorlar. Satıcılar kendi reklamlarını yapıyor. Ücretsiz biniş, gürültülü müzik, geçit törenleri, sosisli sandviç, pop müzik, patlamış mısır, şekerleme, külah dondurma, ödüller ve çekilişler ve dayanabileceğiniz kadar çimdik, itme, azar, dürtme, bağırma, çığlık, yaygara ve böğürtü. Çocuklar süslü bisikletleriyle pedal basıyor, tekerlekleri renk karmaşası, kırışık kâğıttan kuyruklar ve heyecanlı köpekler peşlerinde. Az sonra evcil hayvan -köpek, kedi, kuş, midilli, koyun, keçi- ödüllü yarışması olacak ve hiçbiri kazanamayacak. Hızlı dönen şeyler hızla dönüyor. Dönmedolap başdöndürücü bir şekilde gökyüzüne -eğer ikna edilebilirse, parmak uçlarında yükselen uzun boylu bir adamın erişebileceği yüksekliğe- tırmanıyor; sinirli görevliler motorun güvenle taşıyıp taşıyamayacağını anlamak için somurtarak her çocuğun boyunu ve kilosunu ölçüyor. Elektrikli megafon durmaksızın cömert sponsorların isimlerini haykırıyor. Ertesi gün atıkların sokakta uzun süre kalmasına izin vermeyecekler.

Platon'un anıştırdığı biçimde, bir şanssızlık eseri, benim de kanatlarım kurudu* ve bir cennet gibi soluk alan Ohio'nun ötesindeki Indiana'nın B. kasabasında bulunan mavi gri güzel pencereli, içinde kutsal büyüleri olan bu eve, bir şair olarak, altıncı hissimin getirdiği bu yere düştüm. Girişi yaz kış yeşil, büyük ve sık çalılar koruyor ve ben *içeride* yaşıyorum.

Sıra sıra ekili uzun mısırlar arasında kaybolmuşken, kendimi saplardan biri gibi hissettiğimi anımsıyorum. Bu yüzden bölge, beni, kendimi iyi hissettiğim zamanlarda olduğu gibi işgal ediyor . . . tamamen; hem evimin hem bedenimin en ucuna kadar. Yanımdan geçen kişiler benim kapılardan taştığımı fark etmiyor. Bu evde, bu yerde ve bu bedende oluşumun yasını tutuyorum. Başka biri için bu çok aptalca bir aşk. Neden bir kayıp hissi içinde olayım ki? Neyden mahrum kaldım? O zaten asla benim değildi ki; o bir kurmacaydı, her zaman altından yapılma bir erkek fatmaydı, çıplak ayaklıydı, bir ergen gibi kambur duruyordu ve oğlan çocukları gibi spor ve balık avlamaya meraklıydı; sanki Twain'in hatta daha kötüsü Riley'nin roman kahramanlarından biriydi. Zaman kibar davranamıyor.

Burada, bu kasabada pek işbirliği yok . . . Öfke hali dışında kimse size değmiyor. Zaman zaman kızlar kollarını birbirine doluyor ve okuldan eve ve oyun oynamaya öyle gidiyorlar. Dudaklarımın sırtında bir yarış kayığının ırmakta kayışı gibi dolaştığını hayal etmiştim. Parmağımın ucuyla bir damar boyunca gezindiğimi, çıplak ayaklarını çıplak ellerimde tuttuğumu...

---

* Platon'un *Phaidras Diyalogu*'nda kanatsız kalan at (ruh) yeryüzüne düşer. (ç.n.)

AYNI KİŞİ

Billy Holsclow yalnız yaşıyor –öyle yalnız ki kavramak olanaksız. Postanede bana büyük bir iştahla hava hakkında bir şeyler anlatıyor. Başını vahşi bir kelimeler seline daldırıyor ve ben bu şiddeti onun konuşma iştahının bir ölçüsü olarak alıyorum. Fena halde tıraşa ihtiyacı var, yüzü kömür tozu kaplanmış, konuşurken tükürük saçıyor, parmakları üstündeki paçavraları çekiştiriyor. Yanından ayrılırken, rüzgârda yaprak gibi sallanıyor, kolunun altında ezik bir kese kağıdı var, uçuşan yapraklar yanından geçiyor ve bu karşılaşma beni hüzünle eve şiire götürüyor –orada da cevap yok. Billy kapısını kapıyor ve şömineye kömür veya odun taşıyor ve gözlerini yumuyor, açıkçası onun ne kadar boşlukta ve ne kadar yalnız olduğunu veya buradaki -burada yani ülkenin kalbinin kalbindeki herkes kadar boşta, faydasız ve sevgisiz olup olmadığını bilmek imkânsız.

HAVA

Bu konuda hep şanssızız. Bu durum böyle gelmiş böyle gidiyor –örneğin kışın. Binaların yan duvarları, çatıları ve ağaç dalları gri. Sokaklar, kaldırımlar, yüzler, hisler –hepsi gri. Konuşmalar ve çimlerin var olabildiği yerler gri. Her yan ve yüz ve her tepe gri. Her şey gri: saçlar, gözler, seyyar satıcı faturaları, duvar ilanları, pencere camları, metal tabelalar, dudaklar, dişler, direkler –hepsi gri, bayağı gri. Arabalar gri. Çizmeler, ayakkabılar, takım elbiseler, şapkalar, eldivenler gri. Atlar, koyunlar, inekler; yolda öldürülen kediler ve aynı kaderi paylaşan sincaplar, güvercinler, kumrular, hepsi gri ve burada yaşayan herkes şanssız.

Buna benzer bir sis yazın gökyüzünü süt rengine çevirir. Hava, giyilirken insanın başına ve omuzlarına sıkışan bir kazak gibi in-

sanı boğar. Yaz ışıklarında da gözlerini açtığın vakit gökyüzü bir anlığına kararır. Hava sıcaklığı tam bir dikkat dağınıklığı yaratır. Kendi vücut sıvımızın içine batmış, vücut kıvrımlarımız acınası bir durumdayken, yapış yapış vücudumuz dışında başka bir şeyi, neredeyse hiç düşünemeyiz. Sıcak sıldon rüzgârları ve toz fırtınaları bu toprakları boydan boya geçer. Pek çok yerde yine aynı güçte bir rüzgâr esmeye başlasa, gittikçe güçlenip sinsileşerek, kaynak üstünlüğüyle durmaksızın kilometrelerce ilerleyecektir. Mevsimine göre kâğıt, yaprak, çerçöp, tohum ve kar çitlerin önünde toplanır. Bölgenin düzlük olmasının, durmadan rüzgâr esmesinden kaynaklandığını düşünüyorum bazen. Her durumda bir mısır tarlasında cehennem kadar sıcak bir rüzgâr başlayabilir; hayattaki en korkutucu deneyimlerden biri olur bu. Aynı rüzgârın kışın etkisi, daha örseleyici ve dolayısıyla daha kötüdür. Fakat baharda yağmur yağar ve ağaçlar buz keser.

MEKÂN

Pek çok küçük Ortabatı kasabası kırsal gecekondulardan başka bir şey değildir ve bu kasaba da rahatça onlardan biri olabilirdi. Daha önce de birçok yerleşen olmakla birlikte, asıl olarak yüzyılın başlarında, hali vakti yerinde çiftçiler bu kasabaya yerleştiler ve emeklilikte barınmak için güzel evler inşa ettiler. Kimileri ise daha toplumsal bir yaşam arzuladı; dolayısıyla, dükkânına giden esnaf gibi kasabadan arabayla tarlalarına gidip geldiler. Artık içlerinde yaşayan matemli insanlar gibi bu evler de ölüyorlar; yavaşça hislerini kaybediyorlar –sağırlık, körlük, unutkanlık, geveleme, güvensiz bir yürüme biçimi, kontrol edilemeyen bir titreme var onlarda. Sıradan Kuzeyli Snopes* aileleri, Katolik, Demokrat,

* Snopes: W. Faulkner'ın ünlü roman kahramanlarından bir Güneyli aile. (ç.n.)

karışık, coşkulu, fakir insanlar yakında bunları ele geçirecek; ebeveynler yakındaki daha büyük kasabalarda çalışacağı için çocuklar başıboş kalacak ve talihsiz komşulara bırakılacak. Cengiz Han'ın ordularını salması gibi. Gelenler başka insanların attığı malzemelerle geçici tamirler yapacak, evlerinin yarısını boyayıp pes edecek; büyük ihtimalle çirkin, gürültülü ve aksi bir köpekleri ve kemirgenleri uzak tutmak için aç bırakılmış bir çift kedileri olacak. Kullanışlı olabilecek hurdaları arka bahçede toplayacak, arabalarını ön tarafa park edecek, hayatlarının çoğunu araba motorlarıyla ilgilenerek geçirecekler; toprağa, eski topluluğa, saygı duyulan yöntemlere, yerleşik ailelere aldırış etmeyecekler. Güçten kuvvetten düşmüş dul hanımlar çok sayıda kaba saba genci yaprakları toplamaları, çimleri kesmeleri ve sahibi olacakları toprakları temizlemeleri için bu ailelerden kiralamaya başladı bile.

İNSANLAR

İstasyonun orada, cürufun içindeki karanlık arabalarda oğlanlar hep sigara içiyorlar, kolları pencerelerden dışarı sarkmış, beyaz gömlekleri camın arkasından parlıyor. Saat dokuz en iyi zaman. Otobana yüzleri dönük -iki veya üç veya dört tanesi- motorlarıyla uğraşıyorlar. Yanlarından geçerseniz bir motor size hırlayabilir veya bir çift far anlık bir sinyal verebilir. Hemen ardından, içlerinden biri, karanlık caddelerde aceleyle bir aşağı bir yukarı dolanmak veya birkaç yüz metre tarlalara doğru sürat yapıp sonra geri dönerek sıradaki yerini almak üzere, arkasından cürufu havalandırarak hareket edecektir.

Organize olmalıyım. Dedikleri gibi kendime çekidüzen vermeliyim, şu kediyi kucağımdan atmalı, kalkmalıyım –evet, karar vermeli, hareket etmeli, yapmalı ama ne yapmalı? İradem bu odadaki pembe tozlu ışık gibi: yumuşak, hafif ve rahatlık verici. Bana izin . . . veriyor . . . vermiyor. Kulaklarım olanı duyuyor; önüme konanı yiyorum; gözlerim görüyor; düşüncelerim düşünce değil rüyalar. Bazen aç bazen tokum ama bu benim seçimim değil. Tick'in tüylerine pençemi daldırıyorum ve sırt kemiklerini sıvazlıyorum, poposunu aşkla havaya kaldırana kadar. Bay Tick, diye mırıldanıyorum, kendime çekidüzen vermeliyim. Organize olmalıyım. Bay Tick göbeküstü yatıp yuvarlanıyor; uykusu var.

Bay Tick'i karnını okşarken elimden düşürüyorum. Pissst. Yavaş adımlarla uzaklaşıyor, uzun kuyruğu patilerinin ritmine uyarak hareket ediyor. Ne kadar güzel bir yürüyüşü var, diye düşünüyorum; senin gibi o da sevgisini ne güzel gösteriyor, ne güzel kabul ediyor sevgiyi. Ben de ayağa kalkıyorum ve odadan odaya, alt kattan üst kata dolaşıyorum, kırk bir penceremin çoğundan şöyle bir dışarı bakıyorum. Bu ev onun sevgisini ne kadar güzel benimsiyor. Bay Tick gibi gözlerimi dışarıdaki çalılara dikiyorum. Burada değilim; pencereyi geçtim, ikinci katı geçtim, dalların, parlak renkli orman meyvelerinin arasından yere, artık tohuma kalkmış ve her dem yeşil yapraklı yüksek otların üzerine doğru uçtum; bu tıpkı yaşlı ve coşkulu bedenimle sizi bırakıp gitmek gibi bir şeydi; bu kısacası bir aşktır ve ben kendimi, evimi, bedenimi sağaltmayı öğreniyorum, bahçelere, kedilere ve akan suya özen göstererek ve komşularla ahbaplık ederek.

Bayan Desmond benim sağ taraftaki komşum; seksen beş yaşında. Kafasında, zihninin hava durumunu gösteren ince, dağınık saçlardan oluşan küçük beyaz bir bulut var. Kuşkucu, huy-

suz, sinirli bir yapıya sahip. Hırsızlar günün ortasında eve girer. Çocuklar bahçeye dalar. Hatta şu anda armut ağacını sallıyor, ravent otu çalıyor, çimleri bozuyorlar. Sinekler sinek tellerine yapışıyor, ayazda hareketsiz kalıyor ama sıcakta vızlamaya başlıyor ve metal perdeyi cızırdatıp onu korkutuyorlar; hâlbuki benim sesimi duymadığına göre onları da duyamaz; tahtalar gıcırdıyor, rüzgâr baca ağzında ıslık çalıyor, boş odalarda balık gibi yüzüyor. Fakat Bayan Desmond kendini duyuyor, kendi canının eskidiğini hissediyor, merdivenler ve huzursuz bekleyişler gibi gündelik cansıkıntılarından onu sadece ölümün kurtarabileceğini biliyor. Şimdi mi acaba, diye düşünüyor. Hayır mı? Yoksa şimdi mi?

Karşılıklı konuşmuyoruz. O benimle konuşmaya geliyor. Benim görevim bir şeyler mırıldanmak. O torunlarını, Delhi'de yaşayan kızını, kızkardeşiyle onun kocasını -ikisi de ölmüş- birtakım teyze ve amcaları -ölmüşler- eski komşuları, kilise cemaatini veya kulüp üyelerini -ölmüş veya ölmek üzereler- anlatıyor. Bu şekilde büyük bir telaş içinde hayatındaki uçları birleştiriyor. O bir kız çocuğu, bir eş, bir anne, bir dul; hepsi birden. Hepsi birden evet, dehşet verici ama buna inanıyorum. Alkış beklemesinden ürküyorum. Konuşması bir bahçe duvarı sanki -örtülü bir perde, kapalı pencere, kilitli kapı- çünkü kimse mutfakta çay içti diye ölmez; ayrıca yaşadığı yıllar birbiri üstüne biniyor ve birbirine yapışmaya başlıyor, hayatın kısa olduğuna gerçekten inanıyorum. Merak içinde terliyorum. Ölüm sokakta dolaşan köpek gibi, kızgın bir kaz, yatak odasındaki örümcek, bu hanımı almaya gelen bir gulyabani; onu dinlerken aldığım poz, benzeri bir kibarlıkla büyükbabamın rüzgârlarına maruz kalan oğlan çocuğu halim; şu anda ben, çok yılları devirmiş biri olarak, kolları kısa gelen giysiler, kötü karılmış kartlar gibi abuk sabuk duruyorum. Seni sevdiğim zaman da böyleydim, herkes olabilirdim, genç -yeterince uzak olsam

da- çocuk ve garip bir şekilde belirsiz olan sen, bana rastlamıştın, kupadan maçaya, oyundan oyuna, tüm destelerimizde...

Bay Tick, bana onur veriyorsun. Yalnız kucağımda yatmakla kalmıyor, orada bir cenin gibi kıvrılmış, capcanlı duruyorsun. Derin uykunda vızır vızır çalıştığını hissediyorum. Sen hem bir makinesin, hem de değilsin. Canlısın, kesinlikle canlısın ve bu sana hiçbir şey ifade etmiyor –bana ise çok şey ifade ediyor. Sen bir kedisin -anlayamazsın bunu- sen kuşkusuz bir kedisin. Senin tabiatın ortaya çıkmanı gerektirmiyor. Evde, derinin altında, çalılarda yaşayan ben değilim sensin. Evet. Sanırım başıma sivri uçlu bir külah geçirip kiliseye döneceğim, insanları yiyip yutacağım. Bay Tick'in seğirebilen bir kuyruğu var, uçma fantezisine ihtiyacı yok. Patileri şiir gibi, pençeleri ölçülü biçili değil; tüylerini düzeltiyor . . . düzeltiyor . . . kabaca düzeltiyor ve diliyle son perdahı çekiyor. Ah Bay Tick, seni bilirim elektrikli bir penissin sen. Şimdi git bakalım, kışt kışt. Bayan Desmond seni sevmiyor. Bacaklarına dolanacağını ve düşeceğini sanıyor. Onun kuşlarını öldürüyorsun, biliyor ve ağzında ölüyle çatısında dolaşıyorsun. Kendimi toparlamalıyım. Şu anda kaç yaşındayım, bilmiyorum. Her zaman denir ya, ruhun kadar gençsin diye. Bayan Desmond kapıyı çalıyor. Zayıf da olsa onun kalbi atıyor. Bir hıyar getirmiş. Beni bir kadın sanıyor herhalde. İçeri buyurun Bayan Desmond, teşekkürler, ahbaplık edelim, ne güzel görünüyor, buyrun çay için. Ben öğlen için dilimleyeyim hıyarı, kremayla, taptaze, her dilimi benim gibi incecik.

POLİTİKA

Ah siz tüm yalıtılmış ve bölünmüş güçler, şarkı söyleyin! Şarkı söyleyin ve öyle söyleyin ki uzaktan bir armoni, bir Strindberg oyunu, bir dostluk halkası gibi görünsün . . . o kadar mutlu -mutlu, mutlu, mutlu- uyumlu, tepeden tırnağa birlikte yapıyoruz her şeyi. Birliğimiz bir şakımaydı fakat biz şarkıları sessiz

söylüyorduk, tıpkı bir senfonideki yeknesak notaların sessizliği gibi. Hiçbir anlamda ayık değildik, berbere topluca giderdik ve asla müziğimizdeki uyumsuzluğu farketmezdik veya kendimizi kirli, ucuz veya aptal bulmazdık. Fakat bizim aşk şarkılarımız için, atılan ayakkabılardansa kedilerin yıprattığı ayakkabılar daha iyidir. Şışt. Sabırlı -ihtiyatlı- ve politik olun. Cleveland öldürdü sizi Bay Crane.* Yeterince politik ve yenilme heveslisi değil miydiniz? Şehir sizi lağım pisliği boşaltır gibi gemisinin kıçından attı, tarihten yüzlerce kilometre öteye, gemicilerin sevgisinin erişemeyeceği bir yere . . . Ben gençliğinde Idaho'dan veya -uyduruyorum- Missouri'den kurtulmak için, Paris'i kendi tapınağına yerleştiren bir şair değilim. Tanrım, dedim, benim eyaletim Terre Haute veya Whiting'e, Gary'ye kadar uzanmalı mı?**

Ruslar uzaya uydu fırlattıklarını açıkladıkları zaman, birçok insan doğal olarak onlara inanmak istemedi. Sonra kimileri dünyanın yörüngesine bir köpek göndermelerine çok öfkelendi. Yere indiğinde hâlâ yaşıyorduysa, o köpeği o uçan metal şeyin içinden almak istemezdim, dedi bizim köpek yakalayıcı; herkes bilir ki bir köpeği tek başına bir yere kapatıp döndürürseniz, çıkışta ilk yapacağı şey birini ısırmaktır.

Şu Ortabatı. Bölümler ve insanlar arası uyumsuzluk. Şehirlerarası uyum. Kalbi hariç her yanı yağ bağlayan bir adam gibi aşırı çalışıyoruz. Dış görünüşümüz asla şehirli gibi değil; köylü gibi de değil, aynı zamanda hem olduğumuz yerde sayıyor hem de genişliyoruz; tıpkı Alice'in hem değişip hem de öyküsünün içinden çıkmaması gibi. Sarışınsın. Elimi göbeğine koyuyorum; benim titrediğim gibi titrediğini hissediyorum. Ülkenin bu kesiminde biz hep büyük arabalar kullanıyoruz. Şimdi beni neyle teselli edebilirsin ki?

---

* Denizde kaybolan şair Hart Crane, Cleveland, Ohio'ludur. (ç.n.)

** Indiana eyaletinde üç şehir. (ç.n.)

Bu kasabada boydan boya tam olarak elli ev, mağaza ve karavan olarak çeşitli yapılar uzanır ama sokaklar fazla uzun değildir. Güneye doğru ilerlerseniz genişler ama hep yolun doğu tarafından. Binaların çoğu oldukça geniş çiftlik evleridir; bunlar geleneksel olarak beyaz boyalıdır; etraflarını uzun ve dar pencerelerle verandalar çevirir ancak süslü, oymalı, kuleli, açılı veya uç uca eklenmiş ahşap kaplamalı ve merdiven girişlerindeki camlarda vitrayı, bol bol süs kıvrımları dolu döküm demirleri olan gösterişli çok sayıda ev vardır –bunların pek rastlanmayan tuğladan inşa edilmiş birkaç tanesi şatoyu andırır. Eski ahırlar artık garaj olarak kullanılıyor ve arabalar için fazla büyük geliyor. Sebze ve çiçek bahçelerindeki bitki ve ot önce verimsizleşti sonra tümüyle ortadan kayboldu. Gölge bol, çimler güzel, gökyüzü şahane bir sonbahar eflatunu. Elma ağaçları meyve yüklü ve kırmızı, yollar sessiz ve boş. Traktör kasalarından dökülen mısırlar yolları altın sarısı beneklerle ve kızıl kahve mısır koçanı parçalarıyla doldurmuş. Bunlarla mutlu olan birinin dünyada buradan başka bir yerde yaşamak istemesi için aptal olması gerekir.

EĞİTİM

Portakal rengi iri hayvanlara benzeyen otobüsler sabahın ilk ışıklarında okula doğru hareket eder. Orada çocuklara okuma öğretilecek ve Komünizme karşı kulakları bükülecektir. Bayan Janet Jakes tarafından. İsmi bu değil. Asıl adı Helen bir şey -Scott veya James. Yirmi yıllık bir öğretmen. Wilfred zamanın ona acımasız davranmadığını ve yüzünün posta siparişiyle alınan ucuz baltalara benzediğini söylüyor. Sesi kalın; öksürüyor. Gereksiz bağırıp çağırdığı için. Çocuklar bakışlarını ona dikmiş. Bu on üçüncü hafta.

Bu duruma alışıklar. Hepiniz diye bağırıyor, hepiniz benim resmimi çizeceksiniz. Hayır. O bekâr bir bayan değil –birinin hanımı. Çocuklar sessizlik içinde çalışmaya başlıyor. Bu sırada Bayan Jakes saç firketelerini düzeltiyor. Wilfred o bir balta surat diyor ama onda şu çerçevesiz açık renk camlı gözlüklerden var, saçları ağarmaya başlamış ve çenesinde belli belirsiz bir çukur. Zihnimi toplamalıyım. Öteberi düzenlemeyi bırakmalıyım. Hayata karışmalıyım; hayatın beni kalıba sokmasına izin vermeliyim: *Wisdom's Monthly Digest*'ta her gün böyle yazıyor. Yeter, yeter –ona çok fazla takıldın; çocuklar resimlerini öğretmene göstermek üzere, her seferinde bir sıra olacak şekilde düzen içinde yerlerinden kalkıyorlar. Hayır, öğretmenin gözlükleri kalın çerçeveli. Çenesinde çukur da yok. O yüzü tatlandırmak için bir çorba kaşığı dolusu özellik katmak yetmez. Gaddarca çocukların getirdiği kâğıtları karıştırıyor, pastelle yapılmış resimlerini inceliyor. Ben olsam bir çocuğun etrafını çizgiyle çevirmesine izin veremezdim. Fakat ara sıra gülümsüyor, balta suratında sanki bir kertik beliriyor, ne de olsa bu resimler onun moralini bozuyor. Ben olsam dayanamazdım –kendi resmini yapmalarını nasıl isteyebilir? Öfkesi burnunda. Zaten bunu bu öfke yüzünden yapıyor. İşte gözleri; gözlüğünün pembesi bir an parlıyor. O bir balkabağı ve öfkesi içine konmuş bir mum gibi; alevi titreyerek yanıyor. Hayır, bağırıyor, hayır -resim taslağı titriyor- hayır John Mauck, John Stuart Mauck, bu olmaz. Resim parmakları arasında çırpınıyor.

Şiir üzerine çalışıyorum. Dostlarımı, iş arkadaşlarımı, öğrencilerimi isim isim hatırlıyorum. İsimleri Çarkıfelek, Fındıkfaresi, Hoppala'dır. İsimleri Glayöl, Acemi İdrar Torbası, Prens ve Prenses Oleo, Hieronymus, Kardinal Mummum, Bay Kokarca, İpek Tahtırevan, Benek'tir. Bazen Tom Sawyer, Huckleberry Finn'dir; mevsim daima yaz. Kalçaların benim yastığım. Bir salda gidiyoruz; sırtın bizim ırmağımız. Sen bazen Barbara, bazen

de savaşta erkekleri öldüren bir tanrıçasın; bazen de duşta akan su gibi yumuşaksın. Sen benim ağzımdaki ekmeğimsin.

Şiir üzerine çalışmıyorum. Dostlarımı, iş arkadaşlarımı, öğrencilerimi ve isimlerini unutuyorum: Gramofon, Hava-tabancası, Turşu, Serenat . . . Nehir-gemisi, Arena, Uberhaupt*. . . Doktor Dildo, Sis Makinası. Ben şimdi Indiana'nın B kasabasında işsiz, sabırsız, aşksız, zamansız, parasız, yiyeceksiz, bedensiz, öfkeli, Bayan Desmond'suz, çaysız olduğum için avucunu kapa cadı, ceset torbası; haydi başka kapıya; git geber şekerim. Geber, hayata sağır yaşlı bayan. Son nefesini ver. Donmuş bir levha gibi devril. Aklının içinden ağarmış saçlar çıkıyor. Şimdiden kurukafa olmuşsun -*memento mori*-**-diş etlerin çekiliyor. Plastik damakların kemiklerinden uzun yaşayacak ve sırıtacak mı acaba? Kukunun hâlâ kahverengi tüyleri var mı yoksa bir hendek kadar çıplak mı? Cadı . . . cadı . . . cadı. Ünlü olmak isterdim fakat sen beni -boşluğumu- eskittin. Beni herkesin üstüne çıkaracağını umduğum balon bu muydu? Aşk mı? Nerelerdesin? Sev beni. Öyle yükseğe çıkmak istiyorum ki, derdim, dışkım kimseyi es geçmesin.

İŞ

Çoğu insan için iş zavallılıktır. Yakın şehirler onları dışarı püskürtmüş ancak burada bir iş bulabilmişler. Yiyecek, tahıl ve çiftlik aletleri dışında çok özel durumlar olmazsa satış olmuyor. Chevrolet ve buzdolabı. Kilitli dolap fabrikasının ardında sadece görüntüleri kalmış. Bir kereste deposu altı aydır kapalı. Benzinciler beceriksizce el değiştiriyor.

Bir lokanta alıcı bekliyor, bir bakkal kapanmış. Bir gün saat tamircisinden gelip duvar süslerine vurdular ve pencerelere kam-

* Almanca, neticede. (ç.n.)

** Latince, ölümü hatırla. (ç.n.)

panya afişleri yapıştırdılar. Şimdiye kadar çocuklar onları çoktan yırtıp attıysa da onlar hâlâ kafasının yarısı turuncu, fiyakalı adam için oy istiyor –saçı tümüyle turuncu haliyle iki yıl önceki seçimlerde kaybetmişti adam. Bunun gibi her yerde geçmiş konuşuyor ve çoğunlukla başarısızlığı dile getiriyor. Boş dükkânlar, eski tabelalar ve tozlu menteşeler, ara sokaklarda enkaz, kabarmış boyalar ve paslanmış yağmur olukları, ağır kilitler ve yerinden çıkmış kaplamalar: Hepsi de aynı nahoş şeyleri anlatıyor. Güneş yoldan geçen birini pencerelerin dibine sığınmaya zorladığında, manzarasız pencerelerden ne görünüyor, merak ediyorum. Burada bir merdiven -karanlık, köhne ve tehlikeli- caddeye doğru iniyor ve oradan her geçişimde, yukarı dikkatle çıkabilsem ve sahanlığa gelince yan tarafa dönüversem, kendimi dünyanın dışında bulurdum diye düşünüyorum. Fakat asla buna kalkışacak cesaretim olmadı.

YİNE AYNI KİŞİ

Otlar Billy'nin peşini bırakmıyor. Gülhatmilerin peşinden onlar da deste deste ayaklanıyor ve evin ön yüzünü kaplıyorlar. Öyle yoğun ot var ki, Billy kapısının etrafındaki otları ezmek zorunda, bir kedi ya da köpeğin otların içine yatmak için döne döne yer yapması gibi. Beni özellikle düşündüren, kış geldiğinde bu kuru ve gevrek otların hâlâ orada yığın halinde durması ve Billy'nin küçük sıvasız bacasından çıkan kıvılcımlarla tutuşma tehlikesi. Yangınların burada eğlence olduğu doğru. O zaman belediye siren çalıyor; onun dışında sadece öğlen tatili kampanası var (pazar günleri öğlen tatili yok). Yangının yönünü sirenlerin sayısı ve uzunluğu gösterir; gönüllü itfaiyeciler otomobil ve kamyonlarla hızla önümüzden geçerler; insanlar evlerden sokaklara boşalır, tıpkı çocuk kitaplarındaki resimlerde olduğu gibi. Birçok bisiklet ve havlayan köpek de olur ve bazen -çok şükür- yangın

bu kasabada işe yaramaz otlardan ve kalmış bitki artıklarından çıkmış olur. Fakat Billy'nin, evinin ve bahçesinin yanmasını istemiyorum. Bencilliğim yüzünden onun olduğu gibi kalmasını -yumuşak sabah güneşinde oturup odunlarını ve kütüklerini saymasını- istiyorum. Fakat onun varlığının benim için ya da bir başkası için ne anlama geldiğinden emin değilim. Yine de bir gün dilimizde ona sadakatle hizmet edecek ve onun yoksulluğunu ve yalnızlığını zengin bir şekilde tanımlayacak bir ifade biçimi bulup bulamayacağımı hâlâ merak ediyorum.

ELEKTRİK TELLERİ

Serçelerin birer yumruk gibi tünediği teller. Güvercinler çan kulesinin üstünden uçuyor. Siste teller perspektif değiştiriyor, yükselip dönüyorlar. Eğer yakına gelseler, ne olduğunu bilecektim. Sık sık kafamdan geçen düşünceler, akşamları tarlalarda sürüler halinde uçarak ötelerdeki ağaçlarda uyumaya giden sığırcıklar gibi bir yol ağı oluşturacaktı; gökyüzünü yaklaşık bir kuş erimi kadar açacaklardı, tabii yakına gelselerdi.

Güzelliği şarkılara konu olan kadın
Yaşlı adamı gençleştirecek.

Gözümü onlardan alamıyorum.

Dümdüz yürüseydim, şu anki ruh halimle, Wabash'a kadar giderdim. Seni büyülemek isteyebileceğim bir ruh hali değil bu. Benzetmeler incik boncuk gibi üstümde asılı duruyor. Yılın bu zamanında ırmak sığ ve yavaş akıyor, kıyıdaki balçık güneşten çatlıyor, kum setlerinden otlar fışkırıyor. Hava nemli ve ben terliyorum. Bu toz bulutu içinde uyaklı şiir yazmak olanaksız. Gökyüzü, mısır tarlası, kütük, yabani papatyalar, eski elbiselerim ve ütüsüz düşüncelerim -her şey- taksitli alımlar için üretilmişe

benziyor. Evet. Tanrım. Bir yaz Noel'inin acısını çekiyorum. Tellerin altından yürüyemiyorum. Serçeler bir avuç çakıl taşı gibi çevreye dağılıyorlar. Aslında teller incecik kesilmiş seslerdir. Kablolar içindeki yaralı kelimelerdir. Bağlantı çubuklarıdır.

HAVA

Benim, arkadaşlarımın ve komşularımın -burada ülkenin tam kalbinde yaşayanların- halinin havanın suçu olmasını tercih ederdim. Daha iyi bir hava, rüzgâr, solarak ölen kar . . . kar -neden olmasın?- Aşağı Göller Bölgesi'nde asla fazla yağmıyor, övünülecek kadar, yararlı olacak kadar çok değil. Babam Dakota'da eskiden karın samanlık çatılarına kadar yükseldiğini anlatıyor. O kar öylesine sertleşirmiş ki arkadaşlarıyla üstünde kızak kayarlarmış. Bemidji'deki ağaçlar patlamalarıyla ünlüdür. Keşke Davenport ya da Francisville veya Carbondale ya da Niles'ta ağaçlar kışın çatlayacak olsalardı -çat! çat! çat! çat!- Her yerde kül rengi, cüruflu, kardan bıkmış sokaklar.

Soğuk bir yağmur ağaçları karartıyor veya leylak rengi hava, paraşütlü tohumlarla dolu. Kim kendi sezonu dışında yaşamak ister ki? Hâlâ sırrın, kendi hastalığımızın sırrının bu karda olduğundan kuşkulanıyorum. Urbana'daki karaağaçlar gibi hepimiz öldüğümüze göre, keşke bunu teşhis edebilsek. Bu kar her yeri -derimiz gibi- kaplıyor. Daha sonra buna toz eklenecek. Şimdilik sadece kar var. Ve çamur. Fakat içinde kahkaha olmayan bir şeydir kar. İnce bir katman halinde sert zemine yayılmış soluk gri bir muhallebi; bu garip bir tanımlama olsa da geçerli bir tanımlamadır. Elbette is her şeyi karartıyor ama bundan başka burada yeterince soğuk da olmuyor. Kar taneleri canlı, hareketli yağıyor ama öyle kalmıyor çünkü sıcaklıklar düşse bile kısa sürede tekrar hızla yükseliyor, sanki yaz gibi, bir aşağı bir yukarı oynayıp duru-

yor. Ama ağustos sıcaklığına çıktıklarını ve aralık ayı boyunca bir yırtıcı kuş gibi o yükseklikte kaldıklarını varsayalım. Burayı çöle, güzel Death Valleys'e döndürmez miydi bu? Chicago'yu Kahire, Hammond'u Columbus yapmaz mıydı?

MEKÂN

Evet suçun havada olmasını tercih ederdim. Bizi kendimize karşı kışkırtıyor –ne talihsizlik. Elbette harika hayatımızı dalgalandıracak, eğer insan yeterince güçlü, yeterince algıları açık, sabırlı, özenli, yeterince kibarsa -işte artık başka ne gerekiyorsa- âşık olmaya yetecek bir şey var her zaman; elbette kırsalda yaşamak daha iyidir; diyelim herhangi bir şehirde, kokmuş insan sisi içinde, orkide gibi çiçek açan makineler arasında yaşamaktansa, ırmaklar arasında bir bozkırda, Iowa, Illinois veya Indiana'da yaşamak daha iyidir. Öyle olması gerekir. Şehirler insanla zehirlenmiş ve şişmiştir. Daha iyi olmalı, evet. İnsanın çevresinde yine insan bulunması asla uygun değildir; fareler, belki fareler insanlı çevreye uyum sağlar, belki köpekler veya kedilerle ev böcekleri de.

Günümüzde caddeler ne kadar da uzun. Bu sonsuz duvarlar dünyanın dalgalarını engellemeye yazgılı. Tuğla güzel olabilirdi, onu yavaş yavaş gri endüstriyel kusmuklarla kaplamış olmasaydık. Yıllar betonu sevimlileştiremiyor; asfalt ise her zaman -Amerika gibi- yirmi birlik genç kız; ta ki bayat kek gibi, parça parça ufalanıncaya kadar. Tuğla, asfalt, beton, dans eden tabelalar ve cafcaflı posterler otomobil besini ve artıkları, insanların çöpü: bunlar caddelerimizi oluşturuyor, süslüyor, sınırlarını belirliyor ve artık caddelerimiz hiçbir yere varmıyor.

Şehirdeki bir insanın kendine ölçü alabileceği doğal bir şeyi yok. Parklarda sonradan ekilmiş bitkiler var. İnsanın yaşadığı

yerlerde, güvercin, sığırcık, serçe, örümcek, hamam böceği, fare, gece kelebeği, sinek ve otlar dışında hiçbir şey kendi başına yaşayamıyor ve bulunamıyor. Şehirli insan bunların varlığını bile istemez ve onları zehirleme planları yapar. Hayvanat bahçesi mi? Hayvanat bahçesi var, evet. Şehirli insan kafesler arkasındaki büyük kedileri seyrediyor ve saf saf dondurmasını yalıyor. Diğer insanlar ve yarattığı harikalar arasında yaşayan şehirli insan, ne yazık ki mutluluğunun başkalarıyla özel bir çeşit uyum oluşturmaya bağlı olduğunu var sayıyor. Şehrin, varoşların, kalabalıkların romancıları bunu sevgi diye adlandırıyor ve kalemlerini kırıyorlar.

Wordsworth insanların şehirlerde toplanmalarından korkardı. Onların "aşırı uyarım sonucu giderek artan susuzluğa" ve sevgi açlığına kapılacağını öngörmüştü. Bir şehirde kalabalıklar içinde yaşamak sonsuz hareketliliğin sıcak ve kargaşasında oturmak; insanın tek ilişkisi ötekine dokunup geçmektir, hepsi bu. Varoşların, şehirlerin ve kalabalıkların romancılarının cinselliği turşuya atılan bir çizik gibi görmesi şaşırtıcı değil. Oysa biz en çok o zaman insan oluruz ve hayatımızın en doğru yansıtıcısı şu dörtlüktür:

Şehirlerde duvarlar arasına sıkışmış şu adam,
Hâlâ koruyor kır manzaralarına olan dindirilemez
Ve doğuştan gelen susuzluğunu ve elinden geldiğince
Kaybını karşılıyor ek vardiyalarla.*

Öyleyse köylere gelin. Burada tatlı ve yumuşak hava duygularımıza sesleniyor. Burada homurdanan traktörler toprağı yırtıyor. Arkalarından toz kalkıyor. Sürücüleri parlak renkli şem-

* 18. yy. İngiliz şairi William Cowper'ın dizeleri. (ç.n.)

siyeler altında oturmuş sarsılarak ilerliyor. Başlarında hava alan şapkalar var ve arkalarında bıraktıkları izlere bakarak direksiyon sallıyorlar. Transistorlu radyoları bağırtıyorlar. Yere yakınlar, değil mi? Toprakla iyi arkadaşlar, değil mi? Söyleyin bana: Değişen mevsimlerle uyum içinde yaşıyorlar mı?

Eski şiirin bir yalanıdır bu. Modern çiftçi tüplerden ve torbalardan çıkan kimyasallar, toplama makineleri, prefabrik veranda ve maliyet muhasebesi kullanır. Eski anlamıyla doğa onlara bir şey ifade etmez. Öyle bir şey yoktur. Bizim çiftçimizin tek mistik bağı eşitliğe olan bağlılığıdır. İneklerle mısırın sadece farklı türden kimyasal motorlar olduğunu fark etmezse, bundan yararlanmayı da bekleyemez.

İneklerimizin duyguları olduğunu varsaymak gereksizdir; komşumuzda da eskisi kadar çok duygu yok fakat yine de bir an için öyle olduğunu varsayın; sonradan insanların suçlamalarını düzeltebilirsiniz: Kauçuk, cam ve metal dudakları ve paslanmaz çelik gözleriyle bu acayip dokunaçlı danaları beslemek nasıl bir duygudur?

İNSANLAR

Pet Teyze hâlâ arabasını -yüksek kare şeklinde bir Ford- kullanabiliyor. Hâlbuki elinde sağlam bir bastonla ve güçlükle yürüyor. Gözleri nemli, ileri yaşma rağmen tombul yüzlü ve düzgün bir cildi var, simsiyah saçlarını topuz yapıyor. Gördüğüm en sakin gülümseme onunkidir. Fakat köpeklerden nefret eder ve kısa süre önce bahçesinde kıstırdığı bir köpeğin bel kemiğini çatlattı. Size bunu gücünü kanıtlamak için anlatır ve bastonunun sapını göz hizanıza kadar kaldırıp hafifçe gülümser.

Pencerem bir mezar ve içinde yatan her şeyle birlikte o ölmüş. Hiç kar yağmıyor. Hiç sis yok. Hareketsiz değil, suskun da değil. Penceredeki görüntüler, hareketi işaret etmediği için pusuda bir hayvan değil. Durgun denizi gördüm, bir bedenin etrafında ardında bir iz bırakmayan hayatiyet köpükleri; köpük kürecikleri gazoz köpükleri gibi su geçirmez. Aşağı tarafta tak çıkar bir fahişe. Yapraklar kıpırdanıyor. Çim titreşiyor. Bir kuş cıvıldıyor, yeri gagalıyor. Bir araba tekerleği jantları sabit, art arda daireler çizerek dönüyor. Bu görüntüler taşlaşmış; bunlar anımsamalık. Bu denizin altında yine deniz var ki orada Tanrı onu dinlendirsin; Tanrı dünyayı benim penceremin altında dinlendirsin. Kendi yansımamın önünde, bu sayfanın, göigemin üstünde beni dinlendirsin. Ölüm o kadar da kıpırtısız, o kadar da sessiz değildir çünkü sessizlik huzuru, kıpırtısızlık bitişi içerir, kapsar; çünkü ölüm saatin gösterdiği bir zamandır, Bay Tick gibi, elektrik gibi . . . işi bitmiş bir şairden esen rüzgâr gibi . . . Yorgun gözlerim camda görünür hale geliyor; kırları sis kaplamış, kendim etrafa saçılmışım. Sabah sisi tarlalardan yavaşça dağılıyor. Şimdi kimse dünyanın örtülerini açtığını, uykudan uyandığını söyleyemez. Neden bu duygu aptalca? Çünkü bu görüntü fazlasıyla Grek. Sana öyle gereksiz yere bakardım ki bedenin kıpkırmızı olurdu. Hayal et: hayret et: Bu çiçeklenişe gözlerim neden olabilirdi. Ah dostum, yüzün solgun, hava bulutlu; çenenin doğrultusunda bir cadde ilerledi, çıplak ağaçlarda hiç hareket yok, evler kendi adalarında kök salmış, başının üstünden sivri uçlu bir çan kulesi yükseliyor. Sevmekten söz ediyorsun; sonra bana bir öpücük veriyorsun. Pencere kanadı soğuk. Sabah ayazında beni selamlamak üzere sis yükselir (senin her zaman yaptığın gibi); samanlıklar ve öteki binalar, hayalden çok gerçeğe yakın, sisin içinde kendi ken-

dilerine büyür gibi belirirler ve ben seyrederim (senin her zaman yaptığın gibi). Sanırım yaklaşımım kauçuk bir maymuna üflenen nefes gibiydi. Bununla birlikte sabahleyin Wabash yolunda, ağaçlar bazen siste kaybolsalar da, yansımaları ırmakta sakin sakin yüzüyordu; Fransızların ırmak kıyılarına sıra sıra dikilmiş akçaağaçlarını çağrıştırarak. Dünya beni çağırıyor, büyü gibi bir şey bu. Beni sadece şu aşağı doğru büyüyenleri (*Wisdom's Monthly Digest* dergisinden bana nadiren yirmi beşlik kazandıracak olanları) düşünmeye itiyor. Fakat yalnızca yeraltına doğru büyüyenleri yazdığımı fark ediyorum ve yazdığım şey ne olursa olsun iyi bildiğim şey oluyor. Yazdığım her sözcük benim gibi tepetaklak edilmiş, tersine çevrilmiş. Seni de bu şekilde ele alıyordum. Sen benim değişmeme bağlı olarak değişen son derece geçici bir şeydin. Ben senin göğsünü bir öpücükle şişirebilir, cildini nazikçe sağa sola çekiştirebilir, dölyolunu içeriden bulabilir ve aşkımın yeni bir tür cinsellik gibi görünmesini sağlayabilirdim. Pencere kanadı soğuk. Dürüstlük de soğuktur, içimdeki sevgili. Güneş sisin içinden cennet ağacının meyvesi gibi görünüyor veya senin göbeğinin çukurundan bir yara gibi bakıyor. Hangisi? Ayazda otlar yere yatmış. Bu pencerede buluşuyoruz, dünya ve ben, incelikten yoksun, camda yüzüyoruz birlikte, birbirine dolanıyor, ters yönlere salınıyoruz. Dünya –bu sözcük ne görkemli, ne anıtsal, ciddi ve ölümcül. Dünya, benim evim ve şiirimdir. Tüm şairlerin içsel aşkları vardır. İdrar yapan penis ya da su fışkırtan hortum ağızları bana ait değil. Bu meseleyi halletmek için bende kadınsı olan yönü delip geçen şey, o erkeğin malıdır. Kendi adalarındaki bu ahşap evler, gri caddeler ve düşük kaldırımlar, ayakta duran ağaçlar, bütün duygusallığımla, nefesimle ağaran havaya yazdığım adın, solgun kuşlar: onlar şimdi o erkeğin yüzünden benim içimde. Gözümü öyle dikkatli dikmiştim ki . . . Güllerinin heyecanında bir çalılık, senin kadar güzel çiçek açamazdı. Bu sayfaya

bu görüntüyü vermek istemiştim. İşte şiir bunun içindir; içtekini dışarı çıkarmak, değiştirmek için.

POLİTİKA

Spor, politika ve din kötü eğitimlilerin üç tutkusudur. Bunlar Ortabatı'nın kanayan yaralarıdır. Görüntüleri çirkindir, sürekli memnuniyetsizlik kaynağıdır bunlar ve bedenin gücünü emerler. Bunlara müthiş para, zaman ve enerji harcanır. Kırsal kesim insanı bu konularda dar görüşlü, ihtiraslı ve acımasızdır. Basiretsiz ve dolaysız olsa da açgözlülük bunun tek sorumlusu olamaz. Örneğin yıllardır kendi çıkarlarına kesinlikle aykırı şekilde oy veren insanlar tanıdım. Koyu Hıristiyanlıklarının örneğin Rus, Çin, Küba veya Kore gibi küçük parçaları cesaretlendirmelerini önlediğini hiç fark etmedim. Ayrıca ülkelerini sanki yerel spor takımını tutar gibi desteklemek eğilimindeydiler: Yani fanatik bir kazanma arzusuyla; en iyi yaptıkları şey bağırmaktı. Eğer işler kötü giderse antrenörü kovarlardı. Kısacası Kızılcık Sopası iyi bir isimdir. Ondan hem yobaz değneği hem de çocuk eğitim sopası olur.

Unutkanlık –amaçları bu mu?

Ah, daha çok yeniydim, diye düşündüm. Taze bir başlangıç: Yeni bir kuku, yeni iklim ve yeni bir yer –sen oradaydın ve ben bir öncüydüm ve bir geçmişim yoktu. Bu dil beni de acıtıyor tatlım. Sen bunu asla duymayacaksın.

SON YAŞAMSAL VERİLER

Modern Ev Kadınları Eğitim Kulübü. Prairie Evleri Eğitim Kulübü. Gece yaşayanlar Ev Eğitim Kulübü. Savaş Gazileri Derneği, Hıristiyan Kadın Birliği, 4-H Amerikan Gençlik Örgütü,

40 ve 8, Psi Iota Chi Öğrenci Birliği, Veli-Öğretmen Birliği, IOOF, FFF, WSCS,* Kız ve Erkek İzciler Birliği, Gökkuşağı Locası, Masonlar, Amerikan Yerlileri ve Rebeka Locaları. Aynı zamanda Rebeka Locası Eski Soylu Büyük Kulübü. Mus Locası Mensupları ve Eşleri. Geyik Locası, Kartallar, Jaynettes Locası ve Doğu Yıldızı Locası. Kadın ve Edebiyat Kulübü, Hobi Kulübü, Resim Kulübü, Gündoğumu Derneği, Dorcas Derneği, Delfi Kahinleri'nin Kız Kardeşleri, Hac Gençliği Vakfı, Amerikan Lejyonerleri, Amerikan Lejyonerlerinin Destekçileri, Amerikan Lejyonerlerinin Genç Destekçileri, Gardez Kulübü, Briç Eğlence Kulübü, Ne Yapmalı Kulübü, Birlikte Başaralım Kulübü, Zümre Kulübü, Yararlılık Kulübü, Şehrimize Yardım Kulübü, İsimsiz Kulüp, Beni Unutma Kulübü, Dönmedolap Kulübü. . .

EĞİTİM

Paula Frosty'nin cüzdanından bir çeyreklik mi kaybolmuş? O yüzün görüntüsünü hayal edin: Hiçbir kalem çizemez, yumuşak balmumuyla da olmaz. İnce tel kırpıntıları belki olabilir. Paula Frosty ve Christopher Roger lekeli ve solgun yüzlü Cheryl Pipes'ı suçlar. Fakat Bayan Jakes, ben onu *gördüm.* Bayan Jakes öylesine sinirlenir ki kalemini kemirir. Başka eksik var mı? Sizin için bir dedektif görevlendiriyorum, John: kızın masasını ara. Çiklet, şeker, kâğıt, kurşun kalemler, bilye, yuvarlak silgi –kimin? Bir hırsızın. Onu öylece seyredemem. Ben buraya öğretmenlik yapmaya geldim. Zavallı, solgun yüzlü, gamzeli Cheryl, karar verildi, parayı geri ödeyemez çünkü eve götürmüş ve harcamış. Cindy, Janice, John ve Pete –siz dördünüz, onun yanında oturanlar- dönem boyunca onu gözleyerek dedektiflik yapacak-

* Amerika'daki kimi büyük ölçekli sivil toplum kuruluşları.

sınız. Bir hırsız o. Bu kadar yıldır. Bayan Jakes arkasını dönüyor, yumruğunu açıyor ve tekrar dönüyor. Ben seni düşündürmeyi bilirim, diye bağırıyor. Hırsız. Bu kadar yıl boyunca. Sonra yazı tahtasına Cheryl Pipes adını yazıyor ve altına yirmi beş rakamı yazıyor, yanına da kocaman bir kuruş işareti. Bak Cheryl, diyor, o parayı evden geri getirinceye kadar bu buradan silinmeyecek. Evden doğruca buraya getireceksin, diyor Bayan Jakes masasına parmağıyla tık tık vurarak.

Ki bu da üç gün sürüyor.

BAŞKA BİRİ

Halley Amca bana kendini takdim ettiği sırada yaprak topluyordum. Adının bir kuyruklu yıldızdan alındığını ve annesinin onu kuyruklu yıldız korkusuyla erken doğurduğunu söylüyordu. İspanyol Donanması korkusuyla erken doğan Hobbes'u düşündüm. Düşünür Hobbes'u onurlandırmak için Halley Amca'ya inandım ama Halley Amca bir yalancıdır ve ne yüz yirmi dokuz, ne de elli üç numara olamaz. O sonbahar yapraklar ağaçların üzerinde kendi kendilerine kavrulup dilim dilim kıvrılmış ve çıtırtılarla sokakları doldurmuşlardı ve şimdi de tırmığımın dişleri arasında parçalanıyorlardı. Halley Amca da (Bayan Desmond ve genel olarak tarih gibi) hem sağır hem de acımasız biridir. Beni evinin bodrum kat merdivenlerine yönlendirdi. Bodrumda bir odada, yerden tavana yükselen gazete yığınları, kutular dolusu broşür, mektup ve program, raf raf fotoğraf albümü, gazete kesiği albümleri, poster ve harita ruloları, bayraklar ve flamalar, çoğunluğu otomobillerle ve Hıristiyan ahlakıyla ilgili yan yatmış tozlu dergi yığınları vardı. Bir kuş kafesi, bir kelebek çerçevesi, bir borazan, iyice sertleşmiş bir hasır şapka ve bir askıya bağlanmış her türden püsküller. İlk arabasının dönüş kumanda levyesi, keten bir

toz bezi, sürücü eldivenleri ve gözlükleri, duvar boyunca sıralanmış, kendisine, arkadaşlarına ve çeşitli arabalarına ait fotoğraflar, Birinci Dünya Savaşı'ndan kalma bir top mermisi, deliğinden bir direğe asılmış bir 'Ramona' plağı, bastonlar ve süslü şemsiyeler, her çeşit ayakkabı (eşleri parçalanmış bebeklik ayakkabılarını üzüntüyle burnuma dayadı -bronzlatılmamışlardı ama ölmeden önce bir gün onları bronz boyayla parlatacağını söyledi*), kutular dolusu madalya, iğneler, boncuklar, süs eşyaları, oyuncaklar ve anahtarlar (ellerinden öyle hızlı akıttı ki zorlukla gördüm), kasabanın tren istasyonu yanında sadece bir toprak yol varken çekilmiş resimleri, parlak renkli bir küre (Polonya'da bir çentik var) antika silahlar, kemer tokaları, düğmeler, anı plaketleri, fincanlar ve fincan tabakları saklamıştı ve hepsini burada sergiliyordu. Hepsini anımsayamıyorum, mümkün değil ama utanç verici bir kabalıkla, oradan aniden kaçtığımı hatırlıyorum; dilimde iyi bir hikâye fakat burnumda ölümün kokusu vardı. Daha sonra doğruca gidip, o yılların dünyasını temizler gibi işgüzarca bahçedeki yaprakları yaktım. Acaba bu kasabanın -buradaki yaşamın ve tabii artık benimkinin de- çocukluğumda, uzun yağmurlu günlerde büyükannemin maun gramofonunda çaldığım Ramona plağı gibi bir kaydı yoksa ne olacak hâlâ merak ediyorum.

BİRİNCİ KİŞİ

Billy bulduğu kömürler gibidir: etrafa dökülmüş, yanlış yerde bulunan, ıskarta. Gökyüzü ona rahat vermez. Evi ve bedeni birlikte ölmektedir. Pencerelerine kontrplak çakılıdır. Ve artık sadece elleri sağlamdır. Sanırım gözünde glokom var. Neyse işte, çok az görebiliyor ve bahçesindeki molozları yere çökerek elle-

* Anı olarak saklanacak bebek ayakkabılarını metalik boyayla kaplama geleneğinden söz ediliyor. (ç.n.)

riyle temizliyor. Belki yara temizleyen bir cerrah veya dokunmayı seven coşkulu bir âşıktır. İtiraf edeyim ki onu kaygıyla izliyorum. Mayın detektörleri gibi ellerini öne uzatıp yuvarlak hatlar çizerek zemini yokluyor. Senin göğüs uçların gözlerinle aynı renkti. Çakıl taşı. Kâğıt topu. Birbirine dolanmış sicim. İyice eğiliyor ve gümüş rengi bir şeyi alıp burnuna yaklaştırıyor. Folyo mu? Kapak mı? Madeni para mı? Kendine saklıyor –ne olduğunu merak ediyorum. Her şeyi eliyle yokladığı ve ne olduğunu görmek için burnuna yaklaştırdığı için daha mı iyi tanıyor? Böyle düşünmek romantik bir zalimlik olurdu. Senin kollarında, hafif bir esinti gibi, yere doğru eğiliyor. Sen bana şöyle yazmıştın: anlamadığımız zaman bir şey bize garip gelir. Ben de sana şu cevabı yazmıştım: Sanırım ben sana âşık olduğumda kendi ölümümü kabullendim.

Billy sana Beddoes'i* okuyabilirdim; tam senlik denebilir belki de; atardamarlarındaki kanı boşaltmış, ölmeye yatmış; benim gibi pek çok bahtsız, aşk hastası aptal olduğunu ve eski varlıklarının kalan son kemiğiyle birlikte, yine de konuşkan ve neşeli -Bayan Desmond, Halley Amca ve Dönme Dolap, Pet Teyze, Bayan Jakes, Ramona veya megafon gibi- yattıklarını söylemiş. Fakat en sonunda ben onu tersine çeviriyorum Billy, elimde kanıt yok ama palavra var; ve beyan ediyorum ki iç organlarım çok önceden yenmiş bitirilmiş olsa da, beni yiyen solucan durmadan çalışmaya devam ediyor ve hâlâ bir kristal saray gibi ışık saçıyor.

Evet, sen gençtin. Halley Amca bendim; müzelik adam ve sıklıkla da göktaşı. İşte dokunduğum ilk popo parçası. O günlerde popolar o kadar da düz değildi, daha çok yuvarlak ve lezzetliydi. İşte şurada saçtığım spermlerim, güzelce kavanozlanmış ve düzgünce etiketlenmiş. Yazdığım yüz milyonu aşkın

* Beddoes (T.L.): Ölüm takıntılı İngiliz yazar. (ç.n.)

sözcüğün sonsuz solucan halkalarını, kustuklarımı depoladığım şu uzun ince bağırsak gibi banda bak. Ah ben ta baştan beri tam bir erkeğim; beşiğimde uyuyan bir masumken bile kafatasımdan kasığıma kadar sertleşebilen bir dokuydum ben fakat çoğunlukla Platon'un bu tarzı onaylamasından ötürü, gözle ilişki kurarım. Boş ver yaşlı Holsclaw, sen körsün. Yattığımızda karanlığı yok ederiz. Oedipus gibi gerçekten rahatsız eden organı söndür ve dokunuşumuzu yalanlara karşı eğit. Bütün kediler gridir, der Bay Tick; glokom perdesi altında sen de gri bir torbasın ve bir aygırdan ayırt edilemiyorsun.

Kendimi toplamalıyım, hep söylendiği gibi, bağlanacak bir şey bulmalıyım fakat kendimi dökük saçık, şaşkın, tamamen kaybolmuş hissediyorum. Evimi eski haline döndüremem, ne kadar eskiyse o kadar eskidir. Avlanırken, çalıların üzerinden atlıyorsun. Benim yarım kadar bile sakat değilsin demek istiyorum çünkü bende ağzımdan başka bir şey kalmadı. Yine de bu dürtüye karşı koyuyorum. Bu da başka bir şiir yalanı. Organlarımın hepsi orada ama sorun benim başarısız olduğum yerde: deneyimlerimin kökeninde. Spritüel şair Rilke sen değil misin? Ama sen öyle olduğunu söylemiştin. Şiir de aşk gibi -hemen hemen- fiziksel bir okşamadır. Ruh, akıl ve nefesle ilgili kendi safsatalarıma daha fazla dayanamayacağım. Beden varoluşa eşittir ve eğer ağırlığın azalırsa, sen de daha az olursun.

BAHÇENİN ELMALARI

Elmalar hakkında hiçbir şey bilmezdim. Neden bileyim ki? Çocukluğumdaki kırsal yöreler aklıma geliyordu ve çiçek açmış ağaçlar arasında arılar gibi durup oturduğumu hayal ediyordum. Armut ağacını püskürteçle sulamayı başaramazdım. Önce sağlam ve (aslında budamam gereken) alçak dallarına hayran kala-

rak altlarında iki büklüm eğilirdim. Sonra çiçeklerini övgülere boğardım. Meyveler oluştuktan hemen sonra -çok olmasa da bazıları- yerlere düşerdi. Bu oldukça iri, taş büyüklüğünde elmalar, bahçede yürürken ayak bileklerimi burkmama neden olurdu. Bazen ayağımın altında ezilen bir elma parçası ayakkabıma yapışır eve kadar gelirdi. Böyle topladığım birkaç parçayı ızgaralı paspasa yığardım. Sapanım olsa ne iyi olacaktı. Sert, yeşil olanları elma kurtları yerdi. Çok geçmeden kurtların hepsini yediğini fark ederdim. Elmalar ağaçta ışık yakar gibi tek tek kızarırken bile kurtlar tarafından çiğnenip yutulurlardı. Kuşlar ise rengi gri yeşil olan ve olgunlaştıkça mora dönen kalın kabuklu küçük armutları -sanırım onlara tatlı armut deniyordu- tercih ederdi. Neyse, meyveler yere düşerdi ve ben bir keresinde yüzlerce meyveyi dilimleyip, kabuklarını soyup elma püresi yapmıştım; fakat çoğunlukla hiçbir şey yapmazdım ta ki Indiana'da eylül sonu sık sık görülen o aşırı sıcaklarda, bir gece bir sorun olduğu aklıma gelinceye kadar.

Kırsal yörelerdeki çocukluğum aklımdan geçiyordu. Şimdi temiz yemek masamızdaki sinekleri hatırlıyorum. Biz sıvışır sıvışmaz onlar gelir, titizlikle masaya sürtünür ve yemek üzere ekmek kırıntılarına doğru giderlerdi. Tam o sırada onları sineklikle topluca öldürürdüm. Onları kaçırmadan yakalamak oldukça zordu. Birkaç lekeden bir şey çıkmayacağını düşünerek onlara kuvvetle vururdum; nasıl olsa silinince temizlenirdi. Sineklik altına kırmızı bez bağlanmış kare şeklinde bir raketti. Sinekleri uyandıracak bir hava hareketine yol açmazdı. Herhalde doğruca açık pencereye uçabileceklerini sanırlardı. Öldükleri yerde kalan soluk pembe leke sandığım gibi çıkmadı ve o yemek masası örtüsünde aynı hafif pembe leke yıllar sonra bile duruyordu.

Kırsal yöreler çocukluğumdu benim. Sinekler büyükannemin evindeki sinek kâğıdında toplanırdı. Çocukluğumda tanıdığım

bu küçük Dakota kasabasındaki ekmek, bakkaliye, ahır ve süt kokusunu hâlâ hatırlıyorum. Senin bedenini tanıyacağımı hayal ettiğim gibi tanıdığım; öncesinde ya da sonrasında hiçbir şeyi tanımadığım kadar tanıdığım; sineklerin tanıdığı gibi dürüstçe, iffetsizce tanıdığım kasaba: yanan ev, için için alevsiz yanan ateşin mavi dumanı gibi bir böcek bulutu çeken ıslak hortum, ıslak dudaklı, yangın gibi yıkıcı çocuk çeteleri. Sinekler beni her zaman etkilemiştir; çok dirençlidirler. Ağaçlarımın altını sinekler kaplıyordu. Bunların bazısı sıradan sineklerdi; bir de iri mavimsi yeşil olanlar vardı; yığın yığın meyve sineği de vardı. Bir de kırmızı benekli leş böcekleri; birkaç eşek arısı, çeşit çeşit kelebek ve bal arıları -kükürt sarıları, damalılar, virgüller, soru işaretleri, kral kelebekleri- ve nazenin yusufçuklar . . . Fakat en çok da ev sinekleri, at sinekleri ve şişe sinekleri, çürüyen meyvenin etrafını saran öbek öbek sinek. Armutları severlerdi. Armutların içini yerlerdi. Daldan bir armut koparsanız hemen yemeğe gelir, geriye meyvenin deri ve çekirdeği dışında hiçbir şey bırakmazlardı. Meyvenin olduğu her yerde onlar da vardı: ağaçta -elmalar onlar için sanki birer arı kovanıydı- yere düşen meyvelerde -ki ister istemez üstüne basıp ezerdik onları. Sinekler o tatlı meyve suyuyla kendilerine ziyafet çekerlerdi. Kimse ağaçlara yaklaşamazdı; ben ağaçlara çıkamıyordum; bu yüzden Herkül gibi çalışmaya karar vermiştim. Samanlıkta meyve sepetleri vardı. Meyveleri daldan topluyor sonra ağacın altına çömelip kalanları yerden alıyordum. Meyvenin güçlü ve zengin kokusunu duyarak harıl harıl çalışıyordum. Dokunur dokunmaz meyve eziliyordu. Yerden aldığım parlak kırmızı elmaların çürüyen alt yüzlerinde çeşit çeşit böcek ve sinek oluyordu. Sinek bulutları; sinek gölleri, şelaleleri ve ırmakları, denizler ve okyanuslar... Vızıltılar ilkbaharda ağaçların çiçeklerine konan arı vızıltılarından daha çoktu. Sineklerin arasında arılar da olmakla birlikte arılar beni de başka insanları da

görmezden gelirdi. Ben ellerimin ve kollarımın her yanına meyve suyu bulaşmış halde işimi yaparken, kolumun her yanını kabarık yün bir giysi kolu gibi simsiyah kaplarlardı. Hiçbir sevgi bu kadar kayıtsız ve eksiksiz olamazdı. Korku içinde ayağa kalkarken, başımı dallara çarpardım ve üzerlerindeki böcekler hızla kaçışırken elmalar bana çarparak yere düşerdi. Elimle hızla vururdum ama yine de sinekler elimdeki tatlıya yapışırdı. Bir sinek bulutunu sepete atabilirdim. Armut ya da elma sallanırken, bir an birer *monad* gibi patlayarak ve elbette birbirine saygı göstererek, bir armoni içinde havalanırlardı. Fakat itiraf etmeliyim ki, ben bundan hoşlanmasam da, kolum bir daha hiçbir zaman bundan daha canlı, daha çok ve daha kibarca öpülmedi. O yüzlerce ayak öyle hafifti ki. Kolumu yıkarken hortumun pompa olduğunu var sayıyordum. Neyi ıskaladım ben? Çocukluk bir şiir yalanıdır.

KİLİSE

Cuma akşamı. Koyu renk etekler ve beyaz bluzlar giymiş kızlar sıralara oturmuş bağırarak şarkı söylüyor. Ellerinde içine turuncu ve siyah kâğıt doldurulmuş külahlar var ve bunları çılgınca sallıyorlar. Küçük megafonlar seslerini daha da yükseltiyor ve her yere ulaştırıyor. Henüz ergenlik dönemine yeni girmiş amigo kızlar hoplaya zıplaya şort üzerine giydikleri eteklerini savuruyor. Vücutları parlayan delikanlılar sıçrayarak kollarını havaya kaldırıyor ve turuncu renkli ışıkta birbirleriyle yarışarak su birikintileri arasından geçiyorlar. Çok ender rastlansa da bir sessizlik anında, bir tenis ayakkabısının yere sürtüp çıkardığı gıcırtı duyulabiliyor. Sonra bağırış çığırış yeniden başlıyor ve devam ediyor. Babalar, anneler, komşular toplanıp hep birlikte ulumak üzere -mahallenin toplu çığlığı- birleşiyorlar. Çünkü bu spor salonunda her beden yanındaki öteki bedenlere karışıyor. Bir araya sıkışıyor,

konserve oluyor, içlerinde aynı ürperti dolaşıyor ve serbest kalmak için aynı yöne doğru koşuyorlar.

Bu gözü kamaştıran loş ışıkta sadece top ağırbaşlı hareket ediyor. Yasalara saygı gereği nadiren konuşuyor ama sakin sakin bir yere çarpıp geri geliyor ve huzur içinde yaşamaya devam ediyor.

İŞ

Noel haftası. Dükkânlar umdukları kalabalığı toplamak için akşamları açık kalıyor. Sokak lambalarının tepelerine düşen karları görmek mümkün. Sokaklar kalabalıklaşıyor -sorunsuzca. Kırmızı ve yeşil ışık dizileri ana otobanın üzerine düşüyor ve bir yıldız su kulesini taçlandırıyor. Dükkânların vitrinleri süslerle bezeli. Utanmazca insana gel gel yapıyorlar. Ancak ben tek başıma bir direğe yaslanıyorum –hayır . . . Görünürde kimse yok. Hepsi evde, belki müzik aletlerinin başında akşam için akort yapıp, Ramona plağı gibi usanmadan çalıyorlar ve kendilerini tekrar ediyorlar. Kuleye bir hoparlör yerleştirilmiş. Bir şarkının zar zor tanınabilen çarpık ve metalik tınısını, ağaç dallarından düşen karlar ve boş sokaklar üzerine yayıyor -evet, sanırım bu neşeli bir şarkı; "Joy to the World." Müziği benden başka duyan yok ve dinlememe rağmen, artık şarkıdan emin değilim. Belki plak, başka bir şey çalıyordur.

"Bir Gass yapıtında, bir sonraki adımı hiçbir zaman bilemezsiniz, zihninizin sınırlarını zorlayan bir sürpriz olacağı gerçeği dışında."

NICHOLAS LEZARD

William H. Gass, aralarında Thomas Pynchon, Robert Coover, John Barth ve William Gaddis'in de bulunduğu Amerikan Postmodernizmi'nin en önemli isimlerinden. 1968 yılında yayınlanan *Ülkenin Kalbinin Kalbinde*, Gass'in, Amerika'nın en iyi ve en cesur kurgu yazarlarından biri olarak tanınmasını sağladı; bugün kitap hâlâ çağdaş edebiyatın başyapıtlarından biri olarak görülüyor.

"Amerika'nın en iyi düzyazı üslupçusu" olarak bilinen ve temelde soyut olan Amerikan duyarlığına yeni bir entelektüel güç getiren filozof-romancı-denemeci, dili yenileyen, keşifçi bir cesaretle yazılmış yoğun, sert, rahatsız edici metinleriyle çarpıcı ölçüde çeşitli bir biçimler skalası sunar. 1970 yılında "meta-kurmaca" kavramını hayata geçiren Gass, kısa hikâyenin sınırlarını altüst eder, zıtlıklar, imalar, çürütmeler, alay ve tekrarlarla, şok eden, sersemleten, aydınlatan ve keyif veren sözcükleri bir araya getirir.

Ülkenin Kalbinin Kalbinde, Amerika'nın "Ortabatı"sını anlatıyor. Kitaptaki öyküler iki geniş alana yayılıyor: somut, korkutucu bir varlığa sahip mitsel Ortabatı ile insan bilincinin gizemli iç bölgesi. Amerika'nın kalbi, sonsuz manzarası ve klostrofobik evleriyle, gizli arzu ve şiddet tehditleriyle, biricik ve yalıtılmış bir dünya olarak çıkıyor karşımıza. Ne kadar tuhaf olursa olsun aslında bir karakterin kafasında yaşadığımızı anlıyoruz. Yaşadığımız dünya bu, tam burası, tam olarak bulunduğumuz yer, kafamızın içi.

"Yüzyılın en önemli Amerikalı yazarlarından biri."

GEORGE STEINER

EVEREST

www.everestyayinlari.com
/everestyayinlari
/everestkitap
/everestyayinlari

9 786051 419312